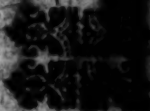

QUINTI
HORATII
FLACCI
OPERA

Un
Cum Metrorum generibus

Denique emendata.

EDINBURGI,
Excudebat GIBSON LITHGO.
Anno 5000. 1662.

455
S A T O R
A R E P O
T E N E T
O P E R A
R O T A S

S A T O R
A R E P O
T E N E T
O P E R A
R O T A S

V I T A
Q. HORATII
FLACCI

E vetusto codice Bland. descripta.

Q U I N T U S H O R A T I U S Flaccus
Venusinus, patre, ut ipse quidem tra-
dit, libertino, & exactio-
num coactore,
ut vero creditum est, salu-
mentario,
cum illi quidam exprobrasset in altercatione,
Quoties ego vidi patrem tuum brachio se emun-
gentem? Bello Philippensi-
cicinus a M. Bruto
Imperatore, tribunus militum meruit: vicisq;
partibus, venia impetrata scriptum Quistorium
comparavit. Ac primo Mæcenati, mox Augusto
gratiam insinuatus, non mediocrem in ambo-
rum amicitia locum tenuit. Mæcenat quantopere
eum dilexit, satis demonstratur illo Epigrammate,

Ni te visceribus meis, Horati,

Plus jam diligo, tu tuum sodalem

Alino me vides strigosorum.

sed multo magis extremis judiciis, tali ad Augu-
stum elogio,

Horati Flacci, ut mei, esto memor.

Augustus epistolarum quoq; ei officium obtulit,
et hoc ad Mæcenatem scripto significat. Antea ipse
officiebam scribendis epistolis amicorum, cum
occupatissimus & infirmus, Horatium nostrum
cupio adducere. Veniet igitur ab ista parasitica
gentia ad hanc regiam, & nos in epistolis scriben-
dis adjuvabit. Ac ne recusanti quidem aut sue-

H O R A T I I

censuit quicquam, aut amicitiam suam suggerere
 destitit. Extant epistolæ, è quibus argumenti gra-
 tia, pauca subjeci. Sume tibi aliquid juris apud
 me, tanquam si convictor mihi fueris: recte enim
 & non temere feceris, quoniam id usus mihi te-
 cum esse volui, si per valetudinem tuam fieri pos-
 sit. *Et rursus:* Tui qualem habeo memoriam
 poteris ex Septimio quoque nostro audire: nam
 incidit ut illo coram fieret à me tui mentio. No-
 que enim si tu superbus amicitiam nostram spre-
 visti, ideo nos quoq; ἀνδυπεπρωμένους. Pictu-
 rea sæpe cum inter alios jocos, putissimum poe-
 nem, & homuncionem lepidissimum appella-
 unaq; & altera liberalitate locupletavit. Scrip-
 quidem ejus usq; adeo probavit, mansuraq; pe-
 petuo existmavit, ut non modo sæculare carmen
 componendum injunxerit, sed & Vindelici
 vi&toriam Tiberii Drusiq; privignorum suorum
 eumq; coegerit propter hoc, tribus Carminibus
 libris ex longo intervallo quartum addere. Per
 Sermones vero lectos quosdam, nullam sui me-
 tionem habitam ita sit questus: Irasci me
 scito, quod non in plerisq; ejusmodi scriptis
 cum, potissimum loqueris. An vereris ne a
 posteros infame tibi sit, quod videaris famili-
 nobis esse? Expressitq; Eclogam, cujus initiū
Cum tot sustineas & tanta negotia solus,
Res Italas armis tuteris, moribus ornes,
Legibus emendes, in publica commoda pe-
Si longo sermone mover tua tempora Casa
 Habitu corporis brevis fuit atq; obesus; quod
 & à semetipso in Satyris describitur, & ab aliis
 gusto hac epistola: Pertulit ad me Dionysius

bellū tuum, quem ego (ne accussem brevitatem) quantuluscunq; est, boni consulo. Veri autem mihi videris ne majores libelli tui sint quam ipse es: sed tibi statura deest, corpusculum non deest. Itaq; licebit in sex ariolo scribas, cum circueis voluminis tui sit *ὀγκώδης αὐτῷ*, sicut est ventriculi tui. Ad res Venereas intemperantior traditur. Nam speculato cubiculo scorta dicitur habuisse disposita, ut quocunq; respexisset, ibi ei imago coitus referretur. Vixit plurimum in secessu ruris sui Sabini aut Tiburtini: domusque ejus ostenditur circa Tiburni luculum. Venerunt in manus meas, & elegi sub ejus titulo, & epistola prosa oratione quasi commendantis se Mæcenati; sed utraq; falsa puto. Nam elegi vulgares, epistola obscura: quo vitio minime tenebatur. Natus est v. 1. Id. Decembris, L. Corra & L. Torquato Consulibus. Decessit v. Kal. Decemb. C. Mario Censorino & C. Asfinio Gallo Coss. post nonum & quinquagesimum annum, hærede Augusto palam nuncupato, cum urgente vi validitudinis non sufficeret ad obsignandas testamenti tabulas. Humatus & conditus est extremis Esquiliis juxta Mæcenatis tumulum.

Ejusdem vita sic in eodem codice descripta.

Quintus Horatius Flaccus libertino patre natus in Apulia, cum parente in Sabinos commigravit, quem cum pater puerum Romam misisset in ludum literarium, parcissimis eruditus impensis, angustias patris vicit ingenio, coluitq; adolescens Brutum, sub quo tribunus militum civili bello militavit: captusque à Cæsare post multum tempus, beneficio Mæcenatis non

6 HORATII VITA.

solum servatus, sed etiam in amicitiam receptus est. Quapropter Mæcenati & Augusto in omnibus scriptis suis venerabiliter assurgit. Scriptis autem Carminum lib. IV. Epodon I. Carmen Sæculare. Sermonum lib. II. Epistolarum II. De arte poëtica I. Commentati sunt in illum. Porphyryon, Modestus, Helenius, Acron. Omnium autem optime Acron.

T E S T I M O N I A

de Scriptis H O R A T I I,

M. Fabius Quintilianus, de Lyricis Horatii.

AT LYRICORUM idem Horatius fere solus legi dignus. Nam & insurgit aliquando, & plenus est iucunditatis, & gratia; variis figuris & verbis felicissime audax.

De iisdem Petronius.

Praterea curandum est, ne sententiæ emineant extra corpus orationis expressæ, sed intentio vestibus colore nitent. Homerus testis, & Lyrici, Romaniq; Virgilius, & Horatii curiosa felicitas.

De Satyris Q U I N T I L I A N U S.

SATYRA quidem tota nostra est in qua primus insignem laudem adoptus est Lucilius: qui quosdam ita deditos sibi adhuc habet amatores, ut eum non eisdem modis operis auctoribus, sed omnibus poetis præferre non dubitem. Ego quantum ab illis, tantum ab Horatio dissentio, qui Lucilium fluere lutulentum, & esse aliquid quod tollere possis, putas. Multo est tersior ac purus magis Horatius, & ad notandos hominum mores præcipuus.

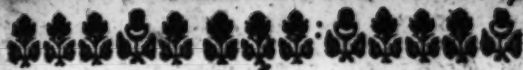
De iisdem autor libri De causis corruptæ eloquentiæ.

Sed vobis utique versantur ante oculos, qui Lucilium pro Horatio, & Lucretium pro Virgilio legunt.

Idem, De autore.

Exigitur enim jam ab oratore etiam poeticus decor non Antii aut Pacuvii veterino inquinatus, sed ex Horatii Virgilii & Lucani sacrario prolatus.

Q. HO.

Q. HORATII
FLACCII
CARMINUM

LIBER I

ODE PRIMA

*Alios aliis rebus duci: se Lyricorum versuum
studio teneri.*

MÆCENAS atavis edite regibus,
O & præsidium, & dulce decus meum!
Sunt quos curriculo pulverem Olympicum
Collegisse juvat: metaq; fervidis
Evitata rotis, palmaq; nobilis
Terrarum dominos evehit ad Deos.
Nunc, si mobilium turba Quiritium
Cerrat ter geminis tollere honoribus:
Illum, si proprio condidit horreo
Quicquid de Libycis verritur arcis,
Gaudentem patros findere saculo
Agros, Atalycis conditionibus
Nunquam dimoveas, ut trabe Cypria
Myrtoum pavidus nauta seceat mare.
Lusantem Icaris fluctibus Africum
Mercator metuens, otium, & oppidi
Laudat rura sui: mox reficit ratels
Quassas, indocilis pauperiem pati.
Est, qui nec veteris pocula Massici,
Nec partem solido demere de die
Spernit, nunc viridi membra sub arbuto
Stratus, nunc ad aquæ lene caput sacra.
Multos castra juvant, & lituo tubæ
Permissus sonitus, bellaq; matribus
Detestata: manet sub Jove frigido
Venator, teneræ conjugis immemor,
Seu vilsa est catulis cerva fidelibus,

C A R M I N U M

Seu rupit teretes Marſus aper plagas.
 Me doctarum hederæ præmia frontium
 Dīs miſcent ſuperis: me gelidum nemus,
 Nympharumq; leves cum Satyris chori
 Secernunt populo; ſi neque tibiaſ
 Euterpe cohibet, nec Polyhymnia
 Leſbourn refugit tendere barbiton.
 Quod ſi me Lyricis vatibus inferes,
 Sublimi feriam fidera vertice.

AD AUGUSTUM CÆSAREM.

O D E II.

*Deos omneſt ratos eſſe Romanis, ob Cæſaris ca-
 dem, unam imperii ſpē in Auguſto conſtitutam.*

J Am ſatis terris nivis, atque diræ
 Grandinis miſit pater, & rubente
 Dextera ſacras jaculatus arceis,

Terruit urbem :

Terruit genteis, grave ne rediret
 Sæculum Pyrrhæ nova monſtra queſtæ,
 Omne cum Proteus pecus egit altos

Viſere morteis.

Piſcium & ſumma genus hæſit ulmo,
 Nota quæ ſedes fuerat columbis :
 Et ſuperjecto pavida natarunt

Æquore damæ.

Vidimus flavum Tiberim, retortis
 Littore Etrusco violenter undis,
 Ire deſectum monumenta regis,

Templaq; Veſtæ :

Illic dam ſe nimium querenti
 Jactat ultorem: vagus & ſiniſtra
 Labitur ripa, Jove non probante,

Uxorius amnis.

Audiet civeis aquiſſe ferrum,
 Quo graves Perſæ melius perirent :
 Audiet pugnas, vitio parentum

Rara juvenus.

Quem vocet divam populus, ruentis
 Imperi rebus? prece qua fatigent
 Virgines ſanctæ minus audientem

Carmina Veſtam?

Cui dabit parteis scelus expiandi
Juppiter si tandem venias precamur,
Nube candenteis humeros amictus

Augur Apollo.

Sive tu mavis Erycina ridens,
Quam Jocus circumvolat, & Cupido,
Sive neglectum genus, & nepotes
Respicias auctor.

Heu nimis longo satiate ludo :
Quem juvat clamor, galeaq; leves,
Acer & Mauri peditis cruentum
Vultus in hostem.

Sive mutatâ juvenem figurâ,
Ales in terris imitaris, almæ
Filius Majæ, patiens vocari
Cæsaris ultor :

Serus in Cælum redeas, disjunge
Latus interfis populo Quirini :
Neve te nostris vitiis iniquum
Ocyor aura

Tollat. hic magnos potius triumphos;
Hic ames dici pater, atq; princeps :
Neu finas Medos equitare inultos
Te duce Cæsar.

IN VIRGILIUM ATHENAS PROBI- CISCENTEM. ODE III.

*Secundam ei navigationem precatur: deinde occa-
sionem nactus, hominum audaciam detestatur.*

Sic te diva potens Cypri,
Sic fratres Helenæ, lucida sidera,

Ventorumq; regat pater,
Obstrictis aliis, præter Japyga :

Navis, quæ tibi creditum
Debes Virgilium, finibus Atticis

Reddas implumem, precor :
Et serves animæ dimidium meæ,

Illi robur & æs triplex
Circa pectus erat, qui fragilem truci

Commisit pelago ratem
Primus, nec timuit præcipitem Africum

Decertantem Aquilonibus,
 Nec tristes Hyadas, nec rabiem Noti:
 Quo non arbiter Adriæ
 Major, tollere seu ponere vult freta,
 Quem mortis timuit gradum,
 Qui siccis oculis monstra natantia,
 Qui vidit mare turgidum, &
 Infameis Scopulos Acrocerania:
 Nequicquam Deus abscedit
 Prudens Oceano dissociabili
 Terras, si tamen impia
 Non tangenda rates transiliunt vada.
 Audax omnia perpeti
 Gens humana, ruit per vetitum nefas.
 Audax Iapeti genus
 Ignem fraude mala gentibus intulit.
 Post ignem ætheria domo
 Subductum, macies, & nova febrium
 Terris incubuit cohors:
 Semotiq; prius tarda necessitas
 Lethi, corripuit gradum.
 Expertus vacuum Dædalus aëra
 Pennis non homini datis.
 Pertupit Acheronta Hercules labor.
 Nil mortalibus arduum est.
 Cælum ipsum petimus stultitia: neq;
 Per nostrum patimur scelus
 Iracunda Jovem ponere fulmina.

AD L. SEXTIUM CONSULAREM.

ODE IV.

*Adventu veris, & communi moriendi conditione
 proposita, hortatur ad voluptates*

Solvitur acris hyems grata vice veris, & Favoni:
 Trahuntq; siccas machinæ carinas:
 Ac neq; iam stabulis paudet pecus, aut arator igni:
 Nec præca canis albicant pruina.
 Jam Cytherea choros ducit Venus imminente Luna:
 Junctæq; Nymphis Gratiæ decentes

Alterno terram quatiant pede, dum graveis Cyclopi
 Vulcanus ardensurit officinas.

Nunc deest aut viridi nitidum caput impedire myrto,
 Aut flore, terræ quem ferunt soluta;
 Nunc & in umbrosis Fauno decet immolare lucis,
 Seu poleat agnam, siue malis hædum.
 Pallida mors æquò pulsat pede pauperum tabernas,
 Regumq; turreis, ô beate Scauri,
 Vitz summa brevis spem nos vetat inchoare longam;
 Jam te premet nox, fabulæq; manes,
 Et domus exilis Plutonia: quò simul meâris,
 Nec regna vini sortiere talis,
 Nec tenerum Lycidam mirabere, quo calet juvenus
 Nunc omnis, & mox virgines tepe bunt.

AD PYRRHAM.

ODE V.

*Miseros esse qui illius amore teneantur: se ex eo,
 tanquam è naufragio, enataffe.*

Quis multa gracilis te puer in rosa
 Perfusus liquidis urget odoribus.

Grato, Pyrrha, sub antro;

Cui flavam religas comam

Simplex munditiis! heu, quoties fidem,

Mutatoſq; deos flebit, & aspera

Nigris æquora ventis

Emirabitur insolens,

Qui nunc te fruitur credulus aurea:

Qui semper vacuum, semper amabilem

Sperat, nescius aura

Fallacis! miseri, quibus

Intentata nites, me tabulâ sacer

Votivâ paries indicat uyida

Suspendisse potenti

Vestimenta maris deo.

AD VIPSANIUM AGRIPPAM.

ODE VI.

*Bella ab eo gesta à Vario cantatam iri: se convi-
 viis tantis, & a moribus de scribendis aprû esse.*

Scriberis Vario fortis, & hostium

Vidor, Mæonii carminis alite,

Quam

Quam rem cunctis; ferox navibus, aut equis
 Miles te dnce gesserit.
 Nos, Agrippa, neque hæc dicere, nec gravem
 Peleidis stomachum cedere nescii,
 Nec cursus duplicis per mare Ulyssæi,
 Nec sævam Pelopis domum
 Conamur, tenues grandia: dum pudor,
 Imbellisq; lyra Musa potens vetat
 Laudes egregii Cæsaris, & tuas
 Culpa deterere ingenti.
 Quis Martem tunica secum adamantina
 Digne scripseris; aut pulvere Troico
 Nigrum Merionem; aut ope Palladis
 Tydiden superis parem;
 Nos convivium, nos prælia virginum
 Scissis in juvenes unguibus acrium
 Cantamus vacui; sive quod urimur,
 Non præter solitum leves.

AD MUNATIUM PLANCUM CONSULAREM. ODE VII.

*Aliis aliis: sibi Tiburtinam regionem placere
 Cohortatio ad voluptates.*

L Audabunt alii claram Rhodon, aut Mitylenem,
 Aut Ephesum, bimariseve Corinthi
 Mœnia, vel Baccho Thebas, vel Apolline Delphos
 Insigneis, aut Thessala Tempe.
 Sunt quibus unum opus est, intactæ Palladis urbem
 Carmine perpetuo celebrare, &
 Undique decerpere frondi præponere olivam.
 Plurimus in Junonis honorem
 Aptum dicit equis Argos, diteisque Mycenæ.
 Me nec tam patiens Lacedæmon
 Neptam Larissæ percussit campus opima,
 Quam domus Albunæ resonantis,
 Et præceps Anio, & Tiburni lucus & uda
 Mobilibus pomaria rivis.
 Albus ut obscuro detergit nubila celo
 Sæpe Notus, neque parturit imbreis
 Perpetuos: sic tu sapiens finire memesto
 Tristitiam, vitæque labores

Molli, Plance, mero; seu te fulgentia signis
 Castra tenent, seu densa tenebit
 Tiburis umbra tui. Teucer Salamina, patremque
 Cum fugeret, tamen uda Lyzo
 Tempora populeâ fertur vinxisse corona,
 Sic tristicis affatus amicos.
 Quo nos cunque feret melior fortuna parente,
 Ibimus ô socii, comitesque.
 Nil desperandum Teucro duce, & auspice Teucro;
 Certus enim promisit Apollo,
 Ambiguam tellure nova Salamina futuram.
 O fortes, pe joraq; passi
 Mecum sæpe viri, nunc vino pellite curas:
 Mas ingens iterabimus æquor.

AD LYDIAM.

ODE VIII.

*Obscere juvenem quendam, quem Sybarin vocat,
 ut amore perditum, & voluptatibus colliqua-
 factum, notat.*

LYdia dic, per omneis
 Te deos oro, Sybarin cur properes amando
 Perdere; cur apricum
 Oderit campum patiens pulveris, atque solis,
 Cur neque militaris
 Inter æqualeis equitet, Gallica nec lupatis
 Temperet ora, frenis.
 Cur timer flavum Tiberim tangere? cur olivum,
 Sanguine viperino
 Cautius vitas? neq; jam livida gestat armis
 Brachia, sæpe disco,
 Sæpe trans finem jaculo nobilis expedito?
 Quid latet, ut marinæ
 Filium dicunt Theridis sub lachrymosa Trojæ
 Funera, ne virilis
 Cultus in eadem, & Lycias proriperet catervas.

AD THALIARCHUM.

ODE IX.

Hyeme indulgendum voluptati.

Vides, ut altâ stet nive candidum,
 Soracte: nec jam sustineant onus

Sylva laborantes: geluque
 Flumina constiterint acuro.
 Dissolve frigus, ligna super foco
 Large reponens: atque benignius
 Deprome quadrimum Sabinâ
 O Thaliarche merum diorâ.
 Permitte divi cetera: qui simul
 Stravere ventos æquore servido
 Deprolianteis, nec cupressi
 Nec veteres agitantur orni.
 Quid sit futurum cras, fuge querere: &
 Quem fors dierum cunq; dabit, lucro
 Appone, nec dulcibus amores
 Sperne puer, neque tu choreas:
 Donec virenti canities abest
 Morosa, nunc & campus, & aræ,
 Lenescq; sub noctem susurri
 Composita repetantur horâ.
 Nunc & latentis proditor intimo
 Gratus puellæ risus ab angulo:
 Pignusq; direptum lacertis,
 Aut digito male pertinaci.

IN MERCURIUM.

ODE X.

M Breui facunde, nepos Atlantis,
 Qui feros cultus hominum recentum
 Voce formasti catus, & decoræ

More palestræ:

Te canam magni Jovis, & deorum
 Nuntium, curæq; lyre parentem,
 Callidum, quicquid placuit, jocosæ

Condere furto.

Te, boves olim nisi reddidisses
 Per dolum amotas, puerum minaci
 Voce dum terret, viduus pharetrâ

Risit Apollo.

Quin & Atreidas duce te superbos
 Ilio dives Priamus relicto,
 Thessalique igneis, & iniqua Troja
 Castra sefellit.

LIBER I.

Tu pias lætis animas reponis
Sedibus: virgaq; levem coerces
Auræa turbam, superis deorum
Gramus, & imis.

AD LEUCONOEN. ODE XI.

Indulgendum voluptati, omiſſa futurorum cura;

Tu ne quaſieris ſcire, (nefas) quem mihi, quem tibi
Finem Dii dederint, Leuconoe: nec Babylonios
Tentaris numeros, ut melius, quicquid erit pari
(Seu plureis hyemes, ſeu tribuit Juppiter ultimam:
Quæ nunc oppoſitis debiliat pumicibus mare
Tyrrenum) ſapias, vina liques: & ſpatio brevi
Spem longam reſeces. dum loquimur, ſugerit invida
Ætas, carpe diem, quam minimum credula poſtero.

AD AUGUSTUM. ODE XII.

*Diis, heroibus, viriſque aliquot claris laudatis,
poſtremo commendat Auguſtum.*

Quem virum, aut heroa, lyra, vel æci
Tibia, ſumes celebrare Clio?
Quem Deum? cujus recinet jocosa

Nomen imago,
Aut in umbroſis Heliconis oris,
Aut ſuper Pindo, gelidove in hæmo?
Unde vocalem temere inſecutus
Orpheus ſylva,

Arte materna rapidos morantem
Fluminum lapſus, celereſq; ventos,
Blandum & auritas fidibus canoris
Ducere quercus.

Quid prius dicam ſolitis parentis
Laudibus, qui res hominum ac deorum,
Qui mare & terras, variisq; mundum
Temperat horis?

Unde nil majus generatur ipſo:
Nec viget quicquam ſimile, aut ſecundum
Proximus illi tamen occupavit
Pallas honores.

Præliis audax neque te filebo.

Liber, & sævis inimica virgo

Belluis: nec te metuende certa

Phœbe sagitta.

Dicam & Alciden, puerosq; Ledæ,

Hunc equis, illum superare pugnis

Nobilem: quorum simul alba nautis

Stella refulsit.

Defluit saxis agiratus humor:

Concidunt venti, fugiuntq; nubes:

Et minax (sic Dii voluere) ponto

Unda recumbit.

Romulum post hos prius, an quietum

Pompili regnum memorem, an superbos

Tarquini fasceis, dubito, an Catonis

Nobile lethum.

Regulum, & Scauros, animaq; magnæ

Prodigum Paulum, superante Pœno,

Gratus insigni referam camœnâ,

Fabriciumque:

Hunc, & incomptis Curium capillis

Utilem bello tulit, & Camillum

Sæva paupertas, & avitus, apto

Cum lare fundus.

Crescit occulto velut arbor ævo

Fama marcelli: micat inter omneis

Julium sidus, velut inter igneis

Luna minores.

Gentis humanæ pater atque custos

Orte Saturno, tibi cura magni

Cæsaris fati data: tu secundo

Cæsare regnes.

Ille, seu Parthos Latio imminenteis

Egerit iusto domitos triumpho,

Sive subiectos Orientis oræ

Seras & Indos:

Te minor latum reget æquus orbem:

Tu gravi curru quaties Olympum:

Tu patum callis inimica mittes

Pulmina lucis.

AD LYDIAM.

ODE XIII.

Dolet sibi Telephum anteponi.

Cum tu Lydia Telephi
 Cervicem roseam, cerea Telephi
 Laudas brachia ; vix, meum
 Fervens difficili bile tumet jecur.
 Tunc nec mens mihi, nec color
 Certa sede manet, humor & in genas
 Furtim labitur, arguens
 Quam lentis penitus maceret ignibus.
 Uror, seu tibi candidos
 Turparunt humeros immodicæ mero
 Rixæ : sive puer furens
 Impressit memorem dentelabris notam.
 Non, si me satis audias.
 Speres perpetuum, dulcia barbarè
 Ludentem oscula, quæ Venus
 Quinta parte sui nectaris imbuir.
 Felices ter, & amplius,
 Quos irrupta tenet copula, nec malis
 Divulsus querimoniis,
 Supremâ citius solvet amor die.

IN BRUTUM, BELLUM CIVILE REPARANTBM. ODE XIV.

O Navis, referent in mare te novi
 Fluctus, ô quid agis ? fortiter occupa
 Portum : nonne vides, ut
 Nudum remigio latus,
 Et malus celeri saucius Africo,
 Antennæq; gemant, ac sine funibus
 Vix durare carinæ
 Possint imperiosius
 Equor : non tibi sunt integra lintea :
 Non Dii, quæ iterum pressa voces malo :
 Quamvis Pontica pinus,
 Sylva ista nobilis
 Jactes & genus, & nomen inutile.
 Nil pigris timidus navita puppibus
 Fudit, tu, nisi ventis

Debes

Debes ludibrium, cave.
 Nuper sollicitum quæ mihi tædium,
 Nunc desiderium curaq; non levis,
 Interfusa nitenteis
 Vites æquora Cycladas.

NEREI VATICINIUM DE RUINA
 TROIÆ. ODE XV.

P Astor cum traheret per freta navibus
 Idæis Helenam perfidus hospitam;
 Ingrato celereis obruit otio
 Ventos, ut caneret fera
 Nereus fata. MALA DUCIS avi domum,
 Quam multo repetet Græcia milite,
 Conjurata tuas rumpere nuptias,
 Et regnum Priami vetus
 Eheu quantus equis, quantus adest viris
 Sudor! quanta mores supera Dardaniæ
 Genti! jam galeam Pallas, & ægida,
 Currusque, & rabiem parat.
 Nequicquam Veneris præsidio ferox,
 Pecces exsarium, grataq; feminis
 Imbelli citharâ carmina divides.
 Nequicquam thalamo graveis
 Hastas, & calami spicula Cnossii
 Vitabis, strepitumq; & celerem sequi
 Ajacem, tamen, heu! serus adulteros
 Crineis pulvere collines.
 Non Laërtiaden, exitium tuæ
 Gentis, non Pylum Nestora respicias
 Urgent impavidi te Salaminii
 Teucerq;, & Sthenelus sciens
 Pugna: sive opus est imperitate equis,
 Non auriga piger. Merionem quoque
 Nosces. ecce furit te reperire atrox
 Tydides melior patre:
 Quem tu cervusuti vallis in altera
 Visum parte lupum graminis immemor,
 Sublimi fugies mollis anhelitu,
 Non hoc pollicitus tuæ.
 Iracunda diem proferet Ilio,
 Matronisq; Phrygum classis Achilloy.

LIBER I.

19

Post certas hyemes, uret Achaicus
Ignis Iliacas domos.

PALINODIA.

ODE XVI.

Veniam petit à pueſſa, quam jambis læſerat.

O Matre pulchra filia pulchrior,
Quem criminofis cunque voles modum
Pones jambis; ſive flammâ,
Sive mari libet Adriano.

Non Dindymene, non adytis quatit
Mentem ſacerdotum incola Pythius,
Non Liber æque: non acuta

Sic geminant Corybantes æra,
Triftes ut iræ: quas neque Noricus
Deterret enſis, nec mare naufragum,
Nec ſævus ignis, nec tremendo

Juppiter ipſe ruens tumultu.
Fertur Prometheus addere principi
Limo coactus particulam undique
Deſectam, & infani leonis

Vim ſtomacho appoſuiſſe noſtro.
Ira Thyeſten exitio gravi
Stravere: & altis urbibus ultimas
Stetere cauſæ, cur perirent

Funditus, imprimereq; muris
Hoſtile aratrum exercitus inſolens.
Compelſce mentem, me quoq; peſtoris
Tentavit in dulci juventa

Fervor, & in celeres jambos
Miſit furem, nunc ego mitibus
Mutare quero triſtia, dum mihi
Fias recantatis amica

Opprobriis, animumque reddas.

AD TYNDARIDEM.

ODE XVII.

Invitat eam in Lucretilem.

Velox amœnum ſæpe Lucretilem
Mutat Lyceo Faunus: & igneam
Deſcendit æſtatem capellis

Ilſque

Ulsque meis, pluviosque ventos.
Impune tutum per nemus arbutos
Quarunt latenteis, & thyma deviaz
Olentis uxores mariti,

Nec virideis metuunt colubros.
Nec Martialeis hædilia lupos:
Utrunque dulci Tyndari fistulâ
Valles, & Usticę cubantis
Lævia personuere saxa.

Dii me tuentur: Diis pietas mea,
Et Musa cordi est. Hinc tibi copia
Manabit ad plenum benigno
Ruris honorum opulenta cornu.

Hic in reducta valle caniculæ
Vitabis æstas: & fide Teia
Dices laboranteis in uno
Penelopen, vitreamque Circen.

Hic innocentis pocula Lesbii
Duces sub umbra: nec Semele jus
Cum Marte confundet Thyoneus
Prælia: nec metues protervum
Suspecta Cyrum, ne male dispari
Incontinenteis injiciat manus,
Et scindat hærentem coronam
Crinibus, immeritamq; vestem.

AD QUINCTILIUM VARUM.
ODE XVIII.

Vini potu moderato exhilarari animum: immoderato rixas excitari.

Nullam, Vare, sacrâ vite prius severis arborem
Circa mite solum Tiburis, & mœnia Catili.
Siccis omnia nam dura Deus proposuit: neque
Mordaces aliter diffugiunt sollicitudines.
Quis post vîna gravem militiam, aut pauperiem erepat
Quis non te potius Bacche pater, teque decens Venus
At, ne quis modici transfiliat munera Liberi,
Centaurea monet cum Lapithis rixa super mero
Debellata: monet Sithoniis non levis Byius:
Cum fas atque nefas exiguo sine libidinum
Discernunt avidi. non ego te candide Bassareu
Iovitum quatiâ: nec variis obsita frondibus

Sub dium raptam. Sæva tene cum Berecynthio
Cornu tympana: quæ subsequitur cæcus amor sui,
Et tollens vacuum plus nimio gloria verticem,
Arcaniquæ fides prodiga, perlucidior vitro.

DE GLYCERA.
ODE XIX.

Se illius amore uri.

MAter sava Cupidinum,
Thebanq; jubet me Semeles puer,
Et lasciva licentia

Finitis animum reddere amoribus.

Urit me Glycercæ nitor

Splendentis Pario marmore purius:

Urit grata protervitas,

Et vultus nimium lubricus aspici.

In me tota ruens Venus

Cyprum deseruit: nec patitur Scythas,

Et versis animosum equis

Parthum dicere. nec quæ nihil attinent.

Hic vivum mihi cespitem, hic

Verbenas pueri ponite, thurague

Bimi cum patera meri.

Mactatâ veniet lenior hostiâ,

AD MÆCENATEM.
ODE XX.

Invitat eum ad convivium minime sumptuosum.

VIlle potabis modicis Sabinum
Cantharis, Græca quod ego ipse testâ
Conditum levi: datus in theatro

Cum tibi plausus,

Care Mæcenas, eques: ut paterni

Fluminis ripæ, simul & jocosa

Redderet laudes tibi Vaticanæ

Montis imago.

Cæcubum, & prælo domitam Caleno

Tu bibes uvam. mea nec Falernæ

Temperant vires, neque Formiani

Pocula colles.

IN DIANAM ET APOLLINEM.
ODE XXI.*Saculare Carmen.*

Dianam tenerę dicite virgines,
Intonsum, pueri, dicite Cynthium,
Latonamq; supremo
Dilectam penitus Jovi.
Vos lætam fluuiis, & nemorum coma,
Quęcunq; aut gelido prominet Algido,
Nigris aut Brymanthi
Sylvis, aut vïridis Cragi:
Vos Tempe totidem tollite laudibus,
Natalemque, mares, Delon Apollinis,
Insignemq; pharetra,
Fraterna; humerum lyrâ.
Hic bellum lachrymosum, hic miserâ famem,
Pestemq; à populo, & principe Cæsare in
Persas atque Britannos
Vestra motus aget prece.

AD ARISTIUM.
ODE XXII.

Vire integritatem & innocentia ubiq; esse tutam.

Integer vitæ, scelerisque purus,
Non eget Mauri jaculis, neque arcu,
Nec venenatis grævda sagittis
Fusce, pharetrâ:
Sive per Syrtis iter æstuosas,
Sive facturus per inhospitalem
Caucasum, vel, quę loca fabulosus
Lambit Hydaspes.
Namque me sylva lupus in Sabina,
Dum meam cantu Lalagen, & ultra
Terminum, curis vagor expeditus,
Fugit inermem;
Quale portentum neq; militaris
Daunia in laris alit esculetis,
Nec jubæ tellus generat, leonum
Arida nutrit.
Pone me, pigris ubi nulla campis

Arbor æstiva recreatur aurâ,
 Quod latus mundi nebula, malusque
 Juppiter urget:
 Pone sub curru nimium propinqui
 Solis, in terra domibus negata;
 Dulce ridentem Lalagen amabo,
 Dulce loquentem.

AD CHLOEN.
 ODE XXIII.

Non esse jam, quod virileis complexus extimes-
cat, viro matura.

Vitas hinnulco me similis, Chloe,
 Quærenti pavidam montibus aviis
 Matrem, non sine vano
 Aurarum, & sylvæ metu.
 Nam seu mobilibus veris inhorruit
 Adventus foliis, seu virides rubum
 Dimovere lacertæ:
 Et corde, & genibus tremat.
 Atqui non ego te, tigris ut aspera
 Catulove leo, frangere persequor.
 Tandem desine matrem,
 Tempestiva sequi viro.

AD VIRGILIUM.
 ODE XXIV.

Desinet Quincillii Vari moriem.

Quod desiderio sit pudor, aut modus
 Tam cari capitis præcipe lugubris
 Cantus Melpomene: cui liquidam pater
 Vocem cum cithara dedit.
 Ergo Quincilium perpetuus sopor
 Urget? cui pudor, & justitiæ soror
 Incorrupta fides, nudaque veritas,
 Quando ullum invenient parem?
 Multis ille bonis flebilis occidit:
 Nulli flebilior, quam tibi, Virgili.
 Tu frustra pius, heu, non ita creditum,
 Pateris Quincilium deos.
 Quod si Threicio blandius Orpheo

Auditam moderere arboribus fidem
 Non vane redeat sanguis imagini,
 Quam virgā semel horrida
 Non lenis precibus fata recludere,
 Nigro compulerit Mercurius gregi,
 Durnum, sed levius sit patientiā,
 Quicquid corrigere est nefas.

AD LYDIAM.

ODE XXV.

Insultat ei, quod jam vetula, vicissim à juvenibus contemnatur.

P Arcius junctas quatiunt fenestras
 Ictibus crebris juvenes protervi:
 Nec tibi somnos adimunt, amatque
 Janua limen:

Quæ prius multum facileis movebat
 Cardines, audis minùs, & minùs jam,
 Me tuo longas pereunte nocteis
 Lydia dormis:

Invicem mæchos anus arroganteis
 Flebis, in solo levis angiportu.
 Thracio bacchante magis sub inter-
 Lunia vento,

Cum tibi flagrans amor, & libido,
 Quæ solet matres furiare equorum,
 Sciviet circa jecur ulcerosum,
 Non sine questu:

Læta quod pubes hedera virenti
 Gaudeat, pulla magis atq; myrto:
 Aridas frondeis hiemis sodali
 Dedicet Hebro.

DE ÆLIO LAMIA.

ODE XXVI.

Se soluto animo velle Lamiam laudare.

M ulsis amicus, tristitiam & metus
 Tradam protervis in mare Creticis
 Portare ventis, quis sub arcto
 Rex gelidæ metuatur ora,
 Quid Tiridarem terreat, unice

Securus, ô, quæ fontibus integris
 Gaudes, apricos ne de flores,
 Necte meo Lamiæ coronam,
 Pimplea duleis: nil sine te mei
 Profunt honores, hunc fidibus novis,
 Hunc Lesbio sacrare plebro,
 Teque tuasq; decet sorores.

AD SODALES.

ODE XXVII.

*Ad sodales, invitatus ut bibat, id se ea lege factu-
 rum, si frater Megilla nomen amica sua pro-
 ferat, vet sibi in aurem dicat.*

Natis in usum lætitiæ scyphis,
 Pugnare, Thracum est: tollite barbarum
 Morem; vereturundumq; Bacchum
 Sanguineis prohibere rixis.
 Vino & lucernis Medus acinaces
 Immane quantum discrepat! impium
 Lenite clamorem sodales,
 Et cubito remanete presso.
 Vultis severi me quoque sumere
 Partem Falerni? dicat Opuntiq;
 Frater Megillæ, quo beatus
 Vulnere, qua pereat sagitta.
 Cessat voluntas? non alia bibam
 Mercede: quæ te cunq; domat Venus,
 Non erubescendis adurit
 Ignibus, ingenuoq; semper
 Amore pectus. quicquid habes, age,
 Depone turis auribus. ah miser,
 Quanta laboras in Charybdi,
 Dignus puer meliore flamma!
 Quæ sagæ, quis te solvere Thessalis
 Magus venenis, quis poterit Deus?
 Vix illigatum te triformi
 Pegasi expedit Chimæra.

IN ARCHYTAM.

ODE XXVIII.

*Inducitur Archytas nauta cuidam respondens eni-
nibus esse moriendum, oransq; ne se insepultum
jacere patiatur.*

TE maris, & terræ, numeroq; carentis arenæ
Mensores cohibent, Archyta,
Pulveris exigui prope littus parva Matinum
Munera: nec quicquam tibi prodest
Aërias tentasse domos, animoq; rotundum
Percurrisse polum morituro.
Occidit & Pelopis genitor, conviva deorum,
Tithonusq; remotus in auras:
Et Jovis arcanis Minos admissus: habentq;
Tarrara Penthoïden iterum Orco
Demissum: quamvis clypeo Trojana refixo
Tempora testatus, nihil ultra
Nervos atque cutem morti concesserat atræ;
Judice te, non sordidus auctor
Naturæ, verique. Sed omneis una manet nox,
Et calcanda semel via lethi,
Dant alios Furæ torvo spectacula Marti:
Exitio est avidis mare nautis.
Mista senum ac juvenum densantur funera, nullū
Sæva caput Proserpina fugit.
Me quoque devexi rapidus comes Orionis
Illyricis Notus obruit undis.
At tu nauta vagæ ne parce malignus arenæ
Offibus, & capiti inhumato
Particulam dare: sic, quodcunq; minabitur Eurus
Flustibus Hesperis, Venuisq;
Plectantur sylvæ te sospite: multaq; merces
Unde potest, tibi defluat æquo
Ab Jove, Neptunog; sacri custode Tarenti.
Negligis immeritis nocituram
Postmodo se natis fraudem committere. forsan
Debita jura, vicesque superbæ
Te maneant ipsum: precibus non linguar inultis
Teque piacula nulla solvent.
Quamquam festinas, non est mora longa: licebit
Injecto ter pulvere curras.

AD ICCIUM.

ODE XXIX.

*Mirum quiddam, & monstri simile esse ait, eum
à Philosophiæ studio, ad militiam transisse.*

Icci, beatis nunc Arabum invides
Gazis: & acrem militiam paras
Non antè devictis Sabæz
Regibus: horribilique Medo
Nectis catenas: quæ tibi virginum
Sponso necato barbara serviet?
Puer quis ex aula capillis
Ad cyathum statuetur unctis,
Doctus sagittas tendere Sericas
Arcu paterno? quis neget arduis
Pronos relabi posse rivos
Montibus, & Tiberim reverti
Cum tu coemptos undique nobileis
Libros Panæti, Socraticam & domum
Mutare locis Iberis,
Pollicitus meliora, tendis?

AD VENEREM.

ODE XXX.

Ut in adeis Glyceræ veniat.

O Venus regina Cnidi, Paphique,
Sperne dilectam Cypron, & vocantis
Thure te multo Glyceræ decoram
Transfer in ædem.
Fervidus tecum puer, & solutis
Gratiz zonis, properentq; Nymphæ,
Et parum comis sine te Juventas,
Mercuriusque.

AD APOLLINEM.

ODE XXXI.

*Se non opulentiam, sed tranquillam hilaremque
vitam ab Apolline postere.*

Quid dedicatum poscit Apollinem
Vates? quid orat, de patera novum
Fundens liquorem? non opimas

Sardinia segetes feracis.
 Non aestuosa grata Calabria
 Armenta: non aurum, aut ebur Indicum,
 Non rura, quæ Liris quæta
 Mordet aqua, taciturnus annis.
 Premant Calena falce, quibus dedit
 Fortuna vitem: dives & aureis
 Mercator exsiccat culullis
 Vina Syra reparata meret,
 Diis charus ipsis: quippe ter & quater
 Anno revisens æquor Atlanticum
 Impune: me pascunt olivæ,
 Me cichorea, leveſq; malvæ.
 Frui paratis & valido mihi
 Latoë dones, & precor, integra
 Cum mente: nec turpem senectam
 Degere, nec cithara carentem.

AD LYRAM.

ODE XXXII.

Barbiton sive testudinem suam commendat.

Poscimus, si quid vacui sub umbra
 Lusimus tecum, quod & hunc in annum
 Vivat, & plureis: age, dic Latinum,
 Barbite, carmen,
 Lesbio primum modulate civi,
 Qui ferox bello, tamen inter arma,
 Sive jactatam religarat udo
 Littore navim:
 Liborum, & Musas, Veneremq; & illi
 Semper hærentem puerum canebat,
 Et Lycum nigris oculis, nigroq;
 Crine decorum.
 O decus Phœbi, & dapibus supremi
 Grata testudo Jovis, & laborum
 Dulce lenimen, mihi cunctæ salve
 Rite vocanti.

AD ALBIUM TIBULLUM.

ODE XXXIII.

Ne doleat sibi rivalem juniorum a Glyceræ aut pot.

Albi ne doleas plus nimio memor
 Immitis Glyceræ, neu miserabileis

Decantes elegos, cur tibi junior
 Læsa præniteat fide.
 Insignem tenui fronte Lycorida
 Cyri torret amor: Cýrus in asperam
 Declinat Pholoën: sed prius Appulis
 Jungentur caprea lupis,
 Quam turpi Pholoë peccet adultero.
 Sic visum Veneri: cui placet impares
 Formas, atque animos sub iuga ænea
 Sævo mittere cum joco.
 Ipsum me melior cum peteret Venus,
 Grata detinuit compede Myrtale
 Libertina, fretis acrior Adriæ
 Curvantis Calabros sinus.

AD SEIPSUM. ODE XXXIV.

Eum pœnitet, quod Epicuros sequutus parum studiose Deos coluerit.

P Arcus Deorum cultor, & infrequens,
 Insanientis dum sapientiæ
 Consultus erro, nunc retrorsum
 Vela dare, atque iterare cursus
 Cogor relictos. namq; Diespiter
 Igni corusco nubila dividens,
 Plerumque per purum tonanteis
 Egrot equos, volucrumq; currum:
 Quo bruta tellus, & vaga flumina.
 Quo Styx, & invisi horrida Tænari
 Sedes, Atlanteusque finis
 Concutitur. valet ima summis
 Mutare, & insignem attenuat Deus;
 Obscura promens. hinc apicem rapax
 Fortuna cum stridore acuto
 Sustulit: hic posuisse gaudet.

AD FORTUNAM.

ODE XXXV.

Fortunam orat, ut servet Cæsarem in Britannos ire meditantem.

O Diva, gratum quæ regis Antium,
 Præsens vel imo tollere de gradu
 Mortale corpus, vel superbos

Vertere funeribus triumphos :
 Te pauper ambit sollicita prece
 Ruris colonus : te dominam æquoris,
 Quicumque Bithyna lacescit
 Carpathium pelagus carina.
 Te Dacus asper, te profugi Scythæ,
 Urbesque, gentesque, & Latium ferox,
 Regumq; matres barbarorum, &
 Purpurei metuunt tyranni,
 Injurioso ne pede proruas
 Stantem columnam: neu populus frequens
 Ad arma cessanteis, ad arma
 Concitet, imperiumque frangat.
 Te semper anteit sæva necessitas,
 Clavos trabaleis, & cuneos manu
 Gestans athena: nec severus
 Uncus abest, liquidumq; plumbum.
 Te spes, & albo raga fides colit
 Velata pannò, nec comitem abnegat,
 Utcumque mutata potenteis
 Veste domos inimica linquit.
 At vulgus infidum, & meretrix retro
 Perjura cedit. diffugiunt cadis
 Cum face ssecatis amici,
 Ferre jugum pariter dolosi.
 Servas iturum Cæsarem in ultimos
 Orbis Britannos, & juvenum recens
 Examen Eois timendum
 Partibus, Oceanoque rubro.
 Eheu: cicatricum, & sceleris pudet,
 Fratrumque. quid nos durà refugimus
 Æras? quid intactum nefasti
 Liquimus? unde manus juventus
 Metu Deorum continuit quibus
 Pepercit aris? ô utinam nova
 Incude defigas recusum in
 Massagetas, Arabesque ferrum.

IN HONOREM POMPONII NUMIDÆ
 ODE XXXVI.

Ob Numidæ reditum gaudio exultat.

ET thure, & fidibus juvat
 Placare, & vituli sanguine debito.

Castodes Numidæ deos :

Qui nunc Hesperia sospes ab ultima

Charis multa sodalibus,

Nulli plura tamen dividit oscula,

Quam dulci Lamiz, memor

Adæ non alio rege pueritiæ,

Mutatæq; simul togæ.

Cressa ne careat pulchra dies nota :

Neu promptæ modus amphoræ,

Neu morem in Saliū sit requies pedum:

Neu multi Damalis meri

Bassum Threicia vincat amystide :

Neu desint epulis rosæ :

Neu vivax apium, neu breve lilium,

Omnes in Damalim putres

Deponent oculos: nec Damalis novo

Divelletur adultero,

Lascivis hederis ambrosiosior.

AD SODALES.

ODE XXXVII.

Ob victoriam Asiaticam, genio indulgendum esse.

Nunc est bibendum: nunc pede libero

Pulsanda tellus: nunc Saliaribus

Ornare pulvinar deorum

Tēpus erat dapibus, sodales.

Antehac nefas depromere Cæcubum

Cellis avitis, dum Capitolio

Regina dementis ruinas,

Fumus & imperio parabat,

Contaminato cum grege turpium:

Morbo virorum quilibet impotens

Sperare, fortunaq; dulci

Ëbria. sed minuit furorem

Vix una sospes navis ab ignibus :

Mentemq; lymphatam Marcotico

Redegit in veros timores

Cæsar, ab Italia volentem

Remis adurgens, accipiter velut

Molleis columbas, aut leporem citus

Venator in campis nivalis

Æmoria, daret ut catenis

Fasale monstrum: quæ generosius
 Perire quærens, nec muliebriter
 Expavit ensẽ, nec latenteis
 Classe circa reparavit oras.
 Ausa & jacentem visere regiam
 Vultu sereno fortis, & asperas
 Tractare serpenteis, ut atrum
 Corpore combiberet venenum
 Deliberata morte ferocior
 Sævis Liburnis scilicet invidere,
 Privata deduci superbo
 Non humilis mulier triumpho.

AD PUERUM.

ODE XXXVIII.

Se tenui apparatu gaudere.

Perficos odi, puer, apparatus;
 Displicent nexę philyra coronę:
 Mitte sectari, rosa quo locorum
 Sera moretur.
 Simplicei myrto nihil allabores
 Sedulus oro, neque te ministrum
 Dedecet myrtus, neq; me sub arcta
 Vite bibentem.

Q. HORATII

FLACCII

CARMINUM

LIBER II.

AD C. ASINIUM POLLIONEM.

ODE I.

*Commendar scripta illius, quibus bella civilia
 complectebatur.*

Morum ex Metello consule civicum,
 Bellique causas, & vitia, & modos,
 Ludumque Fortunę, graveisque
 Principum amicitias, & arma

Nondum

Nondum expiatis uncta cruoribus,
Periculosa plenum opus alicz
Tractas, & incedis per igneis
Suppositos cineri doloso.
Paulum severae Musa tragoediae
Destit theatris: mox ubi publica
Res ordinatis, grande manus
Cecropio repetes cothurno,
Insigne mactis praesidium reis
Et consulenti, Pollio, curiae:
Cui laurus aeternos honores
Dalmatico peperit triumpho.
Jam nunc minaci murmure cornuum
Perstringis aures: jam litui strepunt:
Jam fulgor armorum fugacis
Terret equos, equitumque vultus.
Audire magnos jam videor duces
Non indecoro pulvere sordidos,
Et cuncta terrarum subacta,
Praeter atrocem animum Catonis.
Juno, & deorum quisquis amicior
Afris, inulta cesserat impotens
Tellure, victorum nepotes
Rettulit inferias Jugurtha.
Quis non Latino sanguine pinguior
Campus sepulchris impia praelia
Testatur, auditumq; Medus
Hesperiae sonitum ruinae?
Qui gurgis, aut quae flumina lugubris
Ignara belli? quod mare Dauniae
Non decoloravere caedes?
Quae caret ora cruore nostro?
Sed ne, relictis Musa procaz jocis,
Caez retrahes munera finitiae,
Mecum Dionzo sub antro
Quaerit modos levioris plectro.

CARMINUM

AD C. SALLUSTIUM CRISPUM.

ODE II.

Primo Proculejum laudat ob liberalitatē in fratres: deinde ostendit, eum qui suas cupiditates reprimere, pecuniamq; consemnare possit, solum regem, solum beatum esse.

Nullus argento color est, avaris
Abditæ terris inimice laminae
Crispe Sallusti, nisi temperato
Splendeat usu.

Vivet extento Proculeius ævo,
Notus in fratres animi paterni.
Illum aget pœna metuente solvi
Fama superstes.

Latius regnes avidum domando
Spiritus, quam si Libyam remotis
Gadibus jungas, & atterq; Pœnus
Serviat uni.

Crescit indulgens sibi dirus hydrops:
Nec sitim pellit, nisi causa morbi
Fugorit venis, & aquosus albo
Corpore languor.

Redditum Cyri solio Phraaten
Diffidens plebi, numero beatorum
Eximit virtus, populumq; falsis
Dedocet uti

Vocibus, regnum & diadema tutum
Deferens uni, propriamq; laurum:
Quisquis ingentis oculo irretorto
Spectat acervos.

AD DELIUM.

ODE III.

Neque demittendum adversis, neque effervendum secundis rebus animum: sed hilariter vivendum, cum æqua sit omnibus moriendi conditio.

Æ Quam memento rebus in arduis
Servare mentem: non secus in bonis.
Ab insolenti temperatam

Latitia, moriture Delli,
 Seu mortuus omni tempore vixeris :
 Seu te in remoto gramine per dies
 Festos reclinatum bearis
 Interiore nota Falerni.
 Qua pinus ingens, albaq; populus
 Umbram hospitalem consociare amant
 Ramis, qua obliquo laborat
 Lympha fugax trepidare rivo :
 Huc vina, & unguenta, & nimium brevis
 Flores amœnz ferre jube rosæ.
 Dum res, & ætas, & sororum
 Filatrum patiuntur atra.
 Cedet coemptis saltribus, & domo,
 Villaque, flavus quam Tiberis lavit,
 Cedet : & exstructis in altum
 Divitis potietur hæres.
 Diveſne priſco natus ab Inacho
 Nil intereſt, an pauper, & infima
 De gente ſub dio moreris,
 Victima nil miſerantis Orci.
 Omnes eodem cogimur : omnium
 Verſatur urna : ſerius, ocyus,
 Sors exitura : & nos in æternum
 Exilium impositura cymbæ.

AD XANTHIAM PHOCEUM.

ODE IV.

*Quid ancillam amet, non eſſe, cur eum pudeat :
 multis enim magnis viris idem uſu veniſſe.*

Nec fit ancillæ tibi amor pudori,
 Xanthia Phoeu, prius insolentem
 Serva Briseis niveo colore

Movit Achillem.

Movit Ajaxem Telamone natum
 Forma captivæ dominum Tecmeſſæ.
 Arſit Atrides medio in triumpho

Virgine raptâ :

Barbaræ poſtquam cecidere turmæ
 Theſſalo victore, & ademptus Hector
 Tradidit ſeſſis leviora tolli

Pergama Grajiſ.

Nec ſcias.

Nescias, an te generum beati
Phyllidis flavæ decorent parentes.
Regium certe genus, & penatibus
Maerent iniquos.

Crede non illam tibi de scelestâ
Plebe delectam: neque sic fidelem,
Sic lucro averſam, potuisse nasci
Matre pudenda.

Brachia, & vultum, teretisque furas
Integer laudo. fuge suspicari,
Cujus octavum trepidavit ætas
Claudere iustrum.

IN LALAGEN.

ODE V.

*Revocandam esse mentem à cupiditate virginis
immaturæ.*

Nondum subacta ferre jugum valet
Cervice: nondum munia comparis

Æquare: nec tanti ruentis
In venerem tolerare pondus.

Circa virentis est animus tunc
Campos juvenæ, nunc fluvii gravem
Solantis æſtum, nunc in udo
Ludere cum vitulis salisto.

Præſtantis. tolle cupidinem
Immitis uvæ: jam tibi lividos
Distinguet autumnus racemos
Purpureo variis colore.

Jam te ſequetur: currit enim ſerox
Ætas: & illi, quos tibi dempſerit,

Apponet annos. jam proterva
Fronte petet Lalage maritum,
Dilecta, quantum non Pholoë fugas,
Non Chloris: albo ſic humero nitens,
Ut pura nocturno renidet

Luna mari, Cnidiusve Cyges:
Quem ſi puellarum infereres choro:
Mire ſagaceis falleret hoſpites
Discrimen obſcurum, ſolutis
Crinibus, ambiguoq; vultu.

AD SEPTIMIUM.

ODE VI.

*Tiburtine, & Tarentine regionis amantissimam
laudat.*

Septimi Gadeis aditure mecum, &
Scantabrum indoctum juga ferre nostra, &
Barbaras Syrteis, ubi Maura semper
Æstuat unda,

Tibur Argeo positum colono
Sit mea sedes utinam senectæ:
Sit modus lasso maris, & viarum,
Militæque.

Unde si Paræ prohibent iniquæ,
Dulce pellitis ovibus Galeæ
Flumen, & regnata petam Laconi
Rura Phalantho.

Ille terrarum mihi præter omneis
Angulus ridet, ubi non Hymetto
Mella decedunt, viridique certat
Bacca Venastro:

Ver ubi longum, tepidasque præbet
Juppiter brumas: & amicus Aulon
Fertili Baccho, minimum Falernis
Invidet uvæ.

Illete mecum locus, & beate
Postulant arces: ibi tu salentem
Debita sparges lachryma favillam
Vatis amici.

AD POMPEIUM VARUM.

ODE VII.

Cui reditum gratulatur.

O Sæpe mecum tempus in ultimam,
Deductæ, Bruto militis duce,
Quis te redonavit Quiritem
Diis patriis, Italoque cælo,
Pompei meorum prime sodalium?
Cum quo morantem sæpe diem mero
Fregi, coronatus nitentis
Malobathro Syrio capillos.

Tecum

Tecum Philippos, & celerem fugam
 Senti, relicta non bene parmula :
 Cum fracta virtus, & minaces
 Turpe solum tetigere mento.
 Sed me per hosteis Mercurius celer
 Denso paventem sustulit aëre :
 Te rursus in bellum resorbens
 Unda fretis tulit aestuosis.
 Ergo obligatam redde Jovi dapem :
 Longaq; fessum militia latus
 Depone sub lauru mea : nec
 Parce cadis tibi destinatis.
 Oblivioso laxia Massico
 Ciboria exple : funde capacibus
 Unguenta de conchis, quis udo
 Deproperare apio coronas,
 Curatve myrtos quem Venus arbitrum
 Dicit bibendi? non ego sanius
 Bacchabor Edonis : recepto
 Dulce mihi furere est amico.

IN BARINEM.

ODE VIII.

*Non esse, cur ei juranti credatur : Formosarum
 enim perjuria a diis non vindicari.*

Ulla si juris tibi pejerati
 Poena, Barine, nocuisset unquam :
 Dente si nigro fieres, vel uno
 Turpior ungui :
 Crederem. sed tu, simul obligasti
 Perfidum votis caput, enitescis
 Pulchrior multo, juvenumque prodis
 Publica cura.
 Expedi matris cineres opertos
 Fallere, & toto taciturna noctis
 Signa cum caelo, gelidaque divos
 Morte carenteis.
 Ridet hoc, inquam, Venus ipsa : rident
 Simples Nymphæ, ferus & Cupido,
 Semper ardenteis acuens sagittas
 Cote cruenta.

LIBER II.

32

Adde, quod pubes tibi crescit omnis,
 Servitus crescit nova: nec priores
 Impia tectum domina relinquant,
 Sæpe minati,
 Te suis matres metuunt juveneis:
 Te senes parci: miseræq; nuper
 Virgines nuptæ; tua ne retardet
 Aura maritos.

AD VALGIUM:

ODE IX.

Ut mortuum puerum aliquando flere desinat.

Non semper imbres nubibus hispidos
 Manant in agros, aut mare Caspium
 Vexant inæquales procellæ
 Usque: nec Armeniis in oris,
 Amice Valgi, stat glacies iners
 Mensis per omneis, aut Aquilonibus
 Quærecta Gargani laborant,
 Et foliis viduantur orni.
 Tu semper urges flebilibus modis
 Mythen ademptum: nec tibi vespero
 Surgente decedunt amores,
 Nec rapidum fugiente solem.
 At non ter ævo functus amabilem
 Ploravit omneis Antiochum senex
 Annos: nec impubem parentes
 Troilon, aut Phrygiæ sorores
 Flevere semper. desine mollium
 Tandem querelarum: & potius nova
 Cantemus Augusti trophæa
 Cæsaris, & rigidum Niphaten,
 Medumq; flumen gentibus additum
 Vistis, minores volvere vortices.
 Intrag; præscriptum Gelonos
 Exiguis equitare campis.

AD

C A R M I N U M

AD LICINIUM.

ODE X.

*Retinendam esse mediocritatem, & animi in
utraq; fortuna æquabilitatem.*

Recius vives, Licini, neq; altum
Semper urgendo: neque, dum procellas
Cautus horrescis, nimium premendo
Littus iniquum.

Auream quisquis mediocritatem
Diligit, tutus caret obsoleti
Sordibus ædi, caret invidenda
Sobrius aula.

Sæpius ventis agitur ingens
Pinus: & celsæ graviore casu
Decidunt turres: feriuntq; summos
Fulmina montes.

Sperat infestis, metuit secundis
Alteram sortem bene præparatum
Pectus, informeis hymes reducit
Juppiter, idem

Summovet. Non, si male nunc, & olim
Sic erit. quondam cithara tacentem
Suscitat Musam, neq; semper arcum
Tendit Apollo.

Rebus angustis, animosus, atque
Fortis appare: sapienter idem
Contrahe vento nimium secundo
Turgida vela.

AD Q. HIRPINUM.

ODE XI.

Omissis curis jucunde vivendum esse.

Quid bellicosus Canaber, & Scythes,
Hirpine Quinxi, cogitet, Adria
Divisus objecto, remittas

Quærere: nec trepides in usum
Pescantis ævi pauca. fugit retro
Ævis juvenus, & decor, arida
Pellente lascivos amores
Canitie, facilem; somnum.

Non semper idem floribus est honos
 Vernis: neq; uno Luna rubens niter
 Vulni. quid æternis minorem
 Consiliis animum fatigas?
 Cur non sub alta vel platano, vel hac
 Pinu jacentes sic temere, & rosa
 Canos odorati capillos,
 Dum licet, Assyriarq; nardo,
 Potamus unctis dissipat fivius
 Curas edaceis, quis puer ocyus
 Restinguet ardentis Palerni
 Pacula prætereunte lymphe?
 Quis devium scortum eliciet donto
 Lyden? eburna, dic, age, cum lyra
 Maturet in comptum Lacæne
 Mare comam religata nodum.

AD MÆCENATEM.

ODE XII.

*Res graveis & tragicas lyricis versibus non con-
 venire. Soluta autem oratione, res Augusti
 Mæcenatem ipsum per scripturâ, se nihil posse,
 præter Lycymnia formam cavere.*

Nolis longa feræ bella Numantia,
 Nec dirum Annibalem, nec Siculum mare
 Pæno purpureum sanguine, mollibus
 Aptari citharæ modis:
 Nec favos Lapithas, & nimium mero
 Hylæum, domitosq; Herculeæ manu
 Telluris juvenes, unde periculum
 Fulgens contremuit domus
 Saturni veteris: inque pedestribus
 Dices historiis prælia Cæsaris
 Mæcenas melius, ductaq; per vias
 Regum colla minantium.
 Me dulcibus dominæ Musa Lycymnia
 Cantus, me voluit dicere lætidum
 Fulgentis oculos, & bene mutuis
 Fidum pectus amoribus:
 Quam nec ferre pedem dedecuit choris:

Nec certare joco, nec dare brachia
 Ludentem nitidis virginibus, sacro
 Dianę celebris die.
 Num tu, quę tenuit dives Achzmenes,
 Aut pinguis Phrygię Mygdonias opes,
 Permutare velis crine Lycymnię,
 Plenas aut Arabum domos ?
 Dum fragantia detorquet ad oscula
 Cervicem, aut facili sævitia negat,
 Quę poscente magis gaudeat eripi;
 Interdum rapere occupet.

IN ARBOREM, CUIUS CASU IN AGRO
 SABINO PENÈ OPPRESUS EST.

ODE XIII.

*Nunquam homini satis exploratum esse. Quis
 vitare debeat. Sapphonis & Alcai laudes.*

Ille & nefasto te posuit die,
 Quicumque primam, & sacrilega manu
 Produxit, arbos, in nepotum
 Perniciem, opprobriumque pagi.
 Illum & parentis crediderim sui
 Fregisse cervicem, & penetralia
 Sparsisse nocturno cruore
 Hospitis : ille venena Colchica,
 Et quicquid usquam concipitur nefas
 Traxavit, agro qui statuit meo
 Te triste lignum, te cadaver
 In domini caput immerentis.
 Quid quisq; vitet, nunquam homini satis.
 Cantum est in horas: navita Bosphorum
 Pœnus perhorrescit, neque ultra
 Czeca timet aliunde fata.
 Miles sagittas, & celèrem fugam
 Parthi: catenas Parthus, & Italum
 Robur. sed improvisa lethi
 Vis rapuit, rapietque gentis.
 Quam penè furvę regna Proserpinę
 Et judicantem vidimus Æeum,
 Sedeisq; descriptas piorum, &
 Mollis fidibus querentem

Sappho puellis de popularibus :
 Et te sonantem plenius aureo
 Alexæ plestro. dura navis,
 Dura fuga mala, dura belli !
 Utrumque sacro digna silentio
 Mirantur umbræ dicere: sed magis
 Pugnas, & exactos tyrannos
 Densum humeris bibit aure vulgus.
 Quid mirum, ubi illis carminibus stupens
 Demittit atras bellua centiceps
 Aureis ! & intorti capillis
 Eumenidum recreantur angues !
 Quin & Prometheus, & Pelopis parens
 Dulci laborum decipitur sono :
 Nec curat Orion leones,
 Aut timidos agitare lyncas.

AD POSTHUMUM.

ODA XIV.

Mortem vitari non posse.

Eheu, fugaces, Posthume, Posthume,
 Labuntur anni: nec pietas moram
 Rugis, & instanti senectæ
 Afferet, indomitæq; morti.
 Non si trecentis, quorquor eunt dies,
 Amice places illachrymabilem
 Plutona tauris: qui ter amolum
 Geryonem, Tityonque tristi
 Compescit unda, scilicet omnibus,
 Quicumq; terræ munere vestimur.
 Enaviganda, sive reges,
 Sive inopes erimus coloni.
 Frustra cruento Marte carebimus
 Fractisq; ranci fustibus Adria.
 Frustra per autumnos nocentem
 Corporibus metuemus Austrum.
 Visendus ater flumine languido
 Cocytus errans, & Danaï genus
 Infame, dāmnatusq; longi
 Sisyphus Æolides laboris.
 Lingenda tellus, & domus, & placens

Uxor !

CARMINUM

Uxor: neque harum, quas colis, arborum
Te, præter invisas cupressos,
Ulla brevem dominum sequetur.
Absumet hæres cæcuba dignior,
Servata centum clavibus: & mero
Tinget pavementum superbum
Pontificum potiore cœnis.

IN SUI SÆCULI LUXURIAM.

ODE XV.

JAm pauca aratro jugera regie
Moles relinquent: undiq; latius
Extenta visentur Luérino
Stagna lacu: platanusq; olebs
Evinctet ulmos. tum violaria, &
Myrtus, & omnis copia nartum
Spargent olivetis odorem,
Fertilibus domino priori.
Tum spissa ramis laurea fervidos
Excludet ictus. non ita Romuli
Præscriptum, & intonsi Catonis
Auspiciis, veterumq; norma:
Privatus illis census erat brevis,
Commune magnum: nulla decempedis
Metata privatis, opacam.
Porticus excipiebat Arcton:
Næc fortuitum spernere cœspitem
Leges sinebant: oppida publico,
Sumptu iuberites, et deorum
Templa novo decorare saxo.

AD GROSPHUM.

ODE XVI.

*Tranquillitatem animi optari ab omnibus
Vero non congerendis opibus honoribus
quærendis, sed coercendis cupiditatibus.*

O Tuum divos rogat in patenti
Prensus Egæo, simul atra nubes
Condidit Lunam, neque certa salgent
Sidera cœli:

LIBER II.

Otiū bello furiosa Thrace,
Otiū Medi pharetra decori,
Grosphæ, non gemmis, nec purpura ve-
nale, neque auro.

Non enim gæzzæ neque confusæ
Summovet lictor miscens tumultus
Mentis, et curas laqueata circum
Tecta volantes.

Vivitur parvo bene, cui pæternum
Solendet in mensa tenui satium,
Nec levis somnos timor, aut Cupido
Sordidus aufert.

Quid brevi fortes jaculamur ævo
Multa? quid terras alio calentes
Sole mutamus? patriæ quis exul
Se quoque fugit?

Scandit gratas vitiosa naveis
Cura: nec furmas equitum relinquit,
Ocyor cervis, et agente nimbor
Ocyor Euro

Latens in præsens animus, quod ultra
Oderit curare: et amara leto
Temperet risu, nihil est ab omni
Parte beatum.

Abstulit clarum cito mors Achilles:
Longa Tichonum minuit senectus:
Et mihi forsitan, tibi quod negaris,
Porriget hora.

Te reges centum, Siculæq; circum
Mugiant vaces; tibi tollit humilitatem
Apra quadrigis equa: te bis Afro

Vallum lance: mihi parva rura, &
Spiritalis Cræja tenuem Camœnæ
Fœdus, et mendax dedit, et malignum
Sperdere vulgus.

CORINTHIENSEM EGROTUM.

ODE XVIII.

Quid sit superfluum non est.

Quid sit superfluum non est, quid sit
Quid sit superfluum non est, quid sit

Obire

Obire, Mæcnas, mearum
 Grande decus, columenq; rerum.
 Ah, te meæ si partem animæ rapit
 Maturior vis, quid moror altera,
 Nec charus æque, nec superstes
 Integer s; ille dies utramque
 Ducet ruinam: non ego perfidum
 Dixi sacramentum: ibimus, ibimus,
 Ut cunq; præcedes, supremum
 Carpere iter comites parati.
 Me nec Chimæra spiritus igneꝝ,
 Nec, si resurgat centimanus Gygas,
 Divellet unquam, sic potenti
 Iustitiæ, placitumq; Parcisi.
 Seu Libra, seu mæ Scorpius aspicit
 Formidolosus, pars violentior
 Natalis horæ, seu tyrannus
 Hesperis Capricornus undæ:
 Utrumque nostrum incredibili modo
 Consentit astrum. te Jovis impio
 Tutela Saturno refulgens
 Eripuit, volucrisque fati
 Tardavit alas, cum populus frequens,
 Lætum theatris ter crepuit sonum:
 Me truncus illapsus cerebro
 Sustulerat, nisi Faunus ictum
 Dextra levasset, Mercurialium
 Custos virorum, reddere victimas,
 Ademq; votivam memento:
 Nos humilem feriemus agnam.

ODE XVIII.

*Re tenui se contentū dicit, ubi alii cupiditate
 suis & divitiis student, quasi perpetuo victum*

Non ebur, neque aureum
 Mea renidet in domo lacunar:
 Non trabes Hymettis
 Premunt columnas ultima recisas
 Africa: neque Attali,
 Ignotus hæres regiam occupavi:
 Nec Laconicas mihi
 Trahunt honeste purpuras clientæ

At fides, & ingeni
 Benigna vena est: pauperemq; dives
 Me petit. Nihil supra
 Deos lacesso: nec potentem amicum
 Largiora flagito;
 Satis beatus unicus Sabinis.
 Truditur dies die,
 Novaq; pergunt interire Lunæ.
 Tu secunda marmora
 Locas sub ipsum funus: & sepulchri
 Immemor struis domos:
 Marisq; Baxis obrepentis urges
 Summovere littora,
 Parum locuples continente ripa.
 Quid, quod usque proximos
 Revellis agri terminos, & ultra
 Limites clientium
 Salis avarus? pellitur paternos
 In sinu ferens deos
 Et uxor, & vir, sordidosq; natos.
 Nulla certior tamen
 Rapacis Orci sine destinata
 Aula divitem manet
 Herum. quid ultra tendis? aqua tellus
 Pauperi recluditur,
 Regumq; pueris: nec satelles Orci
 Callidum Promethea
 Revexit auro captus. hic superbum
 Tantalum, atque Tantali
 Genus coercet: hic levare functum
 Pauperem laboribus,
 Vocatus, atque non vocatus audit.

IN BACCHUM.

ODE XIX.

*Sibi licere Bacchi laudes, & ejus numinis pleno
 & concitato pectore, canere.*

Bacchum in remotis carmina rupibus
 Vidi docentem (credite pelleri)
 Nymphasq; discenteis, & aureis
 Capripedum Satyrorum acutas.

CARMINUM

Bucce, recenti mens trepidat metu
 Plenoq; Bacchi pectore turbidum
 Lætatur, euge, parce Liber,
 Parce gravi metuende thyrsos.
 Fas pervicacis est mihi Thyadas
 Vinq; fontem, lactis & uberes
 Cantare rivos, atq; truncis
 Lapſa cavis iterare mella.
 Fas & beatę conjugis additum
 Stellis honorem, teſtaq; Pembei
 Diſſecta non levi ruina,
 Thracis & exitium Lyncurgi.
 Tu ſeſtis amneis, tu mare barbarum,
 Tu ſeparatis uvidus in jugis
 Nodo coërces viperino
 Biſtonidum ſine fraude crineis.
 Tu, cum parentis regna per arduum
 Cohors Gigantum ſcanderet impia,
 Rhœcum retorſiſti leonis
 Unguibus, horribiliq; mala.
 Quamquam choreis aptior, & jocis,
 Ludoq; dictus, non ſat idoneus
 Pugne ſerebaris: ſed idem
 Pacis eras, mediuſq; belli.
 Te vidit inſons Cerberus aureo
 Cornu decorum, leniter atterens
 Caudam, & recedentis trilingui
 Ore pedes, tetigiq; erura.

AD MÆCENATEM.

ODE XX.

Famam ſuam atarnam fore.

Non uſitata, nec tenni ferar
 Penna biſformis per liquidam æthera
 Vates: neque in terris morabor
 Longius: invidiæq; major
 Urbis relinquam. non ego pauperum
 Sanguis parentum: non ego, quem vocas,
 Dilecte Mæcenas, obibo,
 Nec Stygia cohibebor unda.
 Jam jam reſidunt cruribus aſpera

LIBER II.

Pelles: & album mutor in alitem
 Supernè: nascunturq; leves
 Per digitos, humerolq; plumę.
 Jam Dzdaleo ocyor Æcaro,
 Visam gementis littora Bosphori,
 Syrteisq; Getulas canorus
 Ales, Hyperboreolq; campos.
 Me Colchus, & qui dissimulat metum
 Marsq; cohortis, Dacus, & ultimi
 Noscunt Geloni: me peritus
 Disceet Iber, Rhodaniq; potior.
 Absint inani funere nęnũ,
 Luctusque turpes, & querimoniz:
 Compesce clamorem, ac sepulchri
 Mitte supervacuos honores.

Q. HORATII FLACCII CARMINUM LIBER III.

ODE I.

Non opibus aut honoribus, sed animi tranquillitate vitam beatam efficit.

ODI profanum vulgus, & arceo:
 Favete linguis: carmina non prius
 Audita, Musarum sacerdos,
 Virginibus, puerisque canto.
 Regum timendorum in proprios greges,
 Reges in ipsos imperium est Jovis
 Clari Giganteo triumpho,
 Cuncta supercilio moventis.
 Est ut viro vir latius ordinet
 Arbuta sulcis: hic generosior
 Descendat in campum petitor:
 Moribus hic meliorq; fama
 Commendat: illi turba clientium
 Summa. **ÆQUA** lege necessitas

Sortitur insignis, & imos :
 Omne capax movet urna nomen.
 Distriktus ensis cui super impia
 Cervice pendet, non Siculæ dapes
 Dulcem elaborabunt saporem :
 Non avium citharæque canus
 Somnum reducent. somnus agrestium
 Lenis virorum non humileis domos
 Fastidit, umbrosamq; ripam :
 Non Zephyris agitata Tempe.
 Desiderantem quod satis est, neque
 Tumultuosum sollicitat mare,
 Nec scvus Arcturi cadentis
 Impetus, aut orientis Hædi.
 Non verberatæ grandine vineæ,
 Fundusq; mendax, arbore nunc aquas
 Culpante, nunc torrentia agros
 Sydera, nunc hyemes iniquas.
 Contracta pisces æquora sentiunt,
 Jactis in altum molibus. huc frequens
 Cæmenta demittit redemptor
 Cum famulis, dominusq; terræ
 Fastidiosus. sed timor, & minæ
 Standunt eodem, quo dominus : neque
 Decedit ærata triremi, &
 Post equitem sedet atra cura.
 Quod si dolentem nec Phrygius lapis,
 Nec purpurarum fidere clarior
 Delenit usus. nec Balerna
 Vitis, Achæmeniumq; costum ;
 Cur invidendis postibus, & novo
 Sublime ritu triliat ærium ?
 Cur valle permutem Sabina
 Divitias operosiores ?

AD AMICOS.

ODE II.

*Pueros ab ineunte ætate assuefaciendos esse
 pertati, rei militari, vitæq; laboriosa.*

Angustam, amici, pauperiem pati
 Robustus acri militia puer

LIBER III.

Condiscat: & Parthos feroceis
 Vexet eques metuendus hasta:
 Vitamque sub dio, & trepidis agat
 In rebus. illum ex mœnibus hosticis
 Matrona bellantis tyranni
 Prospiciens, & adulta virgo,
 Suspiret: eheu, ne rudis agminum
 Sponsus laceſſat regius asperum
 Taſtu leonem: quem cruenta
 Per medias rapit ira cœdeis.
 Dulce & decorum eſt pro patria mori.
 Mors & fugacem perſequitur virum,
 Nec parcat imbellis iuventa
 Poplitibus, timidogq; tergo.
 Virtus repulſe nescia ſordidæ,
 Intaminatis fulget honoribus:
 Nec ſumit, aut ponit ſecuris
 Arbitrio popularis auræ.
 Virtus, recludens immeritis mori
 Cælum, negata tentat iter via:
 Cætuſque vulgareis, & udam
 Spernit humum fugiente penna.
 Eſt & ſideli tuta ſilentio
 Merces. veta bo, qui Cereris ſacrum
 Vulgarit arcane, ſub iiſdem
 Sit trabibus, fragilemq; mecum
 Solvat faſelum. ſæpe Diespiter
 Neglectus, inceſto addidit integrum:
 Raro antecedentem ſceleſtum
 Deſeruit pede pœna claudq;.

ODE III.

*Oratio Junonis de bello Trojano finito, & impe-
 rio Romano à Trojanis initium capturo.*

Iuſtum, & tenacem propoſiti virum,
 Non civium ardor prava iubentium,
 Non vultus iſtantiſ tyranni
 Mente quatit ſolida: neque Auſter,
 Dux inquieti turbidus Adriæ,
 Nec fulminantis magna Jovis manus.
 Si fractus illabatur orbis,

Impavidum ferient ruinae.
 Hac arte Pollux, & vagus Hercules
 Innixus, arceis attigit igneas:
 Quos inter Augustus recumbens
 Purpureo bibit ore nectar.
 Hac te merentem, Bacche pater, tum
 Vexere tigres, indocili jugum
 Collo trahentes: hac Quirinus
 Martis equis Acheronta fugit:
 Gratum elocuta consiliantibus
 Junone divis. Ilion, Ilion
 Fatalis, incestusq; iudex,
 Et mulier peregrina vertit
 In pulverem, ex quo destituit deos
 Mercede passa Laomedon mihi,
 Castaque damnatum Minervæ
 Cum populo, & duce fraudulento.
 Jam nec Læonæ splendet adulteræ
 Famulus hospes: nec Priami domus
 Perjura pugnaceis Achivos
 Hecoreis opibus refringit:
 Nostriisque ductum seditionibus
 Bellum resedit: protinus & graveis
 Iras, & invisum nepotem,
 Troica quem peperit sacerdos,
 Marti redonabo: illum ego lucidas
 Inire sedeis, ducere nectaris
 Succos, & adscribi quietis
 Ordinibus patiar deorum.
 Dum longus inter sæviat Ilion
 Romanque pontus; qualibet exules
 In parte regnante beati.
 Dum Priami Paradisq; busto
 Insulter armentum: & catulos fera
 Celent inulta: stet Capitolium
 Fulgens, triumphatisq; possit
 Roma ferox dare jura Medis.
 Horrenda late nomen in ultimas
 Extendat oras. qua medius liquor
 Secernit Europen ab Afro:
 Qua tumidus rigat arva Nilus.
 Aurum irreperitum, & sic melius situm;

Cum terra celat, spernere fortior,
 Quam cogere humanos in usus,
 Omne sacrum rapiente dextra.
 Quicunq; mundi terminus obstitit,
 Tunc tangat armis, visere gestiens,
 Qua parte debacchentur ignes;
 Qua nebula, pluuiq; rores.
 Et bellicosas fata Quiritibus
 Ac lege dico, ne nimium pii,
 Rebusq; fidentes, avita
 Tecta velint reparare Troje.
 Troja renascens alite lugubri
 Ornata, tristi clade iterabitur,
 Ducente viatrices catervas
 Coniuge me Jovis & sorore.
 Ter si resurgat murus aeneus
 Iustore Phœbo; ter pereat meis
 Excisus Argivis, ter uxor
 Capta virum, puerosq; plorer.
 Non hæc jocose conveniunt lyra,
 Quo Musa tendis; desine pervicax
 Referre sermones decorum, &
 Magna modis tenuare parvis.

AD CALLIOPEN.

ODA IV.

*De à multis periculis, Musarum ope, ereptam
 fuisse. Male cessisse omnibus, qui adversum
 deos aliquid moliri voluerint.*

Descende cœlo, & dic age tibia
 Regina longum Calliope melos,
 Seu voce nunc mavis acuta,
 Seu fidibus, citharave Phœbi.
 Audis; an me ludit amabilis
 Insania audire, & videor pio
 Errare per lucos, amœne
 Quos & aquæ subeunt, & auræ.
 Te fabulosa Vulture in Appulo,
 Itriciis extra limen Apulia,
 Ludo, fatigatumq; somno,
 Fronde nova puerum palumbos

Texere : mirum quod foret omnibus,
 Quicumque celsæ nidum Acherontia,
 Salusq; Batinos, & arvum
 Pingue tenent humilis Ferenti,
 Ut tuto ab atris corpore viperis
 Dormirem, & urfis : ut premerer sacra
 Lauroq; collataq; myrto,
 Non sine Diis animosus infans.
 Vester, Camœnæ, vester in arduos
 Tollor Sabinos : seu mihi frigidum
 Præneste, seu Tibur supinum,
 Seu liquidæ placuere Bajæ.
 Vestris amicum fontibus, & choris,
 Non me Philippis versa acies retro,
 Devota non exstinxit arbor,
 Nec Sicala Palinurus unda.
 Utcumq; mecum vos eritis; libens
 Insanientem navisæ Bosphorum
 Tentabo, & arenteis arenas
 Littoris Assyrii viator.
 Visam Brianno hospitiis feros;
 Et lætum equino sanguine Concanum.
 Visam pharetratos Gelonos,
 Et Scythicum inviolatus amnem.
 Vos Cæsarem altum, militia simul
 Fessas cohorteis addidit oppidis,
 Finere quærentem labores
 Pierio recreatis antro.
 Vos lene consilium & datis, & dato
 Gaudetis almæ. scimus, ut impios
 Titanas, immanemq; turmam
 Fulmine sustulerit caduco:
 Qui terram inertem, qui mare temperat
 Ventosum, & urbeis, regnaq; tristia :
 Divosque, mortaleisq; turbas
 Imperio regit unus æquo.
 Magnum illa terrorem intulerat Jovi
 Fidens juvenus horrida brachiis :
 Fratresq; tendentes opaco
 Pelion imposuisse Olympo.
 Sed quid Typhœus, & validus Minas,
 Aut quid minaci Porphyriion statu,

Quid Rhœcus, evulsisque truncis
 Enceladus jaculator audax.
 Contra sonantem Palladis Ægida
 Possent ruentes? hinc avidus stetit
 Vulcanus: hinc matrona Juno, &
 Nunquam humeris posicurus arcum,
 Qui rore puro Castaliæ lavit
 Crineis solutos: qui Lyciæ tenet
 Dumeta, natalemq; sylvam,
 Delius, & Patareus Apollo.
 Vis consili expers mole ruit sua:
 Vim temperatam Dii quoq; provehunt
 In majus: iidem odere vireis
 Omne nefas animo moventeis.
 Testis mearum centimanus Gyges
 Sententiarum notus, & integræ
 Tentator Orion Dianæ,
 Virginea domitus sagitta.
 Injecta monstris terra dolere suis:
 Mæretq; partus fulmine luridum
 Missos ad oreum: nec peredit
 Impositam celer ignis Aetnam:
 Incontinentis nec Titij jecur
 Relinquit ales, nequitiz additus
 Custos: amatorem trecentæ
 Pirithoum cohibent catenæ.

AUGUSTI LAUDES.

ODE V.

Reguli constantia, & ad Pænos reditus.

Cælo tonantem credidimus Jovem
 Regnare: præsens divus habebitur
 Augustus, adjectis Britannis
 Imperio, gravibusq; Persis.
 Mlesne Crassi conjuge barbara
 Turpis maritus vixit? & hostium
 (Pro curia, inverſique mores!)
 Consenit socerorum in armis,
 Sub rege Medo Marſus, & Appulus,
 Anciliorum, nominis, & togæ
 Oblitus, æternæq; Vestæ,

Incolumi Jove, & urbe Roma;
 Hoc caverat mens provida Reguli,
 Dissidentis conditionibus
 Fodis, & exemplo trabenti
 Perniciem veniens in ævum:
 Si non periret immiserabilis
 Captiva pubes. Signa ego Punicis
 Affixa delubris, & arma
 Militibus sine cæde, dixit,
 Direpta vidi. vidi ego civium
 Retorta tergo brachia libero,
 Portasq; non clausas, & arva
 Marte coli populata nostro.
 Aure repensus scilicet acrior
 Miles redibit. flagitio additis
 Damnum: neque amissos colores
 Lana refert medicata furo:
 Nec vera virtus, cum semel excidit
 Curat reponi deterioribus.
 Si pugnat extricata densis
 Cerva plagis, erit ille fortis.
 Qui perfidis se credidit hostibus:
 Et Marte Pœnos proteret altero,
 Qui lora restrictis lacertis
 Sensit iners, timuitq; mortem.
 Hic, unde vitam sumeret inscius,
 Pacem duello miscuit. O pudor!
 O magna Carthago, probris
 Atior Italiz ruinis!
 Fertur pudice conjugis osculum,
 Parvosq; natos, ut capitis minor,
 A se removisse, & virilem
 To vos humi posuisse vultum,
 Donec labanteis consilio patres
 Firmaret auctor nunquam alias dato:
 Interq; morèntis amicos
 Egregius properaret exul.
 Atqui sciebat, quæ sibi barbaris
 Tortor pararet. non aliter tamen
 Dimovit obstantes propinquos,
 Et populum reditus morantem,
 Quam si clientum longa negotia

Miserata lite relinqueret;
Tendens Venafranos in agros,
Aut Lacedæmonium Tarentum.

AD ROMANOS.

ODE VI.

Corruptos sua abata mores infestat.

Dilicta majorum immeritus luctu,
Romane, donec templa refeceris
Ædificis labentis decorum, &
Fæda nigro simulacra sumo.
Dilecte minorem quod geris, imperas.
Hoc omne principium, huc refer exitum,
Dii multa neglecti dederunt
Hesperiz mala luctuosa.
Jam his Monæses, & Pacori manus,
Non auspiciatos contudit impetus
Nostros: & adjecisse prædam
Torquibus exiguis renidet.
Pene occupatam seditionibus
Delevit urbem Dacus, & Æthiops:
His classe formidatus, ille
Missilibus melior sagittis.
Fecunda culpe sæcula, nuptias
Primum inquina vere, & genus, & domos,
Hoc fonte derivata elades
In patriam, populumq; fluxit.
Mons doceri gaudet Jonicos
Matura virgo: & fingitur artibus
Jam nunc, & incestuos amores
De tenero meditatur ungui.
Mox juniores quærit adulteros
Inter mariti vina, neque eligit,
Cui donet impermissa raptim
Gaudia, luminibus remotis:
Sed iussa coram non sine conscio
Surgit marito, seu vocat inflictor.
Seu navis Hispanæ magister,
Dedecorum pretiosus emptor.
Non his juvenus orta parentibus
Infecit æquos sanguine Punico:
Pyrrhumque, & ingentem cecidit

CARMINUM

Antiochum, Hannibalque dirum,
Sed rusticorum mascula militum
Proles, Sabellis docta ligonibus
Versare glebas, & severa
Matris ad arbitrium recisos
Portare fusteis: solubi montium
Muraret umbras, & juga demeret
Bobus fatigatis, amicum
Tempus agens abeunte curru.
Damnosa quid non imminuit dies?
Ætas parentum peior avis, tulit
Nos nequiores, mox daturos
Progeniem vitiosiore.

AD ASTERIEN.

ODE VII.

Consolatur eam de viri sui absentia matrem ac sollicitam.

Quid flet, Asteria, quem tibi candidi
Primo restituent vere Favonii,
Thyna merce beatum,
Constanti juvenem fide
Sigen? ille Notis adus ad Oricum
Post insana Capra sydera, frigidæ
Noctis, non sine multis
Insomnis lachrymis agit.
Attoni sollicitæ nuncius hospite,
Suscipere Chloë, & miseram tuis
Dicens ignibus uri,
Tentat mille vafæ modis.
Ut Prætorum mulier perfida credulum
Falsis impulere criminibus, nimis
Casto Bellerophonti
Maturare necem, refert.
Narrat penè datum Pelæa Tartaro,
Magneffam Hippolyten dum fugit abstinens;
Et peccare docenteis
Fallax historias moxet.
Frustra. nam scopulis sordior Ictari
Voces audit adhuc integer. at, tibi
Ne vicinus Enipeus

Plus iusto placeat, cave:
 Quamvis non alius flectere equum sciens
 Hinc conspicitur gramine Martio:
 Nec quisquam citus æquæ
 Tulco denatat alveo.
 Prima nocte domum claude, neque in vias
 Sub cæna querulæ despice tibias,
 Et te sæpe vocanti
 Duram, difficilis mane.

AD MÆCENATEM.

ODE VIII.

*Cur Kalend. Martius, cum uxorem non habeat,
 nihilominus sacrificet, & epuletur tamen.*

MArtius cælebs quid agam Calendis,
 Quid velint flores, & acerrathuris
 Plena, miraris, positusq; carbo in
 Cespite vivo,

Deste sermones utriusq; linguae:
 Voveram dulcibus epulas, & album
 Libero caprum, prope funeratus
 Arboris istæ.

Hic dies, anno redeunte sestas,
 Coricem astrictum pice dimovebit
 Amphoræ fumum bibere institutæ
 Consule Tullo.

Sume Mæcenæ cyathos amici
 Sospitis centum; & vigiles lucernas
 Profer in lucem: procul omnis esto
 Clamor & ira.

Mitte civileis saper urbe curas:
 Occidit Daci Cotisonis agmen:
 Medus infestus sibi lustruosis
 Dissidet armis:

Servit Hispanæ vetus hostis ora
 Cantaber, sera domitus cæna:
 Jam scythæ laxo meditantur arcu
 Cedere campis.

Negligens, nequa populus laboret,
 Periculis privatis nimium cavere: ac
 Hæc præsentis cape læta hora: &
 Linque severa.

AD LYDIAM.

ODE IX.

Dialogus Horatii & Lydie.

- HO. **D**once gratus eram tibi,
Nec quisquam potior brachia candidæ
Cervici junxerat dabit;
Perfatus, cui rege beatior.
- LY. **D**once non tibi regis
Arstisti, ut Lydia post Chloen:
Multi Lydia nominis
Romana vigui clarior Ilia.
- HO. **M**e nunc Thressa Chloë regit,
Dulceis docta modos & citharæ sciens:
Pro qua non metuum mori,
Si parent animæ fata superflui.
- LY. **M**e torret face munda
Thorini Calais filius Ornithi:
Pro quo bis patiar mori.
Si parent puero fata superflui,
- HO. **Q**uid, si prisca redit Venus?
Diductosq; jugo cogit aheneo?
Si flava excutitur Chloë?
Rejexasq; patet janua Lydiæ?
- LY. **Q**uonquam fidere pulchrior
Ille est, tu levior cortice, & improbo
Iracundior Adria;
Tecum vivere amem, tecum obeam libens.

IN LYCEN.

ODE X.

Ut posita duritie, aliqua ipsum misericordia capiatur.

- E**xeremum Tanaim si biberes Lyce,
Sævo nupta viro: me camen asperas
Porrectum ante foreis obicere incolis
Plorares Aquilonibus.
- Audis, quo strepitu janua, quo nemus
Inter pulchra situm tectâ remugiat
Ventis? & positas ut glaciæ nivei
Puro lumine Juppiter?

LIBER II.

Ingratam Veneri pone superbiam :

Ne currente retro funis ear rota.

Non te Penelopen difficilem prociis

Tyrhenus genuit parens.

O, quamvis neq; te munera, nec preces,

Nec tinctus viola pallor amantium,

Nec vir Pieria pellice saucius

Curvat, supplicibus tuis

Parcat, nec rigida mollior esculo,

Nec Mauris animum mitior angulibus.

Non hoc semper erit liminis aut aqua

Oleosis patiens latus.

AD MERCURIUM.

ODE XI.

Ut cantus sibi dilet, quibus Lyde flecti possit.

Danaidum fabula.

Mercuri (nam te docilis magistro
Movit Amphion lapides canendo)

Taque testudo resonare septem

Callida nervis :

(Nec loquax olim, neq; grata, nunc &

Divitum mensis, & amica templis)

Dic modos, Lyde quibus obstinatas

Applicet aureis.

Qua velut latis equa trima campis,

Ludis exultim: metuitq; tangi.

Neptiarum expers, & adhuc proterva

Cruda marito.

Tu potes tigreis comitesq; sylvas

Ducere, & rivos celereis morari,

Cessit immanis tibi blandienti

Janitor aula

Cerberos: quamvis furiale centum

Muniant agnes caput ejus, atque

Spiritus teter, saniesq; manet

Ore trilingui.

Quin & Ixion Tyriosq; vultu

Illic invito: stetit urna paulum

Sicca, dum grato Danaï puellas

Carnipe melleo.

Audiat

CARMINUM

Andiat Lyde scelus, atque notas
 Virginum penas, & inane lympba
 Dolium fundo percuntis imo,
 Seraque fata,
 Quæ manent culpas etiam sub Orco,
 Impiæ: nam quid potuere majus?
 Impiæ sponfos potuere duro
 Perdere ferro.

Una de multis face nuptiali
 Digna, perjurum fuit in parentem
 Splendide mendas, & in omne virgo
 Nobilis ævum.

Surge, quæ dixit juveni marito:
 Surge, ne longus tibi somnus, unde
 Non times, detur: socerum, & scelestas
 Falle sorores.

Quæ, velut nactæ vitulos lezæ.
 Singulos, cheu, lacerant: ego illis
 Mollior, nec te feriam, nec intra
 Claustra tenebo.

Me pater savis oneret catenis,
 Quod viro clemens misero peperci:
 Me vel extremos Numidarum in agros
 Classe releget.

I pedes quo te rapiunt, & auræ,
 Dum favet nox, & Venus: i secundo
 Omne: & nostri memorem sepulchro
 Sculpto quorelam.

AD NEOBULEN.

ODE XII.

*Eam Hebri adolescentis amore captam, inertia se
 & desidia dedisse.*

Miserarum est, neque amorì dare ludum,
 Neque dulci mala vino lavere: aut ex-
 animari, metuentes patrum verbera linguæ.

Tibi qualum Cythereæ puer ales,
 Tibi telas, operosæque Minervæ
 Studium aufert, Neobule, Liparæi nitor Hebræi.

Eques ipso melior Bellerophonte:
 Neque pugno, neque segni pode victus,

Simul undos Tiberinis humeros lavit in undis :
 Caus idem per apertum fugientis
 Agitato grege cervos jaculari : &
 Ceter alto latitantem fruticeto excipere aprum.

AD FONTEM BLANDUSIAM.

ODE XIII.

Commendat ejus amœnitatem.

O Fons Blandusie splendidior vitro,
 Dulci digne mero, non sine floribus ;
 Cras donaberis hædo :
 Cui frons turgida cornibus
 Primis, & Venerem & prælia destinat
 Frustra : nam gelidos inficiet tibi
 Rubro sanguine rivos,
 Lascivi soboles gregis.
 Te flagrantis atrox hora Canicula
 Nescit tangere : tu frigus amabile
 Fessis vomere tauris
 Præbes, & pecori vago.
 Fies nobilium tu quoq; fontium,
 Me dicente cavis impositam ilicem
 Saxi : unde loquaces
 Lymphæ defiliunt tuz.

AD POPULUM ROMANUM.

ODE XIV.

*Cæsaris victoriam canit, eamque sacrificiis &
 festis dapibus prosequi hortatur.*

Herculis ritu modo dictus, ô plebs,
 Morte venalem petiisse laurum,
 Cæsar, Hispana repetit Penateis
 Victor ab ora.

Unico gaudens mulier marito.

Prodeat justis operata divi :

Et soror clari ducis, & decora

Supplice vitta,

Virginum matres, juvenumq; nuper

Suspexit. vos ô pueri, & puellæ

Non virum experte, male ominatis

Parcite verbis,

CARMINUM

Hic dies verè mihi festus atrox
Eximet curas. ego nec tumultum,
Nec mori per vim metuum, tenente
Cesare terras.

I, pete unguentum, puer, & coronas,
Et cadum Marfi memorem duelli :
Spartacum si qua potuit vagantem
Fallere testa.

Die & arguta properet Neera
Myrrheum nodo cohibere crinem,
Si per invisum mora janitorem
Fiet, abito.

Lenit albescens animos capillus,
Litium & rixæ cupidos protervz.
Non ego hoc ferrem calidas juvena,
Consule Planco.

IN CHLORIM, SBU CHLORIDEM.

ODE XV.

*Ut saltem vetula, nequitia & libidini modum
constituat.*

UXor pauperis Ibici,
Tandem nequitiz fige modum tuæ;
Famosisque laboribus.

Maturæ propior desine funeri
Inter ludere virgines,
Et stellis nebulam spargere candidis.
Non, si quid Phobos fatis,

Et te, Chlori, decet. filia rectius
Expugnat juvenum domos ;
Pulso Thyas uti concita tympana.

Illam cogit amor Nothi,
Lascivæ similem ludere caprez.
Te lanæ prope nobilem
Tonsæ Luceriam, non cithara decent,
Nec flos purpureus rosæ,
Nec poti vetulam facit tenuis cadi.

AD MÆCENATUM.

ODE XVI.

*Auro omnia parent. Horatium vero contentus est
sua sorte, unde beatus existit.*

Inclusam Danaën turris aenea,
Robustæq; fores, & vigilum canum
Tristes excubie munerant satis
Nocturnis ab adulteris:
Si non Acrisium, virginis abdita
Caladem pavidum, Juppiter & Venus
Assistent: fore enim tutum iter, & parens,
Converso in pretium deo,
Aurum per medios ire satellites,
Et perumpere amat saxa, potentius
Ida fulmineo: concidit auguris;
Argivi domus, ob lucrum
Demersa excidio. dissidit urbium
Mortis vir Macedo, & subruit æmulus
Reges muneribus. munera navium
Savos illaqueant duces.
Oscensum sequitur cura pecuniam,
Majorumq; fames. jure perhorui
Late conspicuum tollere verticem,
Mæcenas, equitum deus.
Quanto quisq; sibi plura negaverit,
A Diis plura seret. nil cupientium
Nudus castra peto: & transfuga, divinum
Parteis linquere gestio,
Contemptæ dominus splendidior rei,
Qui si quicquid arat non piger Appulæ,
Occultare meis diceret horreis;
Magnas inter opes inops.
Pura rivas aquæ, sylvaq; jugerum
Pascorum, & segetis certa fides mea,
Fulgentem imperio fertilis Africa
Fallit, sorte beator.
Quamvis nec Calabre mella ferunt apes:
Nec Lustrigonia Bæchus in amphora
Languescit mihi, nec pinguis Gallicis
Crescunt vellera pascuis:

Imper:

CARMINUM

Importuna tamen pauperies abest:
 Nec, si plura velim, tu dare deneges.
 Contracto melius parva Cupidine
 Vestigalia porrigam:
 Quam si Mygdoniis regnum Halyattici
 Campis continuem. multa petentibus
 Desunt multa. bene est, cui Deus obtulit
 Parca, quod satis est, manu.

AD ÆLIUM LAMIAM.

ODE XVII.

Primum nobilitatem ipsius laudat, deinde admonet, ut se praearet ad diem crastinum, qui pluvius fore videbatur, hilariter exigendum.

ÆLi vetusto nobilis ab Lamo,
 Quando & priores hinc Lamias ferunt
 Denominatos, & nepotum
 Per memores genus omne fastos:
 Auditore ab illo ducis originem,
 Qui Formiarum mœnia dicitur
 Princeps, & innantem Maricæ
 Littoribus tenuisse Lirim,
 Latè tyrannus. Cras foliis nemus
 Multis, & alga litus inutuli
 Demissa tempestas ab Euro
 Sternet; aquæ nisi fallit augur
 Annosa cornix. dum potes, aridum
 Componere lignum: cras genium mero
 Curabis, & porco bimestri,
 Cum famulis operum solutis.

AD FAUNUM.

ODE XVIII.

Deum sylvestrem, infernum & pestilentem precatur, ut per suos transiens agros, sibi suisque sit propitius.

FAune Nympharum fugientum amator,
 Per meos sineis, & aprica rura
 Lenis incedas, abeasq; parvis
 Æquus alumnis.

Si tener pleno cadit hœdus anno,
 Larga nec defunt Veneris sodali
 Vinea crateræ: vetus ara multo
 Fumat odore:

Ludit herboso pecus omne campo
 Quum tibi non redeunt Decembres,
 Festus in pratis vacat otioso

Cum bove pagus:
 Inter audacis lupus errat agnos,
 Spargit agrestis tibi sylva frondeis,
 Gaudet invisam pepulisse fossor
 Ter pede terram.

AD TELEPHUM.

ODE XIX.

Reprehendit eum, quod veteram historiæ studio deditus, ea, quæ ad hilariter & jucunde vivendum pertinent, negligat.

Quantum distet ab Inacho
 Codrus, pro patria non timidus mori,
 Narras, & genus Æaci,
 Et pugnata sacro bella sub Ilio:
 Quo Chium pretio cadum
 Mercemur: quis aquam temperet ignibus,
 Quo præbente domum, & quota
 Pelignis caream frigoribus, taces.
 Da lunæ propere novæ,
 Da noctis mediæ: da, puer, auguris,
 Murenæ, tribus aut novem
 Miscentur cyathis pocula commodis.
 Qui Musas amat impareis,
 Ternos ter cyathos attonitus petet
 Vates. treis prohibet supra
 Rixarum metuens tangere Gratia,
 Nudis juncta sororibus.
 Insanire juvat. cur Berecynthia
 Cessant flamina tibi?
 Cur pendet tacita fistula cum lyra?
 Parente ego dexterâ
 Odi. sparge rosas: audiat invidus
 Dementem strepitum Lycus:

CARMINUM

Et vicina semi non habilis Lyco:
 Spissa te nitidum coma,
 Puro te similem, Telephe, Vespero,
 Tempestiva petit Chloë:
 Me lentus Glyceræ torret amor mea.

AD PYRRHUM.

ODE XX.

*Ne formosum Nearchum à sua meretricula ab-
 strahat.*

Non vides, quanto moveas periclo,
 Pyrrhe, Getulæ catulos leznez?
 Dura post paulo fugies inaudax,
 Prælia raptor:
 Cum per obstanteis juvenum cætervas
 Ibit, insignem repetens Nearchum:
 Grande certamen, tibi præda cedat
 Major, an illi,
 Interim dum tu celereis sagittas
 Promis, hæc denteis acuit timendos,
 Arbitr pugna posuisse nudo
 Sub pede palmam,
 Fertur, & leal recreare vento
 Sparsum odoratis humerum capillis:
 Qualis aut Nireus fuit, aut aquosa
 Raptus ab Ida.

AD AMPHORAM.

ODE XXI.

*Ex qua se in Corvini gratiam vinum vetustum
 prompturum ostendit, & occasione oblata vini
 laudes commemorat.*

O Nata mecum consule Manlio,
 Seu tu querelas, five geris jocos
 Seu rixam, & insanos amores,
 Seu facilem pia testa somnum,
 Quocumq; lectum nomine Massicum
 Servas, moveri digna bono die;
 Descende, Corvino jubente,
 Promere languidiora vina.

LIBER III.

Non ille, quanquam Socraticis mædet
sermonibus, te negliget horridus:

Narratur & prisci Canonis

Sæpe mero caluisse virtus.

Tu lenè tormentum ingenio admoveas

Plerumq; duro: tu sapientium

Curas, & arcenum iocoso

Consilium retegis Lyæo:

Tu spem reducis mentibus anxii;

Vireisque, & addis cornua pauperis;

Post te, neque iratos trementi

Regum apices, neq; militum arma.

Te Liber, & si læta adoris Venus

Segnesq; nodum solvere Gratiæ,

Vivæq; producent lucerna,

Dum rediens fugat astra Phœbus.

IN DIANAM.

ODE XXII.

Diana consecrat pinum villoe suæ propinquam;

& quotannis verris immolati sanguine urbe-
rem hanc aspersuram se vocat.

Montium custos nemorumq; virgo,

Quæ laboranteis utero puellas

Ter vocata audis, admittisq; lecto

Divæ triformis:

Imminens villæ tuæ pinus esto:

Quam per exactos ego lætus annos,

Verris obliquum meditantis lectum:

Sanguine donem.

AD PHIDILEM.

ODE XXIII.

Suadens, ut deos puris manibus, & conscientia
vite bene actæ, colat.

Cælo supinas si tuleris memas

Nascente luna, rustica Phidile,

Si thure placaris, & horna

Froge Lareis, avidaq; porca;

Nec pestilentem sentiet Africana

Secunda

CARMINUM

Fertunda vitis, nec sterilem seges
 Rubiginem, aut dulces alumni
 Pomifero grave tempus anno.
 Nam, quæ nivali pascitur Alcido
 Devota, quercus inter & ilices:
 Aut crescit Albanis in herbis
 Victimæ: pontificum secureis
 Cervice tinget. te nihil attinget
 Tentare multa exde bidentinæ,
 Parvos coronantem marino
 Rore deos fragiliq; myrto.
 Immunis aram si tetigit manus;
 Non sumptuosa blandior hostia,
 Mollibit aversos Penateis
 Farre pio, & saliente mica.

IN AVAROS.

ODE XXIV.

*In avaros invehitur, qui domos domibus subinde
 addunt, in ipso etiam mari adificantes: cum
 tamen nulla adificia necessitate mortis eos li-
 berare possint. Ad hac autem mala extirpan-
 da, una cum prava illa augendi opes cupidi-
 tate, disciplina asperiore opus esse dicit.*

Intactis opulentior
 Thesauris Arabum, & divitis Indiz,
 Cæmentis licet occupes
 Tyrrhenum omne tuis, & mare Ponticum:
 Si figit adamantinos
 Summis verticibus dira necessitas
 Clavos: non animum metu,
 Non mortis laqueis expedit caput.
 Campestris melius Scythæ,
 Quorû plaustra vagas ritè trahunt domos
 Vivunt, & rigidi Getæ:
 Immetata quibus jugera liberas
 Fruges, & Cerecem ferunt:
 Nec cultura placet longior annua:
 Defunctumq; laboribus
 Æquali recreat sorte vicarius.

Ille matre carentibus
 Privignis mulier temperat innocens :
 Nec dotata regit virum
 Conjux : nec nitido fudit adultero.
 Dos est magna, parentium
 Virtus, & metuens alterius viri
 Certo fœdere castitas.
 Et peccare nefas, aut pretium est mori,
 Quisquis volet impias
 Cedeis, & rabiem tollere civicam ;
 Si querit pater urbium,
 Subscribi statuis, indomitam audeat
 Refrenare licentiam,
 Clarus postgenitis, quatenus, heu nefas,
 Virtutem incolumem odimus,
 Sublatam ex oculis querimus invidi.
 Quid tristes querimonia,
 Si non supplicio culpa reciditur ?
 Quid leges sine moribus
 Vanæ proficiunt, si neque fervidis
 Pars inclusa caloribus
 Mundi, nec Boreæ finitimum latus,
 Duratq; solo nives
 Mercatorum abigunt horrida callidi
 Vincunt æquora navitæ.
 Magnum pauperies opprobrium, jubet
 Quidvis, & facere & pati :
 Virtutisq; viam deserit arduæ.
 Vel nos in Capitolium,
 Quo clamor vocat, & turba faventium :
 Vel nos in mare proximum
 Gemmas, & lapides, aurum & inutile,
 Summi materiam mali,
 Mittamus, scelerum si bene pœnitet ;
 Eradenda Cupidinis
 Pravi sunt elementa : & teneræ nimis
 Mentis, asperioribus
 Formandæ studiis : nescit equo rudis
 Harere ingenuus puer :
 Venariq; timet, ludere doctior ;
 Seu Græco jubeas trocho,
 Seu malis vetita legibus alea.

CARMINUM

Com perjura patris fides
Consortem sociura fallat, & hospitem
Indignosq; pecuniam
Heredi properet: scilicet improbe
Crescentia divitia, tamen
Cur nescio quid semper abest rei.

AD BACCHUM.

ODE XXV.

*Se Bacchi instinctu afflatoque concitatum, w
quadam & inaudita de Augusto distarum.*

Quo me, Bacche, rapis tui
Plenum s; quæ in nemora, aut quos agor in spæ
Velox mente nova s; quibus
Antris, egregii Caesaris audiar
Æternum meditant decus
Stellis inferere, & concilio Jovis s;
Dicam insigne, recens, adhuc
Indictum ore alio, non secus in jugis
Exsomnia stupet Bvias,
Hebrum prospiciens, & nive candidam
Thracen, ac pede barbaro
Lustratam Rhodopen, ut mihi devio
Rupeis, & vacuum nemus
Mirari libet! ô Najadum potens,
Baccharumq; valentium
Proceras manibus vertere fraxinos:
Nil parvum, aut humili modo;
Nil mortale loquar: dulce periculum est,
O Lenæ, sequi deum
Cingentem viridi tempora pampino.

AD VENEREM.

ODE XXVI.

*Se jam senem factum rebus amatoris mitem
tum esse.*

Vixi puellis nuper idoneus,
Et militavi non sine gloria:
Nunc arma, defunctumq; bello
Barbiton hic paries habebit:
Lævum marinæ qui Veneris latus

hic, hic ponite lucida
Pualia, & vesteis, & arcus
Oppositis foribus minaccis.
beata diva tenes Cyprum, &
Nymphas earentem Sythonia nive,
Regina, sublimi flagello
Tange Chloen semel arrogantem.

AD GALATHEAM NAVIGATHAM.

ODE XXVII.

Deterrer eam precipue exempla Europæ.

Mulos partæ recinentis omen
Ducat, & prægnans canis, aut ab agro
Ira decurrens lupa Lanuvio,
Fortaque vulpes.

Amper & serpens iter institutum,
Uper obliquum similis sagitta
Terruit mannos. ego cui timore
Providus auspex
Antequam stanteis repetar paludes
Imbrum divina avis imminentum,
Ocinem corvum præce suscitabo
Solis ab ortu.

Uis licet felix, ubicunq; mavis,
Et memor nostri Galatea vivas:
Teque neq; levus vetet ire picus,
Nec vaga cornix.

Sed vides, quando trepidet tumultu
Promus Orion: ego, quid sit ater
Mox, novi, finis: & quid albus
Peccet lapis.

Mossum uxores pueriq; cæcos
Sentiant motus orientis Hædi, &
Ægeoris nigri fremitum, & trementis
Verbere ripas.

Uis & Europe niveum doloso
Credidit tauro latus: & scarentem
Bellis pontum, mediasq; fraudeis
Palluit audax.

Uper in pratis studiola foram, &
Nymphis opifex coram,

Carminum
Nocte sublustri, nihil astra præter
Vidit, & undas.

Quæ simul centum tetigit potentem
Oppidis Creten: pater ô reliquum
Filiz nomen, pietasq; dixit
Vincta furore.

Unde? quò veni? levis una mors est
Virginum culpæ, vigilansne ploro
Turpe commissum? an vitiis carentem
Ludit imago.

Vana: quæ porta fugiens eburna
Somnium ducit? meliusve fluctus
Ire per longos fuit: an recenteis
Carpere flores?

Si quis infamem mihi nunc juvenem
Dedat iratæ, lacerare ferro, &
Frangere enitar modo multum amati
Cornua tauri.

Impudens liqui patrios Penateis:
Impudens Orcum moror. O deorum
Si quis hæc audit: utinam inter errem
Nuda leones.

Antequam turpis macies decenteis
Occupet malas, teneraq; suscus
Defluat prædæ, speciosa quæro
Pascere tigreis.

Vilis Europe pater urget absens;
Quid mori cessas? potes hæc ab orno
Pendulum zona bene te secuta,
Ludere collum.

Sive te rupes, & acuta letho
Saxa delectant: age, te procellæ
Crede voloci: nisi herile mavis
Carpere pensum.

Regius sanguis, dominusq; tradi,
Barbaræ pellex. Aderat querenti
Perfidam ridens Venus, & remisso
Filius arcu.

Mox ubi lussit satis: Abstineto,
Dixit, irarum, calidæq; rixæ:
Cum tibi invisus laceranda reddet
Cornua taurus.

LIBER III.

Uxor invicti Jovis esse nescis?
 Mure singultus: bene ferre magnam
 Disce fortunam: tua secus orbis
 Nomina ducet.

AD LYDEN.

ODE XXVIII.

Diem Neptuna sacrum hilariter exigendum esse.

Fallo quid potius die
 Neptuni faciam? prome reconditum
 Lyde strenua, Czecubum,
 Muniteq; adhibe vim sapientia,
 Inclinare meridiem
 Senis: ac veluti stet volucris dies,
 Pareis deripere horreo
 Cessantem Bibuli consulis amphoram.
 Nos cantabimus invicem
 Neptunum, & virideis Nereidum comas.
 Tu curva regines lyra
 Latonam, & celeris spicula Cynethis
 Summo carmine, quæ Chidon
 Fulgenteisq; tenet Cycladas, & Paphon
 Junctis visit oloribus.
 Dicetur merita Nox quoq; nenia.

AD MÆCENATEM.

ODE XXIX.

*Invitat eum ad cœnam bilarem, publicis curis
 omiſſis.*

Tyrhena regum progenies, tibi
 Non ante verso lene merum cado
 Cum flore, Mæcnas, rosarum, &
 Pressa tuis balanus capillis
 Jamdudum apud me est: eripe te mœre
 Ne semper udum Tybur, & Asule
 Declive contempleris arvom, &
 Telegoni juga paritida,
 Fastidiosam desere copiam, &
 Molem propinquam nubibus ardens,
 Omite mirari beatâ
 Fugum, & opes, strepitumq; Romæ.

CARMEN II

Plerumq; gratæ divitibus vires,
 Mundeq; parvo sub lare pauperum
 Cœne, sine aulæis, & ostro
 Sollicitam explicuere frontem.
 Jam clarus occultum Andromedæ pator
 Ostendit ignem: jam Procyon furit.
 Et stella vesani leonis,
 Sole dies referente siccos.
 Jam pastor umbras cum grege languido,
 Rivumq; fessus quærit, & horridi
 Dumeta Sylvani: caretque
 Ripa vagis taciturna ventis.
 Tu civitatem quis deceat status,
 Curas, & urbi sollicitus times:
 Quid Seres, & regnata Cyro
 Bactra parent, Tanaisq; discors.
 Prudens, futuri temporis exitum
 Caliginosa nocte premit Deus:
 Ridetque, si mortalis ultra
 Fas trepidat. quod adest, memento
 Componere æquus: cætera fluminis
 Ritu feruntur, nunc medio alveo
 Cum pace delabentis Etrus-
 cum in mare, nunc lapides adesos,
 Stirpeisq; raptras, & pecus, & domos
 Volventis una, non sine montium
 Clamore, vicinæq; sylvæ:
 Cum fera diluvies quietas
 Irritat amneis. ille potens fusi,
 Lætusq; deget, cui licet in diem
 Dixisse, vixi: cras vel atra
 Nube polum pater occupato,
 Vel sole puro: non tamen irritum
 Quodecunq; retro est, efficiet: nequo
 Dissinget, infestumq; reddet,
 Quod fugiens semel hora vexit.
 Fortuna sævo læta negotio, &
 Ludum insolentem ludere pertinax,
 Transmutat incertos honores,
 Nunc mihi, nunc aliis benigna.
 Laudo manentem: si celeris quatis
 Pennas, resigno, quæ dedit, & mea

Virtut

LIBER III.

Virtute me involvo: probamq;
 Pauperiem sine dolo quaero.
 Non est meum, si mugiar Africis
 Malis procellis, ad miseræ preces
 Decurreret: & votis pacisci
 Ne Cypria, Tyrixq; metees
 Addant avaro divitias mari.
 Tunc me biremis præsidio scaphæ
 Tatum per Ægeos tumultus
 Aura feret; geminusq; Pollox.

AD MELPOMENEN MUSAM.

ODE XXX.

*Scribendis carminibus lyricis se melius consuluiffe
 immortalitatis nominis sui dicit, quam si obtri-
 nuisset ut sibi ærea statua aut pyramides eri-
 gerentur. Præcipuamque laudis materiam
 fore innuit, quod primus ex Latinis in hoc
 carminum genere Græcos imitatus fuerit.*

EXegi monumentum ære perennius,
 Regaliq; situ Pyramidum altius,
 Quod non imber edax, non Aquilo impotens
 Possit diruere, aut innumerabilis
 Annorum series, & fuga temporum.
 Non omnis moriar: multa; pars mei
 Vitabit Libitinam. usque ego postera
 Crescam laude recens: dum Capitolium
 Scandet cum tacita virgine pontifex.
 Dicar, qua violens obstrepit Ausidus.
 Et, qua pauper aquæ Daunus agrestium
 Regnavit populorum, ex humili potens
 Princeps Æolium carmen ad Italos
 Deduxisse modos. sume superbiam
 Quæsitam meritis, & mihi Delphica
 Lauro cinge volens Melpomene comam.

D ;

Q. HOR.

CARMINUM

Q. HORATII FLACCII CARMINUM

LIBER IV.

ODE I.

*Se jam ea etate esse, ut à rebus amatoris,
carminibus ludicis & veneris, alieno
animo debeat: & tamen Ligurini vesu-
amore torreri.*

Intermissa Venus diu
Rursus bella moves, paræ, precor, precor.
Non sum qualis eram bonæ
Sub regno Cynaræ. define dulcium
Mater sava Cupidinum,
Circa lustra decem flectere mollibus
Jam durum imperiis. abi
Quò blandæ juvenum te revocant preces.
Tempestivius in domo
Pauli, purpureis ales oloribus,
Commessabere Maximi,
Si torrere jecur quæris idoneum,
Namque & nobilis, & decens,
Et pro sollicitis non tacitus reis,
Et centum puer artium,
Late signa feret militæ tux.
Et, quandoq; potentior
Largis muneribus riserit æmuli:
Albanos prope, te, lacus
Ponet marmoream sub trabe Cypria.
Illic plurima naribus
Duces thura: lyæque, & Berecynthiæ
Delectabere tibix
Mistis carminibus non sine fistula.
Illic bis pueri die
Numen cum teneris virginibus totum
Laudantes, pede candido

LIBER IV.

In morem Salium ter quatient humum.
 nec femina, nec puer
 Jam nec spes animi credula mutui,
 te certare juvat mero :
 Nec vincere novis tempora floribus.
 ed cur heu, Ligurine, cur
 Manat rara meas lachryma per genas ?
 Cur facunda parum decoro
 Inter verba cadit lingua silentio ?
 Medurnis te ego somniis
 Jam captum teneo, jam volucrem sequor
 Te per gramina Martii
 Campi, te per aquas, dure, volubileis.

AD ANTONIUM JULUM, M. ANTONII
 TRIUMVIRI FILIUM.

ODÆ II.

Antiquos Poëtas imitari periculosum est.

Pindarum quisquis studet æmulari,
 Jile, ceratis ope Dædalea
 Nititur pennis, vitreo daturus
 Nomina ponto.

Monte, decurrens velut amnis, imbres
 Quem super notas aluere ripas,
 Fervet, immensusq; ruit profundo
 Pindarus ore,

Laurea donandus Apollinari,
 Seu per audaceis nova dithyrambos
 Verba devolvit, numerisq; fertur

Lege solutis :
 Seu deos, regesq; canit, deorum
 Sanguinem : per quos cecidere iusta
 Morte Centauri, cecidit tremenda

Flamma Chimæra :
 Sive, quos Elea domum reducit
 Palma coelestis: pugilemve, equumve
 Dicit: & ceptum potiore signis
 Munere donat.

Flebili sponsa juvenemve raptum
 Placet: & vireis, animumque, mores-
 que aureos educit in astra, nigro-
 que invidet Orco.

CARMINUM

Multa Diræum leuat aura cygnum,
Tendit. Antoni, quoties in altos
Nubium tractus: ego apud Matinæ
More, modoq;

Grata serpentis thyma per laborem
Plurimum circa nemus, uvidiq;
Tiburis ripas, operosa paruas
Carmina fingo.

Concines majore poëta plectro
Cæsarem quandoq; trahet feroceis
Per sacrum civium, meritis decorus
Fronde, Sicambros :

Quo nihil majus meliusve terris
Fata donavere, boniq; divi,
Nec dabunt: quamvis redeant in aurum
Tempora priscum.

Concines latosq; dies, & urbis
Publicum ludam, super impetrato
Fortis Augusti reditu, forumq;
Litibus orbem.

Tum me, si quid loquar audiendum,
Vocis accedet bona pars, & ô Sol
Pulcher, ô laudande, canam recepto
Cæsare felix.

Taque, dum procedis, Io triumphæ,
Non semel dicemus: Io triumphæ,
Civitas omnis : dabimusq; divi
Thura benignis.

Te decem tauri, totidemq; vacæ,
Me pater solvet vitulus relicta
Matre, qui largis juvenescit herbis
In mea vota,

Fronte curvatos imitatus igneis
Tertium Luna referentis ortum,
Qua notam duxit, niveus videri,
Cætera fulvus.

AD MELPOMENEM. ODE III.

*Se natum esse ad poëticen. ejusq; beneficio nomi-
nia immortalitatē & gloriam consecutum esse.*

Quem tu Melpomene semel
Nascentem placido lumine videris,

Illum

non labor Isthmius
Clarabit pugilem: non equus impiger
ducet Achaico
Vidorem: neque res bellica Delius
Ornatum foliis ducem,
Quod regum tumidas contuderit minas,
Offendet Capitolio:
Sed, quæ Tybur aquæ fertile perfluat,
Ipissæ nemorum comæ,
Fingent Æoliò carmine nobilem.
Rome principis urbium
Dignatur soboles inter amabileis
Vatum ponere me choros:
Et jam dente minus mordeor invido.
Orstudinis aureæ
Dulem quæ strepitum Pieri temperas:
Omnes quoq; piscibus
Donatura cygni, si libeat, sonum!
Totum muneris hoc tui est,
Quod monstror digito prætereuntium,
Romane fidicen lyre:
Quod spiro & placeo (si placeo) nunc est.

AD ROMAM.

ODE IV.

Dux Neronis, qui fuit Augusti Caesaris privignus, victorias de Rheno, & Vindelicis celebrat. Quin etiam Claudii Neronis sortis quædam facta commemorat.

Q ualem ministrum fulminis alligro
Cui rex deorum regnum in ævum vagas
Permisit, expertus fidelem
Juppiter in Ganymede flavo,
Olim juvenus, & patrius vigor
Nido laborum propulit inscium:
Verniq; jam nimbis remotis,
Insolitos docuere natus
Veni paventem: mox in ovilia
Demisit hostem vividus impetus.
Nunc in reluctantis dracones
Agit amor dapis, atque pugna:

CARMINUM

Qualemve latas caprea pascuis
 Intenta, fulvæ matris ab ubere,
 Jam lacte depulsum leonem,
 Dente novo peritura vidit
 Videre Rhœti bella sub Alpibus
 Drusum gerentem & Vindelici, quibus
 Mos unde deductus per omne
 Tempus Amazonia securi
 Dextras obarmer, quærere distuli:
 Nec scire fas est omnia: Sed diu
 Lateq; victrices catervæ
 Consiliis juvenis reviscæ
 Sensere, quid mens rite, quid indoles
 Nutrita sapientis sub peneralibus
 Posset, quid Augusti paternus
 In pueros animus Neronæ.
 Fortes creantur fortibus, & bonis:
 Est in juvenis, est in equis patrum
 Virtus: nec imbellem feroces
 Progenerant aquilæ columbam.
 Doctrina sed vim promover. insitam
 Resiq; cultus pectora roborant.
 Ut cunq; defecere mores,
 Dedecorant bene nata culpræ.
 Quid debeas, ô Roma, Neronibus,
 Testis Metaurum flumen, & Asdrubal
 Devictus, & pulcher fugatis
 Ille dies Latio tenebris.
 Qui primus alma risit adorea,
 Dirus per urbeis Afer ut Italas,
 Ceu flamma per tedas, vel Euræ
 Per Siculas equitavit undas.
 Post hoc secundis usque laboribus
 Romana pubes crevit: & impio
 Vastata Pœnorum tumultu
 Fana deos habuere rectos.
 Dixitq; tandem perfidus Annibal,
 Cervi luporum præda rapacium
 Sectamur ultro, quos opimus
 Fallere, & effugere est triumphus.
 Gens, quæ cremato fortis ab Illo
 Jactata Tuscis æquoribus, sacra,

Atosque, maturosque patres
Pertulit Ausonias ad urbes,
Eurus ut ilex tonsa bipennibus
Mæra feraci frondis in Algido,
Per damna, per cædeis ab ipso
Docuit opes animamque ferro.
Non hydra secto corpore firmior
Vinci dolentem crevit in Hærenlem:
Monstrumve summisere Colchi
Majus, Echionizæve Thebæ.
Mæres profundo, pulchrior evenit,
Lacere, multa proruet integrum
Cum laude victorem: geretque
Prælia conjugibus loquenda.
Cathagini jam non ego nuntios
Mittam superbos: occidit, occidit
Spes omnis, & fortuna nostri
Nominis, Aſcubale interempto.
Nil Claudiz non perficient manus:
Quas & benigno numine Juppiter
Defendit, & curæ sagaces
Expediunt per acuta belli,

AD AUGUSTUM.

ODE V.

Ut tandem in urbem redeat.

D Ivis orte bonis, optime Romulæ
Custos gentis, abes jam nimium diu.
Maturum reditum pollicitus patrum
Sancto concilio, redi.
Lucem redde tuæ, dux bone patriæ,
Instar veris enim vultus ubi tuus
Affulsit populo, gratior it dies
Et soles melius nitent.
Ut mater juvenem, quem Notus invido
Fratu Carpathii trans maris æquora
Cunctantem spatio longius annuo
Dulci distinet à domo,
Votis, ominibusque, & precibus vocat,
Curvo nec faciem littore dimovet:
Sic desideriiis ista fidelibus
Quærit patria Cæsarem.

Tutus bos etenim rura perambulat :
Nutrit rura Ceres, almaq; Paucitas :
Pacatum volitant per mare navitæ :
Culpari metuit fides :
Nullis polluitur casta domus Supris :
Mos & lex maculosum edomuit nefas :
Laudantur simili prole puerpere,
Culpam pœna premit comes.
Quis Parthum paveat? quis gelidum Scythæ?
Quis, Germania quos horrida parturit
Fœtus, incolumi Cæsare & quis serq;
Bellum curet Iberiæ?
Condit quisq; diem collibus in suis.
Et vitem viduas ducit ad arbores.
Hinc ad vina redit lætus, & alteris
Te mensis adhibet deum.
Te multa prece, te prosequitur mero
Defuso pateris: & Latibus tuum
Miscet numen, uti Græcia Castoris,
Et magni memor Herculis.
Longas ô utinam dux bone serias
Præstes Hesperis, dicimus integro
Sicci mane die: dicimus avidi
Cum Sol Oceano subest.

IN APOLLINEM, ET DIANAM.

ODE VI.

Carmen saculare.

DIve, quem proles Niobæa magnæ
Vindicem linguæ, Tityosq; raptor
Sensit, & Troje prope victor alta
Phthius Achilles.
Cæteris major, tibi miles impar :
Filius quamvis Thetidis marisq;
Dardanas turreis quateret tremenda
Cuspide pugnax.
Ille, mordaci velut ista ferro
Pinus, aut impulsa cupressus Euro
Procidit late: posuitq; collum in
Pulvere Tenereo.
Ille non inclusus equo Minervæ
Sacra merito, male feriatos

et latam Priami choreis

Palleret aulam:

sed palam captis gravis, heu nefas, heu,

Neque faris pueros Achivis

strepit flammis, etiam latenteis

Matri in alvo:

Et tuis victus, Venerisq; grata

fecibus, divum pater annuisset

Rebus. Enex potiore ductos

Alite muros,

Doctus argutz fidicen Thalix

Phæbe, qui Xanthe lavis amne crineis

Dumix defende decus camæna

Levis Agæu.

Spiritus Phœbus mihi, Phœbus arcem

Carminis, nomenq; dedit poëta,

Virginum primæ, pueriq; claris

Patribus orti,

Delis rutela dex, fugaceis

lynceis: & cerva cohibentis arem,

leibum servate pedem, meiq;

Pollicis ictum:

Ecce Latonæ puerum canentes,

Ecce crescentem face noctitucam,

Præperam frugum, ceteremq; pronos

Volvere menseis.

Nupta jam dices, ego diis amicum,

Yaculo festas referente luctis

Aduldi carmen docilis modorum

Vatis Horati.

AD I. MANLIUM TORQUATUM.

ODE VII.

Tuis adventu, & aqua omnibus hominibus moriendi conditione sine spe reviviscendi, omniumque rerum mutatione & vicissitudine proposita, invitatur ad hilariter jucundaque Vivendum.

Diffugere nives, redeunt jam gramina campis

Arboribusq; comæ.

Mutat terra vices, & degrescentia ripas

Flumina

Flumina prætereunt.
Gratia cum Nymphis geminisq; sororibus audeat
Ducere nuda choros.
Immortalia ne speres monet annus, & alium
Quæ rapit hora diem.
Frigora mitescunt zephyris: ver proterit æstas
Interitura, simul
Pomifer autumnus fruges effuderit: & mox
Bruma recurset iners.
Damna tamen celeres reparant cœlestia Lunæ:
Nos ubi decidimus
Quo pius Æneas, quo Tullus dives & Ancus:
Pulvis & umbra sumus.
Quis scit, an adjiciant hodiernæ crastina summæ
Tempora Di superi?
Cuncta manus avidas fugient hæredis, amico
Quæ dederis animo.
Cum semel occideris, & de te splendida Minos
Fecerit arbitria,
Non, Torquate, genus, non te facundia, non te
Restituet pietas.
Infernis neq; enim tenebris Diana pudicum
Liberat Hippolytum
Nec lethæa valet Theseus abrumpere caro
Vincula Pirithoo.

AD MARCIUM CENSORINUM.

ODE VIII.

*Nihil est, quod homines magis immortales reddere
possit, quam Poëtarum carmina:*

Donarem pateras, grataq; commodus,
Censorine, meis æra sodalibus,
Donarem tripodas, præmia fortium
Grajorum: neque tu pessima munerum
Ferres: divite me scilicet ætium,
Quas aut Parrhasius protulit, aut Scopas.
Hic saxo, liquidis ille coloribus
Sollers nunc hominem ponere, nunc deum.
Sed non hæc mihi vis: non tibi talium
Res est, aut animus deliciarum egens
Gaudes carminibus: carmina possumus.

Donare;

LIBER IV.

dare, & pretium dicere muneris.
 Invenisse notis marmora publicis,
 Per quæ spiritus, & vita redit bonis
 Mors morte ducibus: non celeres fuga
 Rejctæ; retrosum Annibalis minæ,
 Non incendia Carthaginis impia,
 Ipsa, qui domita nomen ab Africa
 Laceratus rediit, clarius indicant
 Laudes, quam Calabræ Pierides: neque,
 Si chartæ fileant quod bene feceris,
 Mercedem tuleris. quid foret Iliz,
 Mavortisq; puer, si taciturnitas
 Obscuret meritis invida Romuli?
 Inceptum Stygiis fluctibus Æacum
 Virtus, & favor, & lingua potentium
 Vatum divitibus consecrat insulis.
 Dignum laude virum Musa vetat mori.
 Cælo Musa beat, sic Jovis interest
 Optatis epulis impiger Hercules.
 Clarum Tyndaridæ sidus ab infimæ
 Quassas eripiunt æquoribus rateis.
 Ornatus viridi tempora pampino
 Liber votâ bonos ducit ad exitus.

AD LOLLIIUM.

ODE IX.

*Scripta sua nunquam interitura. Sine poetarum
 ope Virtutem oblivione sempiterna deleri. Se
 suis versibus res à Lollio gestas memoria prodi-
 turum. Laus constantia, & cæterarum Vir-
 tutum.*

NE forte credas interitura, quæ
 Longe sonantem natus ad Ausidum
 Non ante vulgas per arteis
 Verba loquor socianda chordis.
 Non, si priores Mæonius tenet
 Sedes Homerus, Pindaricæ latent,
 Cæque, & Alexi minaces,
 Stesichoriq; graves camœnæ.
 Nec, si quid olim lussit Anacreon,
 Deleric ætas: spirat adhuc amor,

Vivuntq;

Vivuntq; commissi calores
Aellæ fidibus puella.
Non sola comptos argit adulteri
Crinæis, & aurum vestibus illis.
Mixata, regaleisq; cultus,
Et comites, Helene Lacana.
Primusve Teucer tela Cydonia
Direxit arcu: non semel lios
Vexata: non pugnavit ingens
Idomeneus Sthenelusve solus.
Dicenda Musis prælia: non serox
Hector, vel acer Deiphobus graecis.
Excepit idus pro pudicis
Conjugibus puerisq; primis.
Vixere fortes ante Agamemnona
Multi: sed omnes illachrymabiles.
Urgentur, ignotisq; longa
Nocte: carent quia vate sacro.
Paulam sepultæ distat inertia
Celata virtus, non ego te meis
Chærtis inornatum flere,
Totve tuos patiar labores.
Impune, Lolli. carpere lividas
Obliviones. est animus tibi
Rerumq; prudens & secunda
Temporibus dubiisque restus:
Vindicta ævæ fraudis, & abstinentia
Ducebat ad se cuncta penuria.
Consuleq; non unius anni,
Sed quoties bonus atque fideus
Iudex honestum præbuit otii, &
Rejecit alto dona nocentium
Vultu; & per obstantis catervas
Explicuit sua victor arma.
Non possidentem multa vocaveris
Recte beatum: rectius occupat
Nomen beati, qui deorum
Muneribus sapienter uti,
Duramq; callet pauperiem pati,
Pesusq; letho flagitium timet.
Non ille pro caris amicis,
Aut patria timidus perire.

LIBER IV.

AD LIGURINUM.

ODE X.

*Et dum per aetatem licet, fruor formae sua bono:
aliqui fore ut ipsum sero panitear, cum stes
liberata exarueris.*

O Crudelis adhuc, & Veneris muneribus potens,
Imperata tuq; cum veniet pluma superbia,
Et quae nunc humeris involitant, deciderint coma,
Hinc & qui color est puniceae flore prior rosa,
Matrus Ligurinum in faciem venerit hispidam,
Dices heu (quoties te in speculo videris alterum)
Quis mens est hodie, cur eadem non puero fuit?
Vel cur his animis incolumes non redeunt genae.

AD PHYLLIDEM.

ODE XI.

*De natali Maecenatis, qui erat Id. Aprilis, in-
vitat eam ad epulas.*

Est mihi nonum superantis annum
Plenus Albani cadus: est in hortu,
Phylli, necandis apium coronis,

Est hederæ vis

Multa, quæ crineis religata fulges.

Nidet argento domus: ara castis

Vincta verbenis ævet immolato

Spargier agno.

Consta festinat manus: hoc & illuc

Curstant mista pueris pælle:

Sordidum flammæ trepidant rotantes

Vertice fumum.

Ut tamen noris, quibus advoceris

Gaudiis: idus tibi sunt agenda,

Qui dies mensem Veneris marini

Findit Aprilem,

Iure solennis mihi, sanctiorq;

Pæne natali proprio, quod ex hæc

Lace Maecenas meus affluenteis

Ordinat annos.

Telephum, quem tu petis, occupavit

(Non tunc sortis juvenem) puella

Dives,

CARMINUM

Dives, & lasciva: tenetq; grata
 Compede victum.
 Terret ambustus Phaëton avaras
 Spes: & exemplum grave præbet ales
 Pegasus, terrenum equitum gravatus
 Bellerophontem;
 Semper ut te digna sequare & ultra,
 Quam licet sperare, nefas putando,
 Disparem vites. age jam meorum
 Finis amorum,
 (Non enim posthac alia calebo
 Fœmina) condisce modos, amanda
 Votæ quæ reddas. minuuntur atra
 Carmine curæ.

AD VIRGILIUM.

ODE XII.

*Describit Veris adventum, & Virgilium ad
 convivium sub conditione invitat.*

JAm veris comites, quæ mare temperant,
 Impellunt animæ lineæ Thraciæ
 Jam nec prata rigent, nec fluvii strepunt
 Hyberna nive turgidi.

Nidum ponit, Ityn flebiliter gemens,
 Infelix avis, & Cecropiæ domus
 Æternum opprobrium, quod male barbara,
 Regum est ultra libidines.

Dicunt in tenero gramine, pinguium
 Custodes ovium, carmina fistula:

Delectantq; deum, cui pecus, & nigri
 Colles Arcadiæ placent.

Adduxere sitim tempora Virgili:
 Sed, pressum Calibus ducere Liberum
 Si gestis, juvenum nobilium eliens.

Nardo vina merebere.

Nardi parvus onyx eliciet cadum,
 Qui nunc Sulpitiis accubat horreis,
 Spes donare novas largus, amaraq;
 Curarum eluere efficax,

Ad quæ si prosperas gaudia, cum tua
 Velox merce veni. non ego te meis

Immanem meditor tingere poculis,
 Plena dives ut in domo.
 Verum pone moras, & studium lucri:
 Nigroramq; memor, dum licet, ignium,
 Mille stultitiam consiliis brevem.
 Dulce est desipere in loco.

IN LYCEN.

ODE XIII.

Insultat ei quod jam anus fiat, & libidine flagrans, contemnatur a juvenibus.

Audivere Lyce Dii mea vota: Dii
 Audivere Lyce; sis anus, & tamen
 Vis formosa videri,
 Ludisque, & bibis impu- lens:
 Et cantu tremulo pota cupidinem
 Lentum sollicitas: ille virentis, &
 Doctæ psallere Chiz,
 Pulchris excubat in genis.
 Importunus enim transvolat aridas
 Quercus, & refugit te, quia luridi
 Dentes, te quia rugæ
 Torpant, & capitis nives.
 Nec Coe referunt jam tibi purpuræ,
 Nec clari lapides tempora, quæ semel
 Notis condita fastis:
 Ineludit volucris dies.
 Quo fugit Venus heus quoq; color decens?
 Quo motus? quid habes illius, illius,
 Quæ spirabat amores,
 Quæ me surpuerat mihi,
 Felix post Cynaram, notaque, & artium
 Gratarum facies? sed Cynare brevis
 Annos fata dederunt,
 Servatura diu parem
 Cornicis vetulæ temporibus Lycen:
 Possent ut juvenes visere fervidi
 Multo non sine risu,
 Dilapsam in cineres facem.

CARMINUM

AD AUGUSTUM.

ODE XIV.

*A Senatu, populoque Romano honores Augusti
tribui non possunt, qui virtutes ejus aequales
valeant.*

O Ille cura patrum; quæve Quiritium
Plenis honorum muneribus, tuas,
Auguste, virtutes in ævum
Per titulos memoresq; fastos
Eternis o qua sol habitabilis
Illustrat oras, maxime principum:
Quem legis expertes Latine
Vindelici didicere nuper
Quid Marte posses. milite nam tuo
Drusus Genaunos, implacidum genus,
Brennosq; veloceis, & arceis
Alpibus impositas tremendis,
Dejecit acer, plus vice simplicis.
Major Neronum mox grave prælium
Commisit, immanisq; Rhætos
Auspiciis pepulit secundis.
Spectandus in certamine Martio,
Devota morti pectora libera
Quantis fatigaret ruinis:
Indomitas prope qualis undas
Exercet Auster Pleiadum choro
Scindente nubis, impiger hostium
Vexare turmas: & frementem
Mittere equum medios per igneis.
Sic tauriformis volvitur Ausidus
Qui regna Danni præfuit Appuli,
Cum sævit, horrendamq; cultis
Diluvium meditatur agris:
Ut Barbarorum Claudius agmina
Ferrata vasto dirnit impetu:
Primosq; & extremos metendo
Stravit humi sine clade victor,
Te copias, te consilium, & tuos
Præbente divos. nam tibi, quo die
Portus Alexandria supplex,

Et vacuum patefecit aulam,
Forma lustro prospera tertio
Bels secundos reddidit exitus:
Laudemq; & optatum peractum
Imperii decus arrogavit.
Te Cantaber non ante domabilis,
Medusq; & Indus: te proflugus Soryhes
Miratur. ô tutela præsens
Italiz, dominæq; Romæ:
Te fontium qui celat origines
Nilusq; & Ister: te rapidus Tigris,
Te belluosus qui remotis
Obstruit Oceanus Britannis:
Te non paventi funera Galliæ,
Duroq; tellus audis Iberis:
Te cude gaudentes Sicambri:
Compositis venerantur armis.

AUGUSTII LANDES.

ODE XV.

Se non esse idoneum ad canenda Lyricis versibus

Augusti eucamisa.

Placibus volentem praelia me loqui
Vidas & urbeis, incroquit lyra.
Ne parva Tyrrhæum per squora
Vela darem: tua, Cæsar, aras
Fruges & agri rétrullit uberes,
Et signa nostro restituit Jovi,
Direpta Panthorum superbas
Postibus: & vacuum duellis
Janum Quirini clausit: & ordinem
Rectum evaganti frena licentiz
Injecit: amovitq; culpas
Et veteres revocavit artes:
Per quas Latinum nomen, & leale
Crescere vires, famaue, & imperium
Porrecta majestas ad ortum
Solis ab Hesperio cubili.
Custode rerum Cæsare non furor
Civilis, aut vis exigit otium:
Non ira, quæ præcudit enseis,
At miseras inimicat urbes.

Non. qui profundum Danubium bibunt,
Edicta rumpent Julia: non Getæ,
Non Seres, infidive Persæ,
Non Tanaim prope flumen orti.
Nosq; & profectis lucibus & sacris,
Inter Jocosæ munera Liberi,
Cum prole, matronisq; nostris,
Rite deos prius apprecati
Virtute sanctos more patrum duces,
Lydis remisto carmine tibiis
Trojamque, & Anchisen, & alios
Progeniem Veneris canemus.

Q. HORATII
FLACCII
EPODON

LIBER.

AD MÆCENATEM.

ODE I.

*Macenati ad bellum Asiaticum proficiscenti com-
tem se offert, non tam quod presentis su-
guicquam commodi sit ei allaturus, quam qu-
minus de salute eius sollicitus sit futurus.*

IBis Liburnis inter alta navium,
Amice, propugnacula,
Paratus omne Cæsaris periculum
Subire, Mæcnas, tuo.
Quid nos? quibus te vita sit superflua
Jucunda: si contra, gravis?
Utrumne jussi persequemur otium
Non dulce, ni tecum simul?
An hunc laborem mente laturo, decet
Qua ferre non molleis viros?
Feremus: & te vel per Alpium juga,
Inhospitalem & Caucaum,
Vel occidentis usq; ad ultimum finem,
Forti sequemur pectore.

Infans, tum labore quid juvem meo,
Inbellis, ac firmus parum.
Comes minore sum futurus in metu,
Qui major absenteis habet.
Ut alidens implumibus pullis avis
Serpentium allapsus timet
Magis relictis: non, ut adsit, auxilli
Latura plus presentibus.
Libenter hoc & omne militabitur
Bellum in tuæ spem gratiæ:
Non ut juvencis illigata pluribus
Aratra nitantur meis;
Pensive Calabris ante fidus fervidum
Lucana mutet pascua:
Nec, ut superni villa candens Tusculi
Circæa tangat mœnia.
Satis superq; me benignitas tua.
Ditavit, haud paravero,
Quod aut, avarus ut Chremes, terra premam,
Disiectus aut perdam ut nepos.

O D E II.

*Varia Vita rustica laudes hac ode complectitur:
praesertim vero ab animi tranquillitate &
frugalitate eam laudat.*

Batus ille, qui procul negotiis,
Ubi prisca gens mortalium,
Paterna rura bobus exercet suis,
Solutus omni fœnore.
Neque excitatur classico miles truci
Neque horret iratum mare,
Forumq; vitat, & superba civium
Potentiorum limina.
Ergo aut adulta vitium propagine
Altas maritat populos;
Aut in reducta valle mugientium
Prospectat erranteis greges:
Inutileisq; fœce ramos amputans,
Feliciores inserit:
Aut pressa puris mella condit amphoris
Aut tondet infirmas ovis,

Vel,

Vel cum decorum mitibus pomis caput
Autumnus arvis extulit,
Ut gaudet infixa dacerpens pyra,
Certantem & uvam purpuream,
Qua muneretur te, Priape, & te pater
Sylvane, tuor finium.
Libet jacere modo sub amigda ilice,
Modo in tenaci gramine.
Labuntur altis inter in rapis aquae,
Queruntur in sylvis aves.
Pontesq; lymphis obstreperant manantibus,
Somnos quod invitet leveis.
At, cum tonantis annis hybernus Jovis
Imbreis, niveisq; comparat:
Aut trudit acereis hunc & hinc multo cane
Apros in obstantis plagas:
Aut amice levi rara tendit retia,
Turdus edacibus dolos,
Pavidumq; leporem, & advenam laqueo grem,
Jucunda caprat praeda.
Quis non malarum, quas amor curas habet,
Hic inter obliviscitur.
Quod si pudica mulier in partem juxta
Domum, atque dulcis liberos,
(Sabinae qualis, aut perusta Colibus
Pernix uxor Appuli)
Sacrum vetustis exstruat lignis focus
Lassi sub adventum viri,
Claudentq; textis oratibus lauro pecus,
Diffenta ficeet ubera,
Et horna dulci vina promens dolio,
Dapes inemptas apparet:
Non me Locrina juvenior conchyliis,
Magisve rhombus, aut scari,
Si quos Rois intonata flustibus
Hyems ad hoc vertat mare,
Non Afra avis descendat in ventrem matris,
Non attagen Jonicus
Jucundior, quam lecta de pinguis olivis
Oliva ramis arborum,
Aut herba lapathi praeta amantis, & gravi
Malis salubres corpori;

Magna festis exsa Terminalibus,
 Vel hœdus creptus lupo.
 Inter epulas, ut iuvat pastas ovis
 Videre properanteis domum!
 Videre festos vomerem inversum boves
 Collo trahenteis languido:
 Postrosque vernas, ditis examen domus,
 Circum renidenteis Larcis!
 Hæc ubi locutus fœnerator Alphius,
 Jam jam futurus rusticus:
 Omnem relegit idibus pecuniam,
 Quare Calendis ponere.

AD MÆCENATEM.
 ODE III.

Allis detestatio.

Parentis olim si quis impia manu
 Senile guttur fregerit,
 Edat cicutis allium nocentius,
 O dura messorum ilia!
 Quid hoc veneni sœvit in præcordiis?
 Num viperinus his cruor
 Iunctus herbis me fefellit: an malas
 Candida tractavit dapes?
 Ut Argonautas præter omneis candidum
 Medea mirata est ducem
 Ignota tauris illigaturum iuga,
 Peruixit hoc Jasonem:
 Hoc delibutis ulta donis pellicem,
 Serpente fugit alite.
 Nec tantus unquam fiderum insedit vapor
 Sitenlosæ Apuliz:
 Nec minus humeris efficacis Herculis
 Inarfit æstuosus.
 At, si quid unquam tale concupiveris,
 Iocose Mæcenas, precor,
 Maum puella suavio opponat tuo,
 Aurea & in sponda cubet.

IN MENAM LIBERTUM POM.
PRII MAGNI.
ODE IV.

*In ejus, ex mutata conditione, arrogantiam
rebitur.*

Lupis & agnis quanta sortitus obrigit,
Tecum mihi discordia est,
Ibericis peruste funibus latus,
Et crura dura compede.
Licet superbus ambules pecunia,
Fortuna non mutat genus.
Videsne sacram metiente te viam
Cum bis ter ulnarum toga,
Ut ora vertat huc, & huc, euntium
Liberrima indignatio?
Sectus flagellis hic trium viralibus
Preconis ad fastidium.
Arat Falerni mille fundi jugera,
Et Appiam mannis terit:
Sedilibusque magnus in primis eques
Othone contempto sedet.
Quid attinet tot ora navium gravi
Rostrata duci pondere
Contra latrones atque servilem manum,
Hoc hoc tribuno militum?

IN CANIDIAM. ODE V.

*Loquentem inducit puerum quandam, quem
quot venefici sub terra desiderant mentem
nam, fame necandum, ut ex eam iocore
dulla, poculum amatorum conficerent, ad
im preces primum, deinde imprecationes ad
sui eam describit. Existimatur autem Can-
diam Canidia nomine significare.*

AI ô deorum quisquis in cœlo regis
Terras, & humanum genus,
Quid iste fert tumultus? & quid omnium
Vultus in unum me truces?

Per liberos te, si vocata partibus
 Lucina veris affuit.
 Per hoc inane purpurg decus preor,
 Per improbaturum hæc Jovem,
 Quid ut noverca me intueris aut uti
 Petita ferro bellua?
 At hec trementi quæssus ore, consilii
 Insignibus raptis puer.
 Impube corpus, quale posset impia,
 Mollire Thracum pectora:
 Canidia brevibus implicata viperis
 Crineis, & incomptum caput,
 Jabet sepulchris caprificos erutas,
 Jabet cupressus funebreis,
 Trunca turpis ova rana sanguine,
 Plumamque nocturnæ strigis,
 Herbasque quas Jolcos atque Iberia
 Mittit, venenorum ferax:
 Et ossa ab ore rapto jovis ætæ
 Flammis aduri Colchicis.
 At expedita Sagæ per totam domum
 Spargens avernaleis aquas,
 Horret capillis, ut marinus, asperis
 Vichinus, aut currens aper.
 Abacta nulla Veja conscientia,
 Ligonibus duris humum
 Exhaustabat ingemens laboribus,
 Quo posset infossus puer.
 Longo die his terve, mutata dapis
 Inemori spectaculo.
 Compromineret ore, quantum exstant aquæ
 Suspensa mento corpora:
 Exusta uti medulla, & aridum jecur,
 Amoris esset poculum:
 Interminato cum semel sum cibo
 Inhabuissent pupulæ,
 Non defuisse masculæ libidinis
 Arminensem Foliam,
 Et otiosa credidit Neapoli,
 Et omne vicinum oppidum:
 Quæ sidera exantata voce Thessalæ,
 Lunamque celo deripit.

188 E P O D O N
Hic irrefectum saxa dente livido
Canidia rodens pollicem,
Quid dixisti aut quid tacuisti o rebus meis
Non infideles arbitra
Nox & Diana, quæ silentium regis
Arcana cum fiunt sacra:
Nunc nunc adeste: nunc in hostileis domos
Iram, atq; numen vertite.
Formidolosæ dum latent sylvis feræ
Dulci sopore languida,
Senem, quod omnes rideant, adulterum
Larrent suburbanæ canes;
Nardo perunctum, quale, nec perfectius,
Mæx laborarunt magus.
Quid accidit? cur dira barbaræ minus
Venena Medæ valent,
Quibus superbam fugit ulta pellicem
Magni Creontis filiam,
Cum palla, tabo munus imbutum, novam
Incendio nuptam abstulit?
Atqui nec herba, nec latens in asperis
Radix fefellit me locis.
Indormit unctis omnium cubilibus
Oblivione pellicam.
Ah, ah, solutus ambulat veneficæ
Scientioris carmine.
Non usitatis, Vare, potionibus,
(O multa fleturum caput!)
Ad me recurre: nec vocata mens tua
Marsis redibit vocibus.
Majus parabo: majus infundam tibi;
Fastidiente poculum.
Priusq; cælum fidet inferius mari,
Tellure porrecta super;
Quam non amore sic meo flagres, uti
Bitumen atris ignibus.
Sub hæc puer, jam non, ut ante, mollibus
Lenire verbis impias;
Sed dubius unde rumperet silentium,
Misit Thyestæas preces:
Venena, magnum fas nefasque, non valent
Convertere humanam vicem.

Diris agam vos : dira detestatio
 Nulla expiatur visima.
 Quin, ubi perire iussus expiravero,
 Nocturnus occurram furor :
 Petamq; vultus umbra curvis unguibus,
 Quæ vis decorum est Manium :
 Et inquietis affidens præcordiis,
 Pavore somnos auferam.
 Vos turba vicarim hinc & hinc saxis petens,
 Contundet obscenas anus.
 Post inscripta membra different lupi,
 Et Equilinae alites.
 Neq; hoc parenteis, hæu, mihi superstites,
 Sufficit spectaculum.

IN CASSIUM SEVERUM, POETAM
 MALEDICUM. ODE VI.

Quid immerentis hospites vexas canis
 Ignavus adversum lupos ?
 Quin hæc inaneis, si potes, vertis minas,
 Et me remorsurum petis ?
 Nam, qualis aut Molossus, aut fulvus Lacon,
 Antea vis pastoribus,
 Agam per altas aure sublata niveis,
 Quæcumq; præcedet fera.
 Tu, cum timenda voce complecti nemus,
 Projectum odoraris cibum.
 Cave, cave : namq; in malos asperrimus
 Parata tollo cornua.
 Qualis Lycambæ spreto infido gener,
 Aut acer hostis Bupalò.
 Ah, si quis atro dente me petiverit,
 Insultus ut, flebo, puer ?

AD POPULUM ROMANUM.

IN BELLUM CIVILE GESTUM
 hinc Bruto & Cassio, illinc Octaviano, M. Antonio,
 & M. Lepido Duobus,

ODE VII.

Quid, quo scelesti ruitus ? aut cur dexteris
 Aptantur enses conditi ?

Parumne campis atque Neptuno super
 Fusum est Latini sanguinis?
 Non, ut superbas invide Carthaginis
 Romanus arceis ureret,
 Intactus aut Britannus ut descenderet
 Sacra catenatus via:
 Sed ut, secundum vota Parthorum, sua
 Urbs hęc periret dextera.
 Neque hic lupis mos, nec hinc leonibus
 Unquam, nisi in dispar genus.
 Furor ne cęcus, an rapit vis acrior?
 An culpa? responsum date.
 Tacent: & ora pallor albus inficit,
 Mentesque percussę stupent.
 Sic est, acerba fata Romanos agunt,
 Seclisque fraterna necis,
 Ut immerentis fluxit in terram Remi
 Sacer nepotibus eruer.

IN ANUM LIBIDINOSAM.
ODE VIII.

Rogare longo putidam te sacula,
 Vireis quid enervet meas?
 Cum sit tibi dens ater, & rugis vetus
 Frontem senectus exaret,
 Hicque turpis inter acidas nateis
 Podex, velut crudę bovis.
 Sed incitat me pectus, & mamma putres
 Equina quales ubera:
 Venterque mollis, & semur tumentibus
 Exile suris additum.
 Esto beata: funus atque imagines
 Ducant triumphales tuum,
 Nec sit marita, quę rotundioribus
 Onusta bædoni ambulet.
 Quid quod libelli Stoici inter sericos
 Jacere pulvillos amant?
 Illiterati num minus nervi rigent?
 Minusve languet fascinum.
 Quod ut superbo provoces ab inguine,
 Ore allaborandum est tibi.

AD C. CILNIUM MÆCENATEM.
ODE IX.

*Presentis voluptatem quam esse percipiturus cum
Augustus de Antonio & Cleopatra trium-
phum ager.*

Quandorepostam Cœnabum ad festas daper,
Vidore latus Cæsare,
Vicum sub alta, (sic Jovi gratum) domo
Beate Mæcenæ, bibam,
Sonante mistum tibi cæcumen lyra,
Hæc Dorium, illis Barbarum
Ut super, actus cum freto Neptunius
Dux sagit uestis navibus,
Minatus urbi vincla, quæ detraherat
Servis amicus perfidis.
Romanus (ceteri pollelli negabitis.)
Emancipatus femina,
Pest vallum, & arma milles: & spadonibus
Servire rugosis potest.
Interque signa turpe militaria
Sol aspicit conopeum.
Ad hunc frementeis verterunt bis mille equos
Galli canentes Cæsarem:
Hostiliumque navium in portu latens
Puppis sinistrorsum cita.
Jo triumphæ, tu moraris aureos
Carrus, & intactas boves.
Jo triumphæ, nec Jugurthino parem
Bello reportasti ducem,
Neque Africano: cui super Carthaginem
Virtus sepulchrum condidit.
Terra marique victus hostis, Panico
Lugubre mutavit sagum.
Aut ille centum nobilem Cretam urbibus
Ventis iturus non suis,
Exercitatus aut petit Syrtis Notæ,
Aut fertur incerto mari.
Capaciores affer huc puer, Scyphos,
& Chia vina, aut Lesbia:

Vel, quod fluentem nauseam coerceat,
 Merire nobis Cacubum.
 Curam, metumq; Caesaris rerum juvat,
 Dulci Lyxo solvere.

IN MÆVIUM.

ODE X.

Tempestatem & naufragium ei imprecatur.

Mala soluta navis exit alite,
 Ferens olentem Mævium,
 Ut horridis utrumq; verberes latus,
 Auster memento, fluctibus,
 Niger rudentes Barus inverso mari,
 Fractosq; remos differat.
 Insurgat Aquilo, quantus altis montibus
 Frangit trimenteis ilices.
 Nec sidus atra nocte amicum appareat;
 Qua tristis Orion eadit.
 Quietiore nec feratur aequore,
 Quam Graja victorum manus:
 Cum Pallas uslo vertit iram ab Illo
 In impiam Ajacis ratem.
 O, quantus instat navitis sudor tuis,
 Tibique pallor luteus,
 Et illa non virilis ejulatio.
 Preces & aversum ad Jovem:
 Ionius udo cum remugiens sinus,
 Noto carinam ruperit!
 Opima quod si præda curvo littore
 Porrecta mergos juveris;
 Libidinosus immolabitur caper,
 Et agna tempestatibus.

AD PETTIUM.

ODE XI.

*Se amore captum, non posse ad versus faciendam
 operam studiumve conferre.*

Pecti, nihil me, sicut antea, juvat
 Scribere versiculos,

Amore perculsum gravi:

Amore, qui me præter omnis, expetit
Involubis in pueris,

Aut in puellis urere.

Hic tertius december, ex quo destitit
Inachia furere,

Sylvia honorem decutit.

Heu me, per urbem (nam pudet tanti mali)
Fetula quanta fui!

Convivorum & poenitet:

In quæis amantem languor & silentium
Arguit, & latere

Peritus imo spiritus.

Contraq; lucrum nil valere candidum
Pauperis ingenium

Querebar applorans tibi,

simul calentis inverecundus deus
Fervidiore mero

Arcana promerat loco.

Quod si meis inasluet præcordijs
Libera bilis, ut hæc

Ingrata ventis dividat

Fomenta, vulnus nil malum levantia;
Definet imparibus

Circare summotus pudor.

Ubi hæc severus te palam laudaveram,
Iussus abire domum,

Ferebar incerto pede

Ad non amicos, heu, mihi postels, & heu,
Limina dura, quibus

Lumbos, & infregi latus.

Nunc gloriantis quamlibet mulierculam
Vincere mollitia,

Amor Lycisci me tenet:

Unde expedire non amicorum queant
Libera consilia

Nec contumelle graves:

Sed alius ardor, aut puellæ candidæ,
Aut teretis pueri,

Longam renodantis comam.

ODE XII.

In anam sedam ac fatidam, qua illius ambiebat.

Quid tibi vis mulier nigris dignissima barbis?
Munera cur mihi, quidve tabelles
Mittis, nec firmo juveni, neq; naris obesse?
Namq; sagacius unius odoror,
Polypus, an gravis hirsutis cubet hircus in assis,
Quam canis acer, ubi lateat sus.
Quis sudor victis, & quam malus undiq; membris
Crescit odor, cum pene soluto
Indomitam properat rabiem sedare: nec illi
Jam manet humida cuncta, colorq;
Stercore fucatus crocodili: jamq; subando
Tenta cubilia, testag; rumpit.
Vel mea cum saavis agitat fastidia verbis:
Inachia langues minus, ac me.
Inachiam ter nocte potes mihi semper ad unum.
Mollis opus. pereat male, quæ te
Lesbia, quærenti taurum, monstravit inertem,
Cum mihi Coüs adesset Amyntas;
Cujus in indomito constantior inguine nervus,
Quam nova collibus arbor inhaeret.
Muscibus Tyriis iterata vellera lana,
Cui properabantur? tibi nempe.
Ne foret æqualeis inter conviva, magis quem
Diligeret mulier sua, quam te.
O ego non felix, quam tu fugis; ut paret acris
Agnæ lupos, caprag; leones.

AD AMICOS.

ODE XIII.

Hyemem hilariter ego incunda esse traducendum.

Horrída tempestas cælum contraxit & imbres,
Nivesque deducunt Jovem.
Nunc mare, nunc sylva
Threicio Aquilone sonant, rapiamus amici
Occasionem de die:
Umq; virent genua,
Es decet, obducta solvatur fronte senectus,

Tu vina Torquato move
Causale pressa meo.

Cœtera mitte loqui. Deus hæc fortasse benigna
Reducet in sedem vice.

Nunc & Achæmenia

Perfundi nardo juvat: & fide Cyllenea

Levare diris pectora

Sollicitudinibus,

Nobilis ut grandi eocinit Centaurus alumno:

Invidæ mortalis, dea

Nate puer Thetide,

Te manet Assaraci tellus, quam frigida parvi

Fundunt Scamandri flumina,

Labricus & Simois.

Unde tibi redditum certo subtemine Parex

Rupere: nec mater domum

Carula te revahet.

Illie omne malum vino cantus, levato:

Deformis ægrimoniz

Dukibus alloquis.

AD C. MÆCENATEM.

ODE XIV.

Phrynes amorem causam esse quamobrem promissos Jambos non absolvat.

Mollis inertia cur tantum dissideris imis
Oblivionem sensibus,

Pocula lethæos ut si ducentia somnos

Arente fauce traxerim,

Candide Mæcenas, occidis sæpe rogando.

Deus deus nam me vetat,

Inceptos olim, promissum carmen, jambos

Ad umbilicum adducere.

Nam aliter Samio dicunt aruisse Bathyllo

Anacreonta Teium:

Qui per sæpe cava testudine levit amorem

Non elaboratum ad pedem.

Ueris ipse miser, quod si non pulchrior ignis

Accendit oblectam Iliam.

Gande sorte tua, me liberetina, neq; uno

Contenta, Phryne macerat.

AD NERAM.

ODE XV.

Non servatam ab ea fidem conqueritur.

Nox erat, & cœlo fulgebat Luna sereno
Inter minora sidera,
Cum tu magnorum numen laesura deorum
In verba jurabas mea,
Arcius, atq; edera procerâ astringitur illex,
Lentis adhaerens brachiis:
Dum pecori lupo, & nauris infectus Orion
Turbaret hyberniâ mare,
Intonsosq; agigaret Apollinis aura capillos,
Fore hunc amorem mutuum,
O dolitura mea multum virtute Nereâ:
Nam si quid in Flacco viri est,
Non feret assiduâs potiori te dare nocteis,
Et quæret iratus parem,
Nec semel offensa cedit constantia formæ,
Si certus intravit dolor.
At tu quicumq; es felicior, atq; meo nunc
Superbus incedis malo:
Sis pecore & multa dives tellure licebit,
Tibiq; Pascholas suat,
Neote Pythagoræ fallant arcana renati,
Formaq; vineas Nireâ:
Eheu translato aliò morebis amotes:
Ast ego vicissim risero.

ODE XVI.

*Queritur bellorum civilium nullum esse finem,
quare de Rep. Romana desperat, aliasq; ru-
ras & ipse petere cogitat, & aliis, ut idem
faciant, suadet.*

Altera jam reritæ bellis civilibus ætas,
Suis & ipsa Roma viribus ruit.
Quam neq; Gritini valuerunt perdere Marci,
Minacis aut Etrusca Porcenzæ manus,
Æmula nec virtus Capus, nec Spartacus acer,
Novisq; rebus infidelis Allobrox,
Nec fera carulea domuit Germania pube,

Parentibusq; abominatas Annibal:
Iunia perdemus devoti sanguinis aras:
Perisq; rursus occupabitur solum.
Barbarus, heu, cineres insister victor: & urbem
Eques sonante verberabit ungula:
Quas carent ventis, & solibus, ossa Quirini,
Nefas videre, dissipabit insolens.
Fortē, quid expediat, communiter, aut melior pars
Malis carere quæritis laboribus.
Nulla sit hac potior sententia (Phœcorum
Vclut profugit execrata civitas,
Agros, atque Lareis patrios, habitandaq; sana
Apris reliquit, & rapacibus lupis)
Ite, pedes quocunq; ferent: quocunq; per undas
Notus vocabit, aut protervus Africus.
Sic placet? an melius quis habet suadere? secunda
Katem occupare quid moramur alite?
Sed juremus in hæc: Simul imis saxa renarint
Vadis levata, ne redire sit nefas:
Ne conversæ domum pigeat dare lintea, quando
Padus Marina laverit cacumina.
In mare seu celsus procurrerit Apenninus,
Novaq; monstra junxerit libidine
Iustus amor, juvet ut tigris subidere ceryis:
Adulteretur & columba milvio:
Credula nec fulvos timeant armenta leones,
Ametq; falsa lævis hircus æquora.
Hæc & quæ potestunt reditus abscondere doceis,
Eamus omnis execrata civitas.
Aut pars indocili melior grege: mollis & expes
Inominata perprimat eubilia.
Vos, quibus est virtus, muliebre tollite luctum,
Ærusca præter & volate litora.
Nos manet Oceanus circumvagus, arva, beata
Petamus arva, diviteis & insulas:
Reddit ubi Cereræ cellus inarata quotannis,
Et imputata florer usque vinea,
Germinat & nunquam fallentis termes olive,
Suamq; pulla ficus ornas arborem.
Mella cava manant ex ilice: montibus altis
Levis crepante lympa destitit pede.
Illic injussæ veniunt ad mulstra capellæ.

Refertque tenta grex amicus ubera :
 Nec vespertinus circumgemit ursus ovile,
 Nec intumescit alta viperis humus.
 Pluraque felices mirabimur, ut neque largis
 Aquosus Eurys arva radat imbribus,
 Pingua nec siccis urantur semina glebis,
 Utrumque rege temperante colitum.
 Non huc Argos contendit remige pinus,
 Neque impudica Colchis intulit pedem.
 Non huc Sidonii torserunt cornua nautæ,
 Laboriosa nec cohors Ulyssæi.
 Nulla nocent pecori contagia : nullius astri
 Gregem astuosa torquet impotentia.
 Juppiter illa pax secrevit littora genti,
 Ut inquinavit ære tempus aureum,
 Ære, dehinc ferro duravit secula, quorum
 Pius secunda vate me datur fuga.

AD CANIDIAM. ODE XVII.

*Petit, ut sibi ignoscat. Eam autem dum Vultu
 deri placare, gravissime & acerbissime vili-
 cat, atque adeo lacerat.*

Jam jam efficaci de manus scientiæ
 Supplex: & oro regna per Proserpinæ:
 Per & Dianæ non movenda numina,
 Per atque libros carminum valentium
 Refixa cælo devocare sidera,
 Canidia, parce vocibus tandem sacris.
 Citumque retro volve, volve turbinem.
 Movit nepotem Telephus Nereium,
 In quem superbus ordinarat agmina
 Mylorum, & in quem tela acuta torserat
 Unxere matres Iliæ additum feris
 Alitibus, atque canibus homicidam Heclorem,
 Postquam relictis moribus rex procidit,
 Heu, pervicacis ad pedes Achillei.
 Setosa duris exuere pellibus
 Laboriosi remiges Ulyssæi,
 Volente Ciriæ, membra: tunc mens & sonus
 Relatus, atque notus in vultus honor.
 Dedi satis superque pænarum tibi

Amata nautis multum & institoribus.
 Fugit iuventus, & verecundus color
 Reliquit ossa pelle amicta lurida.
 Tuis capillus albus est odoribus.
 Nullum à labore me reclinat otium,
 Urget diem nox, & dies noctem neq; est
 Levare tenta spiritu præcordia.
 Ergo negatum, vincor, ut credam miser,
 Sabella pectus inerepare carmina,
 Caputq; Marfa dissilire nania.
 Quid amplius vis? ô mare, & terra, ardeo,
 Quantum neq; arro delibutus Hercules
 Nelli amore: nec Sicana servida
 Furens in Ætæa flamma. tu, donec cinis
 Injuriis aridus ventis ferar,
 Cales venenis officina Colchicis.
 Quæ finis, aut quod me manet stipendium?
 Effare: iussas cum fide pœnas tuam:
 Paratus expiare, seu poposceris
 Centum juvencos, siue mendaci lyra
 Voles sonari: tu pudica, tu proba
 Perambulabis astra sidus aureum.
 Infamis Helenæ Castor offensus vice,
 Fraterq; magni Castoris, victi prece
 Adempta vati reddidere lumina.
 Et tu (potes nam) solve me dementia.
 O nec paternis obsoleta sordibus,
 Nec in sepulchris pauperum prudens anus
 Novendiales dissipare pulveres.
 Tibi hospitale pectus, & puræ manus,
 Tuusq; venter partum ejus: & tuo
 Cruore rubros obstetriz pannos lavit,
 Utcumq; sortis exsilis puerpera.

CANIDÆ RESPONSIO.

*Quæ ostendit, se nulla precibus exorari, nulla
 ratione placari posse.*

Quid obsecratis auribus fundis preces?
 Non saxa nudis surdiora navitis
 Neptunus alto tundit hybernus salo.
 Inultus ut tu riseris Coeætia
 Vulgata, sacrum liberi Cupidinis?

CARMEN

At Esquilini pontifex venefici
 Impune ut urbem nomine impleris meos
 Quid proderit ditasse Pelignas anus,
 Velociusve miscuisse toxicum,
 Si tardiora fata te votis manent?
 Ingrata misero vita ducenda est, in hoc,
 Novis ut usq; suppetas doloribus.
 Optat quietem Pelopis infidus pater,
 Egens benignæ Tantalus semper dapis.
 Optat Prometheus obligatus alicui,
 Optat supremo collocare Sisyphus
 In monte saxum: sed vetant leges Jovis,
 Voles modo altis de silire turribus,
 Modo ense pectus Norico recludere:
 Frustraq; vincla gutturi neçtes tuo,
 Fastidiosâ tristis ægrimonia,
 Vestabor humeris tunc ego inimicis eques.
 Mezq; terra cedit insolentiz.
 An, quæ movere cereas imagines,
 (Ut ipse nosti curiosus) & polo
 Deripere Lunam vocibus possim meis,
 Possim crematos excitare mortuos,
 Desideriq; temperare poculum:
 Ploræq; artis in te nil habentis exitum.

Q. HORATII FLACCII CARMEN SECLARE.

Pro Imperii Romani incolamitate.

Placbe, sylvarumq; potens Diana,
 Lucidum cæli decus, ô colendi
 Semper, & culti, date quæ precamur
 Tempore sacro,
 Quo Sibyllini monuere versus,
 Virgines lætas, puerosq; castos,
 Diis, quibus septem placuere colles,
 Dicere carmen.

SECVLARE.

Alte Sol, curru nitido diem qui
Promis, & celas, aliusq; & idem
Nasceris; possis nihil urbe Roma
Visere majus.

Rite maturos aperire partus,
Lentis Ilithyia, tuere matres:
Sive tu Lucina probas vocari,
Seu genitalis.

Diva, producas sobolem, patrumq;
Prosperes decreta super jugandis
Puminis, prölisq; novæ feraci
Lege marita.

Cerys ut denos decies per annos
Orbis & cantus referatq; ludos,
Ter die claro, totiesq; grata
Nocte frequentes.

Vosq; veraces cecinisse Parca,
Quod semel dictum est, stabilisq; rerum
Terminus servet, bona jam peractis
Jungite fata.

Fertilis frugum, pecorisq; tellus
Spicea donet Cererem corona.
Nutriant foetus & aquæ salubres,
Et Jovis auræ.

Concito mitis placidusq; telo
Supplices audi pueros Apollo:
Siderum regina bicornis audi
Luna puellas.

Roma si vestrum est opus, Iliæq;
Lipus Etruscum tenuere curæ,
Jussa pars mutare Laris, & urbem
Sospite cursu;

Cui per ardentem sine fraude Trojam
Castus Aneas patriq; superstes
Liborum munivit iter, daturus
Plura reliquis;

Dû probos mores docili juvenæ,
Dû senectuti placidæ quietem,
Romula genti date, remque, prolem-
que & decus omne.

Quis vos bobus veneratur albis
Cicero Anchisæ Venerisq; sanguis,

Imperet.

144 CARMEN SECULARE

Imperet bellante prior, jacentem
Lenis in hostem.

Jam mari, terraq; manus potenteis
Medus, Albanaq; timet secureis :

Jam Scythæ responsa petunt, superbi
Nuper & Indi.

Jam fides, & pax & honor, pudorq;
Priscus, & neglecta redire virtus.

Audet : apparetq; beata pleno
Copia cornu.

Augur, & fulgente decorus arcu
Phœbus, acceptusq; novem Camenis,

Qui salutari levat arte fessos
Corporis artus :

Si Palatinas videt æquus arcis
Remq; Romanam, Latiumq; felix,

Alterum in lustrum, meliusq; semper
Promoget ævum.

Quæq; Aventinum ædet, Algidumq;
Quindecim Diana preces virorum

Curet : & votis puerorum amicas
Applicet auris.

Hæc Jovem sentire, deosq; cunctos,
Spem bonam, certamq; domum reporto,

Doctus, & Phœbi chorus & Diana
Dicere laudes.

F I N I S.

QUINTI
HORATII
FLACCI
SERMONUM
LIBRI IV.

*Quorum duo Satyrarum, vulgo duo Epi-
stolarum inscribuntur.*

Q. HORATII
FLACCI
SATYRARUM
LIBER I.

SATYRA I.

Qui sit Mæcnas, ut nemo, quam sibi sortem
Seu ratio dederit, seu Fars objecerit, illa
Contentus vivat: laudet diversa sequentes:
O fortunati mercatores, gravis annis
Miles ait: multo jam fractus membra labore.
Contra mercator, navim jactantibus Ausis,
Milicia est potior: quid enim? concurrat: hora
Momento aut cita mors venit, aut victoria laeta.
Agricolam laudat jaris legumque peritus,
Sub galli cantum consultor ubi ostra pulsat.
Ille, ditis vadibus qui rare extrahitur in urbem est,
Solos felices viventes clamat in urbe.
Contra de genere hoc (adeo sunt multa) loquacem
Delassare valeat Fabium. ne te moter, audi
Quo rem deducam, si quis Deus, in ego, dicat,

Jam

Jam faciam, quod vultis: eris tu, qui modo miles,
Mercator: tu consultus modo, rusticus. hinc vos,
Vos hinc mutatis discedite partibus, eja
Quid statis? nolint. atqui licet esse beatis,
Quid causæ est, merito quin illis Juppiter ambas
Iratus buccas inflet? neque se fore posthac
Tam facilem dicat, votis ut præbeat aurem?
Præterea, ne sic, ut qui jocularia, ridens
Percurram: quanquam ridentem dicere verum
Quid vetat, ut pueris olim dant crustula blandi
Doctores, elementa velint ut discere prima.
Sed tamen amoto quæramus seria ludo.
Ille gravem duro terram qui vertit aratro,
Perfidus hic caupo, miles, nautæq; per omne
Audaces mare qui currunt, hac mente laborem
Sese ferre, senes ut in ætia tuta recedant,
Ajunt, cum sibi sint congesta cibaria, sicut
Parvulas nam exemplo est, magni formica laboris,
Oce trahit quodcumq; potest, atque addit acervo,
Quem struit, laud ignara, ac non incauta futuri.
Quæ, simul inversum contristat Aquarius annum;
Non usquam prosepit, & illis utitur ante
Quæsitis sapiens. cum te neq; fervidus æstus
Dimoveat lucro, neq; hyems, ignis, mare, ferrum
Nil obstat tibi, dum ne sit te ditior alter:
Quid juvat immensum te argenti pondus, & auri
Furtim defossa timidum deponere terra?
Quod si comminuas, vilem redigatur ad assem.
At, ni id sit, quid habet pulchri constructus acervus?
Millia frumenti tua triverit area centum,
Non tuus hoc capiet venter plus, quam meus: ut si
Reticulum panis venaleis inter onusto
Forte vehas humero, nihil plus accipias, quam
Qui nil portarit. vel dic, quod referat intra
Naturæ fineis viventi, jugera centum, an
Mille aret. at suave est ex magno tollere acervo,
Dum ex parvo nobis tantundem haurire relinquit,
Cur tua plus laudes cumeris granaria nostris?
Ut, tibi si sit opus liquidi non amplius urna,
Vel cyatho: & dicas, magno de flumine malleum,
Quam ex hoc fonticulo tantundem sumere, eo sit,
Plenior ut si quos delectet copia iusto,

in ripa simul avulsos ferat ausidus acer.
Quid tantulo eget, quanto est opus, is neq; limo
Turbaram haurit aquam, neq; vitam amittit in undis,
At bona pars hominum decepta cupidine falso,
Nil satis est, inquit: quia tanti, quantum habeas, sis,
Quid facias illi? jubeas miserum esse libenter,
Quatenus id facit; ut quidam memoratur Athenis
Sordidus, ac dives, populi contemnere voces
Sollicitus: Populus me sibilat: at mihi plaudo
Ipse domi, simul ac nummos contemplor in arca.
Tantalus a labris sitiens fugientia captat
Minima. quid rides? mutato nomine, de te
Fabula narratur. congestis undiq; saccis
Indormis inhians, & tanquam parcere sacris
Cuperis, aut pictis tanquam gaudere tabellis.
Necis quid valeat nummus, quem praebeat usum?
Panis ematur, olus, vini sextarius: adde,
Quem humana sibi doleat natura negatis.
An vigilare metu exanimem, noctesq; diesq;
Formidare malos fures, incendia, servos,
Ne te compilent, fugienteis: hoc juvat? horum
Semper ego optarim pauperrimus esse bonorum.
At si condoluit tentatum frigore corpus,
Aut alius casus lecto te affixit; habes, qui
Assideat, fomenta paret, medicum roget, ut te
Suscitet, ac reddat gnatis, carisq; propinquis.
Non mor salvum te vult, non filius; omnes
Vicini oderunt, noti, pueri, atq; puella.
Miraris, cum tu argento post omnia ponas
Si nemo praestet, quem non merearis, amorem?
At si cognatos, nullo natura labore
Quot tibi dat, retinere velis, servareq; amicos;
Infelix operam perdas: ut si quis asellum
In campo doceat parentem currere frenis.
Deniq; sit finis quarendi; cumq; habeas plus,
Pauperiem metuas minus, & finite laborem
Incipias, parto quod avebas: nec facias, quod
Sordidus quidam, non longa est fabula, dives
Ut metiretur nummos; ita sordidus, ut se
Non unquam servo melius vestiret: adusq;
Supremum tempus, ne se praevia victus
Opprimeret, metuebat. at hunc liberta securi

Divisit medium, fortissima Tyndaridarum.
Quid mi igitur suades, ut vivam Maxius? aut se,
Ut Nomentanus? pergis pugnancia secum
Frontibus adversis componere. non ego avarum
Cum veto te fieri vappam jubeo, ac nebulonem.
Est inter Tanaim quiddam, locerumq; Vilelli.
Est modus in rebus, sunt certi deniq; fines,
Quos ultra, citraq; nequit consistere rectum.
Illuc unde abii, redeo. nemon' ut avarus
Se probet, ac porius laudet diversa sequenteis.
Quodq; aliena capella gerat distentius uber
Tabeat, neq; se majori pauperiorum
Turbæ comparet: hunc atq; hunc superare laboris
Sic festinanti semper Incupletior obstat.
Ut cum cæteribus missos rapit ungula curvus,
Instat equis auriga, suos vincentibus, illum
Præteritum temens extremos inter euntem
Inde fit, ut raro, qui se vixisse beatum
Dicat, & exacto contentus tempore vita
Cedat, uti conviva satur, reperire queamus.
Jam satis est: ne me Crispini serinia Iippi
Compilasse putes, verbum non amplius addam.

S A T Y R A I I.

A Mbubajarum collegia, pharmacopolæ,
Mendici, mimæ, balathrones: hoc genus omne
Mortuum ac sollicitum est cantoris morte Tigelli.
Quippe benignus erat. contra hic, ne prodigus esse
Dicatur, metuens, inopi dare nolit amico,
Frigus quo duramq; famem depellere possit,
Hunc si percunsteris, avi tur atq; parentis
Præclaram ingrata stringat malus ingluvie rem.
Omnia conductis coemens obsonia nummis:
Sordidus atq; animi quod parvi nolit haberi,
Respondet. laudatur ab his, culpatur ab illis.
Fusidius vappæ famam timet ac nebulonis,
Dives agris, dives possitis in fenore nummis.
Quinas hic capiti mercedes exsecat, atque
Quanto perditior quisq; est, tanto actius urget.
Nomina sectatur, modo sumpta veste virili.
Sub patribus duris tironum, Maxime, quis non,
Juppiter, exclamat, simul atq; audivit? at in se

Pro questu sumptum facit. hic, vix credere possis,
Quam sibi non sit amicus: Ita ut pater ille, Terenti
Fabula quem miserum gnato vixisse fugato
Inducit, non se pejus cruciaverit, atq; hic,
Si quis nunc quærat, quo res hæc pertinet. illuc,
Dum virant multi vitia in contraria currunt.
Malthinus tunicis demissis ambulat: est qui
Ioppen ad obscenum subductis usq; facerns.
Pabulos Rufilius olet, Gorgonius hircum.
Nil medium est. sunt qui nolint tetigisse, nisi illes,
Quarum sublata talos tegat instita veste.
Contra, alius nullam, nisi olenti in fornice stantem.
Quidam notus homo cum exiret fornice, maeste
Virtute esto, inquit sententia dia. Catonis.
Nam simul ac venas inflavit tetra libido,
Hæc juvenes æquum est descendere, non alienas
Permollere uxores. nolim laudari, inquit,
Sic me, mirator cunni Epiennius albi.
Audire est opera pretium, procedere recte
Qui moribus non vultis, ut omni parte laborent;
Utque illis multo corrupta dolore voluptas,
Atque hæc rara cadat dura inter sæpe pericla.
Hic se præcipitem testæ dedit: ille flagellis
Ad mortem cæsus; fugiens hic deiecit acron
Prædonum in turbam: dedit hic pro corpore nummos,
Huc permixxerunt calones. quin etiam illud
Accidit, ut quidam testæis cædantque salacem
Demeteret ferrum. jure omnes: Galba negabat.
Tatior at quanto merx est in classe secunda
Libertinarum dico. Sallustius in quas
Non minus insanit, quam qui mœchatur. at hic si,
Qua res, qua ratio suaderet. quaq; modeste
Munifico esse licet, vellet bonus, atq; benignus
Esse; daret quantum satis esset, nec sibi damno,
Dedecorig; foret: verum hoc se amplectitur uno.
Hoc amat, hoc laudat: matronam nullam ego tango:
Ut quondam Marsæus amator Originis ille,
Qui patrum mimæ donat fundumq; laremque.
Nil fuerit mi, inquit, cum uxoribus unquam alienis.
Verum est cum mimis, est cum meretricibus: unde
Fama malum gravius, quam res, trahit. an tibi abunde
Personam satis est, non illud, quidquid ubiq;

Officit,

130 SATYRARUM
 Officit, evitare : Bonam perdere famam,
 Rem patris oblimare, malum est ubicunq; quid inter-
 est, in matrona, ancilla peccesse rogata :
 Villius in Fausta Syllæ gener, hoc miser uno
 Nomine deceptus, pomas dedit usq; superq;
 Quam satis est, pugnis cæsus, ferroq; petitus,
 Exclusus fore, cum Longarenus foret intus.
 Huic si mutonis verbis mala tanta videntis
 Diceret hæc animus, quid vis tibi : nunquid ego à te
 Magno prognatum deponco consule cunnum,
 Velatumq; stola, mea cum conferbuit ira :
 Quid responderet magno patre nata puella est.
 At quanto meliora monet, pugnantiaq; istia
 Dives opis natura suæ : tu si modo recte
 Dispensare velis, ac non fugienda petendis
 Immiscere ; tuo vitio, rerumne labores,
 Nil referre putas : quare, ne pœniteat te,
 Desine matronas sectariæ : unde laboris
 Plus haurire mali est, quam ex re decerpere fructus.
 Nec magis huic inter niveos, virideisq; lapillos,
 Sit licet hoc Charite tuum, tenerum est femur, aut erit
 Rectius, atq; etiam melius persæpe togatæ.
 Adde huc, quod mercem sine fucis gestat : aperte,
 Quod venale habet, ostendit : nec, si quid honesti est,
 Jactat, habetq; palam : quærit quo turpia celer.
 Regibus hic mos est, ubi equos mercantur, opertos
 Inspiciunt : ne, si facies, ut sæpe, decora,
 Molli fulta pede est, emptorem inducat hiantem,
 Quod pulchræ clunes, breve quod caput, ardua cervix.
 Hoc illi rectè : ne corporis optima Lynceis
 Contemplere oculis : Hypsæa cæcior, illa
 Quæ mala sunt, spectes. ô crux, ô brachia : verum
 Depygis, nasuta, brevi latere, ac pede longo est.
 Matronæ præter faciem nil cernere possis.
 Cætera, ni Catia est, demissa veste tegeris.
 Si interdicta petes, vallo circumdata, (nam te
 Hoc faciet insanum) multæ tibi tum officient res :
 Custodes, lætica, cinisones, parasitæ,
 At talos stola demissa, & circumdata palla ;
 Plurima quæ invident pure apparere tibi rem.
 Altera nil obstat : Cois tibi pene videre est,
 Ut nudam : ne crure malo, ne sit pede turpi ;

fieri possis oculo latus. an tibi mavis
 ludas fieri, pretiumq; avellier, ante,
 quam mercem ostendis leporem venator, ut alta
 in nive sedatur, positum sic tangere nolit.
 Capat, & apponit: meus est amor huic similis: nam
 transvolat in medio posita, & fugientia caprat.
 Mœne versiculis speras tibi posse dolores.
 Neque altus, curasq; graveis e pectore pelli:
 Neque cupidinibus statuit naturâ modum, quem,
 Quid latere sibi, quid sit dolitura negatum,
 Quærit plus prodest, & inane abscindere soldo:
 Tibi cum fœces urit siccis, aurea quæris
 Pomula: num eluriens fastidis omnia, præter
 Præstem, rhombumq; tument tibi cum inguina, num si
 Acilla, aut verna est præsto puer, impetus in quem
 Curioso fiat, malis tentigine rumpi:
 Non ego: namq; parabilem amo Venerem, facilemquo.
 Illam, post paulo, sed pluris, si exierit vir,
 Hæc habeo, Philodemus ait: tibi, quæ neq; magno
 Est pretio, neq; cunctetur, cum est iussa, venire.
 Candida, rectaq; sit: munda habemus, ut neq; longa,
 Nec magis alba velit, quam det natura, videri.
 Illi ubi suppositus dextro corpus mihi lavum;
 Illa, & Egaria est: do nomen quodlibet illi.
 Ne verior, ne dum futuri, vir rure recurrat,
 Iam frangatur: latret canis, undiq; magno
 Pulsu domus strepitu resonet: vel pallida lecto
 Desiliat mulier: miseram se conscia clamet:
 Coribus hæc metuat, doti deprenta, egomet mi,
 Inducta tunica fugiendum est, ac pede nudo:
 Ne nudi percreant, aut pyga, aut deniq; fama.
 Rependi miserum est: Fabio vel iudice vincam.

SATYRA III.

Omnibus hoc viciom est cantoribus, inter amicos
 Ut nunquam indicant animum cantare, rogati:
 Nulli nunquam desistant. Sædus habebat
 Ille Tigellius hoc. Cæsar, qui cogere posset,
 Si peteret per amicitiam patria, aeq; suam, non
 Quicquam proficere: si collibisset, ab ovo
 Neque ad mala citaret, Io-Bæche, modo summa
 Est, modo hæc resonat quæ chordis quatuor ima.

Nil æquale homini fuit illi : sæpe velut qui
 Currebat fugiens hostem : per sæpe velut qui
 Junonis sacra ferret. habebat sæpe ducentos,
 Sæpe decem servos : modo reges, atq; tetrarchas.
 Omnia magna loquens. modo, Sit mihi mensa tripes,
 Concha salis puri, & toga, quæ defendere frigus,
 Quamvis crassa, queat. decies centena dedisses
 Huic parco paucis contento : quinque diebus
 Nil erat in oculis. noctes vigilabat ad ipsum
 Mane : diem totum stertebat. nil fuit unquam
 Sic impar sibi. nunc aliquis dicat mihi : quid tu ?
 Nullane habes vitia ? immo alia, haud forassee minora
 Mænius absentem Novium cum carperet : heus tu,
 Quidnam ait, ignoras te ? an ut ignotum dare nobis
 Verba putas ? egomet mi ignosco, Mænius inquit.
 Stultus, & improbus hic amor est, dignusq; notari.
 Cum tuâ pervideas oculis mala lippus inunctis,
 Cur in amicorum vitiis tam cernis acutum,
 Quam aut aquila, aut serpens Epidaurius ætibi comm
 Evenit, inquirant vitia ut tua rursus, & illi.
 Iracundior est paulo, minus aptus acutis
 Naribus horum hominum : rideri possit, eo quod
 Rusticius tonso toga defluit, & male latus
 In pede calcæus hæret, at est bonus, ut melior vir
 Non alius quisquam : at tibi amicus : at ingenium ingu
 Inculto latet hoc sub corpore. deniq; te ipsum
 Concute, num qua tibi vitiorum inlevertit olim
 Natura, aut etiam consuetudo mala. namq;
 Neglectis urenda filix innascitur agris.
 Illuc prævertamur : amatorem quod amice
 Turpia decipiunt cæcum vitia, aut etiam ipsa hæc
 Delectant : veluti Balbinum polypus Agoræ :
 Vellem in amicitia sic erraremus : & isti
 Errori nomen virtus posuisset honestum.
 At, pater ut gnati, sic nos debemus amici,
 Si quod sit vitium, non fastidire. strabonem
 Appellat petum pater : & pullum, male parvus
 Si cui filius est : ut abortivus fuit olim
 Sisyphus. hunc varum, distortis cruribus, illum
 Balbutit scæurum, pravis saltum male talis.
 Parcius hic vivit : frugi dicatur. ineptus
 Et jactantior hic paulo est : concinnus amicis

Pollulat ut videatur. at est truculentior, atq;
 Plus æquo liber: simplex, fortisq; habeatur.
 Caldior est: acris inter numeretur, opinor,
 Hæc res & jungit, junctos & servat amicos.
 At nos virtutes ipsas invertimus, atq;
 Sincera cupimus vas incrustare. probus quis
 Nobiscum vivit: multum est demissus homo. illi
 Tardo, cognomen pinguis damus. hic fugit omnis
 Insidias, nulliq; malo latus obdit apertum,
 Cum genus hoc inter vitæ versetur, ubi acris
 Invidia, atq; vigent ubi crimina: pro bene sano,
 Ac non incauto, fictum, astutumq; vocamus.
 Simplicior si quis, qualem me sæpe libenter
 Obtulerim tibi Mæcenæ, ut forte legentem
 Aut tacitum impellat, quovis sermone molestus,
 Communi sensu plane caret, inquitur. eheu,
 Quam temere in nosmet legem sancimus iniquam.
 Nam vitii nemo sine nascitur: optimus ille est,
 Qui minimis urgetur. amicus dulcis, ut æquum est,
 Cum mea compenset vitii bona, pluribus hisce,
 Si modo plura mihi bona sunt, inclinet: amari
 Si volet: hæc lege in trutina ponetur eadem.
 Qui, ne tuberibus propriis offendant amicum
 Postulat: ignoscat verrucis illius. æquum est,
 Peccatis veniam poscentem, reddere rursus.
 Denique, quatenus excidi penitus vitium iræ,
 Cetera item nequeunt stultis hærentia: cur non
 Ponderibus, modulisq; suis ratio utitur, ac res
 Ut quæq; est, ita supplicis delicta coercet?
 Si quis eum servum, patinam qui tollere iussus,
 Semefos pisceis, tepidumq; ligurierit jus,
 In cruce suffigat: Labeone infamior inter
 Janos dicatur: quanto hoc furiosius, atq;
 Majus peccatum est? paulum deliquit amicus,
 Quod nisi concedas, habere insuavis, acerbus:
 Odisti, & fugis, ut Drusonem debitor æris:
 Qui nisi cum tristes misero venere Calenda,
 Mercedem aut nummos unde unde extricat: amaras
 Porrecto jugulo, historias, captivus ut audit.
 Commixit lectum potus, mensæ catillum
 Evandri manibus tritum dejecit: ob hanc rem,
 Aut positum ante mea quia pullum in parte catini

Sustulit esuriens, minus hoc iacundus amicus
 Sit mihi : quid faciam, si furtum fecerit : aut si
 Prodiderit commissa fide, ipse sumve negarit :
 Quis paria esse fere placuit peccata, laborant,
 Cum ventum ad verum est, sensus, moresq; repugnant
 Atque ipsa utilitas iusti prope mater, & aequi.
 Cum proroperunt primis animalia terris,
 Mutam & turpe pecus, glandem, atq; cubilia propter,
 Unguibus, & pugnis, dein fustibus, atq; ita porro
 Pugnant armis, quæ post fabricaverat usus :
 Donec verba, quibus voces, sensusq; notarent,
 Nominaq; invenerent ; dehinc abstinere bello,
 Oppida cæperunt munire, & ponere leges ;
 Ne quis fur esset, neu latro, neu quis adulter.
 Nam fuit ante Helenam cuius terribilissima belli
 Causa : sed ignotis perierunt moribus illi,
 Quos Venerem incertum sapiente, more ferarum
 Viribus editior exdebat, ut in grege taurus.
 Jura inventa metu iniusti fateare necesse est ;
 Tempora si, fastosq; velis evolvere mundi.
 Nec natura potest iusto secernere iniquum ;
 Dividit ut bona diversis, fugienda petendis :
 Nec vincet ratio hoc, tantundem ut peccet, idemq;
 Qui teneros cauleis alieni fregerit horti,
 Et qui nocturnus Divam sacra legerit. Adsit
 Regula, peccatis quæ poenas irroget æquas ;
 Ne scutica dignum, horribili sectere flagello,
 Nam, ut ferula cedas meritum maiora subire
 Verbera, non vereor, cum dicas esse pares res
 Furta latrocinis, & magnis parva mineris
 Falce recisurum simili te, si tibi regnum
 Permittant homines. Si dives, qui sapiens est,
 Et sutor bonus, & solus formosus, & est rex ;
 Cur opas quod habes : non nolle, quid pater, inquit,
 Chrysippus dicat : sapiens crepidas sibi nunquam,
 Nec soleas fecit, sutor tamen est sapiens. quo t
 Ut, quamvis tacet Hermogenes, cantor tamen, atq;ne
 Optimus est modulator : ut Alfenus vaser, omni
 Abiecto instrumento artis, clausaq; taberna,
 Sutor erat : sapiens operis sic optimus omnis
 Est opifex : sic rex solus. vellunt tibi barbam
 Lascivi pueri : quos tu nisi fuisse coherces,

peris turba circum te stante, miseros
 & latras, magnorum maxime regum.
 longum faciam: dum tu quadrante lavatum
 bibis, neque te quisquam stipator, ineptum
 Crispinum, sedabitur: & mihi dulces
 possent, si quid peccavero stultos, amici:
 vicem illorum patiar delicta libenter,
 satiusque magis vivam te rege beatus.

SATYRA IV.

Ulpolis atque Cratinus, Aristophanesque poëta,
 Atque alii, quorum comœdia prisca virorum est:
 quis erat dignus describi, quod malus, aut fur,
 quod moechus foret, aut sicarius, aut aliqui
 homines, multa cum libertate notabant.
 Nec omnis pendet Lucilius, hosce secutus,
 tantis tantum pedibus, numerisque, facetus,
 mordax naris, duos componere versus:
 non fuit hoc vitiosus: in hora saepe ducentos,
 magnam, versus dictabat, stans pede in uno.
 non fueret, intulenti erat quod tollere velles.
 Lucilius, atque piger scribendi ferre laborem,
 scribendi recte: nam ut multum, nil moror, ecce
 Crispinus minimo me provocat: accipe, si vis,
 accipe jam tabulas. detur nobis locus, hora,
 videamus uter plus scribere possit.
 bene fecerunt, inopis me, quodque pusilli
 fuerunt animi, raro & perpauca loquentis.
 tu conclusas hircinis follibus auras
 atque laborantes, dum ferrum molliat ignis,
 ut mavis, imitare. beatus Pannius, ultro
 delictis capsis, & imagine, cum mea pemo
 scripta legat, vulgo recitare timentis, ob hanc rem
 quod sunt, quos genus hoc minime juvat: utpote pluris
 vulpi dignos. quem vis media erue turba:
 aut ob avaritiam, aut misera ambitione laborant.
 ille nuptiarum insanit amoribus, hic puerorum:
 hic capie argenti splendor: super Albius ære:
 hic mutat merces surgente à Sole, ad eum quo
 vesperina tepet regio: quin per mala præcepta
 fertur. uti pulvis collectus turbine, ne quid
 dampna deperdas metuens, aut ampliet ut rem.

SATYRARUM

Omnes hi metunt versūs: odere poētās.
 Fœnam habet in cornu, longe fuge, dum modo rixam
 Excutiat sibi, non hic cuiquam pareet amico.
 Et, quodcunque semel chartis ille verit, omneis
 Gelliet à furno redeuntē scire, lacuque,
 Et pueros, & anus. agedum pauca accipe contra.
 Primum ego me illorum, dederim quibus esse poētā,
 Excerptam numero, neque enim concludere versum.
 Dixeris esse satis: neque si quis scribat, uti nos,
 Sermoni propiora, putes hunc esse poētā.
 Ingénium cui sit, cui mens divinior, atque os
 Magna sonaturum, des nominis hujus honorem.
 Idcirco quidam, comœdia, necne poēma
 Esset quæ vivere, quod æter spiritus, ac vis
 Nec verbis, nec rebus inest nisi quod pede certo.
 Differt sermoni, sermo mērus: at pater ardens
 Sævit, quod meretrice nepos infans amica
 Filius, uxorem grandi cum dote recuset,
 Ebrius &, magnum quod dedecus, ambulet ante
 Noctem cum facibus: numquid Pomponius istis
 Audiret leviora, pater si viveret? ergo
 Non satis est puris versum per scribere verbis,
 Quem si dissolvas, quivis stomachetur eodem,
 Quo personatus pacto pater. his, ego quæ nunc,
 Olim quæ scripsit Lucilius, eripias si
 Tempora certa, modosq; , & quod prius ordine verba
 Posterius facias, præponens ultima primis;
 Non ut si solvas, postquam discordia tetra
 Belli ferratos polleis, portasq; refregit;
 Invenias etiam disjecti membra poētæ.
 Hactenus hæc: aliās, justum sit necne, poēma.
 Nunc illud tantum quæram: meritone tibi sit
 Suspectum genus hoc scribendi. Sulcius acer
 Ambulat, & Caprius, rauci male, cumq; libellis:
 Magnus uterq; timor latronibus. at bene si quis,
 Et vivat puris manibus contemnat utrumq; .
 Ut sis tu similis Cæli, Byrrhiq; latronum,
 Non ego sim Capri, neq; Sulci, cur metuas me?
 Nulla taberna meos habeat neq; pila libellos,
 Queis manus insudet vulgi, Hermogenisq; Tigelli.
 Non recito cuiquam, nisi amicis, idq; coactus:
 Non ubi vis, coramq; quibus libet. in medio qui

pueri foro recitantes, sunt multi, quique lavantes.
 huius loci vocis resonat conclusus: inanis
 iuvat, haud illud quærentes, num sine sensu,
 amore num faciant alieno. lacerare gaudes,
 & hoc studio pravus facis. unde petitur
 in me jactis est auctor quis denique eorum,
 cum quibus? absentem qui rodit amicum,
 non defendit alio culpante, solutos
 captat risus hominum, famamque dicacis;
 quære qui non visa potest, commissa tacere
 nequit, hic niger est, hunc tu Romane caveo.
 tibi lectis videas comare quaternos:
 quibus unus avet quavis adspargere cunctos,
 cum, qui præbet aquam, post, hunc quoque potus,
 soluta cum verax aperit præcordia Liber,
 tibi comis, & urbanus, liberque videtur
 nigris. ego si risi, quod ineptus
 Refillus olet, Gorgonius hircum;
 & mordax videor tibi? mentio si qua
 Capitolini furtis injecta Petilli
 coram fuerit defendas, ut tuus est mos.
 Capitolinus convivore usus amico-
 que a puero est, causaque mea permulta rogatus
 est, & incolumis lætor quod vivit in urbe,
 sed tamen admiror, quo pacto iudicium illud
 cepit. hic nigra succus loliginis, hæc est
 argo mera. quod vitium procul absore chartis.
 atque animo prius, ut si quid promittere de me
 possem aliud. vere promitto. liberius si
 dixerò quid, si forte jocosius, hoc mihi juris
 cum venia dabis. insuevit pater optimus hoc me
 si fugerem exemplis vitiorum quaque notando,
 cum me hortaretur, parce, frugaliter, atque
 viverem uti contentus eo quod mi ipse parasset:
 vix vides. Albi ut male vivat filius, utque
 lucrus inops? magnum documentum, ne patriam rem
 perdere quis velit. à turpi meretricis amore
 cum deterret: Sestani dissimilis sis.
 ne sequeretur morebas, concessa cum Venere uti
 possem: deprenti non bella est fama Treboni,
 Aibat sapiens, vitatum quidque petiu-
 sit melius, causas reddet tibi. mi satis est, si

Traditum ab antiquis morem servare, tuamque
 Dum custodis eges, vitam, famamque tueri
 Incolumem possim. simulac duraverit ætas
 Membra, animumque tuum, nabis sine cortice. sic me
 Formabat puerum dictis: & sive jubebat,
 Ut facerem quid, Habes auctorem, quo facias hoc,
 Unum ex iudicibus selectis objiciebas:
 Sive vetabat, an hoc inhonestum, & inutile factum
 Nec ne sit, addabites, sagres rumore malo cum
 Hic atque ille: avidos vicinum fumus ut ægeos
 Exanimat, mortisque metu sibi patcere cogit:
 Sic teneros animos aliena opprobria sæpe
 Absterrent vitis. ex hoc ego sanus ab illis
 Perniciem quæcumque serunt; medicribus, & quæis
 Ignoscas, vitis tener, fortassis & istine
 Largiter abstulerit longa ætas, liber amicis,
 Consilium proprium, neque enim, cum lectulus aut me
 Porticus excepit, desum mihi, rectius hoc est:
 Hoc faciens, vivam melius: sic dulcis amicis
 Occurram: hoc quidam non belle. nunquid ego illi
 Imprudens olim faciam simile? hæc ego mecum
 Compressis agito labris. ubi quid datur orti,
 Illudo chartis. hoc est mediocribus illis
 Ex vitis unum: cui si concedere nolis,
 Multa poetarum veniat manus, auxilioque
 Sit mihi: nam multo plures sumus: ac veluti te
 Iudæi cogimus intrans concedere turbam.

S A T Y R A V.

E Gressum magna, me accepit Aricia, Roma,
 Hospitio modico: rhetor comes Heliodorus
 Græcorum longe doctissimus: inde Poenum Appi
 Differtum navis, cauponibus atque malignis.
 Hoc iter ignavi divisimus altius, ac nos
 Præcinctis unum. minus est gravis Appia tardis.
 Hic ego propter aquam, quod erat deterrima, ventum
 Indico bellum, cenantibus hæc animo æquo
 Expectans comites. iam nox inducere terras
 Umbras, & cælo diffundere signa paraban.
 Tum pueri nautis, pueris convicia nautæ
 Ingerere. hæc appelle. trecentis inferias obe
 Jam satis est. dum nos exigitur, dum amula ligatur,

his hora. mali culices, ranæq; palustres
 vertant somnos. absentem cantat amicam
 multa prolixus vappa nauta, atq; viator
 cretatim. tandem sessus dormire viator
 incipit, ac missæ pastum retinacula mula
 nata piger saxo religat, stertitq; supinus.
 longæ dies aderat, cum nil procedere lixrem
 posimus: donec cerebrosus proficit unus,
 et mola, nantq; caput, lumbosq; saligno
 inde dolat, quarta vix demum exponitur hora,
 qua manusq; tua lavimus Feronia lymphæ.
 Nilia tum pransi tria repimus, atq; subimus
 inpositum saxi late candentibus Anxur.
 hic venturus erat Mæcenæ optimus atq;
 Cocceius, missi magnis de rebus uterq;
 legati, aversos soliti componere amicos.
 hic oculis ego nigra meis collyria lippus
 illacere, interea Mæcenæ advenit atq;
 Cocceius, Capitoq; simul Fonteius, ad unguem
 fidus homo, Antoni, non ut magis alter, amicus,
 sedos Arfidio Lulæo prætor libenter
 laqueimus, insani ridentes præmia scribe,
 prætextam, & latum clavum, prunæq; bastulum.
 In Mamurrarum lassæ deinde urbe roanemus,
 Marzæ præbente domum, Capitone culinam.
 Postera lux oritur multo gratissima. namq;
 Horius, & Varius Sinuæssæ, Virgiliusq;
 Occurrunt: animæ, quales neq; candidiores
 Terra tulit, neq; queis me sit devinctior alter.
 O, qui complexas & gaudia quanta fuerunt!
 Nil ego contulerim jucundo sanus amico.
 Proxima Campano ponti quæ villula, tectum
 præbuit, & parochi, quæ debent. ligna, satemque.
 Hæc missi Capææ elicebas tempore ponunt.
 Iasum ite Mæcenæ, dormitum ego, Virgiliusque.
 Namq; pila lippis inimicum & ludere crudis
 Hinc nos Cocceji recipit plenissima villa,
 Quæ superest Claudii canponas, nunc mihi paucis
 Sarmenti source pugnæ, Messiq; Cicerræ.
 Mula velim memores, & quò patre natus uterq;
 Contulerit lites. Messæ clarum genus Osci,
 Sarmenti domina exstat. ab his majoribus ortæ

Ad pugnam venire : prior Sarmentus, equi te
 Esse feri similem dico. ridemus : & ipse
 Messius : accipio, caput & movet. ô tua cornu
 Ni foret execto frons, inquit, quid faceres, cum
 Sic mutilus minitaris : at illi fœda cicatrix
 Setosam lævi frontem turpaverat oris.
 Campanum in morbum, in faciem permulta jocatus,
 Pastorem saltaret uti Cyclopa, rogabat :
 Nil illi larva, aut tragicis opus esse cothurnis.
 Multa Cicerrus ad hæc : donasset jamne catenam
 Ex voto Laribus, quarebat. scriba quod esset,
 Deterius nihilo dominq; jus esse, rogabat
 Denique, cur nunquam fugisset : cui satis una
 Patris libra foret, gracili sic, tamq; pusillo,
 Prorsus jucunde cœnam produximus illam.
 Tendimus hinc recta Beneventum, ubi sedulus hospes,
 Pene arsit, macros dum turdos versat in igne,
 Nam vaga per veterem dilapso flamma culinam
 Vulcano, summum properabat lambere testum.
 Convivas avidos cœnam, servosq; timentis
 Tum rapere, atq; omneis restinguere velle videres.
 Incipit ex illa monteis Appyllia. notos.
 Ostentare mihi, quos torret Arabulus, & quos
 Nunquam ereplemus, nisi nos vicina Trivici
 Villa recepisset lachrimoso non sine fumo,
 Uldos cum foliis ramos urente camino.
 Hic ego mendacem stultissimus usq; puellam
 Ad mediam noctem expecto. somnus tamen aufert
 Intentum Veneri : tum immundo somnia visu
 Nocturnam vestem maculant, ventremq; supinum.
 Quattuor hinc rapimur, viginti & millia rhedis,
 Mansuri oppidulo, quod versu dicere non est :
 Signis perfacile est. vxnit vilissima rerum
 Hic aqua : sed panis longe pulcherrimus, ultro
 Callidus ut soleat humeris portare viator.
 Nam Canus lapidosus, aquæ non ditior urna,
 Qui locus à forti Diomede est conditus olim.
 Flentibus hinc Varius discedit mœstus amicis.
 Inde Rubos fessi pervenimus, utpote longum
 Carpentis iter, & factum corrupeius imbri,
 Postera tempestas melior : via pejor, adusq;
 Pari mœnia piscosi, dehinc Gnatia lymphis.

Iratis exstructa dedit risusq; jocosque :
Dum flamma sine, thura liquefcere limine sacro
Persuadere cupit : credat Judæus appella,
Non ego. namq; Deos didici securum agere ævum :
Nec, si quid mihi faciat natura, Deos id
Tristes ex alto cœli demittere testis.
Mundusium longæ finis chartæq; viæque.

SATYRA VI.

Non quia Mæcnas, Lydorum quidquid Etruscos
Incoluit sineis, nemo generosior est te :
Nec, quod avus tibi maternus fuit, atq; paternus,
Olim qui magnis legionibus imperitarint :
Ut pleriq; solent, naso suspendis adunco
Ignotos, ut me libertino patre natum.
Cum referre negas, quali sit quisq; parente
Natus, dum ingenuus : persuades hoc tibi vere,
Ante potestatem Tulli, atq; ignobile regnum,
Multos sæpe viros nullis majoribus ortos,
Et vixisse probos, amplis & honoribus auctos.
Contra Lævinum Valeri genus unde Superbus
Tarquinius regno pulsus fuit, unius assis
Non unquam pretio pluris licuisse, notante
Judice, quem nosti, populo : qui stultus honores
Sæpe dat indignis, & famæ servit, ineptus :
Qui stupet in titulis, & imaginibus, quid oportet
Nos facere à vulgo longe lateq; remotos ?
Namq; esto, populus Lævino mallet honorem,
Quam Decio mandare novo, censorq; moveret
Appius, ingenuo si non essem patre natus :
Vel merito, quoniam in propria non pelle quiessem,
Sed fulgente trahit constrictos gloria curru
Non minus ignotos generosis. quo tibi Tulli
Sumere depositum clavum, fieriq; tribunum ?
Invidia accrevit, privato quæ minor esset
Nam ut quisq; infans nigris medium impediis
Pellibus, & latum demisit pectore clavum :
Audit continuo : quis homo hic est ? quo patre natus ?
Ut si qui ægrotet, quo morbo Rarrus, haberi
Et cupiat formosus : eat quæcunq; puellis
Injiciat curam quærendi singula, quali
Sis facie, sura quali, pede, dente, capillo :

Sic qui promittit, civeis, urbem sibi curae,
Imperium fore, & Italiam, & delubra Deorum:
Quo patre sit natus, num ignota matre inhonestus,
Omneis mortaleis curae & quærere cogit:
Tunc Syri, Damay, aut Dionysi filius, audes
Dejicere è saxo civeis, aut tradere Cadmo?
At Novius collegi gradu post me sedet uno.
Namq; est ille, pater quod erat meus, hoc tibi Paulus
Et Messala videris. at hic, si plaustra ducenta,
Concurrantq; foro tria funera, magna sonabit,
Cornua quod vincatq; tubas: saltem tenet hoc nos.
Nunc ad me redeo liberrimq; patre natum
Quem rodunt omnes libertino patre natum:
Nunc, quia Mæcebas tibi sum convictor: at olim,
Quod mihi pareret legio Romana tribuno.
Dissimile hoc illi est: quia non ut forsitan honorem
Jure mihi invideat quisvis: ita te quoq; amicum:
Præsertim tantum dignos assumere, prava
Ambitione procul, feliceem dicere non hoc,
Me possum casu. quod te forritus amicum.
Nulla etenim mihi te Fors obtulit, optimus olim
Virgilius, post hunc Varius dixere quid essem,
Ut veni coram, singultim pauca locutus,
Infans namq; pudor prohibebat plura profari;
Non ego me claro natum patre, non ego circum
Me satùrejano vestiri rura caballo,
Sed quod eram, narro. respondes, ut tuus est mos,
Pauca, abeo, & revocas nono post mense, jubesq;
Esse in amicorum numero. magnum hoc ego ducò,
Quod placui tibi, qui turpi secernis honestum,
Non pater præclaro, sed vita, & pectore puro.
Arqui si vitiis mediocribus, ac mea paucis
Mendosa est natura, alioqui recta; velut si
Egregio inspersos rependas corpore nexos,
Si neq; avaritiam, neq; sordes, ac mala lustra
Objiceret verè quisquam mihi. purus, & infans
Ut me collaudem, si vivo, & carus amicis:
Causa fuit pater his, qui macro pauper agello
Noluit in Flavi ludum me mittere Magni:
Quo pueri magnis è centurionibus orti,
Lævo suspensi loculos, tabulamq; læcto,
Ibant odonis referentè; sedibus æta.

Id puerum est ausus Romam portare, docendum
Atque, quas doceat quisvis eques, atque senator
Hoc propositos: vellem, servosque sequentes
In magno ut populo si quis vidisset; avita
Iura praeberi sumptus mihi crederet illos.
Ipse mihi custos incorruptissimus omneis
Circum doctores aderat. quid multa? Pudicum,
Qui primus virtutis honos, servavit ab omni
Non solum facto, verum opprobrio quoque turpi:
Hoc timuit, sibi ne visio quis verteret, olim
Si praece parvas, aut, ut fuit ipse, coactor
Mercedes sequeretur: neque ego essem questus ob hoc nunc
Lana illi deberur, & a me gratia major.
Nil me poeniteat sanum patris huius; eoque
Non, ut magna dolo factum negat esse suo pars,
Quod non ingenuos habeat: clarosque parentis,
Sic me defendam. longe mea discrepat istis
Et vox, & ratio. nam, si natura juberet
Accitis annis ævum remeare peractum,
Atque alios legere ad fastum quoscunque parentis
Operaret sibi quisque: meis contentus, honestos
Pascibus & seltis nolim mihi sumere: demens
Iudicio vulgi, sanus fortasse tuus: quod
Nollem onus haud unquam solitus portare molestum.
Nam mihi continuo major querenda foret res,
Atque salutandi plures: ducendus & unus,
Et comes alter, uti ne solus rursus peregre-
re exirem: plures calones, atque cavalli
Pascendi: ducenda perorrita, nunc mihi curto
Ire licet tuius, vel, si libet, usque Tarentum
Mantica cui lumbos onere ulceret, atque eques armos.
Obiciet nemo sordes mihi: quas tibi Tulli,
Cum Tiburte via praetorem quinque sequuntur
Te pueri, lasanum, portantes, anophorum que.
Hoc ego commodius, quam tu. praeclare senator.
Multis atque aliis vivo. quacunq; libido est,
Incedo solus: percunctor, quanti olus, ac far:
Fallacem circum, vespertinumque pererro.
Sepe forum. afflito divinis: inde domum meo
Ad porri & elceris refero laganiq; catinam.
Cena ministratur pueris tribus, & lapis albus
Pomula cum cyatho duo sustinet: adstat echinus

Vilis, cum patera gæthi, Campana supellex.
Deinde eo dormitum, non sollicitus, mihi quod eras
Surgendum sit mane: obeundus Marsya, qui se
Vultum ferre negat Noviorum posse minoris.
Ad quartam jaceo: post hanc vagor, aut ego lædo.
Aut scripto, quod me tacitum juret, ungor, olivo,
Non quo frandatis immundus Natta lucernis.
Ast, ubi me fessum Sol acrior ite lavatum
Admonuit, fugio rabiosi tempora signi.
Præsum non a vide. quantum interpellet inani
Ventre diem durare, domesticus otior. hæc est
Vita solutorum misera ambitione, graviq[ue].
His me consolor, victurus suavius, ac si
Quæstor avus, pater atq[ue] meus, patruusq[ue] fuissent.

S A T Y R A VII.

Proscripti Regis Rupuli pus atq[ue] venenum
Hybrida quo pacto sit Persius ultus, opinor
Omnibus & lippis notum, & consoribus esse.
Persius hic permagna negotia dives habebat
Clazomenis, etiam lites cum Rege molestas;
Durus homo, atq[ue] odio qui posset vincere Regem;
Confidens, tumidusq[ue]: adeo sermonis amari,
Sisennas, Barros ut equis præcurreret albis,
Ad regem redeo. postquam nihil inter utrumq[ue]
Convenit (hoc etenim sunt omnes jure molesti,
Quo fortes, quibus adversum bellum incidit, inter
Hæciora Priamidem, animosum atq[ue] inter Achillem
Ira fuit capitalis, ut ultima divideret mors:
Non aliam ob causam, nisi quod virtus in utroq[ue]
Summa fuit.) duo si discordia vexet inerteis,
Aut si disparibus bellum incidat, ut Diomedii
Cum Lycio Glaucio, discedat pigrior, ultro
Muneribus missis) Bruto prætore tenente
Ditem Asiam, Rupuli & Persi par pugnât, uti non
Compositis melius cum Bitho Bacchius, in jus
Acres procurrunt, magnum spectaculum uterq[ue].
Persius exponit causam. ridetur ab omni
Conventu. laudat Brutum, laudatq[ue] cohortem:
Solem Asie Brutum appellat, stellasq[ue] salubres
Appellat comites, excepto Rege: Canem illum
Invisum agricolis sidus, venisse, ruebat,

Fluenc

Nomen ut hybernum, fertur quo rara securis:
 Tum prænentinus falso, multumq; fluenti
 Expressa arbuſto regerit convicia, durus
 Vindemiator & invictus: cui ſæpe viator
 Ceſſiſſet, magna compellans voce cucullum.
 At Græcus, poſtquam eſt Italo perſuſus aceto,
 Perſius exclamat: per magnos, Brute, Deos te
 Oro, qui reges conſueſtis tollere: cur non
 Hunc Regem jugulaſti operum hoc, mihi crede, tuorum eſt.

S A T Y R A V I I I.

Olim truncus eram ficulnus, inutile lignum:
 Cum ſaber incertus, ſcamnum faceretne. Priapum
 Maluit eſſe Deum. Deus inde ego, furum, a viumq;
 Maxima formido. nam fures dextra coërcet.
 Obſcenog; ruber porrectus ab inguine palus.
 Aſt importunas volucreis in vertice arundo
 Terret fixa, veratq; novis conſidere in hortis.
 Hoc prius anguſtis ejeſta cadavera cellis
 Conſervus vili portanda locabat in arca,
 Hoc miſeræ plebi ſtabat commune ſepulchrum,
 Pantolabo ſcurræ, Nomentanog; nepoti.
 Mille pedes in fronte, trecentos eippus in agrum
 Hic dabat, hæredes monumentum ne ſequeretur.
 Nunc licet Eſquiliis habitare ſalubribus atq;
 Agere in aprico ſpatiari: quo modo trifies
 Albis informem ſpectabant oſibus agrum:
 Cum mihi non tantum fureſq; ſeræq; ſuete
 Hunc vexare locum, curæ ſunt, atq; labori;
 Quantum, carminibus quæ verſant atq; venenis
 Humanos animos. has nullo perdere poſſum,
 Nec prohibere modo, ſimulac vaga Luna decorum
 Protulit oſ, quin oſſa legant, herbaſq; nocenteis.
 Vidi egomet nigra ſuccinctam vadere palla.
 Canidiam pedibus nudis paſſoq; capillo,
 Cum Sagana majore ululantem. pallor utraſq;
 Fecerat horrendas adſpectu, ſcälpere terram
 Unguibus, & pullam divellere mordicus agnam
 Ceperunt. cruor in ſoſſam conſuſus, ut inde
 Maneis elicerent, animas reſponſa daturas.
 Lanæ & effigies erat, altera cerea: major
 Lanæ, quæ pœnis compelleret inferiorem.

Cereæ suppliciter stabat. servilibus, utq;
 Jam peritura, modis. Hecaten vocat altera, favam
 Altera Tisiphonem, serpenteis, atq; videres
 Infernas errare canes, Lunamq; rubentem,
 Ne foret his testis, post magna latere sepulchra.
 Mentior at si quid, merdis caput inquirer albis
 Corvorum, atq; in me veniat midium atq; cacatum
 Julius, & fragilis Pedatia, furq; Voranus.
 Singula quid memorem: quo pacto alterna loquentes
 Umbræ cum Sagana, resonarent triste & acutum?
 Utq; lupi barbam varix cum dente colubræ
 Abdiderint furtim terris, & imagine cerea
 hargior arserit ignis, & ut non testis inultus
 Horruerim voces Puriarum & facta duarum?
 Nam, displosa sonat quantum vesica, pepedi,
 Diffissa nate ficus, at illæ currere in urbem.
 Canidæ denteis, altum Saganzæ caliendum
 Excidere, atq; herbas, atq; incantata lacertis
 Vincula, cum magno risuq; jocoq; videres.

S A T Y R A I X.

IBam forte via sacra, sicut meus est mos,
 Nescio quid meditans nugarum, & totus in illis:
 Accurrit quidam novus mihi nomine tantum,
 Arreptaq; manu. Quid agis dulcissime rerum?
 Suaviter, ut nunc est, inquam: & cupio omnia, quæ vis.
 Cum affectaretur: nunquid vis? occupo. at ille.
 Noris nos, inquit, docti sumus. hic ego, pluris
 Hoc, inquam, mihi eris, misere discedere quærens,
 Ire modo ocys, interdum consiliter, in aurem
 Dicere nescio quid puerò: cum sudor ad imos
 Manaret talos, ô te Bollane cerebri
 Felicem, ajebam tacitus. cum quidlibet ille
 Garriret, vicos, urbem laudaret, ut illi
 Nil respondebam: Misere cupis, inquit, abire,
 Jamdudum video: sed nil agis. usq; tenebo,
 Persequar, hinc quo nunc iter est tibi? nil opus est te
 Circumagi, quendam volo visere, non tibi notum:
 Trans Tiberim longe cubat is, prope Cæsaris hortus.
 Nil habeo, quod agam, & non sum piger. usque sequar tu
 Demitto auriculas, ut iniquæ mentis asellus,
 Cum gravius dorso subiit onus, incipit ille.

bene me novi, non visum pluris amicum,
 variam facies. nam quis me scribere pluris,
 citius possit versus? quis membra movere
 nullus? invideat quod & Hermogenes, ego canto,
 interpellandi locus hic erat. est tibi mater:
 cognati, quibus te salvo est opus? haud mihi quisquam,
 donec composui felices nunc ego resto.
 Constat namque instat fatum mihi triste, Sabella
 quod pueri occidit, divina mota anus urna:
 sunt neque dira venena, nec hosticus auferet ensis,
 nec laterum dolor, aut tussis, nec tarda podagra.
 Genuus hunc quando consumet eumque loquaces,
 si sapiat, vitet. simul atque adoleverit ætas,
 statum erat ad Vestem, quarta jam parte diei
 prærita: & casu tunc respondere vadato
 debebat, quod ni fecisset, perdere litem.
 si me amas, inquit, paulum hic ades, ingeream, si
 ut valeo stare, aut novi civilia iura:
 et propero, quo scis. dubius sum. quid faciam, inquit:
 tunc relinquam, an rem. me lodes, non faciam ille.
 et præcedere cepit, ego; ut contendere durum est,
 cum victore, sequor. Mæcenæ quomodo tecum?
 hoc repetit. paucorum hominum, & mentis bene sane,
 novo dexterius fortuna est usus. haberes
 magnum adiutorem. posset qui ferre secundas,
 donec hominem velles si tradere. dispaream, ni
 summos omneis. non isto vivimus illic,
 quo tu rere, modo. domus hæc nec prior ulla est,
 nec magis his aliena malis, nil mi officit unquam,
 minor hic, aut est quia doctior, est locus uni-
 que suus. magnum narras, vix credibile: atqui
 sic habet. accendis, quare cupiam magis illi
 proximus esse, velis tantummodo, quæ tua virtus,
 impugnabis, & est qui vinci possit: eoq;
 difficilis aditus primos habet. haud mihi decro,
 numeribus servos corrumpam: non, hodie si
 exclusus fuero desistam: tempora quarum,
 occurrat in triviis: deducam. Nil sine magno
 labore dedit mortalibus. hæc dum agit? ecce
 Arístius occurrit. mihi carus, & illum
 qui pulchre noverat. consistimus: inde venit. &
 tendis? rogat, & responderet: velle cepi,

Et prensare manu lenissima brachia, nutans.
 Distorquens oculos, ut me eriperet. male falsus
 Ridens dissimulare: meum jecur urere bilis.
 Certe nescio quid secreto velle loqui te
 Ajebas mecum: memini bene: sed meliori
 Tempore dicam: hodie tricesima sabbata. vin' tu
 Curtis Judzis oppedere? nulla mihi, inquam,
 Relligio est. at mi: sum paulo infirmior, unus
 Multorum, ignosces: alias loquar. huncine solem
 Tam nigrum surrexe mihi? fugit improbus, ac me
 Sub cultro linquit. casu venit obuius illi
 Adversarius: &, quò tu turpissime? magna
 Exclamat voce: &, licet antestaris ego vero
 Oppono auriculam. rapit in jus. clamor utriusque
 Undiq; concursus. sic me servavit Apol'o.

SATYRA X.

NEmpe incomposito dixi pede currere versus
 Lucili, quis tam Lucili fautor inepte est,
 Ut non hoc fateatur? at idem, quod sale multo
 Urbem defricuit, charta laudatur eadem.
 Nec tamen hoc tribuens, dederim quoq; cetera: nam se
 Et Laberi mimos, ut pulchra poemata, mizer.
 Ergo non satis est risu diducere rictum
 Auditoris: & est quædam tamen hic quoq; virtus.
 Est brevitare opus, ut currat sententia, neu se
 Impediat verbis, lassas onerantibus aureis,
 Et sermone opus est, modo tristi, sæpe jocosò,
 Defendente vicem modo rhetoris, atq; poetæ:
 Interdum urbani parentis viribus, atq;
 Extemuantis eas consulto. ridiculum acri
 Fortius & melius magnas plerumq; secat res.
 Illi, scripta quibus comœdia prisca viris est,
 Hoc stabant. hoc sunt imitandi: quos neq; pulcher
 Hermogenes unquam legit, neq; simius iste
 Nil præter Calvum & doctus cantare Catullum.
 At magnum fecit, quod verbis Græca Latinis
 Miscuit. ô seri studiorum! qui ne putetis
 Difficile, & mirum, Rhodio, quod Pitholeonti
 Contigit, at sermo lingua concinnus utraque,
 Suavior: ut Chio nota si commissa Falerni est.

nam versus facias, te ipsum percunctor, an & cum
peragenda rei sit causa Petilli.
scilicet oblitus patriæq; patrisq; Latini;
Cum Pedius causas exudet Poplicola, atq;
Quirinus, patriis intermiscere petita
Verba foris malis, Canusini more bilinguis.
Atq; ego cum Græcos facerem, natus mare citra,
Periculos : vetuit me tali voce Quirinus
Post mediam noctem visus, cum somnia vera :
Sylvam non ligna feras insanius, ac si
Magnas Græcorum malis implere catervas,
Turgidus Alpinus, jugulat dum Memnona, dumq;
Pungit Rhæni luteum caput, hæc ego ludo.
Quæ nec in æde sonent certantia, iudice Tarpa,
Hæc redeant iterum atq; iterum spectanda theatris,
Arguta meretrice potes, Da voq; Chremeta
Iudente senem, comis garrere libellos
Uas vivorum, Fundani. Pollio regum
Hæc canit; pede ter percusso, forte epos acer,
Ut nemo, Varius ducit. molle atq; facetum
Virgilio annuerunt gaudentes rure Camœnz.
Hoc erat, experto frustra Varrone Atacino,
Atq; quibusdam aliis, melius quod scribere possem,
Invectore minor : neq; ego illi detrahære ausim
Hærentem capiti multa cum laude coronam.
At dixi, fluere hunc intulendum, sæpe serenem
Mora quidem tollenda relinquendis. age, quæso
Tamen in magno doctus reprehendis Homero ?
Nil comis tragici mutat Lucilius Acci ?
Non ridet versus Enni gravitate minores,
Cum de se loquitur, non ut majore repressis ?
Quid vetat, & nosmet Lucili scripta legentis,
Querere, num illius, num rerum dura negarit
Periculos natura magis factos, & euntes
Mollius ? ac si quis pedibus quid claudere senis
Hoc tantum contentus, amet scripsisse ducentos
Ante cibum versus, totidem comatus : Etrusci
Quale fuit Cassi rapido ferventius anni
Legenim : capsis quem fama est esse, librisq;
Ambustum propriis. fuerit Lucilius inquam,
Comis & urbanus, fuerit limatior idem,
Quam rudis, & Græcis intacti carminis auctor,
Quamq;

Quamq; poetarum seniorum turba : sed ille,
 Si foret hoc nostrum fato dilatus in ævum
 Detereret sibi multa, recideret omne, quod ultra
 Perfectum traheretur, & in versu faciundo
 Sæpe caput scaberet, vivos & roderet ungueis,
 Sæpe stylum vertas, iterum quæ digna legi sint
 Scripturus : neque, te ut misceatur turba labores,
 Contentus paucis, lectoribus, an tua demens
 Vilibus in ludis dictari carmina malis ?
 Non ego nam satis est equitem mihi plaudere, ut audis,
 Contemptis aliis, explosa Arbuscula duxit.
 Men' moveat eimen Pantilius, aut cruciet, quod
 Vellicet absentem Demetrius, aut quod ineptus
 Pannius Hermogenis ladat conviva Tigelli ?
 Plotius, & Varius, Mæcenas, Virgiliusque,
 Valgius, & prohet hæc Q. Savius optimus, atq;
 Fulcus, & hæc utinam Vascorum laudet uterq;
 Ambitione relegata te dicere possum
 Pollio, te Messalla tuo cum fratre, simulq;
 Vos Bibuli, & Servi, simul his te candide Furni :
 Complureis alios, doctos ego quos, & amicos
 Prudens prætereo : quibus hæc, sint qualiacumq;
 Arridere velim : dolimur, si placeant spe
 Deterius nostra. Demetri, atq; Tigelli,
 Discipulorum inter jubeo plorare cathedras.
 I puer, atq; meo citus hæc subscribe libello.

Q. HORATII
 FLACCII
 SATYRARUM
 LIBER II.

SATYRA I.

Sunt, quibus in Satyra videar nimis acer, & ultra
 Slegem tendere opus : sine nervis altera, quicquid
 Composui, para esse putat, simileisq; meorum
 Mille die versus deduci posse. Trebati,
 Quid faciam, præscribe, quiescas. ne faciam, inquis,

Omnia

Ommino versus s' ajo, percam male, si non
 Optimum erat: verum nequeo dormire, ter undi
 Transiit Tiberim, somno quibus est opus alto,
 Iniguamq; mero sub noctem corpus habento,
 Aut, si tantus amor scribendi re rapit, unde
 Caesaris invicti res dicere, multa laborum
 Premia laturus. cupidum pater optime vires
 Deficiunt: neq; enim quivis horrentia pilis
 Agmina, nec fracta pereuntes cuspide Gallos,
 Aut labentis equo describat vulnera Parthi.
 Attamen & justum poteras, & scribere fortem,
 Scipiadam ut sapiens Lucilius. haud mihi deero,
 Cum res ipsa feret, nisi dextro tempore, Flacci
 Verba per attentam non ibunt Caesaris aurem,
 Qui male si palpere, recalcitrat undiq; totus.
 Quanto rectius hoc, quam tristi ledere versu
 Pantolabum scurram, Nomentanumq; nepotem s'
 Cum sibi quisq; timet, quanquam est intactus, & odit s'
 Quid faciam? saltat Milonius, ut semel scio
 Accessit fervor capiti, numerusq; lucernis.
 calor gaudet equis, ovo prognatus eodem,
 Jovis. Quot caput vivunt, totidem studiorum
 Millia. me pedibus delectat claudere verba
 Lucili rita, nostrum melioris utroque.
 Ille velut fidis arcana sodalibus olim
 Credebat libris, neque, si male cesserat unquam,
 Recurrens alio, neq; si bene. quo fit, ut omnis,
 Vera pateat veluti descripta tabella,
 Via senis. sequor hunc, Lucanus, an Appulus, anceps:
 Nam Venusinus arat finem sub utrumq; colonus,
 Missus ad hoc, pulsus, vetus est ut fama, Sabellis,
 Quo ne per vacuum Romano incurreret hostis,
 Sive quod Appula gens, seu quod Lucania bellum
 Laceret violenta, sed hic stylus haud petet ultro
 Quemquam animantem, & me veluti custodiet ensis
 Vagina tectus: quem cur distingere coner,
 Totus ab infestis latronibus s' o pater, & rex
 Juppiter, ut pereat possum rubigine telum,
 Nec quisquam noceat cupido mihi pacis! at ille,
 Qui me commorit (melius non tangere, clamo)
 Abit: & insignis tota cantabitur urbe.
 Servius iratus leges minitatur & urnam,

Canidia Albuçi, quibus est inimica, venenum
 Grande malum Turius, si quis se iudice certet.
 Ut, quo quisq; valet, suspectos terreat : utque
 Imperet hoc natura potens, sic collige mecum.
 Dente lupus, cornu taurus petit. unde, nisi inus
 Monstratum ? Scire vivacem crede nepoti
 Matrem, nil faciet sceleris pia dextera. mirum.
 Ut neq; calce lupus quenquam, neq; dente petit bos.
 Sed mala tollet anum vitiato melle cicuta
 Ne longum faciam : seu me tranquilla senectas,
 Expectat, seu mors atris circumvolat alis,
 Dives, inops, Romæ, seu Fors ipsa jusserit, exul,
 Quisquis erit vitæ, scribam, color. ô puer, ut sis
 Vitalis metuo, & majorum ne quis amicus
 Frigore te feriat. quid, cum est Lucilius ausus
 Primus in hunc operis componere carmina morem.
 Detrahere & pellem, nitidus qua quisq; per ora
 Cederet, introrsum turpis : num Lælius, aut qui
 Duxit ab oppressa meritum Carthagine nomen
 Ingenio offensi, aut læso dolere Metello,
 Famosisq; Lupo cooperto versibus ? atqui
 Primores populi arripuit, populumq; tributim :
 Scilicet uni æquus virtuti, atque ejus amicis.
 Quin ubi se à vulgo & scena, in secreta remorant
 Virtus Scipiadz, & miris sapientia Læli,
 Nugari cum illo, & discincti ludere, donec
 Decoqueretur olus, soliti. quidquid sum ego, quamvis
 Infra Lucili censum ingeniumque, tamen me
 Cum magnis vixisse invita fatebitur usq;
 Invidia, & fragili quærens illidere dentem,
 Offendet solido. nisi quid tu docte Trebati
 Dissentis. equidem nihil huic diffingere possum.
 Sed tamen ut monitus caveas, ne forte negoti
 Incuriat tibi quid sanctarum inscitia legum :
 Si mala condiderit in quem quis carmina, jus est
 Judiciumq; esto, si quis mala : sed bona si quis
 Iudice condiderit laudatur Cæsare. si quis
 Opprobriis dignum laceravit, integer ipse :
 Solventur risu tabulæ : tu missus, abibis.

SATYRA II.

Quæ virtus, & quanta, boni, sit vivere parvo.
 (Nec meus hic sermo est: sed quæ præcepit Ofellus:
 Rusticus, abnormis sapiens, crassaq; Minerva)
 Discito non inter lanceis, mensasq; nitentis,
 Cum stupet insanis acies fulgoribus, & cum
 Acclivis falsis animus, meliora recusat:
 Verum hic impransî mecum disquirite, cur hoc?
 Dicam, si potero. Male verum examinat omnis
 Corruptus iudex: leporem sectatus, equove
 Lassus ab indomito, vel, si Romana fatigat
 Milicia assuetum Græcari, seu pila velox,
 Mollior austerum studio fallente laborem,
 Seu te discus agit: pete cedentem aëra disco.
 Cum labor extuderit fastidia, fœcus, inanis
 Sperne cibum vilem: nisi Hymettia mella Falerinô
 Ne biberis diluta. foris est promus, & atrum
 Defendens piscis hyemat mare. cum sale panis
 Latrantem stomachum bene leniet. unde putas, aut
 Qui partum? non in caro nidore voluptas
 Summa, sed in te ipso est. Tu pulmentaria quære
 Sudando, pinguem vitis albumque, nec ostrea,
 Nec searus, aut poterit peregrina juvare lagois.
 Vix tamen eripiam, posito pavone, velis quin
 Hoc potius quam gallina tergere palatum:
 Corruptis vanis rerum: quia veniat auro
 Rara avis, & picta pandat spectacula cauda.
 Tanquam ad rem atineat quidquam. num vesceris ista,
 Quam laudas, pluma? coctove num adest honor idem?
 Carne tamen quamvis distat nihil hac magis illa:
 Imparibus formis deceptum te pater. esto.
 Unde datum sentis? lupus hic Tiberinus, an alto
 Captus hiet, pontisne inter iactatus, an amnis
 Ostia sub Tusci? laudas insana trilibrem
 Mullum: in singula quem minuas pulmenta necesse est.
 Duxit te species, video. quo pertinet ergo
 Proceros odisse lupos? quia scilicet illis
 Majorem natura modum dedit. his breve pondus,
 Jejuna raro stomachus vulgaria temnit,
 Porrectum magno magnum spectare catino
 Vellem, ait Harpyis gala digna rapacibus. at vos

Præsen-

Praesentes Austri coquite horum obsonia: quamvis
 Putet aper, rhombusque recens; mala copia quando
 Aegrum sollicitat stomachum; cum tabula plebs,
 Atque acidas mavult insulas. nec dum omnis abusta
 Pauperies epulis regum. Nam vilibus ovis,
 Nigrisque est oleis hodie locus. haud ita pridem
 Galloni praecoxis erat acipensere mensa
 Infamis, quidam cum rhombos minus equor alobat
 Tutus erat rhombus, tatoque ciconia nido;
 Donec vos auctor docuit pratorius. ergo
 Si quis nunc mergos suavis edixerit assos,
 Parebit pravi docilis Romana juventus.
 Sordibus à tenui victu distabit, Ofello
 Judice. Nam frustra vitium vitaveris illud,
 Si te alio pravam detorseris. Avidienus,
 Cui canis ex vero dictum cognomen adheret.
 Quinquagenis oleas est, & silvestria corna;
 Ac, nisi mutatum, pareat descendere vinum, &
 Cujus odorem olei nequeas perferre. (licebit,
 Ille repotia, matalois, aliove dicam
 Festos albatu celebret) cornu ipse bibibri
 Caulibus instillat, veteris non parvus aecti.
 Quali igitur victu sapiens utetur, & horum
 Utrum imitabitur hac urget lupus, hac canis angu,
 Mundus erit, qui non offendar sordibus, atq;
 In neutram partem cultus miser. hic neq; servis,
 Albuci senis exemplo, dum munia dedit,
 Sævus erit: nec sic, ut simplex Nevius iustam
 Convivi præbebit aquam. vitium hoc quoq; magnum
 Accipe nunc, victus tenuis quæ, quantaq; secum
 Afferat. In primis valeas bene. nam, variis res
 Ut noceant homini, credas, memor illius esca,
 Quæ simplex olim tibi sedesit. at simul assis
 Miscueris elina, simul conchyliis turdis:
 Dulcia se in bilem vertent, stomachoq; tumultum
 Læta feret pituita. vides, ut pallidus omnis
 Coena desurgat dubius. Quin corpus odustam
 Hesternis vitis animam quoq; prægravat una,
 Atq; affigit humo divina particulam aurz:
 Alter, ubi dicto citius curata sopori
 Membra dedit; vegetus præscripta ad munia surgit.
 Hic tamen ad melius poterit transcurrere quondam

die diem festum rediens advenit annus,
 non recreare voles tenuatum corpus: ubiq;
 molebat anni, & tractari mollis erat
 necesse voles, tibi quidnam accedet ad istam,
 quam puer & validus presumis, mollitiem, seu
 vera valetudo incidit, seu tarda senectus?
 Acidum aprum antiqui landabant: non quia nasus
 illis nullus erat: sed, credo, hac mente, quod hospes
 tardius adveniens, vitiatum commodius, quam
 integrum edax dominus consumeret. hos utinam inter
 leas natum tellus me prima tulisset:
 ut aliquid fama quæ carmine gratior aurem
 occupat humanam? grandes rhombi pajinæque,
 grande ferunt una cum damno dedecus, adde
 rum patrum, vicinos, te tibi iniquum,
 et frustra mortis cupidus, cum deerit egent
 laquei pretium. jure, inquit, Trastus istis
 legatur verbis: ego ve Ligalia magna,
 sentiasq; habeo tribus amplas regibus. ergo
 quod superat, non est melius quo infumere possis?
 ut eget indignus quisquam te divite? quare
 templa ruunt antiqua Deum? cur improbe chara
 tem aliqua patris tanto emetiris acervo?
 hi nimirum recte tibi semper erunt res:
 magnus posthac in infestis risus! utorne
 in casus dubios fides sibi certius? hic, qui
 tribus assuerit mentem, corpusq; superbunt:
 la, qui contentus parvo, metuentq; futuri,
 sapace, ut sapiens, aperit idonea bello?
 quo magis his credas? puer hunc ego parvus Ofellum
 integris opibus novi non latius usum
 cum nunc accisis. videas metato in agello
 cum pecore, & gnatis: fortem mercede colonum,
 cum ego, narrantem, temere edi luce profesta
 iniquam, præter olus fumosæ cum pede pernz.
 te mihi seu longum post tempus venerat hospes
 vive operum vacuo gratus conviva per Imbrem
 vicinis, bene erat, non piscibus urbe petitis;
 ad pullo, atq; liædo: tum pensilis ova secundas,
 cum ornat mensas, cum dappice sicu.
 hoc ludus erat cuppa potare magistra,
 venerata Ceres, uti calmo surgeret alto,

Explicuit vincto contractæ seriat frontis.
 Sævât, atq; novos moveat fortuna tumultus,
 Quantû hinc imminuet s; quanto aut ego parcus, aut
 O pueri nituistis, ut huc novus incola venit s;
 Nam propriæ telluris herum natura, neq; illum,
 Nec me, nec quemquam statuit. nos expulit ille :
 Illum aut nequities, aut vafri inscitia juris,
 Postremo expellet certe vivacior hæres.
 Nunc ager Umbreni sub nomine, nuper Ofelle
 Datus, erit nulli proprius, sed cedit in usum
 Nunc mihi, nunc aliis: quocirca vivite fortes :
 Fortiaq; adversis opponite pectora rebus.

SATYRA III.

Sic raro scribis, ut toto non quater anno
 Membranam possas, scriptorum quæq; retexens,
 Iratus tibi. quod vini somniq; benignus
 Nil dignum sermone canas. quid fiet s; ab ipsis
 Saturnalibus huc fugisti. sobrius ergo
 Dic aliquid dignum promissis: incipe, nil est,
 Culpanitur frustra calami, immeritisq; laborat
 Iratis natus paries Dis, atq; poetis.
 Atqui vultus erat multa & præclara minantis,
 Si vacuum tepido cepisset villula testæ.
 Quorsum pertinuit stipare Platona Menandro s;
 Bapolin, Archilochum, comites educere tantos s;
 Invidiam placare paras virtute relicta s;
 Contemnere miser. vitanda est improba Syren
 Desidia, aut quicquid vita meliore parasti.
 Ponendum æquo animo. Di te Damasppe Deaq;
 Verum ob consilium donept tonsore. sed unde
 Tam bene me nosti s; postquam omnis res mea tantum
 Ad medium fracta est, aliena negotia curo,
 Excussus propriis. olim, nam quærere amabam,
 Quo vaser ille pedes lavisset Sisyphus ære :
 Quid sculptum infabre, quid fustum durius esset,
 Callidus huic signo ponebam millia centum.
 Hortos, egregiaq; domos mercarier unus
 Cum lucro noram, unde frequentia Mercuriale
 Imposuere mihi cognomen compita. novi,
 Et morbi miror purgatum te illius atqui
 Amovis veterem mire novus: ut solet, in cor

pro iecto lateris miseri, capitisq; dolore:
 lechargicus hic cum sit pugil, & medicum urget,
 ne quid simile huic, esto, ut lubet. ô bonè ac te
 urere: insanis & tu, stultiq; prope omnes,
 quid Stertinius veri crepat: unde ego mira
 scripsi docilis præcepta hæc, tempore quo me
 solutus iussit sapientem pascere barbam,
 a Fabricio non tristem ponte reverti.
 nam male re gesta cum vellem mittere operto
 capite in flumen: dexter stetit: & cave faxis
 quicquam indignum: pudor, inquit, te malus urget,
 sanos qui inter vereare insanus haberi.
 primum nam inquiram quid sit furere, hoc si erit in te
 nil verbi, pereas quin fortiter addam:
 nem mala stultitia, & quemcumq; inscitia veri
 dum agit, insanum Chryssippi porticus, & grex
 statuat. hæc populos, hæc magnos formula reges,
 cepto sapiente, tenet. nunc accipe, quare
 sapiant omnes, æque ac tu, qui tibi nomen
 insano posuere. velut sylvis, ubi passim
 plantis error certo de tramite pellit,
 ille sinistrorsum, hic dextrorsum abit: unus utriq;
 error, sed variis illudie partibus. hoc te
 modo modo insanum, nihilo ut sapientior ille,
 te deridet, caudam trahat. est genus unum
 stultitiæ nihilum metuenda timentis: ut igneis,
 rupes, fluviosq; in campo ob stare queratur.
 iterum & huic varium, & nihilo sapientius, igneis
 per medios, fluviosq; ruentis, clamet amica
 mater, honesta soror, cum cognatis, pater, uxor:
 fossa est ingens: hic rupes maxima: serva:
 magis audierit, quam Fufius ebrius olim,
 cum Ilionam edormit, Catienis mille ducentis,
 mater te appello, clamantibus huic ego vulgum
 rori similem cunctum insanire docebo.
 sanis veteres statuas Damasippus emendo.
 peger est mentis Damasippi creditor: esto.
 accipe, quod nunquam reddas mihi, si tibi dicam:
 ne insanus eris, si acceperis: an magis excors
 rejecta præda quam præsens Mercurius fert:
 erbe decem à Nerio. non est satis. adde Cicutæ
 tabulas centum, mille adde catenas:

Effugiet tamen hæc sceleratus vincula Proteus.
Cum rapies in jura malis ridentem alienis:
Piet aper, modo avis, modo saxum, & cum volet arbor
Si male rem gerere, infani est: contra, bene sani:
Putidius multo cerebrum est, mihi crede, Perilli
Di&antis, quod tu nunquam rescribere possis.
Audire, atq; togam jubeo componere, quisquis
Ambitione mala, aut argenti pallet amore:
Quisquis luxuria, tristive superstitione,
Aut alio mentis morbo calet: huc propius me,
Dum doceo insanire omneis, vos ordine adite.
Danda est ellebori multo pars maxima avaris:
Nescio an Anticyram ratio illis destinet omnem,
Hæredes Staberi summam incidere sepulchro:
Ni sic fecissent. gladiatorum dare centum
Damnati populo paria, atq; epulum, arbitrio Arri.
Frumenti quantum metit Africa. Sive ego prave,
Seu recte, hoc volui, ne sis patruus mihi. credo
Hoc Staberi prudentem animum vidisse, quid ergo
Sensit cum summam patrimoni insculpere saxo
Hæredes voluit? quoad vixit cecidit ingens
Pauperiem vitium, & cavet nihil aerius: ut si
Forte minus locuples uno quadrante periret,
Ipse videretur sibi nequior. Omnis enim res,
Virtus, fama, decus, divina, humanaq; pulchris
Divitiis parent: quas qui construxerit, ille
Clarus erit, fortis, justus, sapiens etiam, & rex,
Et quidquid volet. hoc, veluti virtute paratum.
Speravit magnæ laudi fore. quid simile isti
Græcus Aristippus? qui servus projicere aurum
In media jussit Lybia: quia tardius irent
Propter onus segnes. uter est infanior horum?
Nil agit exemplum, litem quod lite resolvit.
Si quis emat citharas, emptas comportet in unum,
Nec studio citharæ, nec Musæ deditus ulli,
Si scalpra, & formas non sutor, nautica vela
Aversus mercaturis; delirus, & amens
Undiq; dicatur merito. quid discrepat istis,
Qui nummos, aurumq; recondit nesciustui
Compositis: metuensq; velut contingere sacrum:
Si quis ad ingentem frumenti semper acervum
Portæus vigilet cum longo fuste: neq; illinc

Indeat esuriens dominus contingere granum,
 Ne potius foliis parcus vescatur amaris,
 Si positus intus Chii, veterisq; Faleri
 Mille cadis; nihil est, tercentum millibus: aere
 Praet acetum. age, si & stramentis incubet, unde.
 Octoginta annos natus, cui stragula vestis,
 Martiarum ac tinearum epulae, putrescat in arca:
 Viximur infans paucis videatur, eo quod
 Maxima pars hominum morbo jactatur eodem,
 Filius, aut etiam hęc libertus ut ebibat hares.
 Da inimice senex custodis, ne tibi desit
 Quantum enim summæ curtabit quisq; dierum,
 Longere si cauleis oleo meliore, caputq;
 Caperis impexa sordum porrigine? quare,
 Si quidvis satis est, perjuras, surripis, auferis
 Indique? tun' sanus? populum si cadere saxis
 Incipias. servosne tuos, quos ære pararis,
 Infans te omnes pueri clamentq; puellæ.
 Cum laqueo uxorem interimis. matremq; veneno,
 Incolumi capite es? quid enim? neq; tu hoc facis Argis
 Nec ferro, ut demens genitricem occidit Orestes.
 An tu reris eum occisa insanisse parente,
 Ac non ante malis dementem actum Puriis, quam
 In matris jugulo ferrum reperfecit acutum?
 Quin ex quo est habitus male tutæ mentis Orestes
 Nil sane fecit, quod tu reprehendere possis:
 Non Pyladen ferro violare, ausulse sororem
 Medram, tantum maledicis utriq; vocando
 Hanc furiam, hunc aliud, jussit quod splendida bisis.
 Pauper Opimius argenti positi intus, & auri,
 Qui Vejentanum fectis potare diebus
 Campana solitus trulla, vappamq; profectis:
 Quondam lethargo grandi est oppressus, ut heres
 Jam circum oculos, & claveis letus, ovanq;
 Curreret. hunc medicus multum celer atq; fidelis,
 Docuit hoc passio: mensam poni jubet, atq;
 Effundi saccos nummorum: accedere plures
 Ad numerandum: hominem sic erigit. addit & illud,
 Ni tua custodis, avidus jam hæc auferet heres.
 Men' vivo? ut vivas igitur, vigila. hoc age. quid vis,
 Deficient inopem venæ te, ni cibus, atque
 Ingens accedat stomacho futura ruenti.

SA T Y R A R U M
Quid cessas? agedum, sume hoc prisfanarium oryza.
Quanti emptus? parvo. quanti ergo? octo affibus. et
Quid refert, morbo, an furtis, pereamne rapinis,
Quisnam igitur sanus, qui non stultus. quid avarus?
Stultus, & insanus quid? si quis non sit avarus,
Continuo sanus? minime. cur Stoice? dicam.
Non est cardiacus, Craterum dixisse putato,
Hic aeger: recte est igitur, surgetque? negabit?
Quod latus aut renes morbo tententur acuto
Non est perjurus, neq; sordidus: immolet aequis
Hic porcum Laribus. verum ambitiosus & audax:
Naviget Anticyram, quid enim differt, Barathrone
Dones quidquid habes, an numquam utare paratis,
Servius Oppidius Canus? duo pradia, dives
Antiquo censu, gnatis divisisse duobus
Pertur, & hęc moriens pueris dixisse vocaris
Ad lectum: Postquam te talos Aule, nuceq;
Ferre sine laxo, donare, & ludere vidi,
Te Tiberi numerare, cavis abscondere tristem,
Extimui, ne vos ageret vesania discors:
Tu Nomentanum, tu ne sequerere Ciruram.
Quare per Divos oratus uterq; Penateis,
Tu cave ne minuas: tu ne majus facias id.
Quod sitis esse putat pater, & natura coercet.
Præterea ne vos titillet gloria, jure-
jurando obstringam ambo: uter adilis fuerit, vel
Vestrum prætor, is intestabilis, & sacer esto,
In cicere, atq; faba, bona tu perdasq; lupinis,
Latus ut in circo spatire, aut æneus ut res,
Nudus agri, nudus nummis? insane paternis,
Scilicet ut plausus quos fert Agrippa, feras tu.
Astuta ingenuum vulpes imitata leonem,
Nequis humasse velit Ajaxem Atrida veras cur,
Rex sum. nil ultra quaero plebeju, & æquam
Rem imperito: ac, si cui videor non justus, inulto
Dicere quæ sentit, permitto. maxime regum,
Di tibi dent capta classem deducere Troja:
Ergo consulere, & mox respondere licebit,
Consule. cur Ajax heros ab Achille secundus
Putrescit, toties servatis clarus Achivis,
Gaudeat ut populus Priami, Priamusq; inhumato,
Per quem tot juvenes patrio caruere sepulchro?

72. Mille ovium insanus morti dedit, inelytum Ulyssēm,
 Menelaum una mecum se occidere elumans.
 Tacum pro vitula statuis dulcem Aulide gnatam
 Ante aras, spargisq; mola caput improbe salsa,
 Mectum animi servas, quorsum? insanus quid enim Ajax
 fecit, cum stravit ferro pecus, abstulit vim
 Uxorē, & gnato, mala multa precatus Atridis:
 Non ille aut Teucrum, aut ipsum violavit Ulyssēm,
 Verum ego, ut harenteis adverso littore naveis
 Iriperem, prudens placavi sanguine Dives.
 Nempe tuo furiose. meo, sed non furiosus,
 Qui species alias veri scelerisq; tumultu
 Permissas capiet, commotus habebitur, atq;
 Stultitiane erret, nihilum distabit, an ira.
 Ajax immeritos dum occidit, desipit, agnosce
 Cum prudens scelus ob vitulos admittis inaneis,
 Stas anir os & purum est vitio tibi, cum tumidū est cor?
 Si quis lectica nitidam gestare amet agnam,
 Hinc vestem, ut gnata, paret ancillas, paret aurum,
 Basam, aut pusillam appellet, fortiq; marito
 Destinet uxorem, interdicto huic omne adimat jus
 Prator, & ad sanos abeat tutela propinquos.
 Quid, si quis gnatam pro muta devovet agna,
 Integer est animi? ne dixeris. ergo ubi prava
 Stultitia, hic summa est insania, qui sceleratus,
 Et furiosus erit. quem cepit vitrea fama,
 Hinc circumronuit gaudens Bellona cruentis,
 Nunc age luxuriam, & Nomentanum arripe mecum,
 Vincit enim stultos ratio insanire nepotes.
 Hic simul accepit patrimoni mille talenta,
 Edicte, piscator uti, pomarius, anceps,
 Unguentarius, ac Tusci turba impia vici,
 Cum scurris factor, cum Velabro omne macellum,
 Mane domum veniant. quid tum? venire frequentes.
 Verba facit leno. Quicquid mihi, quicquid & horum
 Cuiq; domi est, id crede tuum, & vel nunc pete, vel cras.
 Accipe, quid contra juvenis responderit aequus.
 In gire Lucana dormis ocreatus, ut aprum
 Canem ego, tu pisceis hyberno ex aquore vellis:
 Segnis ego, indignus qui tantum possideam, aufer:
 Sane tibi decies, tibi tantundem, tibi triplex,
 Unde uxor media currat de nocte vocata.

Filius Aesopi deusculum ex aure Metella,
 Scilicet ut decies solidum exorberet, aceto
 Diluit insignem baccam, qui sanior, ac si
 Illud idem in rapidum flumen, jaceretve eloacam:
 Quin& progenies Arri, par nobile fratrum,
 Nequitia, & nugis, pravorum & amore gemellum,
 Luscinias soliti impenso prandere coemptas.
 Quorsum abeant sani & creta, an carbone notandi:
 Aedificare casae, postello adungere mures.
 Ludere par impar, equitare in arundine longa,
 Si quem delectat barbatum: amentia verset.
 Si puerilius his ratio esse evincet, amare;
 Nec quidquam differre, utrumne in pulvere, trimus.
 Quale prius, ludas opus, an meretricis amore
 Sollicitus plores: quare, faciasne, quod olim
 Muratus Polemo: ponas insignia morbi,
 Fasciolas, cubital, focalia, potus ut ille
 Dicitur ex collo furtim carpsisse coronas.
 Postquam est impransus correptus voce magistri.
 Porrigis irato puero cum poma, recusat:
 Sume Catelle: negat, si non des: optat amator
 Exclusus qui distat: agit ubi secum, eat an non,
 Quo rediturus erat non accessitus, & hzret
 Invisis foribus: nec nunc, cum me vocet ultro,
 Accedam: an potius mediter finire dolores:
 Excludit, revocat: redeam: non, si obsecret ecce
 Servus non paulo sapientior: o here, quae res
 Nec modum habet, neq; consilium, ratione, modoque
 Tractari non vult. in amore haec sunt mala: bellum,
 Pax rursus. haec si quis tempestatas prope ritu
 Mobilia, & cetera fluitantia forte, labore
 Reddere certa sibi: nihilo plus explicet, ac si
 Insanire paret certa ratione, modoque.
 Quid, cum Pionis excerpens semina pomis
 Gaudes, si canicem percussisti forte, penes te es:
 Quid, cum balba seris amoso verba palato,
 Aedificante onas qui sanior: adde cruorem
 Multitiae, atq; ignem gladio scrutare. modo, inquam,
 Bellado percussit Marius cum praecipitat se,
 Corruptus fuit: an commota crimine membris
 Absolvere hunc, & sceleris damna bis eundem,
 Et more imponere cognata vocabula rebus:

libertinus erat, qui circum compita ficens
laetus mane senex manibus currebat, & animum
quiddam magnum addens, unum me surpitem morti,
Dus etenim facile est, orabat sanctus utrisq;
auribus, atq; oculis: mentem nisi litigiosus
haiperet dominus, cum venderet, hoc quoq; vulgus
Chryseus ponit secunda in gente Meneni.
Iuppiter, ingentis qui das adimisq; dolores,
Mater ait pueri menseis jam quinq; cubantis,
frigida si puerum quartana reliquerit: illo
Mare die, quo tu indicis jejuniis, nudus
In Tiberi stabis. casus, medicusve levari
Aegrum ex praecepti, mater delira necabit
In gelida fixum ripa; febrimq; reducet,
Quone malo mentem concussa, timore Deorum,
Hic mihi Stertinius sapientum octavus, amico
Arma dedit, posthac ne compellarer inultus.
Dixerit insanum qui me, totidem audiet: atq;
Respicere ignoto discet pendentia tergo.
Stoice, post damnum sic vendas omnia pluri:
Quam me stultitiam (quoniam non est genus unum)
Insanire puras? ego nam videor mihi sanus.
Quid? caput abscissum demens cum portat Agave
Gaui infelicis, sibi tum furiosa videtur?
Stultum me fateor (licet concedere veris)
Atq; etiam insanum: tantum hoc edisere, quo me
Aerotare putes animi vitio, Accipe: Primum
Aedificas, hoc est, longos imitaris, ab imo
Ad summum totus moduli bipetialis: & idem
Corpore majorem rides Turbonis in armis
Spiritus, & incessum: qui ridiculus minus illo?
An quodecunq; facit Maecenas, te quoq; verum est.
Tanto dissimilem, & tanto certare minorem?
Absentis ranc pullis vituli pede pressis,
Unus ubi effugit, matri denarrat, ut ingens
Bellua cognatos eliserit. illa rogare,
Quantanei num tandem, se insans, sic magna fuisset;
Major dimidio. num tan'os etiam magis, atq;
Se magis infaret: non, si te ruperis, inquit,
Par eris, frater à te non malum abluat imago.
Adde poemata nunc: hoc est, oleum adde camino.
Quae si quis sanus fecit, sanus facis & tu.

Non dico horrendam rabiem. jam desine. cultum
Majorem censu. teneas Damasppe tuis te :
Mille puellarum, puerorum mille furores.
O major tandem parcas insane minori.

S A T Y R A I V.

UNde, & quò Catius ? non est mihi tempus, averti.
Ponere signa novis præceptis : qualia vincant
Pythagoram, Anytiq; reum, doctumq; Platona.
Peccatum fateor, cum te sic tempore lævo
Interpellarim : sed des veniam bonus, oro.
Quod si interciderit tibi nunc aliquid, repetes mox.
Sive est naturæ hoc, sive artis, mirus utroque.
Quin id erat curæ, quo pacto cuncta tenerem :
Ut, ote res tenuéis, tenui sermone peractas,
Ede hominis nomen : simul an Romanus, an hospes,
Ipsa memor præcepta canam : celabitur auctor.
Longa quibus facies ovis erit, illa memento,
Ut succi melioris, & ut magis alba rotundis
Ponere. namq; marem cohibent callosa vitellum,
Caule suburbano, qui siccis crevit in agris,
Dulcior. irriguo nihil est elutius horto.
Si vespertinus subito te oppresserit hospes :
Ne gallina malum responset dura palato,
Doctus eris vivam misto mersare Falerno :
Hoc teneram faciet. pratensibus optima fungis.
Natura est : aliis male creditur. ille salubreis
Æstates peraget, qui nigris prandia moris
Finiat, ante gravem quæ legerit arbore solem,
Aufidius forti miscebat mella Falerno :
Mendose : quoniam vacuis committere venis
Nil, nisi tene decet. leni præcordia mulso
Prolueris melius. si dura morabitur alvus,
Mitulus, & viles pellent obstantia conchæ.
Et lapathi brevis herba, sed albo non sine Coo
Lubrica nascentes implent conchylia Lunæ.
Sed non omne mare est generosæ fertile testæ.
Murice Bajano melior Locrina Peloris :
Ostrea Circæis, Miseno oriuntur echini,
Pectinibus patulis jactat se molle Tarentum.
Nec sibi cœnarum quivis temere arroget artem,
Ni prius exacta tenni ratione saporum,
Nec satis est cara piscis avertere mensa,

Ignatum quibus est jus aptius, & quibus assis
Linguidus in cubitum jam se conviva reponet.
Umber, & iligna nutritus glande, rotundas
Curvat aper lanceis carnem vitantis inertem.
Nam Laurens malus est, ulvis, & arundine pinguis,
Vinea summittit capreas non semper eduleis
Fecundi leporis sapiens se stabitur armos.
Piscibus, atq; avibus, quæ natura, & foret ætas,
Ante meum nulli paruit quæsitæ palatum.
Sunt, quorum ingenium nova tantum crustula promit.
Nequaquam satis in re una consumere curam:
Ut si quis solum hoc, mala ne sint vina, laboret,
Quali perfundat pisceis securus olivo.
Massica si cælo supponas vina sereno:
Nocturna, si quid crassi est, tenuabitur aura,
Et decedet odor nervis inimicus: at illa
Integrum perdunt lino vitata saporem.
Surrentina vaser qui miscet sæpe Falerna
Vina, columbino limum bene colligit ovo:
Quatenus ima petit, volvens aliena vitellus.
Tollis marcentem squillis recreabis, & Afra
Potorem cochlea. nam lactuca innatat acri
Post vinum stomacho. perna magis, ac magis hillis
Flagitat in morsus refici: quin omnia malis,
Quæcumq; immundis servant allata popinis,
Est operæ pretium duplicis pernoscere juris
Naturam. simplex è dulci constat olivo,
Quod pingui miscere mero, muriq; decebit,
Non alia quam qua Byzantia putruit oreæ.
Hoc ubi confusum sectis inferbuit herbis,
Corycioq; croco sparsum stetit, insuper addes
Pressa Vena frangit quod bacca remisit oliva.
Picenis cedunt pomis Tiburtia succo:
Nam facie præstant. Venucula convenit ollis.
Rectius Albanam fumo duraveris uvam.
Hanc ego cum malis, ego faciem primis, & alee.
Primus & inveniar piper album, cum sale nigro
Incretum, puris circum posuisse catillis.
Immane est vitium, dare millia ternâ macello,
Angustiq; vagos pisceis urgere catino.
Magna movent stomacho fastidia: seu puer unctis
Tractavit calicem manibus, dum furta ligurit: :
Si

Sive gravis veteri cratera limus adhaesit.
 Vilibus in scopis, in mappis, in seobe, quantus
 Consistit sumptus & neglectis, flagitium ingens.
 Ten' lapidos varios lutulenta radere palma,
 Et Tyrias dare circum illota toralia vestes:
 Oblitum quanto eura, sumptumq; minorem
 Hæc habeant, tanto reprimi iustius illis,
 Quæ nisi divitibus nequeunt contingere mensis.
 Docte Cati, per amicitiam divosq; rogatus,
 Ducere me auditum, perges quocunq; memento.
 Nam quamvis referas memori mihi pectore cuncta
 Non tamen interpret tantundem juveris, adde
 Vultum, habitumq; hominis: quem tu vidisse beatus
 Non magni pendis, quia contigit. at mihi cura
 Non mediocris inest, fonteis ut adire remotos
 Atq; haurire queam vitæ præcepta beati.

SATYRA V.

Hoc quoq; Tiresia, præter narrata, petenti
 Responde: quibus amissas reparare queam res
 Artibus atq; modis. quid rides? jamne doloso
 Non satis est Ithacam revohi, patriosq; Penateis
 Aspiceret? & nulli quidquam mentite, vides, ut
 Nudos inopiq; domum redeam te vate: neq; illic
 Aut apotheca procis intacta est, aut pecus. atqui
 Et genus, & virtus, nisi cum re, vilior alga est.
 Quando pauperiem missis ambagibus horres:
 Accipe qua ratione queas ditescere. Turdus,
 Sive aliud privum dabitur tibi devolet illuc,
 Res ubi magna nitet domino fene: dulcia poma,
 Et quoscunq; feret cultus tibi fundus honores,
 Ante Larem gustet venerabilior Lare dives.
 Qui quamvis perjurus erit, sine gente, cruentus
 Sanguine fraterno, fugitivus: ne tamen illi
 Tu comes exterior, si postulet, ire recuses.
 Utne tegam spurco Dama latas? haud ira Troja
 Me gessi, cernans semper melioribus, ergo
 Pauper eris, fortem hæc animum tolerare jubabo,
 Et quondam majora tuli. tu protinus, unde
 Divitias, arisq; ruam, dic augur acervos.
 Dixi equidem, & dico, captes astutus ubiq;
 Testamenta segum. neu, si vaster unus & alios

Infid.

Insidiatorem priuato fagerit hamo.
 Aut spem deponas, aut artem illusas omittas,
 Magna minorve foro si res certabitur olim,
 Vivet uter locuples sine gnatis, improbus ultro
 Qui meliorem audax vocet in jus, illius esto
 Defensor. fama civem, causaq; priorem
 Sperne, domi si gnatus erit, fecundave conjux,
 Quinde puta, aut Publi (gaudent pronomine molles
 Auriculæ) tibi me virtus tua fecit amicum
 Jus anceps novi: causas defendere possum,
 Aripet qui vis oculos citius mihi, quam te
 Contempnum cassa nuce pauperet. hæc mea cura est,
 Ne quid tu perdas, neu sis locus ire domum, atq;
 Pelliculam curare jube. sis cognitor ipse:
 Persta atq; obdura: seu rubra canicula findet
 Infantis statuas: seu pingui tentus omaso
 Furius hybernas cana nive conspuet Alpeis.
 Nonne vides aliquis cubito stantem prope tangens:
 Inquiet, ut patiens, ut amicis aptus ut acer:
 Plures annabunt thynni, & cetaria crescent.
 Si cui præterea validus male filius in te
 Præclara sublatu aletur, ne manifestum
 Celibis obsequium nudet te: lænitet in spem
 Aripere officiosus, ut & scribare secundus
 Hæres: & si quis casus puerum egerit Orco,
 In vacuum venias. perraro hæc alea fallit,
 Qui testamentum tradet tibi cumq; legendum,
 Abnuere, & tabulas à te removere memento:
 Sic tamen, ut limis rapias, quid prima secundo
 Cera velit versu: solus multisne coheres,
 Veloci percurrere oculo: plerumq; recoctus
 Scriba ex quinqueviro eorum deludet hiantem:
 Captatorq; dabit risu Nasica Corano.
 Nam furis si an prudens ludis me, obscura canendo &
 O Lærtiade, quidquid dicam, aut erit, aut non.
 Divinare evenit magnus mihi donat Apollo.
 Quid tamen ista velit sibi fabula, si licet, ede.
 Tempore quo juvenis Pæthis horrendus, ab alto
 Demissum genus Anea, tellure, mariq;
 Magnus erit: forti nabet proceræ Corano
 Filia Nasica, metuensis reddere soldem.
 Tum gener hos faciet: tabulas socero dabit, atq;

Ut legat, orabit, multum Nasica negatas
 Accipiet tandem, & tacitus leget: invenietq;
 Nil sibi legatum, præter plorare, suisque.
 Illud ad hæc jubeo: mulier si forte dolosa,
 Libertulve senem delirum temperet illis
 Accedas socius: laudes, lauderis ut absens.
 Adjuvat hoc quoque: sed vincit longe prius, ipsum
 Expugnare caput. scribes mala carmina vecors:
 Laudato, scortator erit: cave te roget: ultro
 Penelopen facilis potiori trade. putasne,
 Perduci poterit, tam frugi, tamq; pudica,
 Quam nequiere proci recto depellere cursu?
 Venit enim magnum donandi parca juvenus,
 Nec tantum Veneris, quantum studiosa culinæ,
 Sic tibi Penelope frugi est: quæ si semel uno
 De sene gustarit, tecum partira lucellum.
 Ut canis, à corio nunquam absterrebitur unctio,
 Me sene, quod dicam, factum est, anus improba Thebis.
 Ex testamento sic est elata: cadaver
 Unctum oleo largo nudis humeris tulit hæres,
 Scilicet elabi si posset mortua: credo,
 Quod nimium institerat viventi. cautus adito:
 Neu desis operæ, neve immoderatus abundes.
 Difficilem & morosum offendet garrulus. ultro
 Non etiam fiteas. Davus sis comicus, atq;
 Stes capite obstipo, multum similis metuenti.
 Obsequio grassare, mone, si increbuit aura,
 Cautus uti velet carum caput: extrahe turba
 Oppositis humeris aurem substringere loquaci
 Importunus amat laudari: donec ohe jam
 Ad cælum manibus sublati dixerit, urge: &
 Crescentem tumidis infla sermonibus utrem.
 Cum te servitio longo, curaq; levavit:
 Et certum vigilans, quartæ sit partis Ulysses,
 Audieris hæres: ergo nunc Dama sodalis
 Nusquam est: undè mihi tam sortem, tamq; fidelem?
 Sparge subinde, & si paulum potes, illachrymare. et
 Gaudia prædentem vultum celare, sepulchrum
 Commissum arbitrio sine sordibus extrue, funus
 Egregie factum laudet vicinia. si quis
 Forte cohæredum senior male tussiet: huic tu
 Dic, ex parte tua, seu fundi, sive domus sit

Emptor gaudentem nummo te addicere, sed me
Imperiola trahit Proserpina. vive, valeque.

SATYRA VI.

HOc erat in votis: modus agri non ita magnus,
Hortus ubi, & cæsto vicinus jugis aquæ fons,
Et paulum sylvæ super his foret, auctius, atq;
Di melius fecere. bene est, nihil amplius oro,
Majæ nate, nisi ut propria hæc mihi munera faxis.
Si neq; majorem feci ratione mala rem:
Nec sum facturus vitio culpave minorem:
Si veneror stultus nihil horum. ô si angulus ille
Proximus accedat, qui nunc denormat agellum.
O si urnam argenti Fort. qua mihi monstret; ut illi,
Thesaurò invento, qui mercenarius agrum
Illum ipsum mercatus aravit, dives amico
Hercule: si quod adest, gratum juvat: hac prece te oro,
Pinguè pecus domino facias, & cætera, præter
Ingenium: utq; soles, custos mihi maximus adsis.
Ergo ubi me in monteis, & in arcem ex urbe removi,
Quid prius illustrem Satyris, Musq; pedestri?
Nec mala me ambitio perdit, nec plumbeus Auster,
Autumnusq; gravis, Libitine quæstus acerba,
Maturine pater, seu Iane libentius audis,
Unde homines operum primos, vitæq; labores
Instituunt, (sic Dis placitum) tu carminis esto
Principium, Romæ sponsores me rapis: eja,
Ne prior officio quisquam respondeat, urge:
Sive Aquilo radit terras, seu bruma nivalem
Interiore diem gyro trahit, ire necesse est.
Postmodo, quod mi obstat, clare, certumq; locuto,
Instandum in turba. faciendâ injuria tardis.
Quid vis insane, & quas res agis? improbus urget
Iratis precibus. tu pulses omne, quod obstat,
Ad Mæcenatē memori si mente recurras.
Hoc juvat, & melli est, non mentiar. at simul atras
Ventum est Bsq; uilias, aliena negotia centum
Per caput & circa saliunt latus. ante secundam
Roscius orabat sibi adesses ad Puteal cras,
De re communi scribē magna atq; nova te
Orabant hodie meminisses Quinte reverti.
Imprimat his cura Mæcenæ signa tabellis.

Dixeris

Dixeris, experiar: si vis, potes, addit, & instat.
 Septimus octava propior jam fugerit annus,
 Ex quo Mæcenâs me cepit habere suorum
 In numero: duntaxat ad hoc, quem tollere rheda
 Vellet, iter faciens. & cui concedere nugas
 Hoc genus: hora quota est? Thrax est Gallina Syropar
 Matutina parum cautos jam frigora mordent,
 Et, quæ rimosa bene deponuntur in aure.
 Per totum hoc tempus subjectior in diem, & horam
 Invidiæ. noster ludos spectaverat una,
 Luserat in campo, Fortunæ filius, omnes.
 Frigidus à Rostris manat per compita rumor:
 Quicumq; obuius est, me consulit. ô bone (nam te
 Scire, Deo quoniam propius contingis, oportet)
 Num quid de Dacis audisti? nil equidem, ut tu
 Semper eris derisor: at omnes Dii exagitent me,
 Si quidquam. quid? militibus promissa, Triquetra
 Prædia Cæsar, an est Italia tellure daturus?
 Jurantem me scire nihil. mirantur, ut unum
 Scilicet egregiæ mortalem, atq; silenti.
 Perditur hæc inter misero lux, non sine votis.
 O rus, quando ego te aspiciam? quandoq; hæcbit
 Nunc veterum libris. nunc somno & inertibus horis
 Ducere sollicitæ jucunda obliviam vitæ?
 O quando faba Pythagoræ cognata, simulq;
 Unctæ satis pingui ponentur oluscula lardo?
 O noctes, cœnæq; Deum: quibus ipse, meiq;
 Ante larem proprium vescor, vernasq; procaces
 Pasco libatis dapibus. prout cuiq; libido est,
 Siceat inæqualeis calices conviva, solutus
 Legibus infans: seu quis capit acria sortis
 Pocula, seu modicis hunc escit lætius. ergo
 Sermo oritur, non de villis domibusve alienis,
 Nec male, necne Lepos saltet: sed quod magis ad nos
 Pertinet, & nescire malum est, agitur: Utrumne
 Divitis homines, an sint virtute beati:
 Quidve ad amicitias, usus, rectumne trahat nos:
 Et quæ sit natura boni, summumq; quid ejus.
 Cervius hæc inter vicinus garric anileis
 Ex re fabellas. nam si quis laudat Arelli
 Sollicitas ignatus opes, sic incipit: Olim
 Rusticus, urbanum murem mus paupere fertur

Acceptiss.

accepisse cavo, veterem vetus hospes amicum.
 Alper, & attentus quaesitis, ut tamen arctum
 Solveret hospitii animum. quid multa? neq; illi
 inpositi ciceris, nec longae invidit avenae:
 Aridum & ore ferens acinum, semesq; lardi
 Frustra dedit, cupiens varia fastidia coena
 Vincere, tangentis male singula dente superbo:
 Cum pater ipse domus, palca porrectus in horna
 Bisset ador, loliumque, dapis meliora relinquens.
 Tandem urbanus ad hunc, Quid te juvat, inquit, amice,
 Perrupti nemoris patientem vivere dorso?
 Vis tu homines urbemq; seris proponere sylvis?
 Carpe viam, mihi credo, comes: terrestria quando
 Mortaleis animas vitunt sortita, neq; ulla est
 Aut magno, aut parvo lethi fuga. quo bone, circa,
 Dum licet, in rebus jucundis vive beatus.
 Vive memor, quam sis aevi brevis. hae ubi dicta
 Agrestem pepulere: domo levis exilit. inde
 Ambo propositum peragunt iter. urbis aventes
 Mœnia nocturni subrepere: jamq; tenebat
 Nox medium coeli spatium, cum ponit uterq;
 In locuplete domo vestigia: rubro ubi coeco
 Tincta super lectos canderet vestis eburnos,
 Maltaq; de magna superessent fercula coena.
 Quae procul exstructis inerant hesternae canistris.
 Ergo ubi purpurea porrectum in veste locavit
 Agrestem: veluti succinctus cursitat hospes,
 Continuato; dapes, nec non vernaliter ipsis
 Fungitur officiis, praelambens omne, quod affert,
 Ille cubans gaudet mutata sorte, bonisq;
 Rebus agit laetum convivium: cum subito ingens
 Valvarum strepitus lectis excussit utrumque.
 Currere per totum pavide conclave, magisq;
 Exanimes trepidare: simul domus alta Molossis
 Personuit canibus. tum rusticus: Haud mihi vita
 Est opus haec ista; & valeat. me sylva, cavusq;
 Tutus ab insidiis tenui solabitur ervo.

SATYRA VII.

Jamdudum ausculto, & cupiens tibi dicere servus.
 Pauca; reformido. Davusne? ita, Davus, amicum
 Maccipium domino, & frugi, quod sit satis: hoc est,

ut

Ut vitale putes. age libertate Decembri
(Quando ita majores voluerunt) utere: narra.
Pars hominum vitiis gaudet constanter, & urget
Propositum: pars multa natat, modo recta capessens,
Interdum pravis obnoxia. sæpe notatus
Cum tribus annellis, modo læva Priscus inani
Vixit inæqualis, clavum ut mutaret in horas:
Ædibus ex magnis subito se conderet, unde
Mundior exiret vix liberrinus honeste.
Jam mœchus Romæ, jam mallet doctus Athenis
Vivere, Vertumnis, quotquot sunt, natus iniquis,
Scurra Volanerius, postquam illi iusta chiragra
Contudit articulos, qui pro se tolleret, atq;
Mitteret in pyrgum talos, mercede diurna
Conductum pavit. quanto constantior idem
In vitiis, tanto levius miser: ac prior illo,
Qui jam contento, jam laxo fune laborat.
Non dicēs hodie. quorsum hæc tam putida tendunt,
Furcifer? ad te inquam. quo pacto pessime? laudas
Fortunam, & mores antiquæ plebis: & idem,
Si quis ad illa Deus subito te agat, usq; recuses:
Aut quia non sentis, quod clamas, rectius esse:
Aut quia non firmus rectum defendis, & hæres,
Nequicquam corno cupiens evellere plantam.
Romæ rus optas: absentem rusticus urbem
Tollis ad astra levis. si nusquam es forte vocatus
Ad cœnam, laudas securum olus, ac, velut usquam
Vinctus eas, ita te felicem dicis, amasq;
Quod nusquam tibi sit potandum: jussit ad se
Mæcenæ serum sub lumina prima venire
Convivam; Nemon' oleum feret ocysus: equis
Audit? cum magno blateras clamore, fugisque,
Milvius, & scurræ tibi non referenda precati
Discedunt. etenim fateor me dixerit ille
Duci ventre levem: nasum nidoꝛe supinor,
Imbecillus, iners, si quid vis, adde, popino.
Tu, cum sis quod ego, & fortassis nequior, ultro
Inscdere, velut melior? verbisq; decoris
Obvolvas vitium? quid, si me stultior ipse
Quingentis empto drachmis deprehenderis? aufer
Me vultu terrere: manum, stomachumq; teneto,
Dum, quæ Crispini docuit me janitor, edo.

Te conjux aliena capit, meretricula Davum.
 Peccat uter nostrum cruce dignius? acris ubi me
 Natura incendit, sub clara nuda lucerna
 Quotumq; excepit turgentis verbera caudæ,
 Quibus aut agitavit equum lasciva supinum:
 Dimittit neq; famosum, neq; sollicitum, ne
 Pitior, aut formæ melioris mejat eodem.
 Tu, cum projectis insignibus annulo equestri,
 Luminosq; habitu, prodis ex iudice Dama
 Turpis, odoratum caput obscurante lacerna,
 Non es, quod simulasti metuens induceris: atq;
 Altercante libidinibus tremis ossa pavore.
 Quid refert, uri virgis, ferroq; necari;
 Auctoratus eas: an turpi clausus in arca,
 Quo te demisit peccati conscia herilis
 Contractum, genibus tangas caput? estne maritos
 Matronæ peccantis in ambos iusta potestas?
 In corruptorem vel iustior? illa tamen se
 Non habitu, mutaturve loco: peccaturve superne,
 Cum te formidet mulier: neq; credat amanti,
 Ibis sub fuream prudens, dominoq; furenti
 Committes rem omnem, & vitam, & cum corpore famam
 Irastis credo, metues, doctusq; cavebis.
 Quares; quando iterum paveas: iterumq; perire
 Possis. ô toties servus. quæ bellua ruptis
 Cum semel effugit, reddit se prava catenis?
 Non sum moechus, ais. neq; ego hercule fur ubi vasa
 Præterco sapiens argentea. tolle periculum,
 Jam vaga profiliet frenis natura remotis,
 Tunc mihi dominus, rerum imperiis, hominumq;
 Tot, tantisq; minor, quem ter vindicta, quaterq;
 Imposita haud unquam misera formidine privet?
 Adde supra dictis. quod non levius valeat. nam
 Sive vicarius est, qui servo parer, uti mos
 Vester ait, seu conservus: tibi quid sum ego? nempe
 Tu, mihi qui imperitas, aliis servis miser, atq;
 Duceris, ut nervis alienis mobile lignum.
 Quisnam igitur liber? sapiens, sibi qui imperiosus:
 Quem neq; pauperies, neq; mors, neq; vincula terrent:
 Responsare cupidinibus, contemnere honores
 Fortis, & in seipso totus teres, atq; rotundus;
 Interni ne quid valeat per lævæ morari.

In quem manea tuit semper fortuna potesne
 Ex his, ut proprium quid nosceres quinq; talenta
 Poscit te mulier, vexat, soribusq; repulsum
 Perfundit gelida. rursus vocat. eripe turpi
 Colla jugo. liber, liber sum, dic age. non quis.
 Urget enim dominus mentem non lenis, & acris
 Subiectat lasso stimulos, versatq; negantem.
 Vel cum Pausiaca torpes insane tabella,
 Qui peccas minus, atq; ego, cum Fulvi, Rutubaque
 Aut Placidejani contento poplite miror
 Prælia rubrica picta, aut carbone: velut si
 Revera pugnent, feriant, vitentq; moventes
 Arma viri. nequam, & cessator Davus: at ipse
 Subtilis veterum iudex, & callidus audis.
 Nil ego, si ducor libo fumante. tibi ingens
 Virtus, atq; animus cœnis responsat opimis.
 Obsequium ventris mihi perniciosius est. cur s
 Tergo plector enim, qui tu impunitior illa,
 Quæ parvo sumi nequeunt, cum obsonia captas
 Nempe inamarefcunt epulæ sine fine petite,
 Illusq; pedes viriosum ferre recusant
 Corpus. an hic peccat, sub noctem qui puer uvam
 Furtiva mutat strigilis qui prædia vendit,
 Nil servile gulæ parens habet: adde, quod idem
 Non horam tecum esse potes: non otia recte
 Ponere, teg; ipsum vitas fugitivus, & error;
 Iam vino quærens, jam somno fallere curam
 Frustra. nam comes atra premit, sequiturq; fugacem.
 Unde mihi lapidem quorsum est opus s unde sagittas
 Aut insanit homo, aut versus facit. nequius hinc te
 Ni rapis, accedes opera agro nona Sabino.

SATYRA VIII.

UT Nasidieni juvit te cœna beati s
 Nam mihi quærenti convivam, dictus here illic
 De medio potare dic. sic, ut mihi nunquam
 In vita fuerit melius, da, si grave non est,
 Quæ prima iratum ventrem placaverit esca.
 In primis Lucanus aper, lemi fuit Austro
 Captus, ut aiebat cœnæ pater. acris circum
 Rapula, laqueæ, radices; qualia lassum
 Pervellunt stomachum; sifer, a lec, fæcula Coa.

His tibi sublati, puer alte cinctus, acernam
 Gausape purpureo mensam perterfit, & alter
 sublegit quodcumq; jaceret inutile, quodq;
 Posset conanteis offendere: ut Actica virgo
 Cum sacris Cēteris, procedit fuscus Hydaspes,
 Cacuba vina ferens: Alcon Chium, maris expert.
 Sic herus, Albanum, Mæcenas, sive Falernum
 Te magis appositis delectat: habemus utrumque.
 Divitias miseras. sed queis conantibus una,
 Fundani, pulchre fuerit tibi, nosse laboro.
 Summus ego, & prope me Viscus Thurinus, & infra.
 Si memini, Varius: cum Servilio Balathrone
 Vibidius: quos Mæcenas adduxerat umbras.
 Nomentantis erat super ipsum, Porcius infra,
 Ridiculus totas simul absorbere placentas.
 Nomentanus ad hoc. qui, si quid forte lateret,
 Indice monstraret digito. nam cætera turba,
 Nos inquam, cenamus aveis, conchylia, piscels,
 Longe dissimilem noto celantia succum:
 Ut vel continuo patuit, cum passeris, atq;
 Inguستا mihi porrexerit ilia rhombi.
 Post hoc me docuit melimela rubere, minorem
 Ad Lunam delecta. quid hoc intersit, ab ipso
 Audieris melius. tum Vibidius Balathroni,
 Nos, nisi damnose bibimus, moriemur inulti.
 Italices poscunt majores. vertere pallor
 Tum parochi faciem, nil sic mentientis, ut acreis
 Potores: vel quod maledicunt liberius. vel
 Fervida quod subtile exsurdant vina palatum.
 Invertunt Aliphanis vinaria tota
 Vibidius, Balathroq; secutis omnibus imis.
 Convivæ lecti nihilum nocere lagenis.
 Affertur squillas inter muræna natanteis
 In patina porrecta. sub hoc herus, hæc gravida, inquit,
 Capta est; deterior post partum carne futura.
 His mistum jus est oleo, quod prima Venæ fri
 Preffit cella. garo de succis piscis Iberi,
 Vino quinquenni, verum citra mare nato,
 Dum coquitur: cocto Chium sic convenit, ut non
 Hoc magis ullum aliud, pipere albo, non sine aceto,
 Quod Methymnæam vicio mutaverat uvam.
 Lucas virideis, inulas ego primus amaras

Monstravi incoquere: illuros Curtillus echinos,
Ut melius muria, quam testa marina remittat.
Interea suspensa graveis aulae ruinas
In patinam secere, trahentia pulveris atri,
Quantum non Aquilo Campanis excitat agris.
Nos majus veriti, postquam nihil esse periculi
Sensimus, erigimur. Rufus posito capite, ut si
Filius immaturus obisset, flere. quis esset
Finis, ni sapiens sic Nomentanus amicum
Tolleret? heu Fortuna, quis est crudelior in nos
Te Deus? ut semper gaudes illudere rebus
Humanis! Varius mappa compescere risum
Vix poterat. Balatro suspendens omnia naso,
Hæc est conditio vivendi, ajebat: eoq;
Responsura tuo nunquam est par fama labori.
Tene, ut ego accipiar laute, torquerier omni
Sollicitudine districtum? ne panis adustus,
Ne male conditum jus apponatur, ut omnes
Præcincti rectè pueri, comptiq; ministrent?
Adde hos præterea casus: aulae ruant si
Ut modo: si patinam pede lapsus frangat agaso.
Sed convivatoris, uti ducis, ingenium res
Adversæ nudare solent, celare secundæ.
Nasidiennus ad hæc: tibi Di, quæcunq; preceris,
Commoda dent: ita vir bonus es, convivaq; comis;
Et soleas poscit. tum in lecto quoq; videres
Stridere secreta divisos aure susurros.
Nallos his mallem ludos spectasse: sed illa
Redde age, quæ deinceps risisti. Vibidius dum
Quærit de pueris, num sit quoq; fracta lagena,
Quod sibi poscenti non dentur pocula: dumq;
Ridetur fictis rerum Balatrone secundo:
Nasidiene redis mutata frontis, ut arte
Emendaturus fortunam. deinde secuti
Mazonomo pueri magno discerpta ferentes
Membra gruis, sparsi sale multo, non sine farre,
Pinguibus & ficis pastum jecur anseris albi,
Et leporum avulsos, ut multo suavius, armos,
Quam si cum lumbis quis edit. tum pectore adusto
Vidimus & merulas poni, & sine clune palumbes,
Suaveis res, si non causas narraret eorum, &
Naturas dominus: quem nos sic fugimus ulci,

Ut nihil omnino gustaremus: velut illis
Casidia afflasset, peior serpentibus Afris.

Q. HORATII
FLACCII
EPISTOLARUM
LIBER I.

AD MÆCENATEM. I.

PRIMA dicte mihi, summa dicende Camœna,
Spectatum satis, & donatum jam rude quæris
Mæcenas iterum antiquo me includere ludo.

Non eadem est ætas, non mēns. Vejanus, armis
Herculis ad postem fixis, later abditus agro,
Ne populum extrema toties exoret arena.

Ut mihi purgatam crebro qui perfonet aurem:

Salve senescentem mature sanus equum, ne
Peccet ad extremum ridendus, & ilia ducat.

Nunc itaq; & versus, & cætera ludicra pono:

Quid verum, atq; decens, curo & rogo, & omnis in hoc sum
Ordo, & compono, quæ mox depromere possim.

Ac ne forte roges, quo me duce, quo lare tuter:

Mellius additus jurare in verba magistri,

Quo me cunq; rapit tempestas, deferor hospes.

Nunc agilis fio, & merfor civilibus undis,

Virtutis veræ custos, rigidusq; satelles:

Nunc in Aristippi furtim præcepta relabor,

Ut mihi res, non me rebus, submittere conor.

Ut nox longa quibus mentitur amica, diesq;

Longa videtur opus debentibus, ut piger annus

Popillis, quos dura premit custodia matrum:

Sic mihi tarda fluunt, ingrataq; tempora, quæ spem

Consiliumq; morantur agendi gnaviter id quod

Æque pauperibus prodest, locupletibus æque:

Æque neglectum pueris, senibusq; nocebit.

Ut ut his ego me ipse regam, solerq; elementis.

Non possis oculo quantum contendere Lynceus,

Non tamen idcirco contemnas lippus inungi:

Nec

Nec, quia desperes invicti membra Glycon,
 Nodosa corpus nolis prohibere chitona.
 Est quoddam prodire tenus, si non datur ultra.
 Ferver avaritia, miseram; Cupidine pectus
 Sine verba, & voces, quibus hunc lenire dolorem
 Possis: & magnam morbi deponere partem.
 Laudis amore tumes: sunt certe piacula, quæ te
 Ter pure lecto poterunt recreare libello.
 Invidus, iracundus, iners, vinosus, amator;
 Nemo adeo ferus est, ut non miscere possit,
 Si modo cultura patientem commodet aurem.
 Virtus est vitium fugere; & sapientia prima,
 Stultitia caruisse. vides, quæ maxima credis
 Esse mala, exiguum censum, turpemque repulsum,
 Quanto divites animi, capitique labore.
 Impiger extremos curris mensor ad Indos,
 Per mare pauperiem fugiens, per saxa, per igneis,
 Ne cures ea, quæ stultæ miraris, & optas,
 Discere, & audire, & meliori credere non vis.
 Quis circum pagos, & circum compita pugnat,
 Magna coronari contemnat Olympia, cui spes,
 Cui sit conditio dulcis sine pulvere palma?
 Vilius argentum est auro, virtutibus aurum.
 Quid cives, cives, querenda pecunia primum est;
 Virtus post nummos. hæc Janus summus ab imo
 Perdocet: hæc recipiunt juvenes dictata senesque,
 Lævo suspensi loquulos, tabulamque, læcerto.
 Si quadringentis sex septem millia desunt,
 Est animus tibi, sunt mores, & lingua, fidesque;
 Plebs eris. at pueri ludentes, Rex eris, ajunt,
 Si recte facies. Hic murus aheneus esto,
 Nil conscire sibi, nulla pallescere culpa.
 Roscia, dic sodes, melior lex an puerorum est
 Nænia, quæ regnum recte facientibus offert,
 Et maribus Curiis, & decantata Camillis?
 Inne tibi melius suadet, qui ut rem facias, rem
 Si possis recte: si non quocumque modo rem?
 Ut propius spectes lachrymosa poemata Pæppi:
 An, qui fortunæ te respondere superba
 Liberum, & erectum præsens hortatur, & optat?
 Quod si me populus Romanus forte roget, cur
 Non, ut portici busque iudiciis fruam iisdem,

Ne sequar aut fugiam, quæ diligit ipse, vel odit :
Nam quod vulpes agrotò cauta leoni
Respondit, referam : quia me vestigia terrent,
Omnia te adversum spectantia, nulla retrorsum.
Bellua multorum es caput, nam quid sequar, aut quem?
Pars hominum gestit conducere publica : sunt qui
Furtis & pomis viduas venentur avaras,
Accipiantq; senes, quos in vivaria mittant.
Multis occulto crescit res fœnore. verum
In aliis aliis rebus, studiisq; teneri :
Eadem eadem possunt horam durare probantes &
Nullis in orbe sinus Bæjis præluce amoris,
Sed dixit dives : locus & mare sentit amorem
Bellinantis heri, cui si vitiosa libido
Deceat auspiciū : cras ferramenta Teanum
Solletis fabri. lectus genialis in aula est &
Sed ait esse prius, melius nil cœlibe vita.
Sed non est, jurat bene solis esse maritis.
Quo teneam vultus mutantem Protea nodo &
Quid pauper & ride. mutat cœnacula : lectos,
Alnea, tonsores, conducto navigio æque
Consear ac locuples, quem ducit priva triremis,
Sed curtatus inæquali tonsore capillos
Occurri, rides; si forte subucula pexæ
Tunica subest tunice, vel si toga dissidet impar,
Rides. quid, mea cum pugnat sententia secum &
Quod petis, spernit : reperit, quod nuper omisit;
Situat, & vitæ disconvenit ordine toto;
Diruit, edificat, mutat quadrata rotundis.
Insanire putas soleunia me, neq; rides,
Nec medici credis, nec curatoris egere
A pratore dati. rerum tutela mearum
Cum sis, & prave secum stomacheris ob unguem
De te pendentis, te respicientis amici.
Ad summam, sapiens uno minor est Jove, dives,
Liber, honoratus, pulcher, rex deniq; regum :
Præcipue sanus, nisi cum pituita molesta est.

AD LOLLIUM. II.

TRojani belli scriptorem, maxime Lolli,
Dum tu declamas Romæ, Præeste relegi :
Qui, quid sit pulchrum, quid turpe, quid utile, quid nox,
Plenus,

Plenius, ac melius Chrysippo, & Crantore dicit.
Cur ita crediderim, nisi quid te detinet. audi.
Fabula, qua Paridis propter narratur amorem
Græcia Barbariz lento collisa duello,
Stultorum, regum, & populorum continet æstus.
Antenor censet belli præcidere causam.
Quid Paris? ut salvus regnet, vivatq; beatus,
Cogi posse negat. Nestor componere liteis
Inter Peleiden festinat, & inter Atreiden.
Hunc amor: ira quidem communiter urit utrumque.
Quicquid delirant reges, plebsuntur Achivi.
Seditione, dolis, scelere, atq; libidine, & ira
Iliacos intra muros peccatur, et extra.
Rursus quid virtus, & quid sapientia possit,
Utile proposuit nobis exemplar Ulysses:
Qui domitor Trojæ, multorum providus urbeis,
Et mores hominum inspexit, latumq; per æquor,
Dum sibi, dum sociis reditum parat, aspera multa
Pertulit, adversis rerum immerisabilis undis.
Sirenium voces, & Circes pocula nosti:
Quæ si cum sociis stultus, cupidusq; bibisset,
Sub domina meretrice fuisset turpis, & excors:
Vixisset canis immundus, vel amica luto sus.
Nos numerus sumus, & fruges consumere nati,
Sponsi Penelopes, nebulones, Alcinoique,
In cunctis curanda plus æquo operata juvenus:
Cui pulchrum fuit in medios dormire dies, &
Ad strepitum citharæ cessatum ducere curam.
Ut jugulent homines surgunt de nocte latrones:
Ut teipsum serves, non expergisceris? atqui
Si noles sanus, cures hydropicus, &, ni
Posces ante diem librum cum lumine, si non
Intendes animum studiis, & rebus honestis:
Invidia, vel amore vigil torquere. nam cur,
Quæ lædunt oculos, festinas demere: si quid
Est animum, differs curandi tempus in annum?
Dimidium facti, qui coepit, habet. sapere aude:
Incipe. vivendi qui recte prorogat horam
Rusticus expectat dum defluat annus: at ille
Labitur, & labetur in omne volubilis ævum.
Quæritur argentum, puerisq; beata creandis
Uxor, & inculta pacantur vomere sylvæ.

Quod satis est, cui contingit, nihil amplius optet.
 Domus, & fundus, non æris acervus, & auri
 Igroto domini deduxit corpore febreis,
 Non animo curas. valeat possessor oportet,
 Si comportatis rebus bene cogitat uti.
 Qui cupit aut metuit, juvat illum sic domus, aut res,
 Nil lipsum pictæ tabulæ, fomenta podagram,
 Articulas citharæ collecta sorde dolenteis.
 Vicerum est nisi vas, quodcumq; infundis, acescit.
 Operne voluptates: nocet empta dolore voluptas.
 Semper avarus eget: certum voto pete finem:
 avidus alterius macrescit rebus opimis:
 avidia Siculi non invenere tyranni
 Majas tormentum. Qui non moderabitur iræ,
 Infectum volet esse, dolor quod suaserit, et mens,
 Dum pœnas odio per vim festinat inulto.
 Ira furor brevis est. animum rege: qui nisi paret,
 Imperat: hunc frænis, hunc tu compesce catena.
 Fingit equum tenera docilem cervice magister,
 Te viam, quam monstrat eques. venaticus, ex quo
 Tempore cervinam pellem latravit in aula.
 Militat in sylvis catulus. nunc adbibe puro
 Pectore verba puer, nunc te melioribus offer.
 Quo semel est imbuta recens, servabit odorem
 Testa diu: Quod si cessas, aut strenuus anteis,
 Nec tardum opperior, nec præcedentibus insto.

AD JULIUM FLORUM. III.

JULI Flore, quibus terrarum militet oris
 Claudius Augusti privignus, scire laboro,
 Thracane vos, Hebrusq; nivali compede victus,
 An freta vicinas inter currentia turreis,
 An pingues Asiæ campi, collesq; morantur?
 Quid studiosa cohors operum struit? hæc quoq; curo,
 Quis sibi res gestas Augusti scribere sumit,
 Bella quis, et paces longum diffundit in ævum?
 Quid Titius, Romana brevi venturus in ora?
 Pindariæ fontis qui non expalluit haustus,
 Fastidire lacus, et rivos ausus apertos?
 Ut valet, ut meminit nostri, fidibusne Latinis
 Thebanos aptare modos studet auspice Musa,
 An tragica desavit, et ampullatur in arte?

Quid mihi Celsus agis? monitus, multumq; monendus
 Privatas ut quærat opes, & tangere vitet
 Scripta, Palatinus quæcunq; recepit Apollo.
 Ne si forte suas repetitum venerit olim
 Grex avium plumas, moveat cornicula risum,
 Purpura nudata coloribus. ipse quid audes?
 Quæ circumvolitas agilis thyma? non tibi parvum
 Ingenium, non incultum est, nec turpiter hirtum.
 Seu linguam caussis acuis, seu civica jura
 Respondere paras, seu condis amabile carmen:
 Prima feres hederæ victricis præmia, quod si
 Frigida curarum fomenta relinquere posses;
 Quo te cœlestis sapientia duceret, ires.
 Hoc opus, hoc studium parvi properemus & ampli,
 Si patriæ volumus, si nobis vivere chari.
 Debes hoc etiâ rescribere, si tibi curæ,
 Quanta conveniat, Munatius. an male facta
 Gratia nequicquam coit, & rescinditur? at vos
 Seu calidus sanguis, seu rerum inscitia vexat
 Indomita cervice ferox: ubicunq; locorum
 Vivitis, indigni fratrum rumpere fœdus,
 Pascitur in vestrum reditum votiva juvenca.

AD ALBIUM TIBULLUM. IV.

Albi, nostrorum Sermonum candide iudex,
 Quid nunc te dicam facere in regione Pedana?
 Scribere quod Cassi Parmensis opuscula vineat,
 An tacitum sylvas inter reptare salubreis,
 Curantem quidquid dignum sapiente, bonoq; est?
 Non tu corpus eras sine pectore. Di tibi formam,
 Di tibi divitias dederant, artemq; fruendi.
 Quid voveat dulci nutricula majus alumno,
 Quam sapere, & fari ut possit, quæ sentiat, & cui
 Gratia, fama, valetudo contingit abunde,
 Et mundus victus, non deficiente crumena?
 Inter spem, curamque, timores inter & iras
 Omnem crede diem tibi diluxisse supremum.
 Grata superveniet, quæ non sperabitur, hora,
 Me pinguem, & nitidum bene curata cure vises,
 Cum ridere voles Epicuri de grege porcum.

AD TORQUATUM. V.

potes archaïcis conviva recumbere lectis,
 nec modica cœnare times olus omne patella,
 nemo te sole domi Torquate manebo.
 habes iterum Tauro diffusa, palustreis
 Minturnas, sinuessanumq; Petrium.
 melius quid habes, arcesse. vel imperium fer,
 ludum splendet focus, & tibi munda suppellex.
 ne leveis spes, & certamina divitiarum,
 Moschi causam. eras nato Cæsare festus
 veniam, somnumq; dies. impune licebit
 vivam sermone benigno tendere noctem.
 mihi fortuna, si non conceditur uti?
 sed ob hæredis curam, nimiumq; severus,
 sed infans. potare & spargere flores
 incipiam: patiarg; vel inconsultus haberi.
 sed non ebrietas designat? operta recludit,
 sed jubet esse ratas: in prælia trudit inermem:
 illicitis animis onus eximit: ac docet arteis.
 grandi calices quem non fecere disertum?
 parata quem non in paupertate solum?
 ne ego procurare & idoneus imperor, & non
 vitus: ne turpe toral, ne sordida mappa
 ruget nareis: ne non & cantharus & lani
 tendat tibi te: ne fidos inter amicos
 qui dicta foras eliminet: ut coeat par,
 agaturq; pari. Brutum tibi, Septimiumq;
 nisi cœna prior, potiorq; puella Sabinum
 cinet, assumam. locus est & pluribus umbris:
 nimis arcta premunt olidæ convivia capræ.
 quotus esse velis, rescribe: & rebus omiſſis,
 servantem postico falle clientem.

AD NUMICIUM. VI.

Nil admirari, prope res est una, Numici,
 solaque, cui possit facere, & servare beatum.
 nec solem, & stellas, & decedentia certis
 tempora momentis, sunt qui formidine nulla
 subuti spectent. quid censes munera terræ?
 quid maris extremos Arabas ditantis, & Indos?
 adicra quid, plausus, & amici dona Quiritis,

Quo spectanda modo, quo sensu credis, & ore?
Qui timet his aduersa, fere miratur eodem.
Quo cupiens, pacto. pavor est utriq; molestus.
Improvisa simul species exterrēt utrumque.
Gaudeat, an doleat, cupiat, metuatve, quid ad rem?
Si, quicquid vidit melius, peiusve sua spe,
Defixis oculis, animoque et corpore torpet
Insani sapiens nomen ferat, æquus iniqui,
Ultra, quam satis est, virtutem si perat ipsam.
I nunc: argentum, et marmor vetus, æraq; et arteis.
Suspice: cum gemmis Tyrios mirare colores,
Gaude, quod spectant oculi te mille loquentem:
Gnavus, mane forum, et vespertinus pete tectum:
Ne plus frumenti dotalibus emetat agris
Mucius, indignum, quod sit pejoribus ortus,
Hic tibi sit potius, quam tu mirabilis illi.
Quicquid sub terra est, in apicum proferet ætas:
Defodiet, condetq; nitentia. cum bene notum
Porticus Agrippæ, et via te conspexerit Appi,
Ire tamen restat, Numa quo devenit, et Ancus.
Si latus, aut renes morbo tentantur acuto,
Quare fugam morbi. vis recte vivere? quis non?
Si virtus hos una potest dare, fortis omittis
Hoc age deliciis. virtutem verba putas, ut
Lucum ligna? cave ne portus occupet alter.
Ne Cibyratica, ne Bithyna negotia perdas,
Mille talenta rotundentur, totidem altera: porro
Tertia succedant, et quæ pars quadret acervum.
Scilicet uxorem cum dote, fidemq; et amicos
Et genus et formam regina Pecunia donat:
Ac bene nummatum decorat Suadela, Venusque.
Mancipiis locuples. eget æli Cappadocum rex.
Ne fueris hic tu. chlamydes Lucillus, ut ajunt,
Si posset centum scenæ præbere rogatus,
Qui possum tot? ait: tamen et quæram, et quot habeo,
Mittam. post paulo scribit, sibi millia quinq;
Esse domi chlamydem: partem, vel tolleret omneis
Exilis domus est, ubi non et multa supersunt.
Et dominum fallunt, et profunt furibus. ergo
Si res sola potest facere, et servare beatum,
Hoc primus reperas opus, hoc postremus omittas.
Si fortunatum species et gratia præstat,

eremur servum, qui dicet nomina, levum
fodiat latus, et cogat trans pondera dextram
erigere. hic multum in Fabia valet, ille Velina :
libet hic fascis dabit, eripietq; curule
vollet, importunus ebur. frater, pater, adde :
cuiq; est ætas, ita quemq; facetus adopta.
bene qui cornat, bene vivit : lucet, eamus
ducit gula : piscemur, venemur : ut olim
Virgilius, qui mane plagas, venabula, servos,
certum transire forum, populumq; jubebat,
ut è multis populo spectante referret
certum mulus aprum. crudi, tumidiq; lavemur,
quid deceat, quid non, obliti : Cerite cera
igni, remigium viciosum Ithacensis Ulyssæi,
potior patria fuit interdicta voluptas.
Mimnermus uti censeret, sine amore jocisq;
est jucundum : vivas in amore, jocisque.
vire : vale. si quid novisti rectius istis,
audidus imperti : si non, his utere mecum.

AD MÆCENATEM. VII.

QUing; dies tibi pollicitus me rure futurum,
Sextilem totum mendax desideror. atqui
me vivere vis sanum, recteq; valentem :
quam mihi das ægro, dabis agrotare timenti
tremas, veniam : dum ficus prima, calorq;
signatorem decorat lictoribus atris :
dum pueris omnis pater, et matercula pallet,
officiosaq; sedulitas, et opella forensis.
Adducit febreis, et testamenta resignat.
Quod si bruma nives Albanis illinet agris,
ad mare descendet vates tuus, et sibi parceret,
tractusq; leget : te dulcis amice reviset
cum Zephyris, si concedes, et hirundine prima.
Non, quo more pyris vesci Calaber jubet hospes :
tu me fecisti locupletem, vescere sodes.
Nam satis est, at tu quantum vis tolle. benigne.
Non invisa feres pueris munuscula parvis.
Nam teneor dono, quam si dimittar onustus.
Ut libet : hæc porcis hodie comedenda relinques.
Profligus, & stultus donat, quæ spernit, & odit.
At seges ingratos tulit, & feret omnibus annis

Vir bonus, & sapiens dignis ait esse paratum :
 Nec tamen ignorat, quid dissent ara lupinis,
 Dignum præstabo me etiam pro laude merentis.
 Quod si me noles usquam discedere : reddes
 Forte latus, nigros angusta fronte capillos :
 Reddes dulce loqui : reddes ridere decorum, &
 Inter vina fugam Cynaræ mizerere protervæ.
 Forte per angustam tenuis vulspecula rimam
 Repserat in cumeram frumenti. pastaq; rursus
 Ire foras pleno tendebat corpore frustra.
 Cui mustela procul, & vis, ait, effugere istine,
 Macra cavum repetes arcum, quem macra subisti,
 Hac ego si compellat imago : cuncta resigno :
 Nec somnum plebis laudo satur alsilium : nec
 Otia divitiis Arabum liberrima muto,
 Sæpe verecundum laudasti : rexq; paterq;
 Audisti coram, nec verbo parcus absens :
 Inspice, si possum donata reponere lætus.
 Haud male Telemachus proles patientis Ulyssæi,
 Non est aptus equis Ithacæ locus : ut neq; planis
 Porrectus spatius, nec multæ prodigus herbæ,
 Atride, magis apta tibi tua dona relinquam.
 Parvum parva decenti mihi jam non regia Roma,
 Sed vacuum Tibur placet, aut imbelles Tarenum.
 Strenuus, & fortis, causisq; Philippus agendis
 Clarus, ab officiis octavam circiter horam
 Dum redit, atq; foro nimium distare Carinas
 Jam grandis natus queritur : conspexit, ut ajunt,
 Adrasum quendam vælla somnolus in umbra,
 Cultello proprios purgantem leniter ungues.
 Demetri (puer hic non læve iussa Philippi
 Accipiebat) abi. quære, & refer : unde domo, quis,
 Cujus fortunæ, quo sit patre, quoque patrono.
 It, redit, & narrat, Vultejum nomine Menam,
 Præconem, tenui censu, sine crimine notum,
 Et properare loco, & cessare, & quærere, & uti,
 Gaudentem parvisq; sodalibus, & Lare certo,
 Et ludis, & post decisa negotia, campo.
 Scitari libet ex ipso, quodcumq; refers. dic
 Ad cenam veniat, non sane credere Menæ :
 Mirari secum tacite. quid multa ? benigne
 Respondet, negat ille mihi : negat improbus, & re-

eligit, aut horret. Vultejum mane Philippus
vendentem tunicato scruta popello
compar, & salvere jubet prior. ille Philippo
vacuare laborem, & mercenaria vincla.
Quod non mane domum venisset: deniq; quod non
revidisset eum. sic ignovisse putato
te tibi, si cœnas hodie mœcum: ut libet, ergo
post nonam venies. nunc i: rem strenuus auge,
& ventum ad cœnam est. dicenda, tacenda locutus
 tandem dormitum dimittitur, hic ubi sæpe
 occultum visus decurrere piscis ad hamum.
 Mane eliens, etiam certus conviva: jubetur
 fora suburbana indiciis comes ire Latinis.
 Impositus mannis, arvum, cœlumq; Sabinum
 non cessat laudare. videt. ridetq; Philippus:
 tibi dum requiem, dum risus undiq; quarit,
 dum septem donat sestertia, mutua septem
 promittit: persuadet uti meretur agellum.
 Mercatur. ne te longis ambagibus ultra,
 quam satis est, morer: ex nitido fit rusticus. atq;
 pulcos, & vineta crepat mera. preparat ulmos,
 amoritur studiis, & amore senescit habendi.
 Verum ubi oves furto, morbo periere capellæ:
 spem mentita sîges: bos est eneatus arando;
 Offensus damnis, media de nocte caballum
 Arripit, iratusq; Philippi tendit ad ædeis.
 Quem simul adspexit scabrum intonsumq; Philippus,
 Dorus, ait, Vultei nimis, attentusq; videris
 esse mihi. Pol, me miserum patrone vocares,
 si velles, inquit, verum mihi dicere nomen.
 Quod te per Genium, dextramq; Deosq; Penateis
 Obsecro, & obtestor, vitę mercede priori,
 Qui simul aspexit, quantum dimissa petitis
 præsent: mature redeat, repetatq; relicta.
 Metiri se quemq; suo modulo, ac pede, verum est.

AD CELSUM ALBINOVANUM. VIII.

Celso gaudere, & bene rem gerere Albinovano
Musa rogata refer, comiti, scribãq; Neronis.
 Si quærer, quid agam, dic, multa & pulchra minantem,
 Vivere nec recte, nec suaviter, haud quia grando.
 Contuderit viteis, oleamq; momorderit æflus:

Nec quia longinquis armentum ægrotet in arvis :
 Sed quia mente minus validus, quam corpore toto
 Nil audire velim, nil discere, quod levet ægrum :
 Fidis offendar medicis, irascar amicis,
 Cur me funesto properent arcere veterno,
 Quæ nocuere sequar : fugiam quæ profore credam :
 Romæ Tibur amem ventosus, Tibure Romam.
 Post hæc, ut valeat : quo pacto rem gerat, & se :
 Ut placeat juveni, percunctare, utq; cohorti,
 Si dicet, recte : primum gaudere : subinde
 Præceptum auriculis hoc instillare memento :
 Ut tu fortunam, sic nos te Celse feremus.

AD CLAUD. NERONEM. IX.

Septimius, Claudii, nimirum intelligit unus,
 Quanti me facias. nam cum rogat, & prece cogit.
 Scilicet, ut tibi se laudare & tradere, coner,
 Dignum mente, domoq; legentis honesta Neronis,
 Munere cum fungi propioris censet amici
 Quid possim videt, ac novit me valdius ipso.
 Multa quidem dixi, cur excusatus abirem :
 Sed timui, mea ne finxisse minora putarer,
 Dissimulator opis propriæ, mihi commodus uni :
 Sic ego majoris fugiens opprobria culpæ,
 Frontis ad urbana descendendi præmia. quod si
 Deposuit laudas ob amici iussu pudorem :
 Scribe tui gregis hunc, & fortem crede, bonumq;.

AD FUSCUM ARISTIUM. X.

Urbis amatorem Fuscum salvere jubemus
 Ruris amatores : hac in re scilicet una
 Multum dissimiles, ad cætera pæne gemelli,
 Fraternalis animis, quicquid negat alter, & alter.
 Annuimus pariter vetuli, notiq; columbi.
 Tu nidum servas : ego laudo ruris amœni
 Rivos, & musco circumlita sana, nemusque.
 Quid quæris? vivo, & regno, simul ista reliqui.
 Quæ vos ad colum effertis rumore secundo.
 Utq; sacerdotis fugitivus, liba resuso :
 Pæne ego jam mellitis potiore placentis :
 Vivere naturæ si convenienter oportet,
 Ponendæq; domo quærenda est, ærea primum :

ubi plus tepeant hyemes & ubi gratior atra
 & rabiem Canis, & momenta Leonis,
 semel accepit Solem furibundus acutum
 ubi divellat somnos minus invida cura
 Libycis olet, aut nitet herba lapillis
 in vicis aqua tendit rumpere plumbum,
 quæ per pronum trepidat cum murmure rivum
 tempe inter varias nutritur sylvæ columnas,
 cadaturq; domus, longos quæ prospicit agros.
 curam expellas furca, tamen usq; recurret,
 mala perrumpet furtim fastidia victrix.
 tu, qui Sidonio contendere callidus ostro
 scit Aquinatam potantia vellera sucum,
 erum accipiet damnum, propiusve medullis,
 nam, qui non poterit vero distinguere falsum.
 cum res plus nimio delectavere secundæ,
 vitæ quatiem. si quid mirabere, pones
 vitus, fuge magna: licet sub paupere testor
 leges, & regum vita præcurrere amicos.
 Cervus equum pugna melior, communibus herbis
 pellebat, donec minor in certamine longo
 imploravit opes hominis, frenumq; recepit:
 sed postquam victor violens discessit ab hoste,
 Non equitem dorso, non frænum depulxit ore.
 Sic, qui pauperiem veritus, potiore metallis
 Libertate caret, dominum vehet improbus, atq;
 serviet æternum: quia parvo nesciat uti,
 Cui non conveniet sua res, ut caeleus olim,
 si pede major erit, subvertet: si minor, uret.
 Læus sorte tua vives sapienter Aristi,
 Nec me dimittes incastrigatum, ubi plura
 Cogere, quam satis est, ac non cessare videbor.
 Imperat aut servit collecta pecunia cuiq;
 Tortum digna sequi potius, quam ducere funem.
 Hæc tibi dictabam post sanum putre Vacunæ,
 Excepto, quid non simul esses, cætera læus.

AD BULLATIUM REVERSUM EX
 A S I A. XI.

Quid tibi visa Chios, Bullati, notaq; Lesbos,
 Quid concinna Samos, quid Cressi regia Sardis
 Smyrna

Smyrna quid, & Colophon, majora, minora fama
Cunctane præ campo, & Tiberino flumine sordent,
An venit in votum Attalici ex urbibus una
An Lebedum laudas odio maris atq; viarum,
Scis, Lebedus quam sit Gabiis desertior, atq;
Fidenis vicus, tamen illic vivere vellem,
Oblitusq; meorum, obliviscendus & illis
Neptunum procul è terra spectare furentem.
Sed neque, qui Capua Romam petit, imbre lutoq;
Adpersus, volet in caupona vivere, nec, qui
Frigus collegit, furnos & balnea laudat,
Ut fortunatam plene præstantia viram.
Nec si te validus jactaverit Auster in alto,
Idcirco navem trans Ægæum mare vendas.
Incolumi Rhodos, & Mytilene pulchra facit, quod
Penula solstitio, campestre nivalibus auris,
Per brumam Tiberis, Sextili mense caminus.
Dum licet, & vultum servat fortuna benignum;
Romæ laudetur Samos, & Chios, & Rhodos absens,
Tu, quamcumq; Deus tibi fortunaverit horam
Grata sume manq, nec dulcia differ in annum,
Ut quocunq; loco fueris, vixisse libenter
Te dicas. nam si ratio, & prudentia curas,
Non locus effusi late maris arbiter aufert;
Cælum, non animum mutant, qui trans mare current,
Strenua nos exercet inertia, navibus atq;
Quad igitur petimus bene vivere. quod petis, hic est,
Est Ulubris, animus si te non deficit æquis.

AD ICCIUM. XII.

FRUſibus Agrippæ Siculis, quos colligis, Icci,
Si recte frueris, non est ut copia major
Ab Jove donari possit tibi. tolle querelas.
Pauper enim non est, cui rerum suppetit usus.
Si ventri bene, si latere est, pedibusq; tuis, nil
Divitiæ poterunt regales addere majus.
Si forte in medio positorum abstemius herbas
Vivis, & urtica: sic vives protinus, ut te
Confestim liquidus fortunæ rivus inaret:
Vel quia naturam mutare pecunia nescit:
Vel quia cuncta putas una virtute minora.
Miramur, si Democriti pectus edit ægellos,

Cultaque,

Cultaque, dum peregre est animus sine corpore velox :
Cum tu inter scabiem tantam, & contagia lucri,
Nil parvum sapias, & adhuc sublimia cures :
Quæ mare compescant caussæ : quid temperet annum
Stellæ sponte sua, iustane vagentur, & errent.
Quid premat obscurum Luna, quid proferat orbem
Quid velit, & possit rerum concordia discors ?
Empedocles, an Stertinium deliret acumen ?
Verum seu pisceis, seu porrum, & expe trucidas,
Uttere Pompejo Grospho, & si quid peter, ultro
Deser. nil Grosphus, nisi verum, orabit & æquum,
Vilis amicorum est annona, bonis ubi quid deest
Ne tamen ignores, quo sit Romana loco res :
Cantaber Agrippæ, Claudii virtute Neronis
Armenius eccidit : jus imperiumq; Phraates
Cæsaris accepit genibus minor. aurea fruges
Italix pleno diffudit copia cornu.

AD VINNIUM ASELLAM. XIII.

UT proficiscentem docui te sæpe, diuque,
Augusto reddes signata volumina Vinni,
Si validus, si lætus erit, si deniq; poscet,
Ne studio nostri pecces odiumq; libellis
Sedulus importes opera vehemente minister.
Si te forte meæ gravis uret sarcina chartæ;
Abjicito potius, quam quo perferre juberis
Clicellas ferus impingas, Asinæq; paternum
Cognomen vertas in risum, & fabula fias.
Viribus uteris per clivos, flumina lamas.
Victor propositi simul ac perveneris illuc,
Sic positum servabis onus, ne forte sub ala
Fasciculum portes, librorum, ut rusticus agnum :
Ut vinosa glomos furtivæ Pyrrhia lænæ :
Ut cum pileolo solæas conviva tribulis;
Ne vulgus narres te sudavisse ferendo
Carmina quæ possunt oculos aureisq; morari
Cæsaris. oratus multa prece, nitere porro.
Vade, vale, cave ne titubes, mandataq; frangas.

AD VILLICUM SUUM. XIV.

Villice sylvarum, & mihi me reddentis agelli,
Quem tu fastidis, habitatum, quinq; focis, &
Quinq;

Quinq; bonos solitum Bariam dimittere patres :
Certemus, spinas animone ego fortius, an tu
Evellas agro, & melior sit Horatius, an res
Me quamvis Lamiae pietas, & cura moratur
Pratrem merentis, rapto de fratre dolentis
Insolabiliter : tamen istuc mens, animusq;
Fert, & antea spaciis obstantia rumpere claustra,
Rure ego viventem, tu dicis in urbe beatum,
Cui placet alterius, sua nimirum est odio fors.
Stultus uterq; locum immeritum causatur inique,
In culpa est animus, qui se non effugit unquam.
Tum mediastinus tacita prece rura petebas.
Nunc urbem, & ludos, & balnea villicus optas.
Me constare mihi scis, & discedere tristem,
Quandocunq; trahunt invisi negotia Romam.
Non eadem miramur: eo disconvenit inter
Meque, & te: nam quæ deserta, & inhospita telqua
Credis, amœna vocat, mecum qui sentit; & odit.
Quæ tu pulchra vocas. fornix tibi, & uncta popina
Incutiunt urbis desiderium, video, & quod
Angulus iste feret piper, & thus, ocyus ura:
Nec vicina subest vinum præbere taberna
Quæ possit tibi: nec meretrix tibicina, cujus
Ad strepitum fallas terræ gravis. & tamen urges
Jam pridem non tacta ligonibus arva bovemq;
Disjunctum curas, & strictis frondibus explēs.
Addit opus pigro rivus, si decidit imber,
Multa mole docendus aprico parcere prato.
Nunc, age, quid nostrum concentum dividat, audi,
Quem tennes decuere togæ, nitidiq; capilli:
Quem scis immunem Cynaræ placuisse rapaci:
Quem bibulum liquidi media de luce Falerni,
Cœna brevis juvat, & prope rivum somnus in herba.
Nec lusisse pudet, sed non incidere ludum.
Non istic obliquo oculo mea commoda quisquam
Limat, non odio obscuro, morsuq; venenat.
Rident vicini, glebas, & saxa moventem.
Cum servis urbana diaria rodere mavis:
Horum tu in numerum voto ruis. invidet usum
Lignorum & pecoris tibi calo argutus, & horti.
Optat ephippia bos piger, optat arare caballus.
Quam scit uterque, libens, confecto, exerceat artem.

AD C. NUMONIUM VALAM. XV.

Qua sit hyems Veliz, quod cœlum, Vala, Salerni,
 Quorū hominū regio, & qualis via (nam mihi Bajæ
 Mutæ supervacuas Antonius, & tamen illis
 Me facit invisum, gelida cum perluor, unda
 Per medium frigus. sane myrteta relinqui,
 Dictaq; cessantem nervis elidere morbum
 Sulfura contemni, vicus gemit, invidus ægris,
 Qui caput, & stomachum supponere fontibus audent
 Clusinis, Gabiosq; petunt, & frigida rura.
 Mutandus locus est, & diversoria nota
 Præter agendus equus. quo tendis? non mihi Cumas
 Isti iter, aut Bajas, læva stomachosus habena
 Dicit eques, sed equi frenato est auris in ore)
 Major utrum populum frumenti copia pascat,
 Collectosne bibant imbreis, puteosne perenneis
 Dulcis aquæ, nam vina nihil moror illius orz.
 Rure meo possum quidvis perferre, patique.
 Ad mare cum veni, generosum & lene requiro:
 Quod curas abigat, quod cum spe divite manet
 In venas, animumq; meum: quod verba ministret,
 Quod me Lucanæ juvenem commendet amicæ.
 Tractus uter plureis lepores, uter educet apros,
 Ultra magis pisceis, & echinos æquora celent,
 Pinguis ut inde domum possim, Phæaxq; reverti;
 Scribere te nobis, tibi nos accredere par est,
 Mænius, ut rebus maternis atq; paternis
 Fortiter absumptis, urbanus cœpit haberi,
 Scurra vagus, non qui certum præsepe teneret,
 Impransus non qui civem dignosceret hoste:
 Quolibet in quemvis opprobria fingere lævus,
 Pernicies, & tempestas, barathrumq; macelli,
 Quidquid quæsierat, ventri donabat avaro.
 Hic, ubi nequitiz fautoribus, & timidis nil,
 Aut paulum abstulerat, patinas cœnabat omassæ
 Vilis & agnini, tribus urtis quod satis esset.
 Scilicet ut ventres lamina candente nepotum
 Diceret urendos correctus. Mænius idem
 Quicquid erat nactus prædæ majoris, ubi omne
 Verterat in fumum, & cinerem, non hercule miror.
 Ajebar, si qui comedunt bona: sum sit obeso

Nil melius turdo, nil vulva pulchrius ampla.
Nimirum hic ego sum, nam tuta, & parvula laudo,
Cum res deficiunt; satis inter vilia fortis.
Verum, ubi quid melius contingit, & unctius, idem
Vos sapere, & solos a jo bene vivere, quorum
Conspicitur nitidis fundata pecunia villis.

AD QUINCTIUM. XVI.

NE percuncteris, fundus meus, optime Quincti,
Arvo pascat herum, an baccis opulentet oliva
Pomisne & pratis, an amicta vitibus ulmo:
Scribetur tibi forma loquaciter, & situs agri.
Continui montes, nisi dissocientur opaca
Valle: sed ut veniens dextrum latus adspiciat Sol,
Lævum discedens curru fugiente vaporet.
Temperiem laudes. quid, si rubicunda benigne
Cornua vepres & pruna ferant, si quercus, & illex,
Multa fruge pecus, multa dominum juvet umbra?
Dicas adductum propius frondere Tarentum.
Pons etiam rivo dare nomen idoneus: ut nec
Frigidior Thraciam, nec purior ambiat Hebrus,
Infirmo capiti fluit utilis, utilis alvo.
Hæ latebræ dulces, etiam, si credis amœnz
Incolumem tibi me præstant Septembribus horis.
Tu recte vivis, si curas esse, quod audis.
Jactamus jampridem omnis te Roma beatum,
Sed vereor, ne cui de te plus, quam tibi credas:
Neve putes alium sapiente bonoq; beatum.
Neu, si te populus sanum, recteq; valentem
Di&itet, occultam febrem sub tempus edendi
Dissimiles: donec manibus tremor incidat unctis.
Stultorum incurata pudor malus ulcera celat.
Si quis bella tibi terra pugnata mariq;
Dicat, & his verbis vacuas permulceat aureis:
Tene magis salvum populus velit, an populum tu.
Servet in ambiguo, qui consulit, & tibi, & urbi,
Juppiter: Augusti laudes agnoscere possis?
Cum pateris sapiens, emendatusq; vocari,
Respondesne tuo, dis sodes, nomine? nempe
Vir bonus & prudens dici delector ego, ac tu.
Qui dedit hoc hodie, cras, si volet, auferet: ut si
Detulerit fascis indigno, detrahet idem.

me, meum est, inquit. pono, tristisq; recedo.
 si clamer furem, neget esse pudicum,
 mendat laqueos collum pressisse paternum:
 ardeat opprobriis falsis, mutemq; colores:
 Nil honor juvat, & mendax infamia terret,
 nem, nisi mendosum, & mendacem: vir bonus est quis
 qui consulta patrum, qui leges, iuraq; servat
 quo multaz, magnazq; secantur iudice lites:
 quo responso, & quo causz teste tenentur.
 Sed videt hunc omnis domus, & vicinia tota
 horrosum turpem, speciosum pelle decora
 nec furtum feci, nec fugi, si mihi dicat
 servus: habes pretium, loris non ureris, a jo.
 non hominem occidi: non pascos in cruce corvos,
 non bonus, & frugi. renuit, negat atq; Sabellus.
 Cantus enim metuit foveam lupo, accipiterq;
 suspectos laqueos, & opertum milvius hamum.
 Oderunt peccare boni virtutis amore:
 Tu nihil admittes in te, formidine penz.
 Sit spes fallendi: miserbis sacra profanis.
 Nam de mille fabz modis, cum surripis unum,
 Damnum est, non facinus mihi pacto lenius isto.
 Vir bonus, omne forum quem spectat, & omne tribunal,
 Quandocunq; Deos vel porto, vel bove placat:
 Iam pater, clare, clare cum dixit, Apollo:
 Labra movet, metuens audiri, pulchra Laverna
 Da mihi fallere: da iustum, sanctumq; videri:
 Noctem peccatis, & fraudibus objice nubem.
 Qui melior servo, qui liberior sit avarus,
 In trivis fixum cum se demittit ob assem,
 Non video. nam qui cupiet, metuet quoque, porro
 Qui metuens vivet, liber mihi non erit unquam.
 Perdidit arma, locum virtutis deseruit, qui
 Semper in augenda festinat, & obruitur re.
 Vendere cum possis captivum, occidere noli,
 Serviet utiliter. sine pascat durus, aretque:
 Naviget, ac mediis hyemet mereator in undis:
 Annonz profit: portet frumenta, penusque.
 Vir bonus, & sapiens audebit dicere, Pencheu
 Rector Thebarum, quid me perferro, patiq;
 Indignum coges: adimam bona. nempe pecus, rem.
 Lectos, argentum, tollas licet, in manicis, &

COMPEDIBUS SEVO TE SUB CUSTODE TENEBO.
IPSE DEUS SIMUL ATQ; VOLAM, ME SOLVET, OPINOR,
HOC SENTIT : MORIAR. MORS ULTIMA LINEA RERUM EST.

AD SCÆVAM. XVII.

QUAMVIS SCÆVA SATIS PER TE TIBI CONSULIS, & SCIS,
Quo tandem pacto deceat majoribus uti :
Disce docendus adhuc, quæ censet amicus : ut si
Circus iter monstrare velit. tamen adspice, si quid
Et nos, quod cures proprium fecisse, loquamur.
Si te grata quies, & primam somnus in horam
Delectat : si te pulvis, strepitusq; rotarum,
Si lædit cauponæ, Ferentinum ire jubebo.
Nam neq; diviribus contingunt gaudia solis;
Nec vixit male, qui natus moriensq; sefellit.
Si prodesse tuis, pauloq; benignius ipsum
Te tractare voles : accedes ficcus ad unctum,
Si pranderet olus patienter, regibus uri
Nollet Aristippus : si sciret regibus uti,
Fastidiret olus, qui me notat. utrius horum
Verba probes, & facta, doce : vel junior audi,
Cur sit Aristippi potior sententia, namq;
Mordacem Cynicum sic eludebat, ut a iunt :
Scurror ego ipse mihi, populo tu, rectius hoc, et
Splendidius multo est, equus ut me portet, alar rex.
Officium facio. tu poscis vilia rerum
Dante minor : quamvis fers te nullius egentem.
Omnis Aristippum decuit color, et status, et res.
Tentantem majora, fere presentibus æquum,
Contra, quem duplici panno patientia velat,
Miraber, vita via si conversa decebit.
Alter purpureum non expectabit amictum,
Quidlibet indutus celeberrima per loca vadet,
Personamq; feret non inconcinuus utramque.
Alter Miletæ textam cane pejus et angue,
Vitabit chlamydem : morietur frigore, si non
Rettuleris pannum. refer, & sine vivat ineptus,
Res gerere, & captos ostendere civibus hosteis;
Attingit solum Jovis, & cœlestia tentat :
Principibus placuisse viris, non ultima laus est.
Non cuivis homini contingit adire Corinthum.
Sedit, qui timuit ne non succederet, esto.

Quid,

id, qui pervenit, fecitne viriliter? atqui
 est, aut nusquam, quod quaerimus. hic onus horret
 parvis animis, & parvo corpore majus:
 subit, & perfert. aut virtus nomen inane est,
 decus & pretium recte petit experiens vir.
 eam rege suo de paupertate tacentes,
 poscente ferent, distat, sumasne pudenter,
 rapias. atqui rerum caput hoc erat, hic fons.
 odorata mihi soror est, paupercula mater,
 fundus nec vendibilis, nec pascere firmus,
 qui dicit: clamat, victum date. succinit alter,
 mihi dividuo findetur munere quadra.
 sed tacitus pasci si posset corvus, haberet
 dapis, & rixae multo minus, invidique.
 mundum comes, aut Surrentum ductus amicum,
 qui queritur salebras, & acerbum frigus, & imbreis,
 aut cistam effractam, & subducta viatica plorat
 nota refert meretricis acumina, saepe catellam
 saepe periscelidem raptam sibi scens: uti mox
 nulla fides damnis: verisq; doloribus addit.
 Nec semel irrisus triviis, atollere curat
 fracto crure planum: licet illi plurima manet
 lachryma: per sanctum juratus dicat Ofirim,
 Credite: non ludo: crudeles tollite claudum.
 Quare peregrinum: vicinia rauca reclamat.

AD LOLLIUM. XVIIII.

SI bene te novi, metues, liberrime Lolli,
 ut scurrantis speciem praeberet, professus amicum
 ut matrona meretrici dispar erit, atq;
 discolor, infido scurræ distabit amicus,
 est huic diversum vitio vitium prope majus,
 asperitas agrestis, & inconcinna gravisque,
 quae se commendat tonsa cute, dentibus atris:
 dum vult libertas mera dici, veraq; virtus.
 Virtus est medium vitiorum, & utrinq; reductum;
 alter in obsequium plus æquo pronus, & imi
 derisor lecti, sic nutum divitis horret,
 sic iterat voces, & verba cadentia tollit:
 ut puerum sivo credas dictata magistro
 reddere, vel parteis nimium tractare secundas.
 Alter rixatur de lana saepe caprina,

Propugnat

Propugnat nudis armatus : scilicet, ut non
Sic mihi prima fides, & vere quod placet, ut non
Acriter elatrem, pretium atas altera sordet.
Ambigitur quid enim ? Castor sciat an Docilis plus
Brundisium Numici melius via ducat, an Appi.
Quem damnosa Venus, quem præceps alea nudat,
Gloria quem supra vires & vestit, & ungit :
Quem tenet argenti sitis importuna famelica,
Quem paupertatis pudor, & fuga : dives amicus,
Sæpe decem vitiis instructior, odit, & horret,
Aut, si non odit, regit, ac veluti pia mater
Plus, quam se, sapere, & virtutibus esse priorem
Vult, & ait prope vera: Mez (contendere noli).
Stultitiam patiuntur opes. tibi parvula res est.
Arcta decet sanum comitem toga : desine mecum
Certare. Butrapelus, cuiusq; nocere volebat,
Vestimenta dabat pretiosa. beatus enim jam
Cum pulchris tunicis sumet nova consilia, & spes,
Dormiet in lucem : scorto postponet honestum
Officium, nummos alienos poscet : ad idum
Thrax erit, aut olitoris aget mercede caballum.
Arcanum neq; tu scrutaberis ullius unquam,
Commisumq; reges, & vino torrus, & ira.
Nec tua laudabis studia, aut aliena reprendes :
Nec, cum venari volet ille, poemata panges,
Gratia sic fratrum geminorum, Amphionis, atq;
Zethi dissiluit, donec suspecta severo
Conticuit lyra, fraternis cessasse putatur
Moribus Amphion, tu cede potentis amici
Lenibus imperiis : quotiesq; educet in agros
Ætolis onerata plagis iumenta canesque,
Surge, & inhumanæ senium deponere Camœnz,
Cœnes ut pariter pulmenta laboribus empta :
Romanis sollenne viris opus, utile famæ,
Vitzque, & membris, præsertim cum valeas, &
Vel cursu superare canem, vel viribus aprum
Possis. adde, virilia quod speciosius arma
Non est qui tractet. scis quo clamore coronæ
Prælia sustineas campestria. deniq; sævam
Militiæ puer, & Cantabria bella tulisti
Sub duce, qui templis Parthorum signa refixit,
Et nunc, si quid abest, Italæ adjudicat armis,

Ac ne te retrahas, & inexcusabilis absis :
Quamvis nil extra numerum fecisse, modumq;
Curas, interdum nugaris rure paterno.
Partitur lintres exercitus : Actia pugna
Te duce per pueros hostili more refertur.
Adversarius est frater, lacus, Hadria : donec
Alterutrum velox victoria fronde coronet.
Consentire suis studiis qui crediderit te :
Fautor utroq; tuum laudabit pollice ludum.
Protinus ut moneam, (si quid monitoris eges tu)
Quid de quoq; viro & cui dicas, sepe videto.
Percunctatorem fugito : nam garrulus idem est :
Nec retinent patulæ commissa fideliter aures :
Et semel emissum volat irrevocabile verbum.
Non ancilla tuum jecur ulceret ulla, puerve,
Intra marmoreum venerandi limen amici :
Ne dominus pueri pulchri eharæve puella,
Munere te parvo bert, aut incommodas angat.
Qualem commendas etiam atq; etiam adspice : ne mox
Incutiant aliena tibi peccata pudorem.
Fallimur, & quondam non dignum tradimus, ergo
Quem sua culpa premet, deceptus omite tueri.
Ut penitus notum si tentet crimina, serves,
Tuterisq; tuo fidentem præsidio : qui
Dente Theonino cum circumroditur, eequid
Ad te post paulo ventura pericula sentis :
Nam tua res agitur, paties cum proximus ardet :
Et neglecta solent incendia sumere vires.
Dulcis inexpertis cultura potentis amici ?
Expertus metuit. tu, dum tua navis in alto est,
Hoc age, ne mutata retrorsum te ferat aura.
Oderunt hilarem tristes, tristemq; jocos :
Sedatum celeres : agilem, gnavumq; remissi.
Potiores bibuli media de nocte Falerni,
Oderunt porrecta negantem pocula : quamvis
Nocturnos jures te formidare vapores.
Deme supereilio nubem, plerumq; modestus
Occupat obscuri speciem, taciturnus acerbi,
Inter cuncta leges, & percunctabere doctos,
Qua ratione queas traducere leniter ævum :
Ne te semper inops agitet, vexetq; Cupido :
Ne pavor, & rerum mediocriter utilium spes :

Virtutem doctrina paret, naturave donet:
Quid minuat curas: quid te tibi reddat amicum:
Quid pure tranquillet: honos, an dulce lucellum,
An secretum iter, & fallentis semita vitz.
Me quoties reficit gelidus Digentia rivus.
Quem Mandela bibit, rugosus frigore pagus:
Quid sentire putas? quid credis amice precari?
Sic mihi, quod nunc est, etiam minus, ut mihi vivam
Quod superest avi, si quid superesse volunt Di.
Sit bona librorum, & provisæ frugis in annum
Copla: neu fluitem dubiæ spe pendulus horæ.
Sed satis est orare Jovem, qui donat, & aufert,
Det vitam, det opes: æquum mi animum ipse parabo.

AD MÆCENATEM. XIX.

PRisco si credis, Mæcenas docte, Cratino,
Nalla placere diu, nec vivere carmina possunt,
Quæ scribuntur aquæ potioribus: ut male sanos
Adscripsit Liber Satyris, Faunisque poetas,
Vina fere dulces oluerunt mane Camœnz.
Laudibus arguitur vini vinosus Homerus.
Ennius ipse pater nunquam, nisi potus, ad arma
Profiluit dicenda, forum, Putealq; Libonis
Mandabo fideis: adimam cantare severis.
Hoc simul edixit, non cessavere poëtæ
Nocturno certare mero, putere diurno.
Quid, si quis vultu torvo ferus, & pede nudo,
Exiguæq; togæ simulat textore Catonem,
Virtutemne repræsentet, moresq; Catonis?
Rupit Hyarbitam Timagenes æmula linguæ;
Dum studet urbanus, tenditq; disertus haberi,
Decipit exemplar vitiis imitabile. quod si
Pallerem casu, biberent ex sanguine cuminum.
O imitatores servum pecus, ut mihi sæpe
Bilem. sæpe jocum vestri movere tumultus!
Libera per vacuum posui vestigia princeps:
Non aliena meo pressi pede. qui sibi fidit
Dux, regit examen. Parios ego primus jambos
Ostendi Latio, numeros animosq; secutus
Archilochi, non res, & agentia verba Lycamben.
Ac ne me foliis ideo brevioribus ornes,
Quod timui mutare modos, & carminis artem:

Temperat

Temperat Archilochi Musam pede mascula Sappho :
Temperat Alexus : sed rebus et ordine dispar.
Nec socerum querit, quem versibus oblinat atris :
Nec sponsæ laqueum famoso carmine necat.
Hinc ego non alio dictum prius ore, Latinus
Vulgavi fidicen. iuvat immemorata ferentem
Ingenuis oculisq; legi manibusq; teneri
Scire velis, mea cur ingratus opuscula lector
Laudet ametq; domi: premat extra limen iniquus?
Non ego ventosæ plebis suffragia venor
Impensis cenarum, et tritz munere vestis.
Non ego nobilium scriptorum auditor, et ultor;
Grammaticas ambire tribus, et palpita dignor.
Hinc illæ lachrymæ spissis indigna theatris
Scripta pudet recitare et magis addere pondus,
Si dixi, rides, ait : & Jovis auribus ista
Servas. fidis enim manare poetica mella
Te solum, tibi pulcher; ad hæc ego naribus uti
Formido, et luctantis acuto ne secor ungui,
Displicet iste locus, clamo, et diludia posco,
Ludus enim genuit trepidum certamen, et iram,
Ira truces inimicitias, et funebre bellum.

AD LIBRUM SUUM. XX.

Vertumnum, Janumque, liber, spectare videris,
Scilicet ut prostes Sosiorum punice mundus,
Odisti, claveis, et grata sigilla pudico,
Paucis ostendi gemis, et communia laudas,
Non ita nutritus fuge. quo discedere gestis.
Non erit emisso reditus tibi. quid miser egi,
Quid volui, dicis, ubi quis te læserit. et seis
In brevo te cogi, cum plenus languet amator,
Quod si non odio peccantis desipit augur,
Charus eris Romæ, donec te deserat ætas.
Contrectatus ubi manibus sordescere vulgi
Corperis, aut tineas pascas taciturnus inerteis,
Aut fugies Uticam, aut undus mitteris Ilterdam.
Ridebit monitor non exauditus, ut ille,
Qui male parentem in rupes protrusit asellum
Iratum. Quis enim invitum servare labore?
Hoc quoq; te manet ut pueros elementa docentem
Occupet extremis in vicis balba senectus.

Cum tibi Sol tepidus pluvies admovent, adreis
Me libertino natum patre, & in tenui re
Majores pennas nido extendisse loqueris,
Ut quantum generi demas, virtutibus addas.
Me primis urbis belli placuisse, domique,
Corporis exigui, præcanum. Solibus aptum,
Irasci celerem, tamen ut placabilis essem.
Forse meum si quis te percunctabitur ævum,
Me quater undenos sciat implevisse Decembres,
Collegam Lepidum quo duxit Lollius anno.

Q. HORATII
F. L A C C. I
EPISTOLARUM
LIBER II.

AD AUGUSTUM. I.

CUM tot sustinas, & tanta negotia solus:
Res Italas armis tuteris, moribus ornes,
Legibus emendes: in publica commoda peccem,
Si ipso sermone morer tua tempora, Caesar.
Romulus & Liber pater, & cum Castore Pollux,
Post ingentia facta, Deorum in templa recepti,
Dum terras, hominumq; colunt genus, aspera bella
Componunt, agros assignant, oppida condunt:
Ploravere suis non respondere favorem
Speratum meritis: diram qui concudit hydram,
Notaq; fatali portenta labore subegit,
Comperit invidiam supremo sine domari.
Urit enim fulgore suo, qui prægravat artcis
Infra se positas: extinctus, amabitur idem.
Præsentì tibi maturos largimur honores,
Jurandasq; ænæ per nomen ponimus aras,
Nil oriturum alias, nil ortum tale fatentes.
Sed tuus hic populus sapiens & iustus in uno,
Te nostris ducibus, te Graiis antefерendo:
Cætera nequaquam simili ratione, modoq;
Æstimat: & nisi quæ terris semota, suisq;
Tempo

imperibus defuncta videt, fallidit, & odit.
fautor veterum, ut tabulas peccare veranteis,
his bis quinq; viti sanxitur, fœdera regum
Gabiis, vel cum figidis æquata Sabinis,
sificum libror, annosa volumina vatam,
dicit Albana Musas in monte locutas.
quia Græcorum sunt antiquissima quæq;
scripta, vel optima, Romani pensantur eadem
scriptores trutinæ; non est quod multa loquamur.
intra est oleum, nil extra est in nuce duræ,
sumus ad summum fortuna: pinguis, atq;
villimus, & lustramur Achivis doctus uctis.
meliora dies, ut vina, poemata reddit,
scire velim, pretium chartis quotus arroget annus.
scipio abhinc annos centum qui decidit, inter
perfectos, veteresq; referri debet, an inter
vileis, atq; novos: excludat iurgia suis.
vetus, atq; probus, centum qui perficit annos,
quid, qui deperit minor uno mense, vel anno,
inter quos referendus erit: veterem poetas
la quos & præsens, & postera respicit ætas:
ille quidem veteres inter ponetur honeste,
qui vel mense brevi, vel toto est minor annus.
permissis causis, alios se agunt
paulatim vello, & deinde unum deinde etiam unum:
cum cadat elusus ratiōis mœnis accuri,
qui rodit ad fastos, & vinctum animas Annis,
strangit nihil, nisi quod Libera sacra vitæ,
suis & sapient, & Peris, & alter Homerus,
critici dicunt, leviter curare videtur,
promissa cadant, & somnia Pythagoræ,
vius in manibus non est, & membris caret
vne recens, adeo sanctum est verus omne poema,
ambigitur quoties inter utro sit prior: aufert
perius docti famam senis, Aœlium alio.
Afrani ioxa provenisse Menandro
vius ad exemplar Siculi proferare Epicharmi:
vtere Cæcilius gravitate, Terentius arte.
vne edificat, & hos arcto stipata theatro
victor Roma potens: habet hos, numeratq; poetas,
vne nostrum tempus Livi scriptoris ab ævo
vndum vulgus rectum videt, est ubi peccat.

Si vester ita miratur, laudatq; poëtas,
 Ut nihil anteferat, nihil illis comparari, errat.
 Si quidam nimis antiquæ, si plerq; dure
 Dicere credat eos, ignave multa fatetur,
 Et sapit, & mecum facit, & Jove iudicat æquo.
 Non equidem infector, delendaq; carmina Livi
 Esse reor, memini quæ plagosum mihi parvo
 Orbiliū dictare: sed emendata videri,
 Pulchraque, et exactis minimum distantia, miror:
 Inter quæ verbum emicuit si forte decorum et
 Si versus paulo concinnior unus, & alter.
 Injuste totum ducit, venditq; poemata.
 Indignor quicquam reprehendi: non quia crasse
 Compositum illepidè e putetur; sed quia nuper:
 Nec veniam antiquis, sed honorem, et præmia posci.
 Recte necne erocum, floresq; perambulet Atta
 Fabula, si dubitem: clamant perisse pudorem
 Cuncti pæne patres, ea cum reprehendere coner.
 Quæ gravis Æsopus, quæ doctus Roscius egit:
 Vel quia nil rectum, nisi quod placuit sibi, docunt;
 Vel quia turpe putant parere minoribus: et, quæ
 Imberbes didicere, senes perdenda fateri.
 Jam Saliare Numæ carmen qui laudat, & illud.
 Quod mecum ignorat, solus vult scire videri:
 Ingeniis non ille favet, plauditq; sepultis:
 Nostra sed impugnat: nos, nostraq; lividus odit,
 Quod si tam Græcis novitas invisâ fuisset.
 Quam nobis, quid nunc esset, vetus, aut quid haberet.
 Quod legeret, terereturq; viritum publicus usus:
 Ut primum positis nugari Græcia bellis
 Cœpit, & in vitium fortuna labier æqua:
 Nunc athletarum studiis, nunc arsit equorum:
 Marmoris, aut eboris fabros, aut æris amavit:
 Duspendit picta vultum, mentemq; tabella:
 Nunc tibiernibus, nunc est gavisâ tragœdiis:
 Sub nutrice puella velut si luderet infans:
 Quod cupide petiit, mature plena reliquit.
 Quid placet aut odio est, quod non mutabile credas:
 Hoc paces habuere bonæ, ventiq; secundæ
 Romæ dulce diu fuit, & solenne, reclusa
 Mane domo vigilare, clienti promere jura:
 Cæcos nominibus certis expendere nummos,

maiores audire, minori dicere, per quæ
 desecre res posset, minui dammosa libido.
 Miravit mentem populus levis, & calet uno
 scribendi studio: pueri, patresq; severi,
 thonde comas vincti cenant, et carmina dicant.
 Ipse ego, qui nullos me affirmo scribere versus,
 Iovior Parthis mendacior, & prius orto
 sole, vigil calamum, et chartas, et serinia posco.
 Avem agere ignarus navis timet: abrotonum agro
 non auder, nisi qui didicit, dare. Quod medicorum est,
 promittunt medici: Tractant fabrilia fabri.
 Scribimus indocti, doctiq; poemata passim.
 Sic error tamen, & levis hæc infamia, quantas
 virtutes habeat, sic collige. vatis avarus
 non temere est animus: versus amat hoc studet unum:
 Detrimenda, fugas servorum, incendia ridet:
 Non fraudem socio, puerove cogitat ullam
 Pupillo: vivit siliquis, & pane secundo:
 Militæ quancquam piger, et malus, utilis urbi.
 Si das hoc, parvis quoq; rebus magna juvari:
 Di tenerum pueri, balbumq; poeta figurat:
 Torquet ab obscenis jam nunc sermonibus autem:
 Iux etiam pectus præceptis format amicis,
 Asperitatis & invidiæ corrector, & iræ:
 Hæc facta refert: orientia tempora notis
 Instruit exemplis: inopem solatur, & agrum.
 Castis cum pueris ignara puella mariti
 Mitteret unde preces, vatem ni Musa dedisset:
 Poscit opem chorus, et præsentia Numina sentit:
 Plebsq; implorat aquas docta prece blandus:
 Pertit morbos: metuenda pericula pellit:
 Impetrat & pacem, & locupletem frugibus annum.
 Carmine Di superi placantur, carmine Manes.
 Agricola præsci, fortes, parvoq; beati,
 Mædita post frumenta, levantes tempore festo
 Corpus, & ipsum animum spe finis dura ferentem,
 Cum sociis operum, & pueris, & conjugis fida
 Illareni porco, Silvanum lacte piabant,
 Cibus, & vino Genium memorem brevis avi
 Scennina per hunc inventa licentia morem
 Cibus alternis opprobria rustica fudit;
 Libertasq; recurrentis accepta per annos

Lulit amabiliter: donec jam scvus apertam.
In rabiem versi cœpit jocus, & per honestas
Ire domos impune minax. doluere cruento
Dente lacesciti. fuit intactis quoq; cora
Conditione super communi. quin etiam lex,
Pœnaq; lata, malo quæ nollet carmine quenquam
Describi, vertere modum, formidine fuffis
Ad bene dicendum, delectandumq; redacti.
Græcia capta ferum victorem cepit, & arteis
Intulit agresti Latio: sic horridus ille
Deduxit numerus Saturnius, & grave vitus
Munditiæ pepulere. sed in longum tamen ævum
Manserunt, hodieq; manent, vestigia raris.
Serus enim Græcis admovit acumina chartis:
Et post Punica bella quietus, quærere cœpit,
Quid Sophocles, & Thespis, & Æschylus utile ferrent.
Tentavit quoque, rem si digne vertere posset:
Et placuit sibi, natura sublimis, & acer.
Nam spirat tragicum satis, & feliciter audet:
Sed turpem putat in scriptis metuitq; lituram,
Creditor, ex medio quia res arcessit, habere
Sudoris minimum: sed habet comædia tanto
Plus oneris, quanto veniæ minus. aspice, Plautus
Quo pacto patteis tutetur amantis ephēbi,
Ut patris attentis, lenonis ut insidiosis:
Quantus sit Dorleus edacibus in parafitis:
Quam non adest. do, cœcurrat pulpita socco.
Gestit enim nummum in loculos dimittere, post hoc
Securus cadat, an recto flet fabula talo.
Quem tulit ad scenam ventoso gloria curru,
Exanimat lentus spectator: sedulus inflat.
Sic leve, sic parvum est, animum quod laudis avânt
Subruit aut reficit. valeat res ludiora si me.
Palma negata macrum, donata reducit opimum.
Sæpe etiam audacem fugat hoc, terretq; pœtam:
Quod numero plures, virtute & honore minores,
Indocti, stolidique, & depugnare parati,
Si discordet eques, media inter carmina poscunt
Aut ursum, aut pugiles. his nam plebecula gaudet.
Verum equitis quoq; jam migravit ab aure voluptas
Omnis, ad incertos oculos, & gaudia vana.
Quattuor, aut plureis aulza premuntur in horas,

Dum fugiunt equitum turma, pedestumq; catervæ.
 Mox trahitur manibus regum fortuna retortis.
 Pressa festinant, pileata, petorrita, naves:
 Captivum portatur ebur, captiva Corinthus.
 Si foret in terris, rideret Democritus, seu
 Diversum confusa genus panthera camelo,
 Sive elephas albus vulgi converteret ora:
 Spectaret populum ludis attentius ipsi,
 Ut sibi præbentem mimo spectacula plura.
 Scriptores autem narrare putaret a fello
 Fabellam surdo. nam quæ pervincere voces
 Evaluerè sonum, referunt quem nostra theatra?
 Garganum mugire putes nemus, aut mare Tuscum,
 Tanto cum strepitu Iudi spectantur, & artes,
 Divitiq; peregrinz, quibus oblitus actor
 Cum stetit in scena concurret dextera lævæ.
 Dixit adhuc aliquid? nil sanè. quid placet ergo?
 Lana Tarentino violas imitata veneno.
 Ac ne forte putes me, quæ facere ipse recusem,
 Cum rectè tractant alii, laudare maligne:
 Ille per extensum funem mihi posse videtur
 Ire poëta, meum qui pectus inaniter angit,
 Irritat, mulcet, falsis terroribus implet,
 Ut magus: & modo me Thebis, modo ponit Athenis.
 Verum age, & his, qui se lectori credere malunt,
 Quam spectatoris fastidia ferre superbi,
 Curam redde brevem, si munus Apolline dignum
 Vis complere libris, & vatibus addere calcar,
 Ut studio majore petant Helicon virentem.
 Multa quidem nobis facimus mala sæpe poëtæ:
 (Ut vineta egomet exdam mea) cum tibi librum
 Sollicito damus, aut fesso: cum lœdimur, unum
 Si quis amicorum est ausus reprehendere versum:
 Cùm loca jam recitata revolvimus irrevocati:
 Cùm lamentamur, non apparere labores
 Nostros, & tenui deducta poemata filo:
 Cùm speramus eo rem venturam, ut simulatq;
 Carmina rescieris nos fingere, commodus ultro
 Accersas, & egere vetes, & scribere cogas:
 Sed tamen est operæ pretium cognoscere, quales
 Adituos habeat belli spectata, domiq;
 Virtus, indigno non committenda poëtæ.

Gratus Alexandro regi magno fuit ille
Chœrilus, incultis qui versibus, et male natis
Rettulit acceptos, regale numisma, Philippos.
Sed veluti tractata notam, labemq; remittunt
Atramenta, fere scriptores carmine fœdo
Splendida facta linunt. idem rex ille, poema
Qui tam ridiculum, tam care prodigus emir,
Et diso venit, ne quis se, præter Apellem,
Pingeret, aut alius Lysippo duceret æra
Fortis Alexandri vultum simulantia. quod si
Judicium subtile videndis artibus illud
Ad libros. et ad hæc Musarum dona vocares,
Bœotum in crasso jurares ærenatum.
At neq; dedecorant tua de se judicia, atq;
Munera, quæ multa dantis cum laude tulerunt
Dilecti tibi Virgilius, Variusq; poetæ.
Nec magis expressi vultus per æthenea signa,
Quam per vatius opus mores, animiq; virorum
Clarorum apparent: nec Sermones ego malle
Repentes per humum, quam res componere gestas;
Terrarumq; situs, et flumina dicere, et arceis
Montibus impositas, et Barbara regda, tuisq;
Auspiciis totum confecta duella per orbem.
Claustraq; custodem pacis cohibentia Janum,
Et formidatam Parthis te principe Romam:
Si, quantum cuperem, possem quoque. sed neq; parvum
Carmen majestas recipit tua: nec meus audet
Rem tentare pudor, quum vires ferre recusent.
Sedulitas autem stultè quem diligit, urget;
Præcipue cum se numeris commendat, et arte.
Discite enim citius, meminitque libentius illud.
Quod quis deridet, quam quod probat et veneratur.
Nil moror officium, quod me gravat: ac neque ficto.
In pejus vultu proponi cæceus usquam,
Nec prave factis decorari versibus opto:
Ne rubeam pingui donatus munere: et una
Cum scriptore meo, capsâ porrectus aperta
Deferat in vicum vendentem thus et odores,
Et piper, et quicquid chartis amicitur ineptis.

AD JULIUM FLORUM. II.

Flore, bono clareq; fidelis amice Neroni,
 Si quis forte velit puerum tibi vendere, natum
 Tibure, vel Gabiis : & tecum sic agat : hic et
 Candidus, & talos à vertice pulcher ad imos,
 fiet, eritq; tuus nummorum millibus octo,
 Verna ministeriis ad nutus aptus herileis :
 Literulis Græcis imbutus, idoneus arti
 Cuilibet : argilla quidvis imitaberis uda.
 Quin etiam canet indoctum, sed dulce bibenti.
 Multa fidem promissa levant, ubi plenius æquo
 Laudat; venaleis qui vult extrudere merces,
 Res urget me nulla : meo sum pauper in ære.
 Nemo hoc mangonum faceret tibi, non temere à me
 Quivis ferret idem. Semel hic cessavit : & ut sit,
 In scalis latuit metuens pendebitis habere.
 Des nummos, excepta nihil te si fuga lædat.
 Ille serat pretium, pœnz securus, opinor.
 Prudens emissi vitiosum : dicta tibi est lex.
 Insequeris tamen hunc, & lite moraris iniqua.
 Dixi me pigrum proficiscenti tibi : dixi
 Talibus officiis prope mancum : ne mea sævus
 Jurgares ad te quod epistola nulla veniret.
 Quid tum profeci, mecum facientia jura
 Si tamen attentas : quereris super hoc etiam, quod
 Inspectata tibi non mittam carmina mendax.
 Luculli miles collecta viatica multis
 Arumnis, lassus dum noctu stertit, ad assem
 Perdiderat : post hoc vehemens lupus, et sibi, et hosti
 Iratus pariter, jejunis dentibus acer,
 Præsidium regale loco deiecit, ut a jure,
 Summe munito, & multarum divite rerum.
 Clarus ob id factum, donis ornatur honestis,
 Accipit & bis dena super sestertia nummum.
 Forte sub hoc tempus castellum evertere prætor
 Nescio quod cupiens, hortari cœpit eundem
 Verbis, quæ timido quoq; possent addere mentem :
 I bone, quo virtus tua te vocat : i pede fasto,
 Grandia laturus meritorum præmia, quid stas ?
 Post hæc ille catus, quantum vis rusticus, ibit,
 Ibit eo, quo vis, qui zonam perdidit, inquit.

Romæ nutiri mihi contigit, atq; doceri,
 Iratus Grajis quantum nocuisset Achilles.
 Adjecere bonæ paulo plus artis Athenæ:
 Scilicet ut possem curio dignoscere rectum,
 Atque inter sylvas Academi querere verum,
 Dura sed amovere loco me tempora grato:
 Civilisq; rudem belli tulit æstus in arma,
 Cæsaris Augusti non responsura lacertis.
 Unde simul primum me dimisere Philippi,
 Decisis humilem pennis, inopemq; paterni
 Et laris, & fundi: paupertas impulit audax,
 Ut versus facerem, sed, quod non desit, habentem,
 Quæ poterunt unquam satis expurgare cicutæ,
 Ni melius dormire putem, quam scribere versus:
 Singula de nobis anni prædantur euntes:
 Eripuere Jocos Venerem, convivium, ludum:
 Tendunt extorquere poemata, quid faciam vis?
 Deniq; non omnes eadem mirantur, amantque:
 Carmine tu gaudes: hic delectatur jambis:
 Ille Bionæis sermonibus, & sale nigro.
 Tres mihi convivæ prope dissentire videntur,
 Poscentes vario multum diversa palato.
 Quid dem? quid non dem? renuis tu, quod jubet alter.
 Quod petis id sane est invisum, acidumq; duobus,
 Præter cætera, me Romæ ne poemata censes
 Scribere posse inter tot curas totq; labores?
 Hic sponsum vocat, hic auditam scripta, relictis
 Omnibus officiis, cubat hic in colle Quirini,
 Hic extremo in Aventino: visendus uterque.
 Intervalla vides humane cômmoda, verum
 Puræ sunt plateæ, nihil ut meditantibus obstat.
 Festinat calidus mulis gerulisq; redemptor:
 Torquet nunc lapidem, nunc ingens machina tignum?
 Tristia robustis instantur funera plaustris:
 Hæc rabiosa fugit canis, hæc lutulenta ruit sus.
 I nunc, & versus tecum meditare canoros.
 Scriptorum chorus omnis amat nemus, & fugit urbes,
 Rite cliens Bacchi somno gaudentis, & umbra.
 Tu me inter strepitus nocturnos atq; diurnos
 Vis canere, & contra cæta sequi vestigia vatum?
 Ingenium, sibi quod vacuas desumpsit Athenas,
 Et studiis annos septem dedit, insensitq;

Libris, & curis statua taciturnus exit
 Plerumq; & risu populum quatit. hic ego rerum
 Fluctibus in mediis, & tempestatibus urbis,
 Verba lyrae motura sonum connectere digneris

* * * * *

frater erat Romae consulti rhetor: ut alter
 Alerius sermone meros audiret honores:
 Gracchus ut hic illi foret, huic ut Mucius ille,
 Qui minus argutos vexat furor iste poetas
 Carmina compono, hic elegos, mirabile visu.
 Calatumq; novem Musis opus, adspice primum,
 Quanto cum fastu, quanto molimine circum
 spectemus vacuam Romanis vatibus adem.
 Mox etiam, si forte vacas, sequere, & procul audi,
 Quid ferat, & quare sibi ne&at uterq; coronam,
 Cœdimur, & totidem plagis consumimus hostem,
 Lento Samnites ad lumina prima duello.
 Discedo Alcæus puncto illius. ille meo quis?
 Quis, nisi Callimachus? si plus apposcere visus,
 Fit Mimnermus, & optivo cognomine crescit:
 Multa fero, ut placeam genus irritabile vatum,
 Cum scribo, & supplex populi suffragia capto,
 Idem finitis studiis & mente recepta,
 Obscurem patulas impune legentibus aures.
 Ridentur, mala qui componunt carmina: verum
 Gaudent scribentes: & se venerantur, & ultro,
 Si taceas, laudant, quicquid scripsere beati:
 At qui legitimum cupiet fecisse poema,
 Cum tabulis animum censoris sumet honesti:
 Audebit quæcumq; parum splendoris habebunt,
 Et sine pondere erunt & honore indigna ferentur,
 Verba movere loco, quamvis invita recedant,
 Et versentur adhuc intra penetralia Vestæ,
 Obscurata diu populo, bonus eruet, atq;
 Proferet in lucem speciosa vocabula rerum:
 Quæ prisca memorata Catonibus, atq; Cethegis,
 Nunc situs informis premit, & deserta vetustas,
 Adscisset nova, quæ genitor, produxerit usus,
 Vehemens, & liquidus puroq; simillimus amni,
 Fundet opes, Latinusq; beabit divite lingua.
 Luxuriantia compefctet: nimis aspera sano

Levabit cultu : virtute carentia tollet :
Ludentis speciem dabit, & torquebitur : ut qui
Nunc Satyrum, nunc agrestem Cyclopa movetur,
Prætulerm scriptor delirus, inersq; videri,
Dum mea delectent mala me, vel deniq; fallant;
Quam sapere, et ringi. Fuit haud ignobilis Argis,
Qui se credebat miros audire tragædos,
In vacuo lætus sessor, plausorq; theatro :
Cætera qui vitæ servaret munia recto
More, bonus sane vicinus, amabilis hospes,
Comis in uxorem, posset qui ignoscere servis,
Et signo, læsion non insanire lagenæ :
Posset qui rupem & puteum vitare patentem.
Hic ubi cognatorum opibus, curisq; refectus,
Expulsi elieboro morbum, bilemq; meraco,
Et redit ad sese. Pol me occidistis amici,
Non servastis. ait, cui sic extorta voluptas,
Et demptus per vim mentis gratissimus error.

* * * * *

Nimirum sapere est abjectis utile nugis,
Et tempestivum pueris concedere ludum,
Ac non verba sequi fidibus modulanda Latinis,
Sed veræ pumesosq; modosq; ediscere vitæ.
Quocirca mecum loquor hæc, tacitusq; recordor :
Si tibi nulla sitim finiret copia lymphæ,
Narrares medicis. quod, quanto plura parasti,
Tanto plura cupis, nulline faterier audes ?
Si vulnus tibi, monstrata radice, vel herba
Non fieret levius : fugeres radice, vel herba.
Proficiente nihil curarier. audieras, cui
Rem Di donarent, illi decedere pravam
Stulticiam : &, cum sis nihilo sapientior, ex quo
Plenior es, tamen uteris monitoribus iisdem ?
At si divitæ prudentem reddere possent,
Si cupidum timidumq; minus te : nempe ruberes
Viveret in terris te si quis avarior uno.
Si proprium est, quod quis libra mercatus, et ære est :
Quædam, si credis consultis, mancipat usus :
Qui repascit ager, tuus est, et villicus Orbi
Cum segetes occat. tibi mos frumenta daturus,
Te dominum sentit. das nummos : accipis uvam,
Pullos, ova, cadum temeti, nempe modo isto.

Paulatin.

Paulatim mercaris agrum, fortasse trecentis,
Aut etiam supra, nummorum millibus emptum.
Quid refert, vivas numerato nuper, an olim?
Emptor Aricini quondam, Vejentis & arvi,
Emptum cenat olus, quamvis aliter putat: emptis
Sub noctem gelidam lignis calefaciat ænum.
Sed vocat usq; suum, qua populus adfita certis
Limitibus vicina refugit jurgia, tanquam
Sit proprium quicquam, puncto quod mobilis horz,
Nunc prece, nunc pretio, nunc vi, nunc sorte suprema
Permutet dominos, & cedat in altera jura.
Sic quia perpetuus nulli datur usus, & hæres
Hæredem alterius velut unda supervenit undam;
Quid vici profunt, aut horrea? quidve Calabris
Saltibus adjecti Lucani, si metit Orcus
Grandia cum parvis, non exorabilis auro?
Gemmas, marmor, ebur, Tyrrhena sigilla, tabellas,
Argentum, vesteis Getulo murice tinctas,
Sunt, qui non habeant: est qui non curat habere.
Cur alter fratrum cessare, & ludere, & ungi
Præferat Herodis palmetis pinguibus: alter
Dives, & importunus ad umbram lucis ab ortu
Sylvestrem flammis & ferro mitiget agrum:
Scit Genius, natale comes qui temperat astrum,
Naturæ Deus humanæ, mortalis in unum
quodq; caput, vultu mutabilis albus, & ater.
Utar & ex modico, quantum res poscet, acervo
Tollam: nec metuum, quid de me judicet hæres,
Quod non plura datis invenerit. & tamen idem
Scire volam, quantum simplex, hilarisq; nepoti
Discreper, & quantum discordet parcus avaro.
Distat enim, spargas tua prodigus, an neq; sumptum
Invicus facias: neq; plura parare labores.
Ac potius, puer ut festis Quinquatribus, olim
Exiguo, gratoq; fruaris tempore raptim.
Pauperies immunda domus procul absit. ego, utrum
Nave ferat magna, an parva, ferat unus, & idem.
Non agimur tumidis velis Aquilone secundo:
Non tamen adversis ætatem ducimus Austris,
Viribus, ingenio, specie, virtute, loco, re,
Extremi primorum, extremis usq; priores.
Non es avarus: abi, quid cetera? jam simul isto

Cum vitis fugere & caret tibi pectus inani
 Ambitione & caret mortis formidine, & ira &
 Somnia, terrores magicos, miracula, sagas,
 Nocturnos Lemures porrectaq; Thessala rides &
 Nataleis grate numeras & ignoscis amicis &
 Lenior & melior sis accedente senecta &
 Quid te exempta iuvat spinis de pluribus una &
 Vivere si recte nescis, decede peritis.
 Lufisti satis: edisti satis atq; bibisti:
 Tempus abire tibi est: ne potum largius a quo
 Rideat, & pulset lasciva decentius aetas.

Q. HORATII
 FLACCII
 DE ARTE POETICA
 LIBER.

AD PISONES.

HU MANO capiti cervicem pictor equinam
 Jungere si velit, & varias inducere plumas,
 Undiq; collatis membris, ut turpiter atrum
 Desinat in piscem mulier formosa superne:
 Spectatum admissi risum teneatis amici &
 Credite Pisones, isti tabulae fore librum
 Per similem, cuius, velut agri somnia, vanæ
 Pingentur species, ut nec pes, nec caput uni
 Reddatur forma. Pictoribus atq; poetis
 Quidlibet audendi semper fuit æqua potestas.
 Scimus, & hanc veniam petimusq; damusq; vicissim:
 Sed non ut placidis coeant immitta, non ut
 Serpentes avibus geminantur, tigribus agni.
 Inceptis gravibus plerumq; & magna professis
 Purpureus, late qui splendeat, una, & alter
 Assuitur pappas, cum lucus, & ara Dianæ,
 Et properantis aquæ per amœnos ambitus agros,
 Aut flumen Rhenum, aut pluvius describitur arcus.
 Sed nunc non erat his locus: & fortasse tupeffum
 Sois simulare quid hoc, si fragilis enatat exes

Navibus.

Navibus, ære dato qui pingitur? amphora capie
 Institui, currente rota cur urceus exit?
 Deniq; sit, quod vis, simplex duntaxat, & unum.
 Maxima pars vatium, pater, & juvenes patre digni.
 Decipimur specie recti: brevis esse laboro,
 Obscurus fio. sectantem levius, nervi
 Deficiunt, animique: professus grandia, turgēt:
 Serpē humi totus nimium, timidusq; procellis.
 Qui variare cupit rem prodigialiter unam,
 Delphinum sylvis appingit, fluctibus aprum,
 In vitium ducit culpæ fuga, si caret arte.
 Amilium circa ludum faber inhus & unguis
 Exprimet, & molleis imitabitur ære capillos:
 Infelix operis summa, quia ponere totum
 Nesciet. hunc ego me, si quid componere curem,
 Non magis esse velim, quam pravo vivere naso,
 Spectandum nigris oculis, nigroq; capillo.
 Sumite materiam vestris, qui scribitis, æquam
 Viribus, & versate diu, quid ferre recusent,
 Quid valeant humeri. cui lecta potenter erit res,
 Nec facundia deseret hunc, nec lucidus ordo.
 Ordinis hæc virtus erit & Venus, aut ego fallor,
 Ut jam nunc dicat, jam nunc debentia dici
 Pleraq; differat, & præsens in tempus omittat
 Hoc amet, hoc spernat promissi carminis auctor,
 In verbis etiam tenuis, cautusq; serendis.
 Dixeris egregie, notum si callida verbum
 Reddiderit junctura novum. si forte necesse est
 Indiciis monstrare recentibus abdita rerum,
 Pingere cinctutis non exaudita Cethegis
 Continget, dabiturq; licentia sumpta pudenter,
 Et nova fistaq; nuper habebunt verba fidem, si
 Græco fonte cadant, parce detorta. quid autem
 Cæcilio, Plautoq; dabit Romanus, ademptum
 Virgilio Varioque? ego cur acquirere pauca
 Si possum, invidior? cum lingua Catonis, & Enni
 Sermone patrum ditaverit, & nova rerum
 Nomina protulerit? licuit, semperq; licebit
 Signatum præsentē nota producere nomen.
 Ut sylvar foliis prondis mutantur in annos,
 Prima cadunt, ita verborum vetus interit ætas:
 Et juvenum rita florent modo nata, vigensque,

Debemur morti nos, nostraque, siue receptus,
Terra Neptunus, classeis Aquilonibus arcet.
Regis opus, sterilitisve diu palus, aptaq; remis
Vicinas urbeis alit, & grave sentit aratrum :
Seu cursum mutavit iniquum frugibus annis,
Doctus iter melius. Mortalia facta peribunt,
Nedum sermonum stet honos, & gratia vivax.
Multa renascentur, quę jam cecidere, cadentque,
Quę nunc sunt in honore, vocabula, si volet usus :
Quem penes arbitrium est, & jus, & norma loquendi.
Res gestę regumque, ducumque, & tristia bella,
Quo scribi possent numero, monstravit Homerus.
Versibus impariter junctis querimonia primum,
Post etiam inclusa est voti sententia compos.
Quis tamen exiguos elegos emisit auctor,
Grammatici certant, & adhuc sub iudice lis est.
Archilochum proprio rabies armavit jambo.
Hunc socci cepere pedem, grandęsq; cothurni,
Alternis aptum sermonibus & populareis
Vincentem strepitus, & natum rebus agendis.
Musa dedit fidibus Divos, puerosq; Decorum,
Et pugilem victorem, & equum certamine primum.
Et juventim curas, & libera vina referte.
Descriptas servare vices, operumq; colores,
Cur ego, si nequeo, ignoroque, poeta salutor ?
Cur nescire, pudens prave, quam discere malo ?
Versibus exponi tragicis res comica non vult.
Indignatur item privatis, ac prope socco
Dignis carminibus narrari cœna Thyestę.
Singula quęq; locum teneant sortita decenter.
Interdum tamen & vocem comœdia tollit,
Iratusq; Chremes tumido delitigat ore :
Et tragicus plerumq; dolet sermone pedestri
Telephus & Pelęus, cum pauper, & exul uterque,
Projicit ampullas, & sesquipedia verba,
Si curat cor spectantis teregisse querela.
Non satis est pulchra esse poemata : dulcia sunt,
Et quocumq; volent, animum auditoris agunt,
Ut ridentibus arrident, ita flentibus adsunt
Humani vultus. Si vis me flere, dolendum est
Primum ipsi tibi : tunc tua me infortunia lædent.
Telephę, vel Pelęu, male si mandata loqueris,

Aut dormitabo, aut ridebo. Tristitia moestum
Vultum verba decet : iratum, plena minarum :
Ludentem, lasciva : severum, seria dictu.
Format enim natura prius nos inens ad omnem
Fortunarum habitum : juvat, aut impellit ad iram,
Aut ad humum mœrore gravi deducit, & angit :
Post effert, animi motus interprete lingua.
Si dicentis erunt fortunis abiona dicta,
Romani tollent equites, peditesq; cachinnum.
Intererit multum, Davulne loquatur, an heros :
Maturusne senex, an adhuc florente juventa
Fervidus : an matrona potens, an sedula nutrix :
Mercatorne vagus, cultorne virentis agelli :
Colchus, an Assyrius : Thebis nutritus, an Argis,
Aut famam sequere, aut sibi convenientia finge
Scriptor, honoratum si forte reponis Achillem :
Impiger, iracundus, inexorabilis, acer :
Jura neget sibi nata, nihil non arroget armis.
sit Medea ferox, invictaque, sebilis Ino,
Perfidus Ixion, Io vaga, tristis Orestes,
Si quid inexpertum scenæ committis, & audes
Personam formare novam; servetur ad imum.
Qualis ab incepto processerit & sibi constet.
Difficile est proprie communia dicere tuq;
Rectius Iliacum carmen deducis in actus,
Quam si proferres ignota indictaq; primus,
Publica materies privati juris erit, si
Nec circa vilem patulumq; moraberis orbem :
Nec verbum verbo curabis reddere fidus
Interpres : nec desilies imitator in arctum,
Unde pedem referre pudor vetet, aut operis lex,
Nec sic incipies ut scriptor cyclicus olim :
Fortunam Priami cantabo, & nobile bellum.
Quid dignum tanto feret hic promissor hiatu ?
Parturient montes : nascetur ridiculus mus
Quanto rectius hic, qui nil molitur inepte !
Dic mihi, Musa virum. captq; post tempora Trojæ,
Qui mores hominum multorum vidit, & urbeis.
Non fumum ex fulgore, sed ex fumo dare lucem
Cogitat, ut speciosa dehinc miracula promat,
Antiphaten, Scyllamque, & cum Cyclope Charibdin.
Nec reditum Diomedis ab interitu Meleagri,

Nec gemino bellum Trojanum orditur ab ovo.
 Semper ad eventum festinat, & in medias res
 Non secus ac notas, auditorem rapit, & quæ
 Desperat tractata nitescere posse, relinquit.
 Atque ita mentitur, sic veris falsa remiscet,
 Primo ne medium, medio ne discrepet imum.
 Tu, quid ego & populus mecum desideret, audi,
 Si plausoris eges aulae manentis, & usq;
 Sessuri, donec cantor, Vos plaudite, dicat:
 Aetatis cuiusq; notandi sunt tibi mores,
 Mobilibusq; decor naturis dandus, & armis.
 Reddere qui voces jam scit puer, & pede certo
 Signat humum, gestit paribus colludere, & iram
 Colligit, ac ponit temere, & mutatur in horas.
 Imberbis juvenis tandem custode remoto,
 Gaudet equis, canibusq;, & aprici gramine campi:
 Cereus in virium secta, monitoribus asper,
 Utilium tardus provisor, prodigus aris,
 Sublimis, cupidusq;, & amata relinquere pernix,
 Conversis studiis, ætas, animasq; virilis
 Quærit opes & amicitias: inservit honori:
 Commisisse cavet, quod mox mutare laboret.
 Multa senem circumveniunt incommoda: vel quod
 Quærit, & inventis miser abstinet, ac timet uti:
 Vel quod res omneis timide, gelideq; ministrat,
 Dilator, spe longus, iners, avidusq; futuri:
 Difficilis, querulus, laudator temporis acti.
 Se puero, censor castigatq; minorum.
 Multa ferunt anni venientes commoda secum,
 Multa recedentes adimunt: ne forte seniles
 Mandentur juveni partes, pueroq; viriles.
 Semper in adjunctis ævoq; morabimur aptis.
 Aut agitur res in scenis, aut acta refertur.
 Segnius irritant animos demissa per aurem,
 Quam quæ sunt oculis subjecta fidelibus, & quæ
 Ipse sibi tradit spectator, non tamen intus
 Digna geri promes in scenam: multaq; tolles
 Ex oculis, quæ mox narret facundia præsens.
 Nec pueros coram populo Medea trucidet:
 Aut humana palam coquat exta nefarius Atræus:
 Aut in ævem Procnæ vertatur, Cadmus in anguem.
 Quodcumq; ostendis mihi fido, incredulus odi.

Neve Minor, neu sit quinto productior actu.
 Fabula, quæ posci vult, & spectata reponi.
 Nec Deus interfit, nisi dignus vindice nodus
 Inciderit: nec quarta loqui persona laboret.
 Actoris parteis chorus, officiumq; virile
 Defendat: neu quid medios intercinat actus,
 Quod non proposito conducat et hæreat apte.
 Ille bonis faveatque, et concilietur amicis,
 Et regat iratos et amet peccare timentis:
 Ille dapes laudet mentæ brevis: ille salubrem
 Iustitiam, legesq; et apertis otia portis:
 Ille regat commissa, deosq; precetur, et oret,
 Ut redeat miseris, abeat fortuna superbis.
 Tibia non ut nunc, orichalco vincta, tubaq;
 Amula, sed tenuis simplexq; foramine paucò
 Adspirare, & adesse chorus erat utilis, atq;
 Nondum spissa nimis complere sedilia flatu.
 Quo sane populus numerabilis, utpote parvus,
 Et frugi, castusque, verecundusq; coibat.
 Postquam cœpit agros extendere victor, & urbem
 Latior amplecti murus, vinoq; diurno
 Placari Genius festis impune diebus:
 Accessit numerisq; modisq; licentia maior.
 Indoctus quid enim saperet, liberq; laborum,
 Rusticus urbano confusus, turpis honestos
 Sic priscæ morumque, & luxuriam addidit arti.
 Tibicen, traxitq; vagus per pulpita vestem.
 Sic etiam fidibus voces crevere severis,
 Et tulit eloquium insolitum facundia præceps,
 Utiliumq; sagax rerum, & diuina futuri
 Sortilegis non discrepuit sententia Delphis.
 Carmine qui tragico vilem certavit ob hircum,
 Mox etiam agrestes Satyros nudavit, & asper
 Incolumi gravitate jocum tentavit: eo quod
 Illecebris erat, & grata novitate morandus
 Spectator, fustusq; sacris, & potus, & exlex.
 Verum ita risores, ira commendare dicaces
 Conveniet Satyros, ita vertere seria ludo;
 Ne, quicumq; Deus, quicumq; adhibebitur heros,
 Regali conspectus in auro nuper & ostro,
 Migret in obscuras humili sermone tabernas,
 Aut dum vitat humum, nubes, & inania capter,

Effutire leveis indigna tragœdia versus,
Ut festis matrona moveri iussa diebus,
Intererit Satyris paulum pudibunda protervis,
Non ego inornata & dominantia nomina solum,
Verbaque, Pisones, Satyrarum scriptor amabo:
Nec sic enitar tragico differre colori,
Ut nihil intersit, Davusne loquatur, & audax
Pythias, emunctolucrata Simone talentum:
An custos, famulusq; Dei Silenus alumni.
Ex noto fictum carmen sequar, ut sibi quis
Speret idem: sudet multum, frustra; laboret
Ausus idem: tantum series, juncturaq; pollet:
Tantum de medio sumptis accedet honoris.
Sylvæ deducti caveant, me iudicæ, Fauni,
Ne velut innati triviis, ac pæne forenses,
Aut nimium teneris juvenentur versibus unquam,
Aut immunda crepent, ignominiosaq; dicta.
Offenduntur enim, quibus est equus, & pater, & res:
Nec si quid fricti ciceris probat, & nucis emptor,
Æquis accipiant animis, donantve corona.
Syllaba longa brevi subiecta, vocatur jambus
Pes citus: unde etiam trimetris accrescere jussit
Nomen jambeis, cum senos redderet ictus,
Primus ad extremum similis sibi. non ita pridem,
Tardior ut paulo graviorq; veniret ad aureis,
Spondeos stabileis in iura paterna recepit
Commodus & patiens: non ut de sede secunda
Cederet, aut quarta socialiter. hic et in Atti
Nobilibus trimetris apparet rarus, et Enni,
In scenam missos magno cum pondere versus,
Aut operæ celeris nimium, cura; carentis,
Aut ignoratæ premit artis crimine turpi.
Non quisvis videt immodulata poemata iudex;
Et data Romanis venia est indigna poetis.
Idcircone vager, scribamq; licenter? an omnes
Visuros peccata putem mea, tutus et intra
Spem veniæ cautus? vitavi deniq; culpam,
Non laudem merni. Vos exemplaria Græca
Nocturna versate manu, versate diurna.
At nostri proavi Plautinos et numeros, et
Laudare sales: nimium patienter utrumque,
Ne dicam stulte, mirati; si modo ego, et vos

scimus inurbanum lepidò seponere dicto,
Legitimumq; sonum digitis callemus, et aure,
Ignotum tragicæ genus invenisse Camenæ
Dicitur, & plaustris vexisse poemata Thespis :
Quæ canerent, agerentq; perunâi sacibus ora,
Post hunc personæ, pallaq; repertor honestæ
Æschylus, & modicis instravit pulpita tignis,
Et docuit magnumq; loqui, nitiq; cothurno.
Successit vetus his comœdia, non sine multa
Laude : sed in vitium libertas excidit, & vim
Dignam lege regi, lex est accepta, chorusq;
Turpiter obticuit sublato jure nocendi.
Nil intentatum nostri liquere poetæ :
Nec minimum meruere decus, vœlligia Græcæ
Ausi deferere, et celebrare domestica facta :
Vel qui prætextas, vel qui docuere togas.
Nec virtute foret, clarisve potentius armis,
Quam lingua, Latium, si non offenderet unum-
quemque poetarum limæ labor, et mora: vos ô
Pompilius sanguis carmen reprehendite quod non
Multa dies, et multa litura coercuit, atque
Perfectum decies non castigavit ad unguem.
Ingenium misera quia fortunatus arte
Credidit, et excludit sanos Helicone poetas
Democritus, bona pars non ungueis ponere curat
Non barbam : secreta petit loca, balnea vitat.
Nanciscetur enim pretium nomenq; poetæ,
Si tribus Anticyris caput insanabile nunquam
Tonfiori Licino commiserit. ô ego lævus,
Qui purgo bilem sub verni temporis horam
Non alius faceret meliora poemata : verum
Nil tanti est. ergo fungar vice cotis, acutum
Reddere quæ ferrum valet, exors ipsa secandi.
Munus et officium nil scribens ipse docebo.
Unde parentur opes : quid alat, formetque poetam :
Quid deceat, quid non, quo virtus, quo ferat error.
Scribendi recte sapere est principium et fons.
Rem tibi Socraticæ poterunt ostendere chartæ,
Verbaq; provisam rem non invita sequentur.
Qui didicit, patriæ quid debeat et quid amicis,
Quo sit amore parens, quo frater amandus, et hospes
Quod sit conscripti, quod judicis officium : quæ

Partes in bellum missi duels, ille profecto
 Reddere personæ se sit convenientia cuique.
 Respicere exemplar vitæ morumq; iubebo
 Doctum imitatore, & veras hinc ducere voces.
 Interdum speciosa locis, morataq; recte
 Fabula, nullius Veneris, sine pondere, et arte.
 Valdius oblectat populum meliusq; moratur,
 Quam versus inopes rerum, nugæq; canora.
 Grajis ingenium, Grajis dedit ore rotundo
 Musa loqui præter laudem, nullius avaris.
 Romani pueri longis rationibus assensum
 Discunt in partes centum diducere, dicat
 Filius Albani, si de quincunee remota est
 Uncia, quid sperat? poteras dixisse, triens, eu,
 Rem poteris servare tuam. redit uncia: quid sit?
 Semis. ad hæc animos grugo, & cura peculî
 Cum semel imbuerit; speramus carmina fingi
 Posse linenda cædro, & lævi servanda capresso?
 Aut prodesse volunt, aut delectare poetæ:
 Aut simul & jucunda, & idonea dicere vitæ.
 Quicquid præcipies, esto brevis, ut cito dicta
 Percipiant animi dociles, teneantq; fideles.
 Omne supervacuum pleno de pectore manat.
 Ficta voluptatis causa, sint proxima veris.
 Nec quodcumq; volet, possat sibi fabula credi:
 Neu præfixæ Lamiæ vivum puerum extrahat alvo
 Centuriæ seniorum agitant expertia frugis:
 Celsi prætereunt austrea poemata Rhamnes.
 Omne tulit punctum, qui miscuit utile dulci.
 Lectorum delectando pariterq; monendo.
 Hic meret æra liber Sotii, hic & mare transit,
 Et longum noto scriptori prorogat ævum.
 Sunt delicta tamen quibus ignorasse velimus,
 Nam neq; chorda sonû reddit, quem vult manus et mens:
 Poscentq; gravem persæpe remittit acutum:
 Nec semper feriet, quodcumq; minabitur, arcus,
 Verum ubi plura nitent in carmine, non ego paucis
 Offendar maculis quas aut incuria fudit
 Aut humana parum cavit natura. quid ergo?
 Ut scriptor si peccat idem librarius usque,
 Quamvis est monitus, venia caret, & citharædus
 Ridetur chorda qui semper oberrat eadem.

Sic mihi, qui multum cessat, sit Charilus ille,
Quem bis terq; bonum cum risu miror, & idem
Indignor, quandoq; bonus dormitat Homerus.
Verum opere in longo fas est obrepere somnum.
Ut pictura, poësis erit: qua, si propius sita,
Te capiat magis, & quædam si longius ables.
Hæc amat obscurum: volet hæc sub luce videri.
Iudicis argutum quæ non formidat acumen.
Hæc placuit semel: hæc decies repetita placebit.
O major juvenum, quamvis & voce paterna
Fingeris ad rectum, & per te sapia, hæc tibi dictum
Tolle mentor: certis medium & tolerabile rebus
Recte concedi. consultus juris, & actor
Causarum mediocris, abest virtute disert
Messalæ, nec scit quantum Cascellius Aulus:
Sed tamen in pretio est. Mediocribus esse poetis
Non homines, non Di, non concessere columnæ,
Ile gratas inter mentis symphonia discors,
Et crassum unguentum, & Sardo cum melle papaver
Offendunt, poterat duci quia cæna sine illis:
Sic animis natum inventumq; poema juvenis,
Si paulum à summo discessit, vergit ad imum.
Ludere qui nescit, campostribus abstinet armis,
Indoctusq; pilæ, discive, trochive, quiescit,
Ne spissæ riliæ tollant impune coronæ.
Qui nescit, versus tamen audet fingere. quid ei
Liber, & ingenuus præsertim census equalem
Summam nummorum, vitiq; remotus ab omni.
Tu nihil invita diæ faciesse Minerva:
Id tibi iudicium est, ea ment. si quid cæmen olim
Scripseris, in Megi descendat iudicis aures.
Et patris, & nostras, nonumq; prematur in annum.
Membranis intus positis delere licebit
Quod non edideris: Nescit vox missa reverti.
Silvestreis homines sacæ interpretesq; Deorum
Cædibus, & victu fando deterruit Orpheus,
Dictus ob hoc lenire tigreis rapidosq; leones.
Dictus & Amphion Thebæ conditor arcis
Saxa movere sono testudinis, & prece blandæ
Ducere quo vellet. fuit hæc sapientia quondam.
Publica privatis secernere, sacra profanis:
Concubitu prohibere vago: dare jura maritis:

Oppida moliri: leges incidere ligno.
 Sic honor, & nomen divinis vatibus, atq;
 Carminibus venit. post hos insignis Homerus,
 Tyrtæusq; mare animos in Martia bella
 Versibus exacuit. dixit per carmina sortes,
 Et vitæ monstrata via est, & gratia regum
 Pieriis tentata modis, ludusq; repertus,
 Et longorum operum finis ne forte pudori
 Sic tibi Musa lyrae sollers, & cantor Apollo.
 Natura fieret laudabile carmen, an arte,
 Quæsitum est. ego nec studium sine divite vena.
 Nec rude quid prosit video ingenium: alterius sic
 Altera poscit opem res, & conjurat amice:
 Qui studet optatam cursu contingere metam,
 Multa tulit, fecitq; puer, sudavit, & alsit:
 Abstinit Venere & vino, qui Pythia cantat
 Tibicen, didicit prius, extimulq; magistrum.
 Nunc satis est dixisse. Ego mira poemata pango.
 Occupet extremum scabies, mihi turpe relinqui est
 Et, quod non didici, sane nescire fateri.
 Ut præco ad mercede turbam qui cogit emendas,
 Assentatores jubet ad lucrum ire poeta
 Dives agris, dives possitis in fœnore nummis.
 Si vero est, unctum qui recte ponere possit,
 Et spondere levi pro paupere, & eripere atris
 Litibus implicitum: mirabor, si sciet inter-
 noscere mendacem verumq; beatus amicum.
 Tu seu donaris, seu quid donare velis cui,
 Nolito adversus tibi factos ducere plenum
 Lætitie, clamabit enim, pulchre, bene, recte:
 Palescet super his: etiam stillabit amicis
 Ex oculis rorem: saliet, tundet pede terram.
 Ut, qui conducti plorant in funere, dicunt,
 Et faciunt prope plura dolentibus ex animo: sic
 Derisor vero plus laudatore movetur.
 Reges dicuntur multis urgere culullis,
 Et torquere mero, quem perspexisse laborant,
 An sit amicitia dignus. si carmina condes.
 Nunquam te fallant animi sub vulpe latentes.
 Quintilii si quid recitares, corrige, sodes,
 Hoc, agebat, & hoc. melius te posse negares
 Bis terq; expertum frustra, delere jubebat

male tornatos incudi reddere versus.
 si defendere delictum, quam vertere, mallos;
 Nilum ultra verbum, aut operam sumebar inanem:
 quin sine rivali teque et tua solus amares.
 Vir bonus et prudens versus reprehendit inerteis:
 Culpat duros, incomptis allinet atrum
 Transverso calamo signum: ambitiosa recidet
 Ornamenta: parum claris lucem dare coget:
 Arguet ambigue dictum: mutanda notabit:
 Fiet Aristarchus: nec dicet, cur ego amicum
 Offendam ipi nugis? hæ nuge seria ducent
 In mala, derisum semel, exceptumq; sinistre.
 Et mala quem scabies, aut morbus regius urget,
 Aut fanaticus error, et iracunda Diana,
 Vesani tetigisse timent, fugiuntq; poetam,
 Qui sapiunt: agitant pueri, incautiq; sequuntur.
 Hic, dum sublimeis versus ructatur, et errat,
 Si veluti merulis intentus decidit auceps
 In puteum, foveamve: licet, Succurrite, longum
 Clamet, Io cives: non sit, qui tollere curet.
 Si quis curet opem ferre et demittere funem:
 Qui scis, an prudens huc se dejecerit, atq;
 Servari nolit? dicam, Siculiq; poetæ
 Narrabo interitum. Deus immortalis haberi
 Dum cupit Empedocles, ardentem frigidus Ætæam
 Infiluit. sit jus, liceatq; perire poetis.
 Invitum qui servat, idem facit occidenti.
 Nec semel hoc fecit: nec, si retractus erit, jam,
 Fiet homo, et ponet famolæ mortis amorem.
 Nec satis apparet, cur versus fastidet: utrum
 Mixxit in patrios cineres, an triste bidental
 Moverit incestus. certe furit, ac velut ursus,
 Objectos caveæ valuit si frangere clathros,
 Inodum doctumq; fugat recitator acerbus.
 Quem vero arripuit, tenet, occiditq; legendo,
 Non missura eum, nisi plena cruoris, hirudo.

F I N I S.

ALDI MANUTII DE METRIS HORATIANIS. TRACTATUS.

Genera metrorum, quibus in Odis usus
est Horatius, sunt undeviginti.

Primi generis Oda 111.

- Lib. 1. Ode 1. Mæcenâs atavis edite regibus.
lib. 3. 30. Exegi monumentum ære perennius.
lib. 4. 8. Donarem pateras, gratag; cōmodus.

---vv---vv---vv

Secundi generis Oda xxv 1.

1. 2. Jam satis terris nixis, atque diræ.
1. 10. Mercuri facunde, nepos Atlantis.
1. 12. Quem virum, aut heroa, lyra, vel acris.
1. 20. Vile potabis modicis Sabinum.
1. 22. Integer vitæ, scelerisq; purus.
1. 25. Parcius junctas quatiant fenestras.
1. 30. O, Venus regina Gnidi Paphique.
1. 32. Poscimus si quid vacui sub umbra.
1. 38. Perficos odi puer apparatus.
2. 2. Nullus argento color est avaris.
2. 4. Ne sit ancillæ tibi amor pudori.
3. 6. Septimi Gades aditure mecum &.
3. 8. Ulla si juris tibi pejerati.
3. 10. Rectius vives Lelini, neque altum.
3. 16. Otium Divos rogat in patenti.
3. 8. Martis cœlebs quid agam calendis.
3. 11. Mercuri, nam te docilis magistro.
3. 14. Herculis ritu modò dictus, & plebs.

- 3, 18. Fanne nympharum fugientum amator.
 3, 20. Non vides, quanto moveas periclo.
 3, 21. Montium custos, nemorumq; virgo.
 3, 27. Impios paræ recinentis omen.
 4, 2. Pindarum quisquis studet æmulari.
 4, 6. Dive, quem proles Niobea magnæ.
 4, 11. Est mihi notum superantis annum.
 5, 18. Phœbe, sylvarumq; potens Diana,

- v - - - v v - v - -

- v - - - v v - v - v

- v - - - v v - v - -

- v v - v

Terti generis Oda x 11.

- 1, 3. Sic te diva potens Cypri.
 1, 13. Cum tu Lydia Telephi.
 1, 19. Mater sæva Cupidinum.
 1, 36. Et thure & fidibus juvat?
 3, 9. Donec gratus eram tibi.
 3, 15. Uxor pauperis Ibyci.
 3, 19. Quantum distat ab Inacho.
 3, 24. Intractis opulentior.
 3, 25. Quò me Bacche rapis tui.
 3, 28. Festo quid potius dic.
 4, 1. Intermittæ Venus diu.
 4, 3. Quem tu Melpomene semel.

- - - v v - v

- - - v v - - v v - v v

Quarti generis Ode 1.

1. 4. Solvitur acris hyems grata vice veris & Favoni.

- v v - v v - - - v v - v - v

v - v - - - v - v - -

DE METR. HORAT. 219

Quinti generis Oda VII:

3. Quis multa gracilis te puer in rosa.
 14. O navis referent in mare te novi.
 21. Dianam teneræ dicite virgines.
 23. Vitas hinnulco me similis Chloë.
 7. Quid fies Asterie, quem tibi candidi.
 13. O fons Blandusis splendidior vitro.
 13. Audivere Lyce Di mea vota, Di,

---vv---vv-v-

---vv---vv-vv

---vv---

---vv-vv

Sexti generis Oda IX:

6. Scriberis Vario fortis & hostium:
 15. Pastor quum traheret per freta navibus.
 24. Quis desiderio sit pudor, aut modus?
 33. Albi ne doleas plus nimio memora:
 12. Nolis longa feræ bella Numantia:
 10. Extremum Tanaim si biberas Lyce.
 16. Inclusam Danaen turris æneæ:
 5. Divis orte bonis, optime Romulæ:
 12. Jam veris comites quæ mare temperant:

---vv---vv-vv

---vv---vv-vv

---vv---vv-v-

---vv-vv

Septimi generis Oda III:

7. Laudabunt alii claram Rhodon, aut
 Mitylenem.
 28. Te maris & terræ, numeroque caren-
 tis arenæ.
 12. Quid tibi vis mulier, nigris dignissima

- - - v v - - - v v - - - v v - -
 - v v - v v - v v - -

Oſavi generis Ode unica.

8. Lydia dic per omnes.

ស្រីស្រស់ស្រាយ ១២

~~ibid - p. 10 - v -~~

Noni generis Oda xxviii.

1. 9. Vides ut alta stet nive candidum:

1, 16. O matre pulchra filia pulchrior.

17. Velox amœnum sæpe Lucretilem.

26. *Musis amicus, tristitiam, & metus.*

27. Natis in usum læritiæ scyphis.

29. Icci beatis nunc Arabum invidet.

1. 31. Quid dedicatum poscit Apollinem

§ 4. Pareus deorum cultor & infrequens:

1, 35. O diva, gratum quæ regis Antium:

1, 37. Nunc est bibendum, nunc pede libetis

2. 1. Motum ex Metello consule civicum:

2. **Aquam memento rebus in arduis.**

2, 5. Nondum subacta ferre jugum valet.

2, 7. O saepe motum tempus in ultimum:

9. Non semper imbreis nubiis hispidos:

2. 11. Quid bellicosus. Cantaber, & Scythæ:

2, 12. Ille & nefasto te posuit die.

2. 14. Eheu fugaces Posthume, Posthume.

2, 15. Jam pauca aratro fugera regiæ;

2. 17. Cur me querelis exanimas tuis ?

10. Bacchum in remotis carmina rupibus.

20. Non usitata, nec tenui ferar:

1. Odi profanum vulgus, & arceo;

3. Angustum amice pauperiem patit:

3. fultum, & tenacem propositi virum:

3, 4, De-

4. Descende cælo, & dic age tibi:
 5. Cælo tonantem credidimus Jovem:
 6. Delicta majorum immeritis lues:
 17. Æli vetusto nobilis ab Lamo:
 21. O nata mecum consule Manlio:
 23. Cælo supinas si ruleris manus:
 26. Vixi puellis nuper idoneus:
 29. Tyrrhena regum progenies, tibi:
 4. Qualem ministrum fulminis alitem:
 9. Nec fortè credas interitura, quæ.
 14. Quæ cura patrum, quæve Quirinum:
 15. Phœbus volentem prælia me loqui.

u - u - - u u - u u

u - u - - u u - u u

- u - - - u - u

- u u - u u - u - -

Decimi generis Ode tri.

11. Tu ne quaerieris (scire nefas) quem mihi, quem tibi.
 18. Nullam Vare sacra vite prius severis arborem.
 10. O crudelis adhuc, & Veneris munibus potens.

- - u u - - u u - - u u - u u

Undecimi generis Ode una.

18. Non ebur, neque aurum:

- u - u - u - u

u - u - u - u - u - u

Duodecimi generis Ode una.

12. Miserarum est, neq; amanti dare ludum:

u u - - u u - - u u - u

u u - - u u - - u u - -

UU-7 UU--UU--UU--

Tertii decimi generis Ode una.

- 4, 7. Diffugere nives, redeunt jam gramina
campis.

---UU-UU---UU--

-UU-UU-

Quarti decimi generis Ode x.

- 5, 1. Ibis liburnis inter alta navium:
5, 2. Beatus ille, qui procul negotiis:
5, 3. Parentis olim si quis impia manu:
5, 4. Lupis & agnis quanta sortitò obtrigit:
5, 5. At ò deorum quisquis in cœlo regis:
5, 6. Quid immerentis hospites vexas canis:
5, 7. Quò quò scelesti ruitis, aut cur dexte-
ris:

- 5, 8. Rogare longo putidam te sæculo:

- 5, 9. Quando repostum Cæcubum ad festas
dapes:

- 5, 10. Mala soluta navis exit, alite:

--U---U-U-UU

U-U--UU

Quinti decimi generis Ode una.

- 5, 11. Pecti nil me sicut antea juvat.

--U-7U-U-UU

UUU-UU-U-U---U-

Sexti decimi generis Ode una.

- 5, 13. Horrida tempestas cœlum contraxit &
imbreis.

UU-7---UU--

U-U--U--UU-UU-

Decimi septimi generis Ode due.

5, 14. Mollis inertia cur tantam diffuderit
imis.

5, 15. Nox erat, & cœlo fulgebat Luna sereno.

- u u - u u - - - - u u - -

- - u - - - u u

Decimi octavi generis Ode una.

5, 16. Altera jam teritur bellis civilibus ætas.

- u u - u u - - - - u u - -

u - u - u - u - u - u u

Undeviginti generis Ode una.

5, 17. Jam jam efficaci do manus scientiæ

- - u - - - u - u - u -

GENERA METRORUM QUÆ IN PRIMO LIBRO.

Ode prima, Monocolos. Sunt enim omnes
versus Choriambici Asclepiadei tetrametri acata-
lecti, qui constant è spondeo, & duobus cho-
riambis, & pyrrhichio vel jambo, hoc modo,
Morce - - nas atavis - u u - editere - u u - gibus
u u o & - - præfidi & - u u - dulce decus - u u -
meum u u

- - - u u - - - u u - u u

- - - u u - - u u - u u

Ode 11. Dicolos tetraastrophos. Primi qui-
que tres versus sunt hendecasyllabi sapphici peri-
tometri acatalecti, qui constant è trochæo, spon-
deo,

deo, dactylo, & duobus trochæis, vel spondeo
catalectus, sic:

Jam sa - u ris cer - - ris nivis - u u argue - u di -
ra - -

Grandi - u nis mi - - sit pater - u u & ju - u
bente - u

Dexte - u ra sa - - cras popu - u u latus - u ar -
ces - -

Quartus autem quisque est Adonius dimeter
catalecticus ex dactylo & spondeo vel trochæo,
sic:

Tenuit - u u urbem - u

- 6 - - 6 7 7 - -

- 7 - - 7 6 - 7 - 7 7

- 7 - - 7 7 - 7 - -

- 7 6 - 7

Ode I. Dicolos distrophos. Primus quisque
versus est Choriambicus Glyconius trimeter
acatalectus, constans è spondeo, choriambico, &
pyrrhichio vel jambico sic;

Sic te - - diua potens - 6 7 - Cypri 7 -

Secundus verò quisque Choriambicus Ascle -
piadeus tetrameter acatalectus, è spondeo, duo -
bus choriambis, & pyrrhichio, vel jambico, sic,

Sic fra - - tres Helenæ - 7 6 - lucida sy - 7 7 -
dera 7 7

- - - 7 7 - 7 -

- - - 6 7 6 7 7 7 7

Ode IIII. Dicolos distrophos. Primus quis -
que versus, est Dactylicus Archilochius hepta -
meter acatalectus, constans è quatuor primis pe -
dibus spondeis vel dactylis indifferenter, ut in
versu

versu

metru Heroico: deinde ē tribus trochæis, vel
spondæo ultimo, sic:

Solvitur - υ υ acris hy - υ υ ems gra - - ta vice
- υ υ veris - υ & fa - υ voni - -

Secundus verò quisque, est Archilochius, con-
stans ex penthemimere jambica, id est, ex jambo
vel spondæo, jambo, & syllaba; deinde ē tribus
trochæis, vel spondæo ultimo, sic:

Trahunt υ - que sic υ - cas - machi - υ nã ca
- υ rinas - -

υ υ - υ υ - - - υ υ - υ - υ - -
υ - υ - - - υ - υ - -

Ode v. Tricolos tetraſtrophos. Primi qui-
que duo versus sunt Asclepiadei, qualis ille,
Mæcenas aravis edite regibus, Scanduntur enim
sic,

Quis mul - υ ta gracilis - υ υ - te puer in - υ υ -
rosa υ -

Perfu - - sus liquidis - υ υ - urget odo - υ υ -
ribus υ υ

Tertius autem quisque, est Pherecratius He-
roicus trimeter acatalecticus, constans ē spondæo,
dactylo & spondæo, sic,

Grato - - Pyrrha sub - υ υ antro - -

Quartus vero quisque, est Glyconius, qualis
ille, Sic te diva potens Cypri, Scanditur enim
hoc modo,

Cui fla - - vam religas - υ υ - comam υ υ

- - - υ υ - - υ υ - υ -
- - - υ υ - - υ υ - υ υ
- - - υ υ - -
- - - υ υ - υ υ

Ode v i. Dicolos tetraſtrophos. Primi quique tres verſus ſunt Aſclepiadei. qualis ille, Maecenas aravis edite regibus. Scanduntur enim hoc modo,

Scribe - - ris Varlo - vv - fortis & ho - vv - ſtum vv

Victor - - Mianil - vv - carminis a - vv - lite vv

Quam rem - - tanque ferox - vv - navibus tu - vv - equis v -

Quartus autem Glyconius. qualis; Sic te di-va potens Cybel. Scanditur ſic,

Miles - - - - - ſerit vv

- - - - - vv - vv - vv

- - - - - vv - vv - vv

- - - - - vv - vv - vv

- - - - - vv - vv

Ode v i i. Dicolos diſtrophos. Primus quiſque verſus, eſt Heroicus hexameter catalecticus in duas ſyllabas, conſtans e ſex pedibus, daſtylo & ſpondeo indifferenter in omnibus locis: quam in quinto aliquando ſpondeus ponitur, & in ſexto daſtylus, ubi etiam ſæpe pro ſpondeo trochæus admittitur. Sed de verſu heroico multa diximus in Inſtitutionibus noſtris Grammaticis. Scanditur autem ſic,

Lauda - - bunt ali - vv i cla - - ram Rhodon - vv aut Mity - vv leni - v

Secundus autem quiſque, eſt Daſtylicus Alemaniſus tetrameter catalecticus, habens quatuor ultimos pedes Heroici verſus, ſic,
Aut ephe - vv ſum bima - vv ris ve Co - vv rinthi - -

---vv---vv-vv-v

-vv-vv-vv--

Ode vii. Dicolos distrophos. Primus quisque versus est Aristophanius dimeter acatalectus, constans ē choriambo, & bacchio, sive amphimacro, hoc modo,

Lydia dic - vv - per omnes v -

Secundus autem quisque est Choriambicus Alcaicus tetrameter acatalectus, constans ex quatuor secundo, duobus choriambis & bacchio sive amphibracho, hoc modo :

Te deos o - v - - ro Sybarim - vv - cur properes - vv - amando v -

- vv - v - -

- v - - vv - - v -

Ode ix. Tricolos tetrastrophos. Primi quisque duo versus sunt Dactylici Alcaici acatalecti, qui constant ex penthemimere jambica, id est ex jambo vel spondee, jambo, & syllaba, quae dicitur caesura : deinde ē duobus dactylis, vel ultimo amphimacro, hoc modo :

Vides v - ut al - - ta - stet nive - vv candidum - vv

Sora v - ste, nec v. jam - sustine - vv antoninus - vv

Tertius autem quisque est Jambicus Archilochius dimeter hypercatalectus : constans quatuor pedibus : primo & tertio, jambo vel spondee : secundo & quarto, jambo duntaxat. deinde superest syllaba, hoc modo,

Sylva - - labo v - rantes - - gelu v - que v

Quartus autem quisque est Dactylicus Alcaicus acatalectus, constans ex dimetro heroico &

ALD: MANUT:

metro trochaico, id est, e duobus dactylis, & duobus trochæis, vel ultimo spondæo, hoc modo,
Flumina - u u consite - u u rint a - u curo - -

u - u - - - u u - u u

u - u - - - u u - u u

- - u - - - u - u

- u u - - u u - u - -

Ode xi, Monocolos. Sunt enim omnes versus Choriambici Alcaici pentametri acatalecti qui constant e spondæo, tribus choriambis, & pyrrhichio vel jambo, hoc modo,

Tu ne - - quæfietis - u u - scire nefas - u u -
quem mihi quem - u u - tibi u u

Finem - - di dederint - u u - Leucothoe - u u -
nec Babylo - u u - nios. u -

- - - u u - - u u - - u u . u u

- - - u u - - u u - - u u - u -

Libro secunda.

Ode xvi i i i. Dicolos distrophos. Primus quisque versus est Jambicus Archilochius dimeter acatalectus, constans amphimacro, & duobus jambis, vel ultimo pyrrhichio, hoc modo,

Non ebur - u - nequ'au u - reum u u

Secundus quisque versus est Jambicus Archilochius dimeter acatalectus, constans e quinque jambis & syllaba, recepto tamen in locis imparibus etiam spondæo, hoc modo,

Mea u - reni u - der in u - domo u - lacu u - nar u -
- u - u - u u

u - u - u - u - u - u

Libro tertio.

Ode xxi. Dicolos tristrophos. Primi quique duo

duo versus sunt Ionici à minore Sapphici trimetri acatalecti, qui constant è tribus Ionicis à minore, vel ultimo pæone tertio, hoc modo,
 Miser ar' est vv -- nequ' amori vv -- dare ludum p v --

Neque dulci v v -- mala vino vv -- laver, sus
 xv v --

Tertius item versus est Ionicus à minore Sapphicus acatalectus, sed tetrameter, constans è quatuor Ionicis à minore, hoc modo,
 Animati vv -- metuentes vv -- patriæ ver vv
 -- hera linguæ vv --

vv -- vv -- vv --

vv -- vv -- vv --

vv -- vv -- vv -- vv --

Libro quarto.

Ode vii. Dicolos distrophos. Primus quisque versus, est Heroicus hexameter catalecticus. qualis, Laudabunt alii claram Rhodon, aut Mytylenen, hoc modo,

Disu -- gerent. vv ves rede. vv unt jam --
 gramina. vv campis --

Secundus quisque est Dactylicus Archilochius dimeter hypercatalectus, constans duobus dactylis & syllaba, hoc modo,

Arbori. vv busque co. vv mæ --

-- vv -- vv -- vv --

-- vv -- vv --

Libro quinto.

Ode prima, Dicolos distrophos. Primus quisque versus, est Iambicus Hipponactæus trimeter acatalectus; constans è sex jambis, recep-

to tamen in locis imparibus etiam spon-
dæo, hoc modo,

Ibis - - Libur u - nix in - - ter al u - ta na u -
vium u u

Secundus quisque est Jambicus Archilochius
dimeter acatalectus: constans ē quatuor jambis,
recepto tamen in locis imparibus etiam spon-
dæo, hoc modo,

Ami u - ce pro u - pugna - - cula u u
- - u - - - u - u - - u u
u - u - - - u u

Ode x i. Dicolos distrophos. Primus quisque
versus, est Jambicus Hipponactæus trimeter
acatalectus. qualis ille, Ibis liburnis inter alta
navium, hoc modo,

Pecti - - nihil u - me si - - cut an u - tea u -
juvat u u

Secundus verò quisque, est Sapphicus con-
stans penthemimere heroica & dimetro jambico,
id est, ē duobus dactylis, & syllaba: deinde ē
quatuor jambis, recepto tamen in locis impari-
bus spon-dæo, hoc modo,

Scribere - u u veriseu - u u los - amo u - reper u -
culsum - - gravi u -

- - u - - u - - u - u - u u

- u u - u u - u - u - - - u -

Ode x i i i. Dicolos distrophos. Primus quis-
que versus, est Heroicus hexameter catalecticus.
qualis ille, Laudabunt alii claram Rhodon, aut
Mirylenem, hoc modo,

Horrida - > > tempe - - stas cor - - lum con - -
traxit & - > > imbreis - -

DE METR. HORAT.

Secundus verò quisque, est Archilochius, con-
sans dimetro jambico & penthemimere Hero-
ico, id est, è quatuor jambis, recepto tamen in
locis imparibus etiam spondeo. deinde è duobus
dactylis, & syllaba, hoc modo,
Nives - - que de - - ducunt - - Iovem - - nunc
marc - - nunc sylid - -

- - - - -

- - - - -

Ode XIII. Dicolos distrophos. Primus
quisque versus est, qualis, Laudabunt alii claram
Rhodon, aut Mitylenen, hoc modo,
Mollis in - - etiam - - curat - - tam dis-
fuderit - - imis - -

Secundus autem quisque est Jambicus Archi-
lochi dimeter acatalectus, qualis ille, Amice
propugnacula, hoc modo,

Obli - - vio - - nem sen - - sibus - -

- - - - -

- - - - -

Ode XVI. Dicolos distrophos. Primus quisque
versus est Heroicus hexameter, hoc modo,

Altera - - jam teri - - tur bel - - lis ci - -
vilibus - - aras - -

Secundus verò quisque est Jambicus Hip-
ponacteus trimeter, Qualis ille, Ibis Liburnis
inter alra navium, quanquam in hac Ode se-
cundus quisque versus, constat è solis jambis,
quod semel tantum legitur fecisse Horatius.
Quamobrem versus ille, Eamus omnes exe-
crata civitas, sic est legendus, Eamus omnis
execrata civitas. Quod & Porphyrii pla-
cet

ADD. MANU I:

et, ut sit figurata loquutio, Eamus omnis ci-
vitas, execrata hæc & quæ poterunt reditus
abscindere dulcis. Sunt enim omnes jambi,
hoc modo,

Suis v. & ip v. - sa Ro v. - mavi v. - ribus v.
ruit v. v.

- v. v. - v. v. - - - - v. v. -

v. v. - v. v. - v. v. - v. v.

Ode xvii. Monocolos. Sunt enim omnes
versus Jambici Hipponactei trimetri acatalecti.
Qualis ille, Ibis liburnis inter alta navium,
hoc modo,

Jam i' v. - - - - - fca v. - ci do - - manus v. - - - - - scien v. -
- - - - - v. -

Supplex - - & o v. - rore - - - - - gna per v. - Profer - -
- - - - - pinx v. -

- - - - - v. v. - v. v. -

- - - - - v. v. - v. v. -

FINIS.

I I

ci.
us
ol,

es
ti.
n,